

PLAN URZĄDZENIA LASU

NADLEŚNICTWA ZDROJOWA GÓRA

Sporządzony na okres od 1 stycznia 2022 roku do 31 grudnia 2031 roku
na podstawie stanu lasu na dzień 1 stycznia 2022 roku

TOM IB PROGRAM OCHRONY PRZYRODY

WYKONAŁO:

Biuro Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej
Oddział w Szczecinku

ul. Koszalińska 91B, 78-400 Szczecinek

Szczecinek 2021 r.

Wykonano na zlecenie
Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Pile

Wykonawca

Biuro Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej Oddział w Szczecinku
ul. Koszalińska 91B, 78-400 Szczecinek
tel. (94) 37 408 05, faks (94) 37 408 05
e-mail: sekretariat@szczecinek.buligl.pl

Opracowanie

Artur Borecki

Kierowanie projektem

Dariusz Ber

Kontrola końcowa

Tomasz Babiak

Spis treści

1. WPROWADZENIE	6
2. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA NADLEŚNICTWA.....	9
2.1. Położenie Nadleśnictwa.....	9
2.2. Lesistość	14
2.3. Charakterystyka kompleksów leśnych	14
2.4. Dominujące funkcje lasów	15
2.5. Porównanie wybranych cech taksacyjnych drzewostanów	17
3. FORMY OCHRONY PRZYRODY	18
3.1. Istniejące formy ochrony przyrody.....	18
3.1.1. Rezerwat przyrody	19
3.1.2. Obszary chronionego krajobrazu	21
3.1.3. Obszary Natura 2000	25
3.1.4. Użytki ekologiczne	45
3.1.5. Zespół przyrodniczo-krajobrazowy	54
3.1.6. Pomniki przyrody	56
3.1.7. Ochrona gatunkowa	58
3.2. Proponowane formy ochrony przyrody.....	78
3.2.1. Zmiany granic obszarów Natura 2000.....	78
4. WALORY PRZYRODNICZO-LEŚNE	81
4.1. Rzeźba terenu i typy gleb	81
4.2. Wody	84
4.2.1. Wody powierzchniowe	84
4.2.2. Wody podziemne	87
4.3. Ekosystemy wodno-błotne	89
4.3.1. Obszary hydrogeniczne.....	89
4.3.2. Źródłiska	89
4.3.3. Program małej retencji.....	91
4.4. Roślinność	91
4.4.1. Potencjalna roślinność naturalna	91
4.4.2. Siedliska przyrodnicze Natura 2000	93
4.5. Drzewostany	100
4.5.1. Bogactwo gatunkowe.....	100
4.5.2. Struktura pionowa.....	102
4.5.3. Pochodzenie	103
4.5.4. Zgodność składu gatunkowego drzewostanów z warunkami siedliskowymi	104
4.5.5. Formy aktualnego stanu siedliska.....	106
4.5.6. Formy degeneracji ekosystemu leśnego	108
4.5.7. Drzewostany ponad 100 – letnie.....	119
4.5.8. Ekosystemy referencyjne	121
4.5.9. Drewno martwe.....	122
5. WALORY HISTORYCZNO-KULTUROWE.....	124
5.1. Stanowiska archeologiczne.....	124
5.2. Cmentarze i miejsca pamięci.....	131
6. ZAGROŻENIA ŚRODOWISKA.....	134

6.1. Zagrożenia abiotyczne	135
6.1.1. Wiatry	135
6.1.2. Opady i osady atmosferyczne	136
6.1.3. Wyładowania atmosferyczne	137
6.1.4. Wahania temperatur	137
6.1.5. Zaburzenia gospodarki wodnej	138
6.2. Zagrożenia biotyczne	138
6.2.1. Szkodniki owadzie	138
6.2.2. Grzybowe choroby infekcyjne	140
6.2.3. Zwierzęta roślinożerne	142
6.3. Zagrożenia antropogeniczne	144
6.3.1. Stan i zanieczyszczenie powietrza	144
6.3.2. Stan i zanieczyszczenie wód	144
6.3.3. Pożary lasu	147
6.3.4. Szkodnictwo leśne	148
7. TURYSTYKA I EDUKACJA	149
7.1. Opis walorów turystycznych Nadleśnictwa	149
7.2. Turystyka na terenie Nadleśnictwa	150
7.3. Edukacja ekologiczna na terenie Nadleśnictwa	154
8. PLAN DZIAŁAŃ	159
8.1. Ogólne wytyczne i zalecenia prowadzenia racjonalnej gospodarki leśnej	159
8.1.1. Podział na gospodarstwa	159
8.1.2. Wytyczne w zakresie projektowania użytkowania rębego	160
8.1.3. Wytyczne w zakresie planowania hodowlanego	162
8.2. Ochrona różnorodności biologicznej	162
8.3. Kształtowanie stref ekotonowych	163
8.4. Kształtowanie stosunków wodnych	164
8.5. Postępowanie w obiektach objętych ochroną	165
8.6. Metody ochrony rzadkich i chronionych gatunków	177
8.7. Ochrona siedlisk przyrodniczych	181
8.7.1. Chronione siedliska leśne	181
8.7.2. Chronione siedliska nieleśne	187
9. ADRESY ORGANÓW, JEDNOSTEK I ORGANIZACJI SPOŁECZNYCH ZAJMUJĄCYCH SIĘ OCHRONĄ PRZYRODY	189
10. MAPY PROGRAMU OCHRONY PRZYRODY	191
11. LITERATURA	192
12. ZAŁĄCZNIKI	193
12.1. Zestawienie zadań z zakresu ochrony przyrody	193
12.2. Zestawienie pododdziałów zaliczonych do lasów referencyjnych	207
12.3. Zestawienie pododdziałów zaliczonych do HCVF	208
12.4. Tabela IV – Powierzchniowa i miąższościowa tabela klas wieku wg typów siedliskowych lasu i gatunków panujących w obszarze PLB300003 „Nadnoteckie Łęgi	220

12.5.	Tabela Va – Powierzchniowa tabela klas wieku wg rzeczywistego udziału gatunków drzew w typach siedliskowych lasu w obszarze PLB300003 „Nadnoteckie Łęgi”	221
12.6.	Tabela Vb – Miąższościowa tabela klas wieku wg rzeczywistego udziału gatunków drzew w typach siedliskowych lasu w obszarze PLB300003 „Nadnoteckie Łęgi”	222
12.7.	Tabela IV – Powierzchniowa i miąższościowa tabela klas wieku wg typów siedliskowych lasu i gatunków panujących w obszarze PLB300012 „Puszcza nad Gwdą”	223
12.8.	Tabela Va – Powierzchniowa tabela klas wieku wg rzeczywistego udziału gatunków drzew w typach siedliskowych lasu w obszarze PLB300012 „Puszcza nad Gwdą”	229
12.9.	Tabela Vb – Miąższościowa tabela klas wieku wg rzeczywistego udziału gatunków drzew w typach siedliskowych lasu w obszarze PLB300012 „Puszcza nad Gwdą”	234
12.10.	Tabela IV – Powierzchniowa i miąższościowa tabela klas wieku wg typów siedliskowych lasu i gatunków panujących w obszarze PLH300004 „Dolina Noteci”	239
12.11.	Tabela Va – Powierzchniowa tabela klas wieku wg rzeczywistego udziału gatunków drzew w typach siedliskowych lasu w obszarze PLH300004 „Dolina Noteci”	240
12.12.	Tabela Vb – Miąższościowa tabela klas wieku wg rzeczywistego udziału gatunków drzew w typach siedliskowych lasu w obszarze PLH300004 „Dolina Noteci”	241
12.13.	Tabela IV – Powierzchniowa i miąższościowa tabela klas wieku wg typów siedliskowych lasu i gatunków panujących w obszarze PLH300045 „Ostoja Pilska”	242
12.14.	Tabela Va – Powierzchniowa tabela klas wieku wg rzeczywistego udziału gatunków drzew w typach siedliskowych lasu w obszarze PLH300045 „Ostoja Pilska”	247
12.15.	Tabela Vb – Miąższościowa tabela klas wieku wg rzeczywistego udziału gatunków drzew w typach siedliskowych lasu w obszarze PLH300045 „Ostoja Pilska”	251
13.	KRONIKA	255

1. WPROWADZENIE

Niniejszy program ochrony przyrody jest trzecim z kolei i stanowi integralną część „Planu urządzenia lasu Nadleśnictwa Zdrojowa Góra na okres od 01.01.2022 r. do 31.12.2031 r.” Poprzednie programy obowiązywały w latach 2002-2011 oraz w latach 2012-2021.

Dane inwentaryzacyjne opracowano według stanu na 1.01.2022 r.

Program sporządzony został w celu:

- zinwentaryzowania i zobrazowania bogactwa przyrodniczego lasów Nadleśnictwa;
- przedstawienia istniejących i potencjalnych zagrożeń lasów oraz środowiska przyrodniczego;
- doskonalenia gospodarki leśnej na podstawach ekologicznych;
- ulepszania i rozwijania metod sprawowania ochrony przyrody;
- umożliwienia w przyszłości porównań i analiz zmian środowiska przyrodniczego;
- wskazania kolejnych obiektów do objęcia ochroną;
- uświadomienia różnym grupom społecznym obecnych i potencjalnych zagrożeń środowiska przyrodniczego;
- ochrony zabytków kultury materialnej w lasach.

Program ochrony przyrody został opracowany zgodnie z wymogami ustawy z dnia 28 września 1991 r. o lasach (tekst jednolity Dz. U., 2021 r., poz. 1275, 1718), na podstawie „Instrukcji sporządzania programu ochrony przyrody w nadleśnictwie” z 1996 r. (Załącznik nr 11 do Instrukcji urządzania lasu z 1994 r.) oraz „Instrukcji urządzania lasu” z 2011 r. (Załącznik do Zarządzenia nr 55 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 21 listopada 2011 r. w sprawie Instrukcji urządzania lasu).

W programie uwzględniono ogólne cele i zasady prowadzenia trwale zrównoważonej gospodarki leśnej w lasach wielofunkcyjnych, określone w „Polityce ekologicznej państwa 2030” przyjętej przez Radę Ministrów 16 lipca 2019 roku oraz wymogi dotyczące leśnictwa określone w:

- Ustawie z dnia 27 kwietnia 2001 r. „Prawo ochrony środowiska” (tekst jednolity Dz. U., 2021 r., poz. 55),
- Ustawie z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (tekst jednolity Dz. U., 2021 r., poz. 1098, z późn. zm.),
- Ustawie z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (tekst jednolity Dz. U., 2017, poz. 1161, z późn. zm.),

- Ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (tekst jednolity Dz. U., 2021 r., poz. 247, z późn. zm.),
- Ustawie z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (tekst jednolity Dz. U., 2018 r., poz. 2067),

oraz aktach wykonawczych do wymienionych ustaw, takich jak:

- Rozporządzenie Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 25 sierpnia 1992 r. w sprawie szczegółowych zasad i trybu uznawania lasów za ochronne oraz szczegółowych zasad prowadzenia w nich gospodarki leśnej (Dz. U., 1992 r., Nr 67, poz. 337),
- Rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 12 listopada 2012 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu sporządzania planu urządzenia lasu, uproszczonego planu urządzenia lasu oraz inwentaryzacji stanu lasu (Dz. U., 2012 r., poz. 1302),
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin (Dz. U., 2014 r., poz. 1409),
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej grzybów (Dz. U., 2014 r., poz. 1408),
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz. U., 2016 r., poz. 2183),
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 13 kwietnia 2010 r. w sprawie siedlisk przyrodniczych oraz gatunków będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty, a także kryteriów wyboru obszarów kwalifikujących się do uznania lub wyznaczenia jako obszary Natura 2000 (tekst jednolity Dz. U., 2014 r., poz. 1713),
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 30 marca 2005 r. w sprawie rodzajów, typów i podtypów rezerwatów przyrody (Dz. U., 2005 r., Nr 60, poz. 533),
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 12 stycznia 2011 r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków (Dz. U., 2011 r., Nr 25, poz. 133),
- Rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 9 września 2011 r. w sprawie listy roślin i zwierząt gatunków obcych, które w przypadku uwolnienia do środowiska przyrodniczego mogą zagrozić gatunkom rodzimym lub siedliskom przyrodniczym (Dz. U., 2011 r., Nr 210, poz. 1260),
- Ustawa z dnia 11 sierpnia 2021 r. o gatunkach obcych (Dz. U. 2021 poz. 1718);
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U., 2019 r., poz. 1839).

Program ochrony przyrody w Nadleśnictwie Zdrojowa Góra wykonano zgodnie z ustaleniami Komisji Założeń Planu, przy wykorzystaniu następujących materiałów:

- wyników V rewizji urządzenia lasu, wykonanej przez BULiGL Oddział w Szczecinku;
- informacji dostarczonych przez Nadleśnictwo Zdrojowa Góra i RDLP w Pile;
- informacji uzyskanych od Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu i Szczecinie;
- operatu siedliskowego opracowanego w roku 2018 przez firmę Krameko z Krakowa;
- SDF-ów obszarów Natura 2000;
- opracowanych przez Nadleśnictwo zestawień drzewostanów stanowiących lasy referencyjne w ekosystemach leśnych, jako drzewostanów wyłączonych z użytkowania głównego na okres obowiązywania planu u.l. na skutek odpowiednich decyzji zarządzającego;
- istniejącego programu ochrony przyrody;
- planu ochrony rezerwatu „Kuźnik”;
- planu zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000: PLB300003 „Nadnoteckie Łęgi”, PLB300012 „Puszcza nad Gwdą”, PLH300004 „Dolina Noteci”;
- dokumentacji do planu zadań ochronnych PLH300045 „Ostoja Pilska”;
- innych informacji zebranych na potrzeby „Programu”.

2. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA NADLEŚNICTWA

2.1. Położenie Nadleśnictwa

Nadleśnictwo Zdrojowa Góra podlega Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Pile. Położone jest w północno-zachodniej części województwa wielkopolskiego, w powiatach pilskim, złotowskim i czarnkowsko-trzcianeckim oraz w południowo-wschodniej części województwa zachodniopomorskiego, w powiecie wałeckim.

Grunty Nadleśnictwa Zdrojowa Góra położone są w centralnej części RDLP Piła. Graniczą z gruntami nadleśnictw: Płytnica, Złotów, Kaczory, Sarbia, Trzcianka, Tuczno, Wałcz.

Położenie Nadleśnictwa w RDLP Piła

Zestawienie powierzchni Nadleśnictwa Zdrojowa Góra wg grup użytków gruntowych

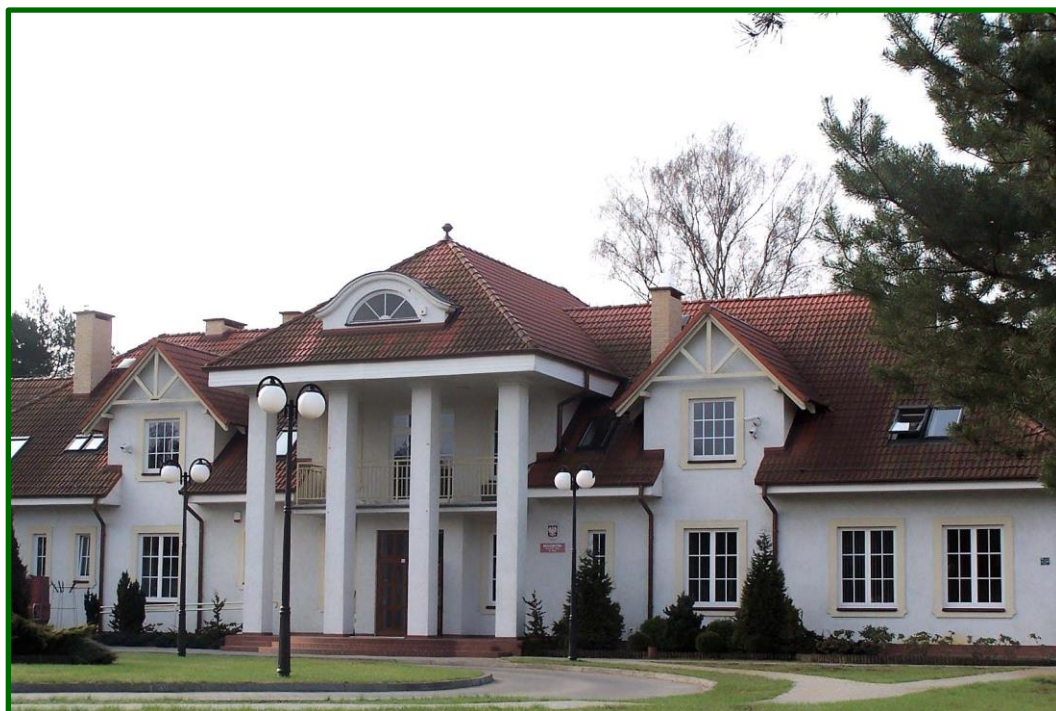
Grupa użytków gruntowych	Powierzchnia [ha]
1	2
Grunty leśne zalesione	18596,07
Grunty leśne niezalesione	279,44
Grunty związane z gosp. leśną	602,09
Lasy (razem)	19477,60
Grunty nieleśne	438,21
OGÓŁEM	19915,81

Zestawienie powierzchni Nadleśnictwa Zdrojowa Góra wg podziału administracyjnego

Gmina Powiat Województwo	Nadleśnictwo
	[ha]
1	2
Gmina Trzcianka Obszar wiejski	2276,74
Razem powiat czarnkowsko-trzcianecki	2276,74
Gmina Piła	1955,38
Gmina Szydłowo	8114,09
Gmina Ujście Obszar wiejski	697,72
Razem powiat pilski	10767,19
Gmina Krajenka Obszar wiejski	6222,67
Gmina Tarnówka	611,17
Razem powiat złotowski	6833,84
Ogółem województwo wielkopolskie	19877,77
Gmina Wałcz	38,04
Razem powiat wałecki	38,04
Ogółem województwo zachodniopomorskie	38,04
Nadleśnictwo	19915,81

Grunty Nadleśnictwa Zdrojowa Góra w odniesieniu do ogólnej sieci geograficznej położone są pomiędzy:

- N 53°04'17'' - 53°16'54'' szerokości geograficznej północnej;
- E 16°28'23'' - 16°57'37'' długości geograficznej wschodniej.

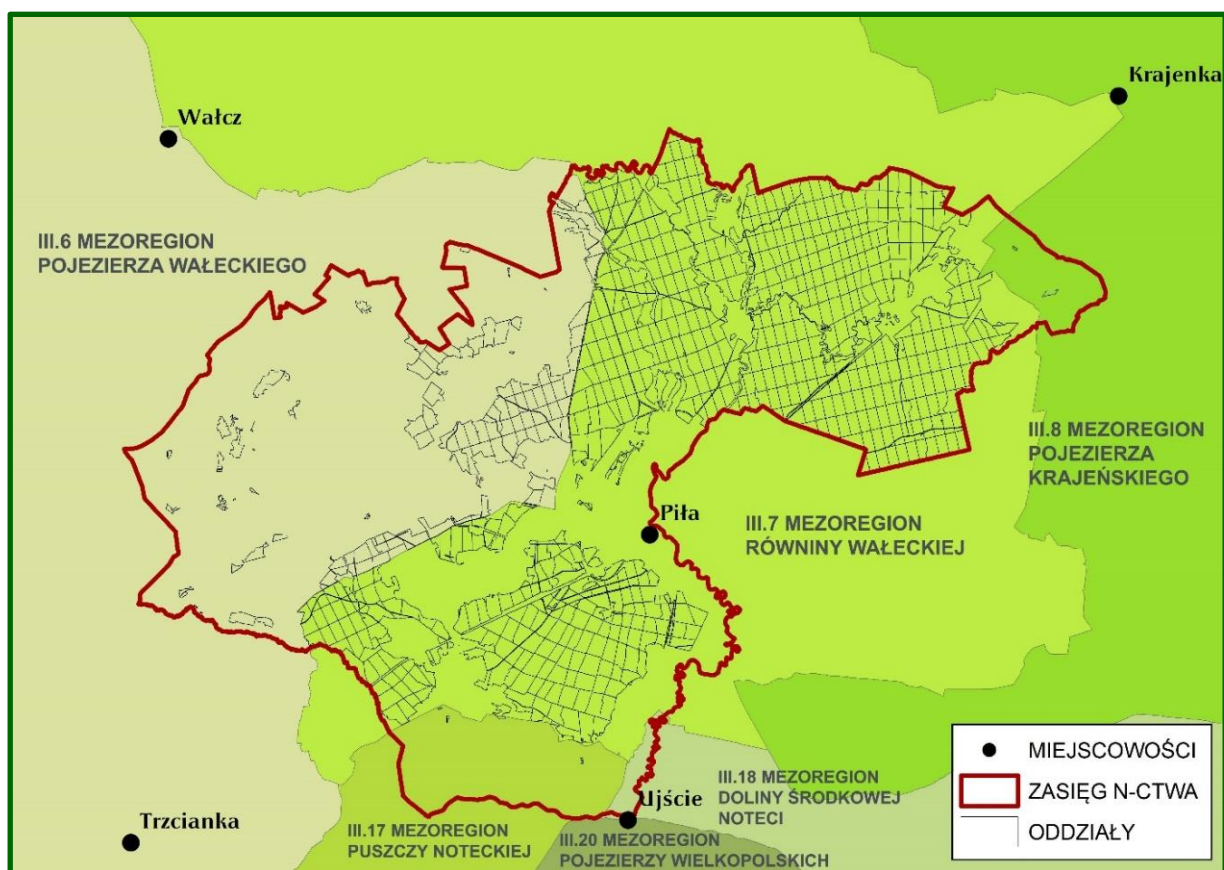
Siedziba Nadleśnictwa Zdrojowa Góra (fot. Anna Kalka)

Siedziba Nadleśnictwa znajduje się w miejscowości Piła, w oddz. 586i.

- Adres: Aleja Poznańska 126, 64-920 Piła;
- tel.: +48 67 214 26 67,
- fax: +48 67 214 26 68,
- e-mail: zdrojowagora@pila.lasy.gov.pl

Według regionalizacji przyrodniczo - leśnej Polski (2010) obszar Nadleśnictwa Zdrojowa Góra położony jest w:

- Krainie III – Wielkopolsko-Pomorskiej,
  - Mezuregionie – Pojezierza Wałeckiego (III.6);
  - Mezuregionie – Równiny Wałeckiej (III.7);
  - Mezuregionie – Pojezierza Krajeńskiego (III.8);
  - Mezuregionie – Puszczy Noteckiej (III.17);
  - Mezuregionie – Doliny Środkowej Noteci (III.18).

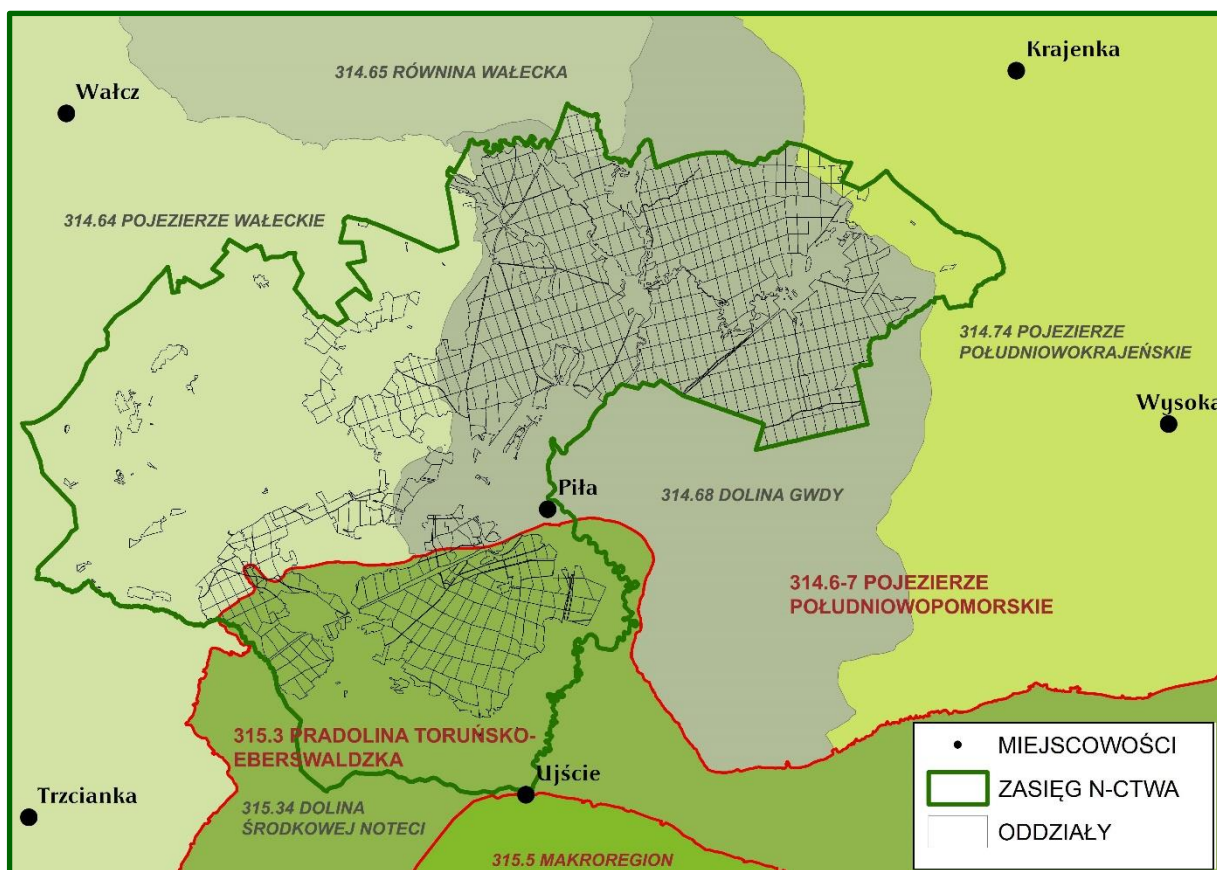

Mezuregiony przyrodniczo-leśne w zasięgu Nadleśnictwa Zdrojowa Góra

Według fizyczno-geograficznego podziału Polski, zmodyfikowanego w 2018 roku, obszar Nadleśnictwa leży w następujących jednostkach:

Położenie Nadleśnictwa Zdrojowa Góra wg podziału na jednostki fizyczno-geograficzne

Obszar	Megaregion	Prowincja	Podprowincja	Makroregion	Mezoregion	Nazwa jednostki fizyczno-geograficznej
1	2	3	4	5	6	7
1						Europa Zachodnia
	924.3					Pozaalpejska Europa Środkowa
		31				Niż Środkowoeuropejski
			314			Pojezierza Południowobałtyckie
				314.6		Pojezierze Południowopomorskie
					314.64	Pojezierze Wałeckie
					314.65	Równina Wałecka
					314.68	Dolina Gwdy
				314.7		Pojezierze Południowopomorskie
					314.74	Pojezierze Południowokrajęskie
				315.3		Pradolina Toruńsko-Eberswaldzka
					315.34	Dolina Środkowej Noteci

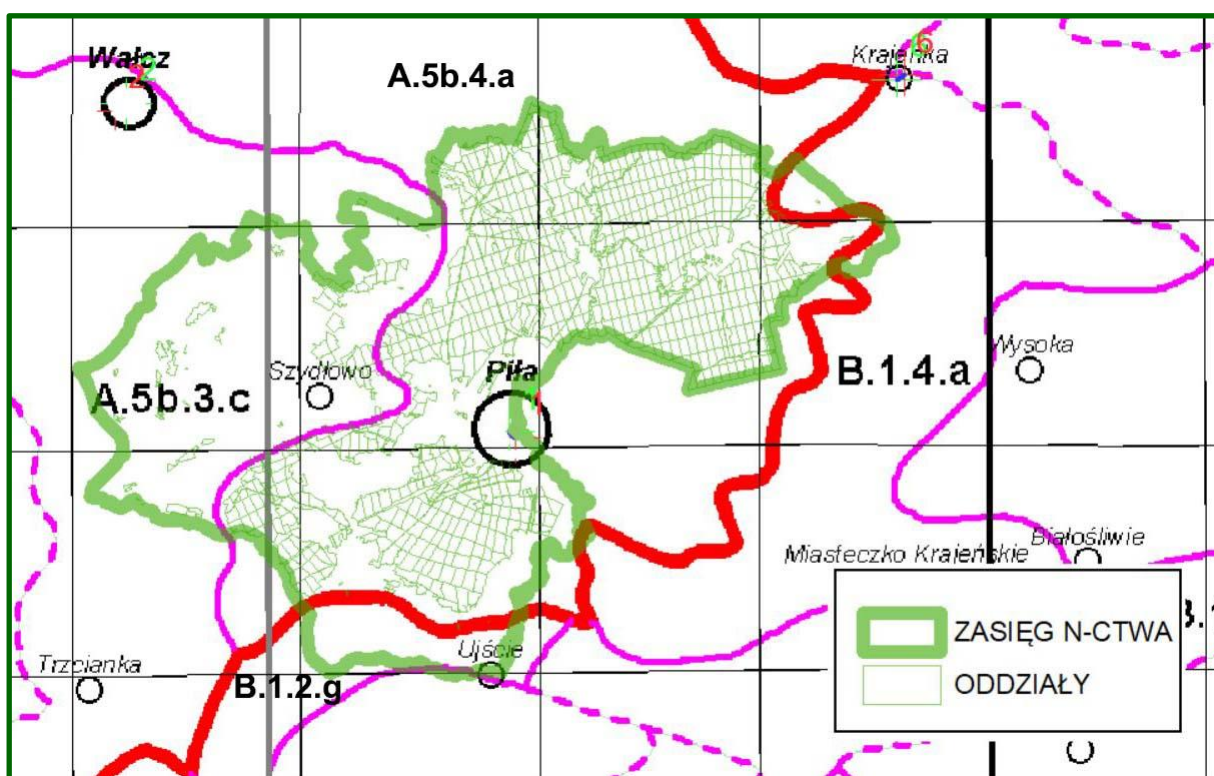

Mezoregiony fizyczno-geograficzne w zasięgu Nadleśnictwa Zdrojowa Góra
 (Źródło: opracowanie własne na podstawie warstwy „Mezoregiony fizycznogeograficzne” (2018))

Nazwy i zasięgi jednostek geobotanicznych w regionalizacji geobotanicznej Polski (MATUSZKIEWICZ 2008) dla Nadleśnictwa Zdrojowa Góra przedstawiają tabela i mapa.

**Jednostki geobotaniczne w zasięgu Nadleśnictwa Zdrojowa Góra
(Matuszkiewicz 2008)**

Dział	Kraina i podkraina	Okręg	Podokręg	Nazwy jednostek
Symbol jednostki				
1	2	3	4	5
A				Dział Pomorski
	A.5			Kraina Sandrowych Przedpól Pojezierzy Środkowopomorskich
		A.5b.3		Okręg Pojezierza Wałeckiego
			A.5b.3.c	Wałecko-Trzcianecki
		A.5b.4		Okręg Doliny Gwdy
			A.5b.4a	Pilski
B				Dział Brandenbursko-Wielkopolski
	B.1			Kraina Notecko-Lubuska
		B.1.2		Okręg Borów Noteckich
			B.1.2.g	Kuźnicki
		B.1.4		Okręg Złotowsko-Chojnicki
			B.1.4.a	Śmiłowski

**Jednostki geobotaniczne w zasięgu Nadleśnictwa Zdrojowa Góra
(Źródło: Matuszkiewicz J.M., Regionalizacja geobotaniczna Polski, 2008)**

2.2. Lesistość

Powierzchnia ogólna Nadleśnictwa Zdrojowa Góra wynosi 19916,21 ha, natomiast powierzchnia ogólna jego zasięgu terytorialnego wynosi 44 397 ha.

Struktura własnościowa lasów przedstawia się następująco:

- Lasy stanowiące własność Skarbu Państwa w zarządzie LP – 19477,60 ha;
  - Lasy stanowiące inną własność – 308,94 ha;
- Łącznie lasy w terytorialnym zasięgu Nadleśnictwa – 19786,54 ha.**

Lesistość w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa wynosi 44,6%. Pozostałą powierzchnię terytorialnego zasięgu Nadleśnictwa stanowią głównie użytki rolne oraz w mniejszym stopniu – grunty pod wodami, nieużytki, grunty zadrzewione i zakrzewione, grunty zabudowane i zurbanizowane oraz tereny różne.

2.3. Charakterystyka kompleksów leśnych

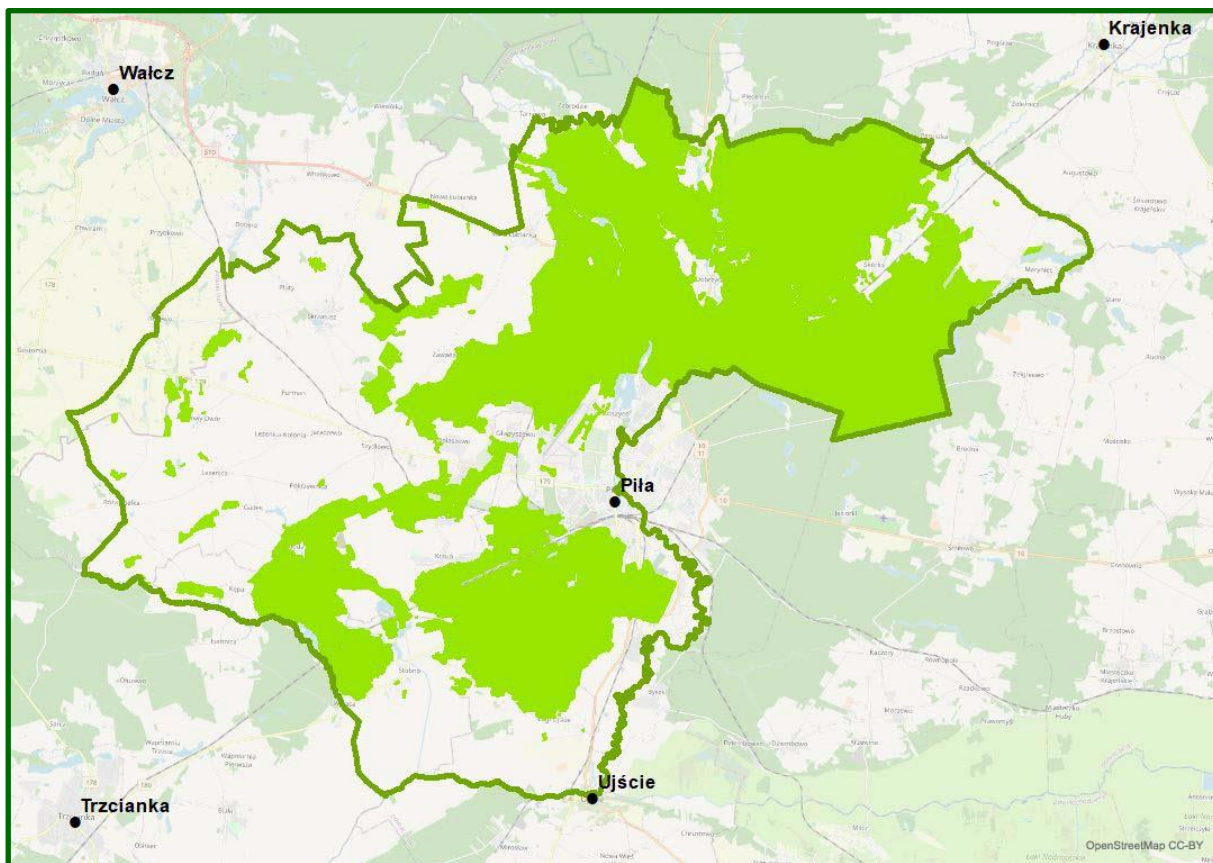
Jako kompleks leśny potraktowano zwarty obszar gruntów leśnych w zarządzie Nadleśnictwa (zalesionych i niezalesionych oraz związanych z gospodarką leśną), niepodzielony obszarami bezleśnymi. Przyjęto również, że elementy liniowe, takie jak rzeki, drogi, linie kolejowe, itp. o szerokości do ok. 50 m, położone między gruntami leśnymi, nie dzielą kompleksów leśnych.

Zestawienie liczby i wielkości kompleksów leśnych w Nadleśnictwie Zdrojowa Góra

Wielkość kompleksów [ha]	Nadleśnictwo		%
	liczba	[ha]	
1	2	3	4
do 1,00	12	5,24	0,03
1,01 – 5,00	15	41,09	0,21
5,01 – 20,00	12	115,62	0,59
20,01 – 100,00	8	323,37	1,66
100,01 – 500,00	2	609,51	3,13
500,01 – 2000,00	1	1652,77	8,49
pow. 2000,00	2	16730,00	85,89
OGÓŁEM	52	19477,60	100,0

Grunty leśne Nadleśnictwa składają się z 52 kompleksów. W strukturze powierzchniowej zdecydowanie wyróżniają się 2 główne kompleksy powyżej 2000 ha zajmujące 16730,00 ha, czyli 85,89% powierzchni gruntów leśnych Nadleśnictwa.

Na pozostały areał gruntów leśnych składa się 1 kompleks w przedziale 500,01 - 2000,00 ha na powierzchni 8,49%, 2 kompleksy w przedziale 100,01 - 500,00 ha (8,49% powierzchni), 8 kompleksów w przedziale 20,01 – 100,01 ha (1,66% powierzchni), 12 kompleksów w przedziale 5,01 - 20,00 ha (0,59%), 15 kompleksów przedziale wielkości od 1,01 do 5,00 ha (0,21%) oraz 12 kompleksów do 1,00 ha (0,03% powierzchni).

Kompleksy leśne Nadleśnictwa Zdrojowa Góra

2.4. Dominujące funkcje lasów

Lasy, z natury wielofunkcyjne, zostały podzielone do celów planowania urządzeniowego na 3 podstawowe (główne) grupy lasów: lasy rezerwatowe, lasy ochronne oraz lasy gospodarcze.

W Nadleśnictwie przyjęto podział lasu na kategorie ochronności zgodnie z nowym wykazem lasów wnioskowanych o uznanie za ochronne, który został przesłany do Ministerstwa Środowiska celem jego zatwierdzenia.

Zestawienie powierzchni gruntów leśnych Nadleśnictwa Zdrojowa Góra wg grup funkcji lasu i kategorii ochronności

Grupa funkcji	Nadleśnictwo	
	[ha]	%
1	2	3
I. LASY REZERWATOWE	68,23	0,36
II. LASY OCHRONNE	18443,26	97,71
A. Lasy ochronne ogólnego przeznaczenia:	18,69	0,10
Wodochronne	8,86	0,05
Cenne fragmenty przyrody	8,55	0,05
Glebochronne, cenne fragmenty przyrody	1,28	0,01
B. Lasy ochronne specjalnego przeznaczenia:	18424,57	99,90
W miastach i wokół miast	15663,09	82,98
Cenne fragmenty przyrody, w miastach i wokół miast	1314,16	6,96
Wodochronne, w miastach i wokół miast	1128,57	6,12
Wodochronne, cenne fragmenty przyrody, w miastach i wokół miast	126,96	0,69
Glebochronne, w miastach i wokół miast	58,10	0,32
Glebochronne, cenne fragmenty przyrody, w miastach i wokół miast	3,89	0,02
Glebochronne, wodochronne, w miastach i wokół miast	48,38	0,26
Nasienne, w miastach i wokół miast	22,64	0,12
Stałe powierzchnie badawcze i doświadczalne, w miastach i wokół miast	10,66	0,06
Wodochronne, nasienne, w miastach i wokół miast	9,90	0,05
W miastach i wokół miast, obronne	5,40	0,03
Glebochronne, wodochronne, cenne fragmenty przyrody, w miastach i wokół miast	4,06	0,02
Wodochronne, stałe powierzchnie badawcze i doświadczalne, w miastach i wokół miast	28,76	0,16
III. LASY GOSPODARCZE	364,02	1,93
OGÓŁEM	18875,51	100,00

Lasy ochronne w stosunku do ogólnej powierzchni gruntów leśnych zalesionych i niezalesionych Nadleśnictwa stanowią 97,71%. Szczegółowy podział na kategorie ochronności wraz z lokalizacją przedstawiony jest w tomie IA opisanego ogólnego.

2.5. Porównanie wybranych cech taksacyjnych drzewostanów

Porównanie wybranych cech taksacyjnych drzewostanów wykonano na podstawie danych uzyskanych z opracowań:

- dla Nadleśnictwa Zdrojowa Góra: „Plan urządzenia lasu na okres od 1.01.2022 r. do 31.12.2031 r.”;
- dla RDLP w Piła i PGL LP: „Wyniki aktualizacji stanu powierzchni leśnej i zasobów drzewnych w Lasach Państwowych na dzień 1 stycznia 2020 r.”.

Porównanie wybranych cech taksacyjnych drzewostanów w Nadleśnictwie Zdrojowa Góra

Obszar	Średni wiek	Przeciętna zasobność [m ³ /ha]	Przeciętny przyrost [m ³ /ha]	Udział % siedlisk borowych	Powierzchniowy udział % gatunków iglastych
1	2	3	4	5	6
Nadleśnictwo Zdrojowa Góra (stan na 1.01.2022)	63	271	4,3	61,8	93,7
RDLP Piła (stan na 1.01.2020)	59	261	4,4	77,3	87,8
PGL Lasy Państwowe (stan na 1.01.2020)	64	274	4,3	49,8	75,9
Nadleśnictwo Zdrojowa Góra (stan na 1.01.2012)	61	250	4,0	52,6	70,8

Średni wiek drzewostanów Nadleśnictwa wynosi 63 lata i jest wyższy o 4 lata od średniego wieku drzewostanów w RDLP Piła oraz niższy o rok od średniego wieku drzewostanów zarządzanych przez Lasy Państwowe. Przepiętna zasobność drzewostanów Nadleśnictwa jest wyższa o 10 m³/ha od przeciętnej zasobności w RDLP oraz niższa o 3 m³/ha w porównaniu z Lasami Państwowymi. Siedliska borowe w Nadleśnictwie mają niższy o 15,5% udział niż w RDLP oraz wyższy o 12,0% od LP. Udział gatunków iglastych jest wyższy o 5,9% w stosunku do RDLP i wyższy o 17,8% w porównaniu do Lasów Państwowych.

Na przestrzeni ostatnich 10 lat w Nadleśnictwie wzrósł średni wiek – o 2 lata, zwiększył się udział siedlisk borowych – o 9,2% oraz wzrósł udział gatunków iglastych – o 22,9%, wzrosła przeciętna zasobność – o 21 m³ /ha.

3. FORMY OCHRONY PRZYRODY

Podstawowym zadaniem Polityki Ekologicznej Państwa jest ochrona różnorodności biologicznej przed skutkami niekontrolowanej antropopresji. Służy temu przede wszystkim ustanowienie obszarów prawnie chronionych. Obecnie około 30% terytorium Polski jest objęte różnymi formami ochrony (wg „Polityki Ekologicznej Państwa 2030”).

3.1. Istniejące formy ochrony przyrody

Na gruntach Nadleśnictwa Zdrojowa Góra występują następujące rodzaje chronionych obiektów przestrzennych i punktowych, powołanych na podstawie ustawy o ochronie przyrody:

- rezerwat przyrody: „Kuźnik”;
- obszary Chronionego Krajobrazu: „Pojezierze Wałeckie i Dolina Gwdy”, „Dolina Noteci”;
- obszary Natura 2000:
  - ptasie: PLB300003 „Nadnoteckie Łęgi”, PLB300012 „Puszcza nad Gwdą”,
  - siedliskowe: PLH300004 „Dolina Noteci”, PLH300045 „Ostoja Pilska”;
- użytki ekologiczne: „Bagna Pszczółkowskiego”, „Uroczyńska Głomi”, „Bagna Zacisze”, „Szuwar Śródpolny”, „Różewskie Łozowisko”, „Szuwar Stobieński”;
- zespół przyrodniczo-krajobrazowy: „Góra Dąbrowa”;
- pomniki przyrody: 4 drzewa i 1 grupa drzew;
- ochrona gatunkowa: 1 strefa ochrony gatunkowej dla sóweczki.

Zestawienie form ochrony przyrody w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Zdrojowa Góra

Rodzaj obiektu	Liczba	Powierzchnia całkowita [ha]	Powierzchnia w zasięgu N-ctwa [ha]	Pow. w zarządzie Nadleśnictwa					
				lasy [ha]	[%]	grunty nieleśne [ha]	[%]	razem	9/4 [%]
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Rezerwat przyrody	1	96,00	96,00	69,50	72,4	26,50	27,6	96,00	100,0
Obszary Chronionego Krajobrazu	2	164342,81	15441,26	10265,88	97,7	248,05	2,3	10513,93	68,0
Obszary Natura 2000	4	147337,61	19177,78	12750,34	97,3	357,91	2,7	13108,25	68,3
Użytki ekologiczne	6	49,72	49,72	-	-	49,72	100,0	49,72	100,0
Zespół przyrodniczo-krajobrazowy	1	170,93	170,93	98,11	100,0	-	-	98,11	100
Ochrona gatunkowa – strefy ochrony	1	1,00	1,00	1,00	100,0	-	-	1,00	100,0
Pomniki przyrody	5	-	-	-	-	-	-	-	-

3.1.1. Rezerwat przyrody

Rezerwat przyrody obejmuje obszary zachowane w stanie naturalnym lub mało zmienionym, ekosystemy, ostoje i siedliska przyrodnicze, a także siedliska roślin, siedliska zwierząt i siedliska grzybów oraz twory i składniki przyrody nieożywionej, wyróżniające się szczególnymi wartościami przyrodniczymi, naukowymi, kulturowymi lub walorami krajobrazowymi.

Rezerwat „Kuźnik” (fot. Jarosław Ramucki)

Na gruntach zarządzanych przez Nadleśnictwo występuje rezerwat przyrody „Kuźnik”, ustanowiony Zarządzeniem Nr 367 Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z dnia 31 października 1959 roku (MP nr 95, poz. 506). Aktualnie obowiązującym aktem prawnym dla rezerwatu jest Zarządzenie Nr 7/12 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu z dnia 22 maja 2012 r. w sprawie rezerwatu przyrody „Kuźnik” (Dz. Urz. Woj. Wielkopolskiego z 2012 r., poz. 2960).

Zlokalizowany jest w województwie wielkopolskim, w powiecie pilskim, w granicach administracyjnych miasta Piła (87,5%) oraz na terenie gminy Szydłowo (12,5%). Obejmuje grunty o łącznej powierzchni 96,00 ha, położone w leśnictwie Koszyce, w oddz.: 383, 384, 385, w tym:

◆ grunty zalesione i niezalesione	-	68,23 ha,
◆ grunty związane z gospodarką leśną	-	1,27 ha,
◆ grunty nieleśne	-	26,50 ha.

Celem ochrony przyrody w rezerwacie jest zachowanie ze względów naukowych, dydaktycznych i krajobrazowych fragmentu lasu zróżnicowanego pod względem siedliskowym wraz z otaczającą roślinnością i rzadkimi gatunkami zwierząt. Szczególnie wyróżnia się tu kompleks ekosystemów tworzący typowy krajobraz pojezierny, z jeziorami o zróżnicowanej trofii, lasami różnych typów, źródłiskami i torfowiskami.

Rezerwat został określony jako:

I. Rodzaj rezerwatu: Krajobrazowy (K);

II. Typ i podtyp rezerwatu:

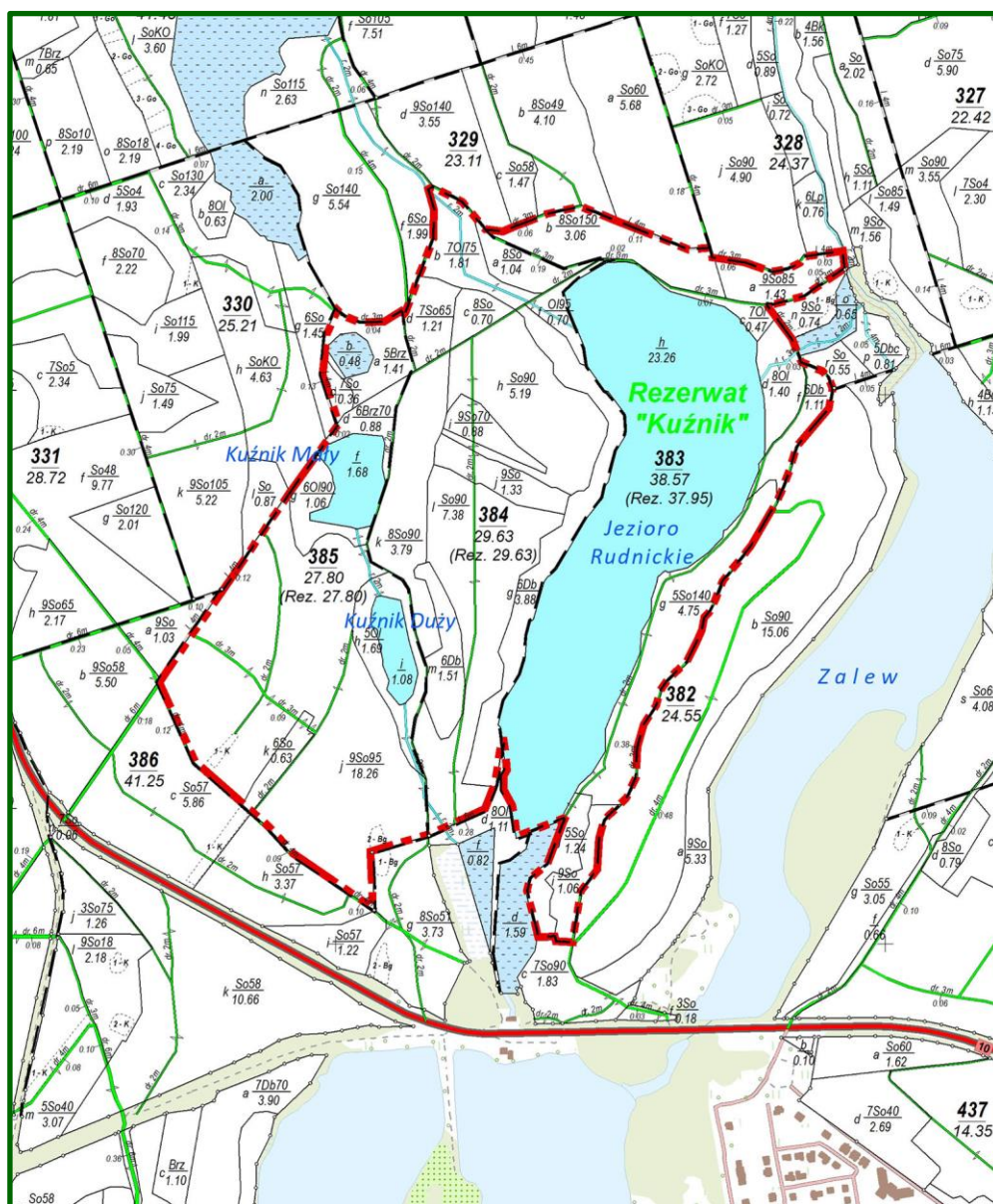
- a) ze względu na dominujący przedmiot ochrony: typ: krajobrazów (PKr), podtyp: krajobrazów naturalnych (kn);
- b) ze względu na główny typ ekosystemu: typ: różnych ekosystemów (EE), podtyp: lasów i wód (lw).

Nadzór nad rezerwatem sprawuje Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Poznaniu.

Rezerwat posiada plan ochrony, ustanowiony Rozporządzeniem Nr 151/2006 Wojewody Wielkopolskiego z dnia 4 lipca 2006 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody „Kuźnik”(Dz. Urz. Woj. Wielkopolskiego Nr 119, poz. 2941).

Cel ochrony przyrody rezerwatu „Kuźnik” powinien być realizowany przez:

- 1) ochronie ekosystemu leśnego z zachowaniem warunków umożliwiających przebieg naturalnych procesów ekologicznych,
- 2) ochronie istniejących stanowisk rzadkich chronionych gatunków roślin wraz z panującymi warunkami siedliskowymi;
- 3) ochronie obecnego reżimu hydrologicznego wód powierzchniowych i gruntowych.

Mapa sytuacyjna rezerwatu „Kuznik”

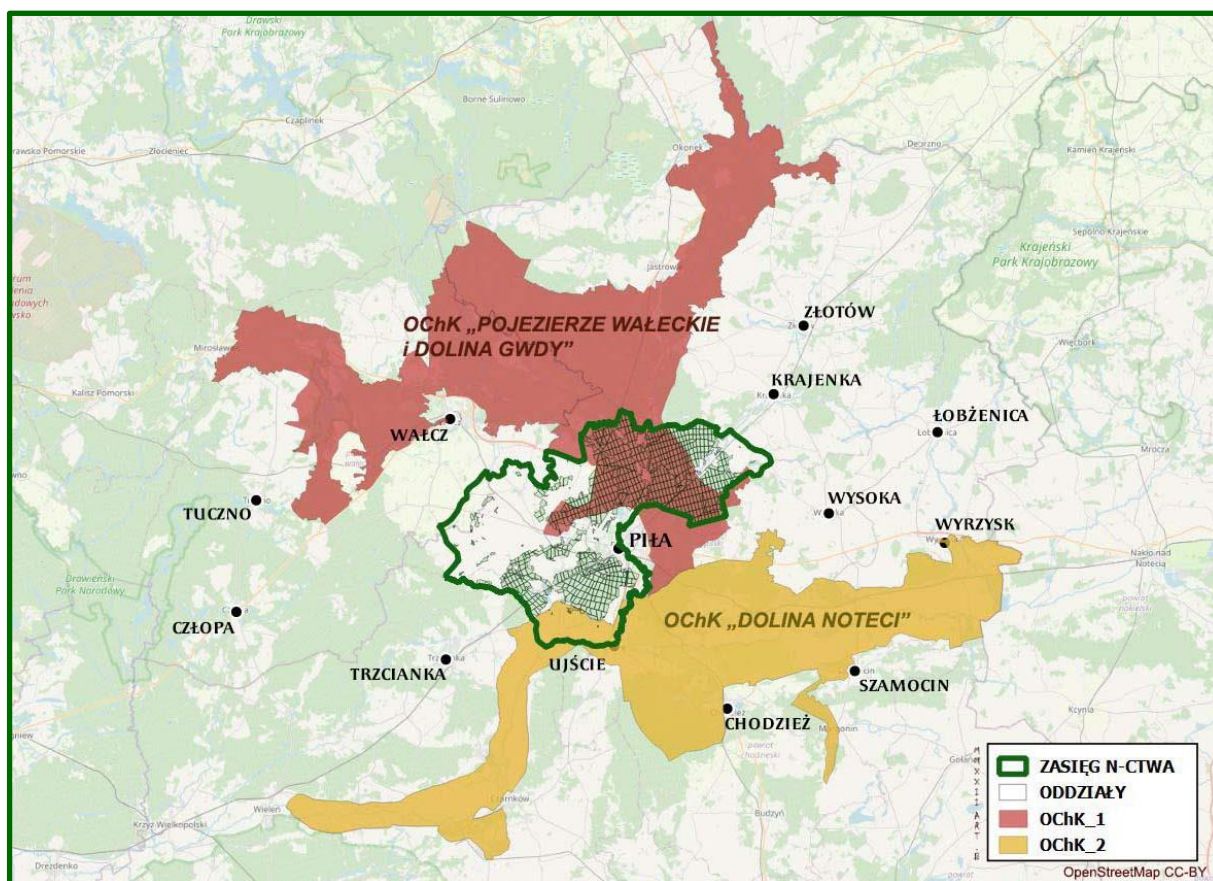
3.1.2. Obszary chronionego krajobrazu

Obszar chronionego krajobrazu obejmuje tereny chronione ze względu na wyróżniający się krajobraz o zróżnicowanych ekosystemach, wartościowe ze względu na możliwość zaspokajania potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem lub pełnioną funkcją korytarzy ekologicznych.

W zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Zdrojowa Góra znajdują się fragmenty dwóch obszarów chronionego krajobrazu – „Pojezierza Wałeckiego i Doliny Gwdy” oraz „Doliny Noteci”, które zostały ustanowione Rozporządzeniem Wojewody Piłskiego z dnia 15 maja 1998 r. Nr 5/98 (Dz. Urz. Woj. Piłskiego Nr 13, poz. 83).

Obszary chronionego krajobrazu położone w zasięgu Nadleśnictwa Zdrojowa Góra

Lp	Nazwa obszaru	Data utworzenia	Pow. ogólna obszaru	Pow. w zasięgu N-ctwa	Pow. na gruntach N-ctwa
			[ha]		
1	2	3	4	5	6
1.	„Pojezierze Wałeckie i Dolina Gwdy”	01.07.1989 r.	95502,81	12280,78	10461,71
2.	„Dolina Noteci”	01.07.1989 r.	72020,00	3160,48	52,22
Razem powierzchnia				15441,26	10513,93

Nadleśnictwo Zdrojowa Góra na tle OChK

➤ „Pojezierze Wałeckie i Dolina Gwdy”

Obszar ten utworzono Uchwałą Nr IX/56/89 Wojewódzkiej Rady Narodowej w Pile z dnia 31 maja 1989 r. (Dz. Urz. Woj. Pilskiego Nr 11 poz. 95), potwierdzoną Rozporządzeniem Nr 1/90 Wojewody Pilskiego z dnia 27 grudnia 1990 r. (Dz. Urz. Woj. Pilskiego Nr 2 poz. 2), następnie Rozporządzeniem Nr 5/98 Wojewody Pilskiego z dnia 15 maja 1998 r. (Dz. Urz. Woj. Pilskiego Nr 13 poz. 83).

Po zmianach związanych z podziałem administracyjnym kraju, zostało wydane Rozporządzenie Nr 212/06 Wojewody Wielkopolskiego z dnia 29 listopada 2006 r w sprawie obszaru chronionego krajobrazu „Pojezierze Wałeckie i Dolina Gwdy” (Dz. Urz. Woj.

Wielkopolskiego Nr 20 poz. 4770). W wyniku błędów proceduralnych, popełnionych w postępowaniu legislacyjnym, przepisy te zostały unieważnione Wyrokiem Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Poznaniu z dnia 27 stycznia 2011 roku (Nr IV SA/Po 709/10). W związku z powyższym, dla tego obszaru nie obowiązują zakazy, o których mowa w art. 24 ustawy o ochronie przyrody z dnia 16 kwietnia 2004 r. (tekst jednolity, Dz. U. 2020 r., poz. 1614).

„Pojezierze Wałeckie i Dolina Gwdy” obejmuje tereny chronione ze względu na wyróżniający się krajobraz o zróżnicowanych ekosystemach, wartościowe ze względu na możliwość zaspokajania potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem, a także pełnią funkcję korytarzy ekologicznych.

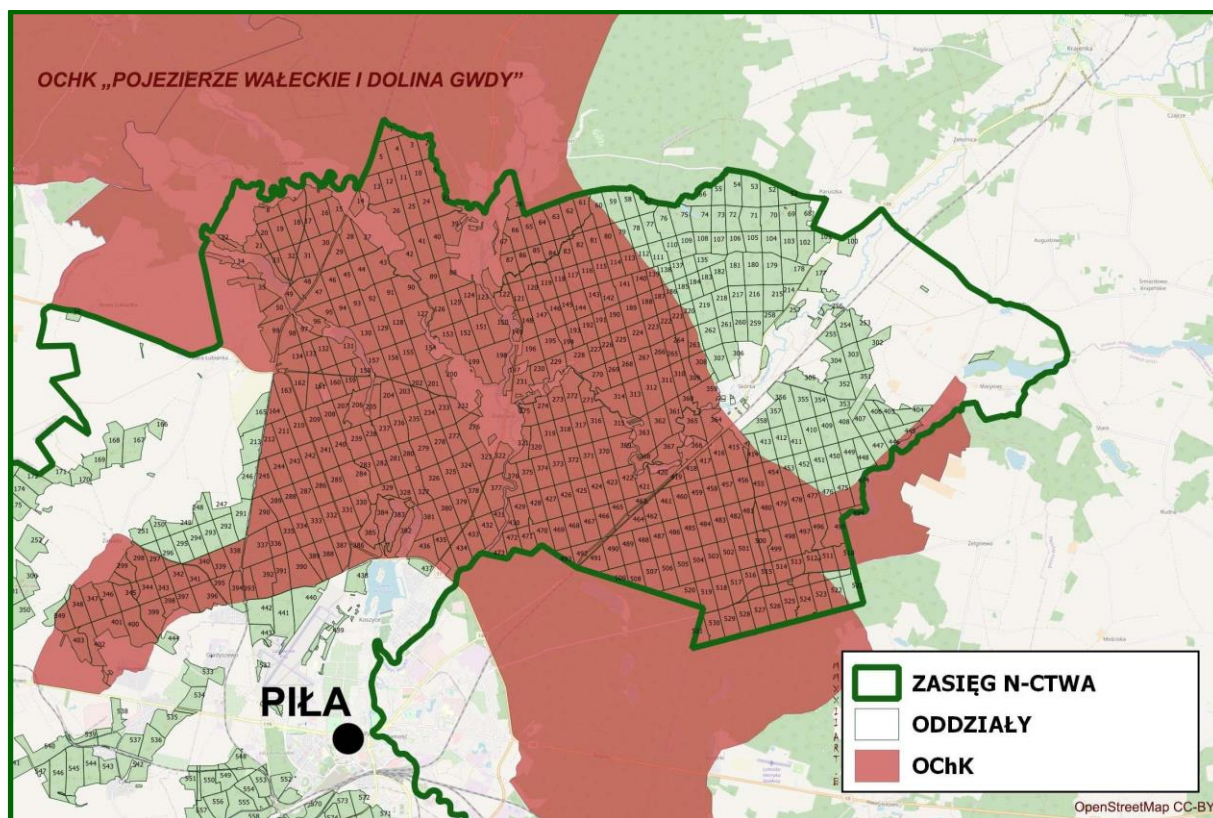
Według aktu powołania z 1989 roku powierzchnia ogólna obszaru wynosiła 93910 ha. Aktualnie powierzchnia obszaru wynosi 95502,81 ha, w tym:

- w województwie wielkopolskim – 58375 ha (na podstawie Rozporządzenia Nr 212/06 Wojewody Wielkopolskiego);
- w województwie zachodniopomorskim – 37127,81 ha (na podstawie Obwieszczenia Sejmiku Województwa Zachodniopomorskiego z dnia 29 kwietnia 2021 r. w sprawie jednolitego tekstu uchwały w sprawie obszarów chronionego krajobrazu).

W zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Zdrojowa Góra, w granicach województwa wielkopolskiego, znajduje się 12,9% powierzchni obszaru, to jest 12280,78 ha, z czego na gruntach zarządzanych przez Nadleśnictwo – 10461,71 ha, w tym:

- grunty zalesione i niezalesione - 9885,78 ha,
- grunty związane z gospodarką leśną - 329,58 ha,
- grunty nieleśne - 246,35 ha.

Grunty zarządzane przez Nadleśnictwo położone są w oddziałach: 1-35, 38-50, 59h,~b, 60g-n,~b,~c, 61b-l,~a,~c, 62-67, 79c-f,~b,~d, 80-99, 112h-i,~c, 113-134, 139b-f, ~a~d, 140-164, 186g-h, ~c, 187-212, 220d,g,~c~f, 221-245, 263b-i,~b,~c, 264-290, 296h-j,~c, 297c-k,~a,~d, 298, 299, 308b-h,j-k,~d,~f, 309-347, 348a,b,d-s,~b,~c, 349c,d,h,j-k,~d,~f, 359b-d,g-s,cx,~b,~c,~g,~f, 360-363, 364a-i,~a,~b, 365-393, 394a-f,~a, 395a-i,~a,~c, 396-403, 413c,~b,~c, 414c-k,~b,~c,~f, 415-436, 445g-i,~c, 446d,~c, 447l-p,~c,~d, 448i,~d, 452j,~b, 453c-g,~a,~b, 454b-j,~a,~c,~f, 455-473, 474a,i-s,~c,~d, 475i-l,~c~f, 476f-k,~b,~c,~f~h, 477b-d,~b,~d, 478-509, 510a-c,~a,~d, 511a-g,l,~a~d,~h, 512-520, 521j,~c, 522d-f,h-j,~b,~c, 523-531.

Nadleśnictwo Zdrojowa Góra na tle OChK „Pojezierze Waleckie i Dolina Gwdy”

➤ „Dolina Noteci”

Obszar ten utworzono Uchwałą Nr IX/56/89 Wojewódzkiej Rady Narodowej w Pile z dnia 31 maja 1989 r. (Dz. Urz. Woj. Pilskiego Nr 11 poz. 95), potwierdzoną Rozporządzeniem Nr 1/90 Wojewody Pilskiego z dnia 27 grudnia 1990 r. (Dz. Urz. Woj. Pilskiego Nr 2 poz. 2), następnie Rozporządzeniem Nr 5/98 Wojewody Pilskiego z dnia 15 maja 1998 r. (Dz. Urz. Woj. Pilskiego Nr 13 poz. 83).

Po zmianach związanych z podziałem administracyjnym kraju, zostało wydane Rozporządzenie Nr 25/07 Wojewody Wielkopolskiego z dnia 31 października 2007 r. w sprawie obszaru chronionego krajobrazu „Dolina Noteci” (Dz. Urz. Woj. Wielkopolskiego Nr 170 poz. 3714). W wyniku błędów proceduralnych, popełnionych w postępowaniu legislacyjnym, przepisy te zostały unieważnione Wyrokiem Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Poznaniu z dnia 2 lutego 2011 roku (Nr IV SA/Po 744/10). W związku z powyższym, dla tego obszaru nie obowiązują zakazy, o których mowa w art. 24 ustawy o ochronie przyrody z dnia 16 kwietnia 2004 r. (tekst jednolity, Dz. U. 2021 r., poz. 1098, 1718).

„Dolina Noteci” obejmuje tereny chronione ze względu na wyróżniający się krajobraz o zróżnicowanych ekosystemach, wartościowe ze względu na możliwość zaspokajania potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem, a także pełnią funkcję korytarzy ekologicznych.

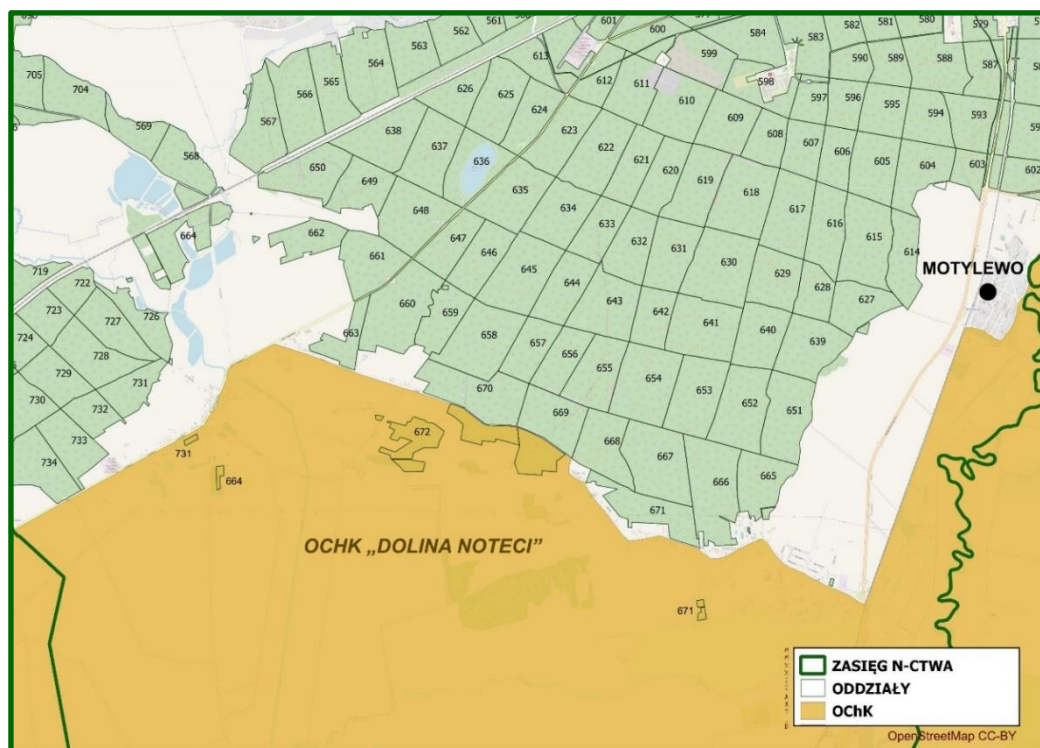

Według aktu powołania z 1989 roku powierzchnia ogólna obszaru wynosiła 68840 ha. Aktualnie powierzchnia obszaru w województwie wielkopolskim wynosi 72020 ha (na podstawie Rozporządzenia Nr 25/07 Wojewody Wielkopolskiego).

W zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Zdrojowa Góra znajduje się 4,4% powierzchni obszaru, to jest 3160,48 ha, z czego na gruntach zarządzanych przez Nadleśnictwo – 52,22 ha, w tym:

- grunty zalesione i niezalesione - 49,47 ha,
- grunty związane z gospodarką leśną - 1,05 ha,
- grunty nieleśne - 1,70 ha.

Grunty zarządzane przez Nadleśnictwo położone są w oddziałach: 669h-k,~c,~d, 671r,s, 672, 731i,j.

Nadleśnictwo Zdrojowa Góra na tle OCHK „Dolina Noteci”

3.1.3. Obszary Natura 2000

Obszar Natura 2000 – obszar specjalnej ochrony ptaków, specjalny obszar ochrony siedlisk lub obszar mający znaczenie dla Wspólnoty, utworzony w celu ochrony populacji dziko występujących ptaków lub siedlisk przyrodniczych lub gatunków będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty.

Głównym celem funkcjonowania Europejskiej Sieci Ekologicznej Natura 2000 jest zachowanie określonych typów siedlisk przyrodniczych i gatunków roślin i zwierząt, które

uważa się za cenne (znaczące dla zachowania dziedzictwa przyrodniczego Europy) i zagrożone wyginięciem w skali całej Europy. Cel ten ma być realizowany poprzez wyznaczenie i objęcie ochroną obszarów, na których te gatunki i siedliska występują. Działania w zakresie ochrony siedlisk naturalnych oraz dzikiej flory i fauny mają służyć zachowaniu lub odtworzeniu różnorodności biologicznej Europy, co jest jednym z priorytetów działalności Unii Europejskiej. Dodatkowo państwa członkowskie zobowiązane są do podejmowania w razie potrzeby starań w celu zachowania ekologicznej spójności sieci Natura 2000, w celu utrzymania migracji, rozprzestrzeniania i wymiany genetycznej gatunków.

Podstawą jego funkcjonowania są dwie unijne dyrektywy:

- **Dyrektywa Ptasia** (Dyrektywa 2009/147/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 30 listopada 2009 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa – wcześniej Dyrektywa Rady 79/409/EWG z dnia 2 kwietnia 1979 r. w sprawie ochrony dziko żyjących ptaków) – określa kryteria do wyznaczania ostoi dla gatunków ptaków zagrożonych wyginięciem;
- **Dyrektywa Siedliskowa** (Dyrektywa 92/43/EWG Rady z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory) – ustala zasady ochrony pozostałych gatunków zwierząt, a także roślin i siedlisk przyrodniczych oraz procedury ochrony obszarów szczególnie wrażliwych przyrodniczo.

W myśl dyrektywy ptasiej oraz dyrektywy siedliskowej każdy kraj członkowski Unii Europejskiej ma obowiązek zapewnić siedliskom przyrodniczym i gatunkom roślin i zwierząt, o których mowa w tych dyrektywach, warunki sprzyjające ochronie lub zadbać o odtworzenie ich dobrego (właściwego) stanu, m.in. poprzez wyznaczenie obszarów specjalnej ochrony ptaków (OSO) oraz specjalnych obszarów ochrony siedlisk (SOO).

Obszary specjalnej ochrony ptaków (OSO) są wyznaczane do ochrony ptaków zagrożonych wyginięciem (ujętych w Załączniku 1 DP) jak również regularnie występujących ptaków wędrownych (również te niewymienione w Załączniku 1 DP), które w czasie swych corocznych wędrówek odpoczywają lub zatrzymują się w krajach Unii Europejskiej. OSO wyznaczane są indywidualnie przez każde państwo. Komisja Europejska sprawdza, czy krajowa sieć obszarów realizuje przyjęte przez dane państwo członkowskie kryteria wyboru obszaru oraz czy zapewnia ochronę wszystkich najbardziej odpowiednich terenów dla zachowania gatunków ptaków.

W dyrektywie siedliskowej natomiast jako cele ochrony wymienione zostały wymagające działań ochronnych typy siedlisk przyrodniczych o znaczeniu dla całej Unii Europejskiej (naturalne oraz półnaturalne tereny lądowe i wodne wyróżniające się

specyficznymi czynnikami geograficznymi, fizycznymi cechami środowiska i określonymi zbiorowiskami roślinnymi) oraz wybrane cenne gatunki roślin i zwierząt (poza ptakami). Miejsca ich ochrony wyznacza się jako specjalne obszary ochrony siedlisk (SOO). W przypadku SOO, każde państwo członkowskie opracowuje i przedstawia Komisji Europejskiej listę leżących na jego terytorium obszarów kwalifikujących pod względem przyrodniczym, odpowiadających gatunkowo i siedliskowo wymogom zawartym w dyrektywie siedliskowej. Po przedłożeniu listy obszary są wartościowane i selekcjonowane. Kluczowym elementem tej procedury jest seminarium biogeograficzne, podczas którego ocenia się kompletność sieci dla każdego z gatunków i siedlisk. Następnie Komisja Europejska zatwierdza te obszary w drodze decyzji jako „obszary mające znaczenie dla Wspólnoty” – OZW. Od tego momentu nabierają one statusu obszarów Natura 2000 i podlegają ochronie w ramach prawa wspólnotowego. Po wyznaczeniu ich odpowiednim aktem prawa krajowego przyjmują nazwę specjalnych obszarów ochrony siedlisk (SOO).

Część wymienionych w dyrektywie siedliskowej gatunków roślin i zwierząt oraz siedlisk przyrodniczych oznaczono jako priorytetowe, czyli takie, za które Europa ponosi szczególną odpowiedzialność z uwagi na fakt, iż większość naturalnego zasięgu ich występowania pozostaje w granicach administracyjnych Unii Europejskiej. Ta kategoria przedmiotów ochrony jest w sposób szczególny brana pod uwagę na etapie wyznaczania obszarów Natura 2000 (każdy obszar istotny dla siedliska lub gatunku priorytetowego powinien bezwzględnie zostać wyznaczony), a także w czasie oceniania ewentualnego zezwolenia na realizację działań negatywnie wpływających na cele ochrony na takim obszarze.

W dyrektywach ptasiej i siedliskowej określono ogólnie gatunki i siedliska, dla ochrony których tworzy się obszary Natura 2000. Jednak o tym, które z nich są przedmiotami ochrony w danym obszarze decydują kryteria wyznaczania, np. wielkość populacji względem populacji krajowej. Każdy obszar Natura 2000 posiada tzw. Standardowy Formularz Danych (SDF), w którym zawarte są wszystkie najważniejsze informacje, w tym dane identyfikujące obszar (nazwa, kod), informacje przyrodnicze o gatunkach i siedliskach występujących na jego terenie, a także ocena znaczenia danego obszaru w odniesieniu do poszczególnych gatunków i siedlisk, z której wynika, które z nich są przedmiotami ochrony w danym obszarze Natura 2000, czyli:

- w obszarach ptasich – gatunki ptaków wymienione w pkt 3.2 z oceną A, B lub C oraz ptactwo wodno-błotne (jeżeli tak wskazano w pkt. 4.2),
- w obszarach siedliskowych – siedliska przyrodnicze wymienione w pkt 3.1 oraz gatunki zwierząt (**bez ptaków**) i roślin wymienione w pkt. 3.2 z oceną A, B lub C.

Siedliska i gatunki oznaczone w SDF jako D nie są przedmiotem ochrony danego obszaru Natura 2000, a dane ich dotyczące stanowią wartość informacyjną.

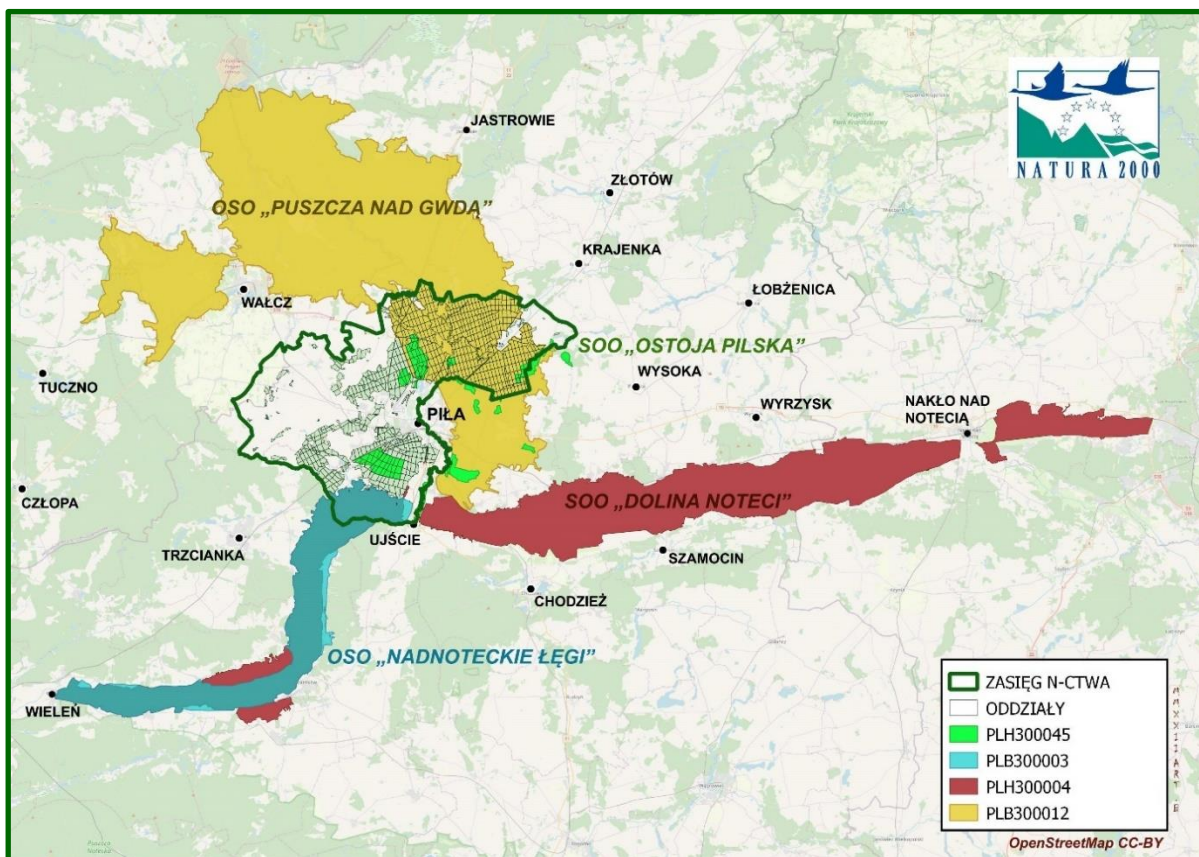
Według stanu na 01.01.2022 r. w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Zdrojowa Góra występują następujące obszary Natura 2000:

- obszary specjalnej ochrony ptaków (OSO):
  - PLB300003 „Nadnoteckie Łęgi”,
  - PLB300012 „Puszcza nad Gwdą”.
- specjalne obszary ochrony siedlisk (SOO):
  - PLH300004 „Dolina Noteci”,
- obszary mające znaczenie dla Wspólnoty (OZW):
  - PLH300045 „Ostoja Pilska”.

Charakterystyka obszarów, przedstawiona w dalszej części, opracowana została z wykorzystaniem danych i opisów zawartych w SDF-ach (*Standardowych Formularzach Danych*) dla obszarów.

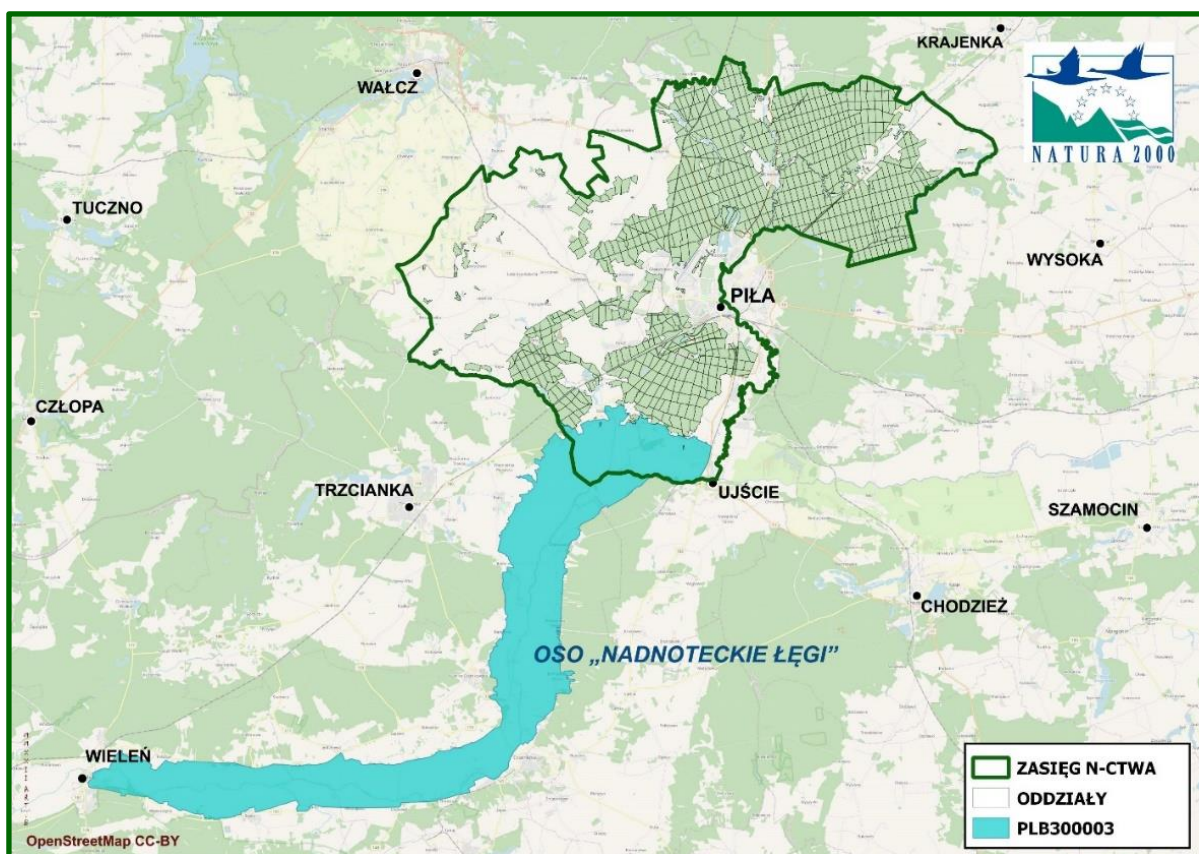
Zestawienie powierzchni obszarów Natura 2000 w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Zdrojowa Góra

Lp.	Kod obszaru	Nazwa obszaru	Pow. całkowita	Pow. w zasięgu N-ctwa	Pow. w zarządzie Nadleśnictwa		
					las	grunty nieleśne	razem
[ha]							
1	2	3	4	5	6	7	8
1.	PLB300003	Nadnoteckie Łęgi	16058,10	2590,08	7,24	1,70	8,94
2.	PLB300012	Puszcza nad Gwdą	77678,90	12104,53	10986,61	244,99	11231,60
3.	PLH300004	Dolina Noteci	50531,99	2444,75	7,24	1,70	8,94
4.	PLH300045	Ostoja Pilska	3068,62	2038,42	1749,25	109,52	1858,77
RAZEM			147337,61	19177,78	12750,34	357,91	13108,25

Nadleśnictwo Zdrojowa Góra na tle obszarów Natura 2000

➤ PLB300003 „Nadnoteckie Łęgi”

Nadleśnictwo Zdrojowa Góra na tle obszaru PLB300003 „Nadnoteckie Łęgi”

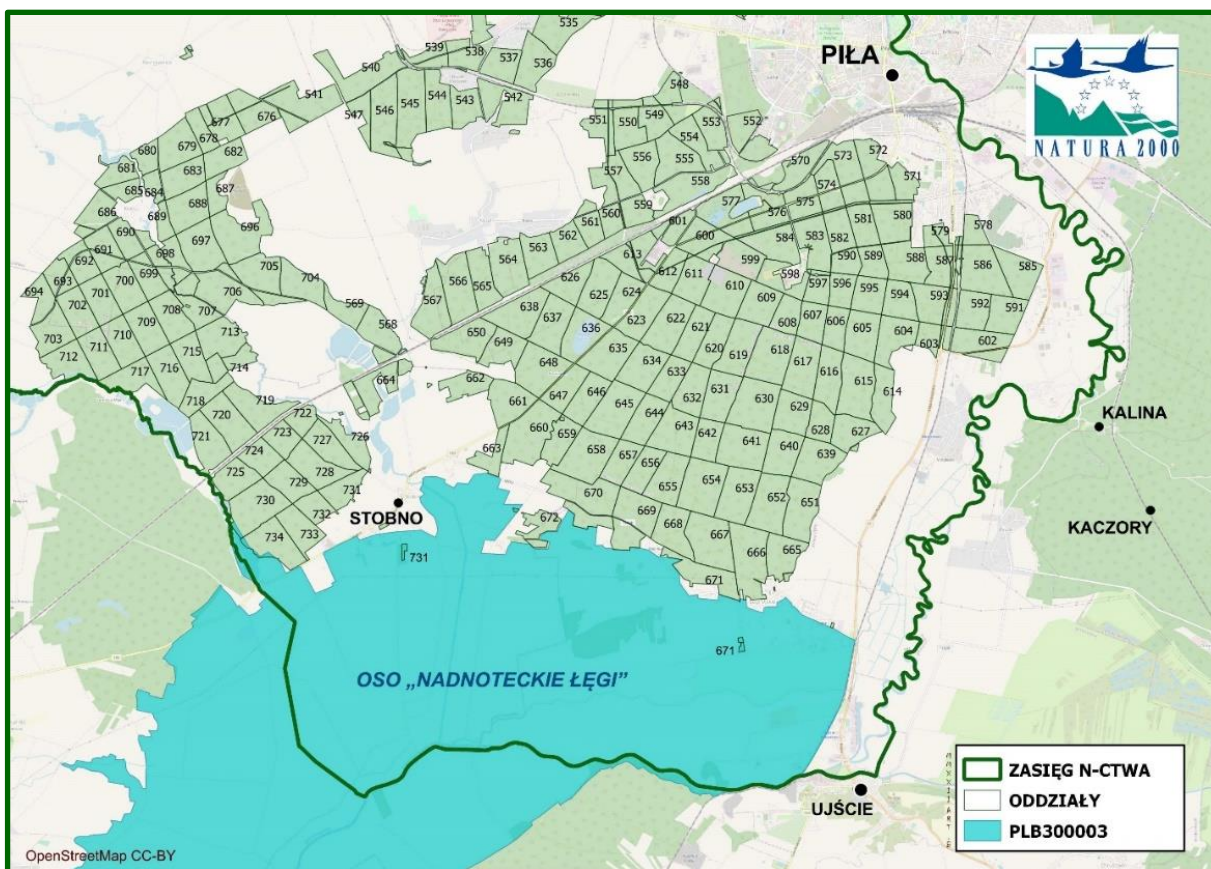
Obszar ptasi powołany Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 21.07.2004 r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 (Dz. U.04.229.2313 z dnia 21.10.2004). Aktualne granice obszaru określa Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 27 października 2008 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 (Dz.U. Nr 198, poz. 1226).

Obszar zajmuje powierzchnię 16058,10 ha. Obejmuje część doliny Noteci między miejscowością Wieleń a ujściem Gwdy. Pokrywają ją łąki zalewowe, torfowiska niskie z licznymi rowami odwadniającymi, starorzecza oraz wypełnione wodą potorfia. Część terenu jest porośnięta krzewami i drzewami. Występujące tu łąki są w większości intensywnie użytkowane.

W zasięgu Nadleśnictwa obszar zajmuje powierzchnię 2590,08 ha (16,1% ogólnej powierzchni OSO), z czego na gruntach Nadleśnictwa – 8,94 ha. Udział poszczególnych kategorii w gruntach zarządzanych przez Nadleśnictwo przedstawia się następująco:

- grunty leśne zalesione i niezalesione – 6,84 ha;
- grunty związane z gospodarką leśną – 0,40 ha;
- grunty nieleśne – 1,70 ha.

W Nadleśnictwie Zdrojowa Góra obszar obejmuje oddziały: 671r,s, 672m, 730o, 731j, 734h,i,~c,~d,~h.

PLB300003 „Nadnoteckie Łęgi” w zasięgu Nadleśnictwa Zdrojowa Góra

PLB300003 „Nadnoteckie Łęgi” jest ostoją ptasią o randze europejskiej. Występują tu co najmniej 23 gatunki ptaków z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej, 7-9 gatunków z Polskiej Czerwonej Księgi (PCK). W okresie lęgowym obszar zasiedla co najmniej 1% populacji krajowej podroźniczka (PCK) i kulika wielkiego (PCK); w stosunkowo wysokiej liczebności występują bąk (PCK), bocian biały, dziwonia i derkacz. W okresie wędrownym gęś zbożowa występuje w koncentracjach 3000 osobników. Jedno z nielicznych w Polsce (istniejące do 1951) stanowisko kaldezji dziewięciornikowatej *Caldesia parnassifolia*.

W Standardowym Formularzu Danych (SDF) wg aktualizacji na październik 2020 r. wymieniono 34 gatunki ptaków z Załącznika I DP. Przedmiotem ochrony jest 10 gatunków z oceną B (2) lub C (8). Gatunki te w tabeli oznaczono przez zacielenie.

Gatunki z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej występujące na terenie obszaru PLB300003 „Nadnoteckie Łęgi” oraz ocena znaczenia obszaru dla tych gatunków

Lp.	Kod	Nazwa polska	Nazwa łacińska	Ocena znaczenia ogólnego
1	2	3	4	5
1.	A021	Bąk	<i>Botaurus stellaris</i>	D
2.	A022	Bączek zwyczajny	<i>Ixobrychus minutus</i>	D
3.	A031	Bocian biały	<i>Ciconia ciconia</i>	C
4.	A037	Łabędź czarnodzioby	<i>Cygnus columbianus bewickii</i>	D
5.	A039	Gęś zbożowa	<i>Anser fabalis</i>	C
6.	A041	Gęś białoczelna	<i>Anser albifrons</i>	C
7.	A050	Świstun zwyczajny	<i>Anas penelope</i>	D
8.	A052	Cyraneczka zwyczajna	<i>Anas crecca</i>	D
9.	A055	Cyranka zwyczajna	<i>Anas querquedula</i>	D
10.	A056	Płaskonos zwyczajny	<i>Anas clypeata</i>	D
11.	A073	Kania czarna	<i>Milvus migrans</i>	D
12.	A074	Kania ruda	<i>Milvus milvus</i>	D
13.	A075	Bielik	<i>Haliaeetus albicilla</i>	D
14.	A081	Błotniak stawowy	<i>Circus aeruginosus</i>	D
15.	A084	Błotniak łąkowy	<i>Circus pygargus</i>	D
16.	A089	Orlik krzykliwy	<i>Aquila pomarina</i>	D
17.	A119	Kropiatka	<i>Porzana porzana</i>	D
18.	A120	Zielonka	<i>Porzana parva</i>	D
19.	A122	Derkacz	<i>Crex crex</i>	C
20.	A127	Żuraw	<i>Grus grus</i>	C
21.	A140	Siewka złota	<i>Pluvialis apricaria</i>	C
22.	A142	Czajka zwyczajna	<i>Vanellus vanellus</i>	C
23.	A151	Batalion	<i>Philomachus pugnax</i>	D
24.	A154	Bekas dubelt	<i>Gallinago media</i>	D
25.	A156	Rycyk	<i>Limosa limosa</i>	C

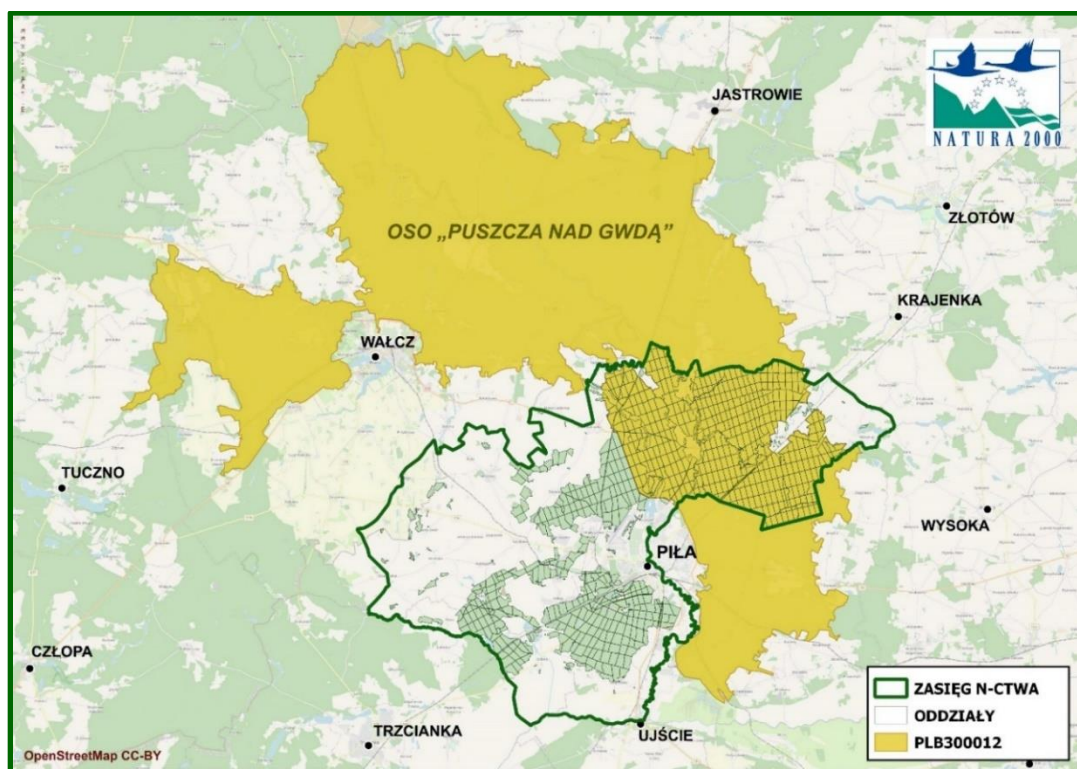
Lp.	Kod	Nazwa polska	Nazwa łacińska	Ocena znaczenia ogólnego
1	2	3	4	5
26.	A160	Kuklik wielki	<i>Numenius arquata</i>	B
27.	A162	Krwawodziób	<i>Tringa totanus</i>	D
28.	A197	Rybitwa czarna	<i>Chlidonias niger</i>	D
29.	A229	Zimorodek	<i>Alcedo atthis</i>	D
30.	A255	Świergotek polny	<i>Anthus campestris</i>	D
31.	A272	Podróżniczek	<i>Luscinia svecica</i>	B
32.	A307	Jarzębatka	<i>Sylvia nisoria</i>	D
33.	A338	Gąsiorzek	<i>Lanius collurio</i>	D
34.	A379	Ortolan (Trznadel)	<i>Emberiza hortulana</i>	D

Obszar PLB300003 „Nadnoteckie Łęgi” posiada plan zadań ochronnych ustanowiony Zarządzeniem Dyrektora Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Poznaniu z dnia 20 czerwca 2017 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Nadnoteckie Łęgi PLB300003 (Dz. Urz. Woj. Wielk. Z dnia 3 lipca 2017 r., poz. 4760).

Drzewostany dojrzałe i ponad 100-letnie

Powierzchnia drzewostanów dojrzałych (rębnych i starszych) w obszarze na gruntach Nadleśnictwa wynosi 2,05 ha (30,0% powierzchni gruntów zalesionych i niezalesionych). Są to drzewostany ponad 100-letnie z panującą olszą.

➤ PLB300012 „Puszcza nad Gwdą”

Nadleśnictwo Zdrojowa Góra na tle obszaru PLB300012 „Puszcza nad Gwdą”

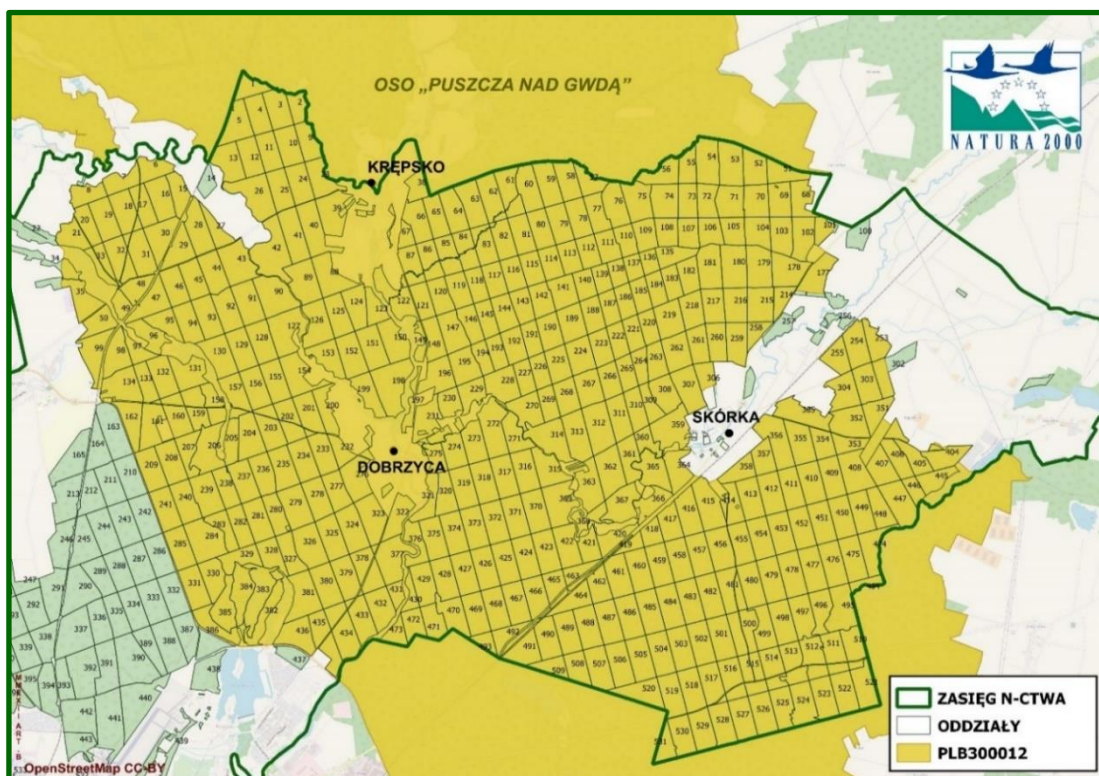
Obszar ptasi powołany Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 05.09.2007 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 (Dz. U.07.179.1275 z dnia 28.09.2007). Aktualne granice obszaru określa Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 27 października 2008 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 (Dz.U. Nr 198, poz. 1226).

Obszar zajmuje powierzchnię 77678,90 ha. Położony jest w południowowschodniej części Pomorza Zachodniego, na pograniczu dwóch województw: w północnej części województwa wielkopolskiego i południowo-wschodniej części województwa zachodniopomorskiego.

W zasięgu Nadleśnictwa obszar zajmuje powierzchnię 12104,53 ha (15,6% ogólnej powierzchni OSO), z czego na gruntach Nadleśnictwa – 11231,60 ha. Udział poszczególnych kategorii w gruntach zarządzanych przez Nadleśnictwo przedstawia się następująco:

- grunty leśne zalesione i niezalesione – 10634,63 ha;
- grunty związane z gospodarką leśną – 351,98 ha;
- grunty nieleśne – 244,99 ha.

W Nadleśnictwie Zdrojowa Góra obszar obejmuje oddziały: 1-7, 8a-l,n-o,~a~c, 9-13, 15-21, 23-33, 34a-c, 35a-c,f,h,k-p, ~a~c, 38-99, 101a-g,~a,~b, 102-162, 177a-d,~a, 178-209, 214-241, 253-255, 258, 259a-k,~a,~c, 260-285, 302g-h, 303-305, 306a-g,~a,~b, 307-331, 351-358, 359a-s,cx,~a~f, 360-363, 364a-i,~a,~b, 365-385, 386a-i,~a,~b,~d,~g, 404a-m,~a,~b, 405-436, 445-531.

PLB300012 „Puszcza nad Gwdą” w zasięgu Nadleśnictwa Zdrojowa Góra

PLB300012 „Puszcza nad Gwdą” jest ostoją ptaków o znaczeniu międzynarodowym (IBA PL018). Występuje tu co najmniej 31 gatunków ptaków z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej, z czego co najmniej 25 gatunków zaliczanych jest do lęgowych lub prawdopodobnie lęgowych. Występuje tu również 10 gatunków z Polskiej Czerwonej Księgi Zwierząt (PCK). Bardzo ważna ostoja lęgowa lelka, lerki i włochatki. W okresie lęgowym obszar zasiedla co najmniej 1% populacji krajowej następujących gatunków ptaków: gągoł, nurogęś, włochatka (PCK), kania czarna (PCK), kania ruda (PCK), lelek, lerka, puchacz (PCK), rybołów (PCK), zimorodek.

W Standardowym Formularzu Danych (SDF) wg aktualizacji na styczeń 2021 r. wymieniono 31 gatunków ptaków z Załącznika I DP. Przedmiot ochrony stanowi 16 gatunków z oceną B (5) oraz C (11). Gatunki te w tabeli oznaczono przez zacienienie.

Gatunki z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej występujące na terenie obszaru PLB300012 „Puszcza nad Gwdą” oraz ocena znaczenia obszaru dla tych gatunków

Lp.	Kod	Nazwa polska	Nazwa łacińska	Ocena znaczenia ogólnego
1	2	3	4	5
1.	A021	Bąk	<i>Botaurus stellaris</i>	D
2.	A027	Czapla biała	<i>Egretta alba</i>	D
3.	A030	Bocian czarny	<i>Ciconia nigra</i>	C
4.	A031	Bocian biały	<i>Ciconia ciconia</i>	D
5.	A038	Łabędź krzykliwy	<i>Cygnus cygnus</i>	C
6.	A067	Gągoł	<i>Bucephala clangula</i>	B
7.	A070	Nurogęś	<i>Mergus merganser</i>	C
8.	A072	Trzmielojad	<i>Pernis apivorus</i>	D
9.	A073	Kania czarna	<i>Milvus migrans</i>	C
10.	A074	Kania ruda	<i>Milvus milvus</i>	C
11.	A075	Bielik	<i>Haliaeetus albicilla</i>	C
12.	A081	Błotniak stawowy	<i>Circus aeruginosus</i>	D
13.	A089	Orlik krzykliwy	<i>Aquila pomarina</i>	D
14.	A094	Rybołów zwyczajny	<i>Pandion haliaetus</i>	C
15.	A119	Kropiatka	<i>Porzana porzana</i>	D
16.	A120	Zielonka	<i>Porzana parva</i>	D
17.	A122	Derkacz	<i>Crex crex</i>	D
18.	A127	Żuraw	<i>Grus grus</i>	C
19.	A215	Puchacz	<i>Bubo bubo</i>	C
20.	A217	Sóweczka	<i>Glaucidium passerinum</i>	D
21.	A223	Włochatka	<i>Aegolius funereus</i>	B
22.	A224	Lelek zwyczajny	<i>Caprimulgus europaeus</i>	B

Lp.	Kod	Nazwa polska	Nazwa łacińska	Ocena znaczenia ogólnego
1	2	3	4	5
23.	A229	Zimorodek	<i>Alcedo atthis</i>	B
24.	A236	Dzięcioł czarny	<i>Dryocopus martius</i>	C
25.	A238	Dzięcioł średni	<i>Dendrocopos medius</i>	D
26.	A246	Lerka	<i>Lullula arborea</i>	B
27.	A255	Świergotek polny	<i>Anthus campestris</i>	D
28.	A307	Jarzębatka	<i>Sylvia nisoria</i>	D
29.	A320	Mucholówka mała	<i>Ficedula parva</i>	C
30.	A338	Gąsiorek	<i>Lanius collurio</i>	D
31.	A379	Ortolon, trznadel	<i>Emberiza hortulana</i>	D

Nadzór nad obszarem sprawuje Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Poznaniu oraz w Szczecinie.

Obszar PLB300012 „Puszcza nad Gwdą” posiada plan zadań ochronnych ustanowiony Zarządzeniem Dyrektora Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Poznaniu i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 21 kwietnia 2015 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Puszcza nad Gwdą PLB300012 (Dz. Urz. 2015 r. poz. 2773), doprecyzowanym Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 9 czerwca 2017 r. zmieniające zarządzenie w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Puszcza nad Gwdą PLB300012 (Dz. Urz. 2017 r. poz. 4387).

Drzewostany dojrzałe i ponad 100-letnie

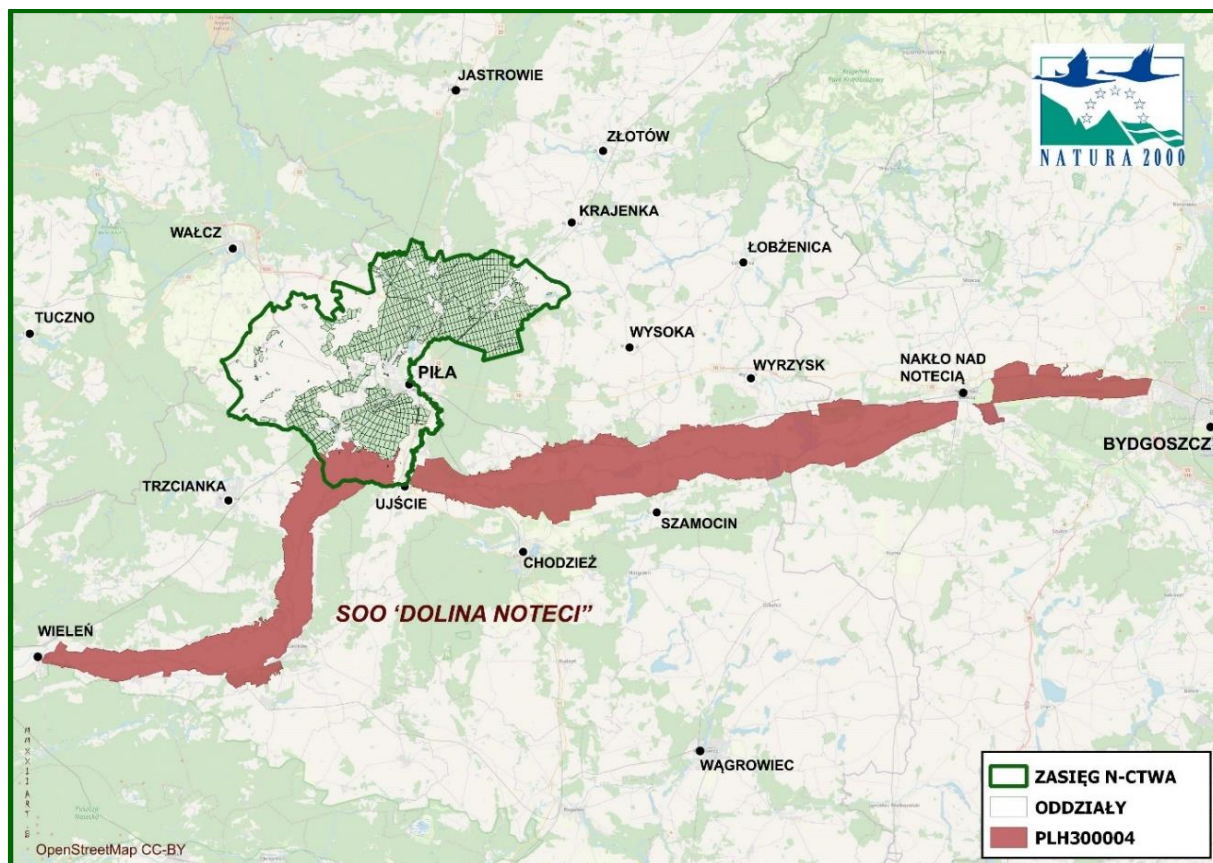
Powierzchnia drzewostanów dojrzałych (rębnych i starszych) w OSO „Puszcza nad Gwdą” na gruntach Nadleśnictwa wynosi 2546,51 ha (23,9% powierzchni gruntów zalesionych i niezalesionych), w tym drzewostanów ponad 100-letnich – 1077,83 ha. Głównym gatunkiem panującym jest sosna na 94,4% powierzchni lasów dojrzałych w obszarze.

Zestawienie powierzchni drzewostanów dojrzałych oraz ponad 100-letnich według gatunków panujących w PLB300012 „Puszcza nad Gwdą” na gruntach Nadleśnictwa Zdrojowa Góra

Gatunek	Wiek dojrzałości drzewostanów od lat	Drzewostany dojrzałe (rębne)			%
		do 100	powyżej 100	Razem	
		[ha]			
1	2	3	4	5	6
So	81	1349,16	1055,24	2404,40	94,4
Dg	61	4,43	-	4,43	0,2
Bk	91	5,35	-	5,35	0,2

Gatunek	Wiek dojrzałości drzewostanów od lat	Drzewostany dojrzałe (rębne)			%
		do 100	powyżej 100	Razem	
		[ha]			
1	2	3	4	5	6
Db	121	-	9,93	9,93	0,4
Brz	61	39,90	-	39,90	1,6
OI	61	69,84	12,66	82,50	3,2
Razem		1468,68	1077,83	2546,51	100,0

➤ **PLH300004 „Dolina Noteci”**

Nadleśnictwo Zdrojowa Góra na tle obszaru PLH300004 „Dolina Noteci”

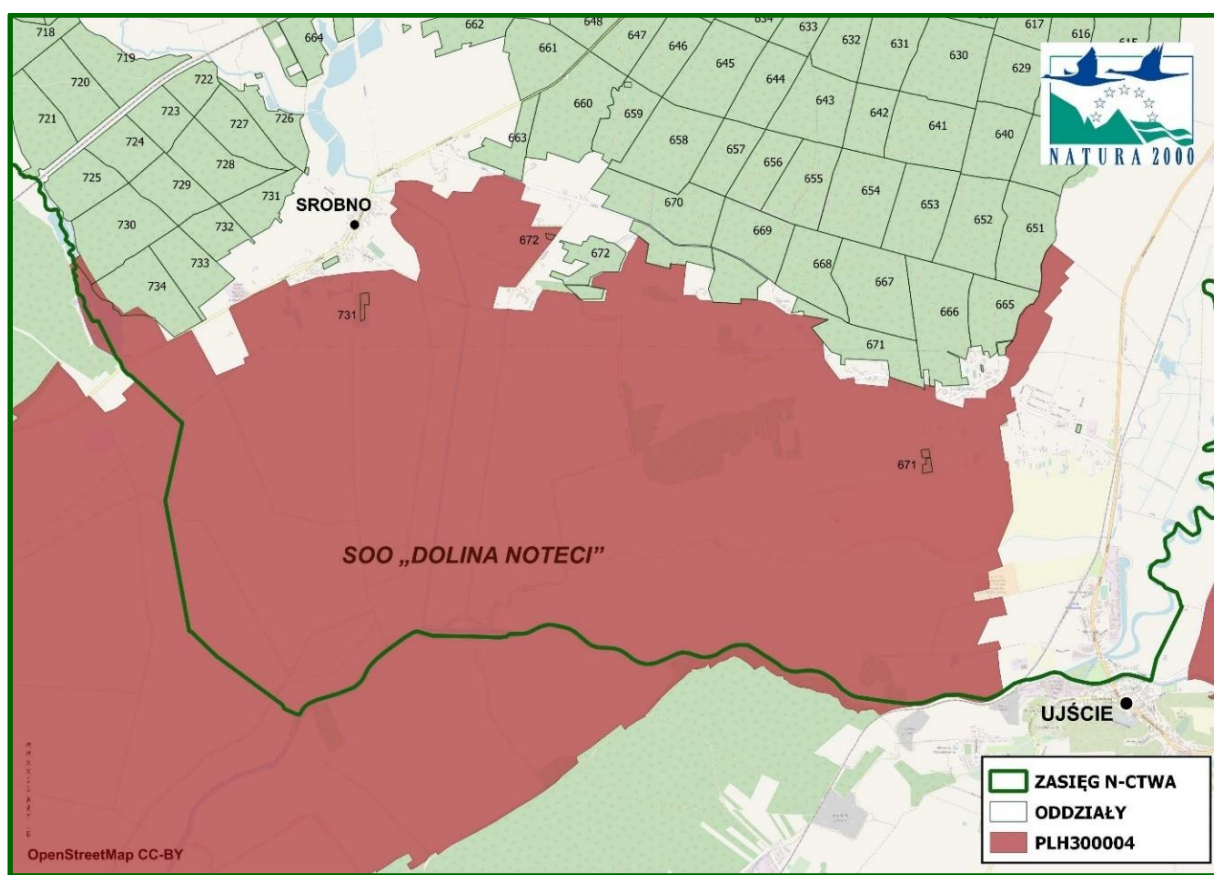
Aktualny akt prawny dla obszaru to Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 30 maja 2018 r. w sprawie specjalnego obszaru ochrony siedlisk Dolina Noteci (PLH300004); (Dz.U. z 2018 r., poz. 1521).

Obszar zajmuje powierzchnię 50531,99 ha. Położony jest w dwóch województwach: kujawsko-pomorskim i wielkopolskim.

W zasięgu Nadleśnictwa Obszar zajmuje powierzchnię 2444,75 ha (4,8% ogólnej powierzchni SOO), z czego na gruntach Nadleśnictwa – 8,94 ha, w tym:

- grunty leśne zalesione i niezalesione – 6,84 ha;
- grunty związane z gospodarką leśną – 0,40 ha;
- grunty nieleśne – 1,70 ha.

Grunty zarządzane przez Nadleśnictwo położone są w oddziałach: 671r,s, 672m, 730o, 731j, 734h-i,~c,~d,~h.

PLH300004 „Dolina Noteci” w zasięgu Nadleśnictwa Zdrojowa Góra

Dolina Noteci obejmuje znaczną część doliny Noteci między miejscowościami Wieleń a Bydgoszczą. Obszar jest w większości zajęty przez torfowiska niskie, pokryte zalewowymi łąkami i trzcinowiskami, z enklawami zakrzewień i zadrzewień. Teren przecinają liczne kanały i rowy odwadniające. Często są starorzecza i wypełnione wodą doły potorfowe. Miejscami występują rozległe płaty łągów. Łąki są intensywnie użytkowane. Obszar częściowo pokrywa się z ostoją ptasią „Nadnoteckie Łęgi”.

W SDF-ie wg aktualizacji na styczeń 2021 r. dla obszaru odnotowano 16 rodzajów siedlisk z Załącznika I Dyrektywy Siedliskowej (w tym 4 stanowiące przedmioty ochrony o znaczeniu ogólnym A, 6 o znaczeniu B, 4 o znaczeniu C), 1 gatunek ssaka, 1 gatunek płaza, 1 gatunek ryby, 1 gatunek bezkręgowca oraz 1 gatunek rośliny. Przedmioty ochrony oznaczono w tabelach przez zacielenie.

**Ocena znaczenia typów siedlisk przyrodniczych występujących na terenie obszaru Natura 2000
PLH300004 „Dolina Noteci” oraz na gruntach Nadleśnictwa Zdrojowa Góra**

Lp.	Kod	Nazwa siedliska	Ocena znaczenia ogólnego wg SDF	Pokrycie w całym obszarze [ha]	Na gruntach Nadleśnictwa	
					Liczba pododdz. [szt.]	Ogólna pow. wyłączeń [ha]
1	2	3	4	5	6	7
1	3150	Starorzeczka i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne	A	252,66	-	-
2	3270	Zalewane muliste brzegi rzek	A	505,32	-	-
3	4030	Suche wrzosowiska	B	25,27	-	-
4	6210	Murawy kserotermiczne i ciepłolubne murawy	B	25,27	-	-
5	6230*	Bogate florystycznie górskie i niżowe murawy bliźniczkowe	D	505,32	-	-
6	6410	Zmiennowilgotne łąki trzęślicowe	A	1010,64	-	-
7	6430	Ziołorośla górskie i ziołorośla nadrzeczne	B	5,05	-	-
8	6440	Łąki selernicowe	D	1010,64	-	-
9	6510	Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie	A	1010,64	-	-
10	9110	Kwaśne buczyny	C	252,66	-	-
11	9130	Żyzne buczyny	B	505,32	-	-
12	9170	Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny	B	151,60	-	-
13	9190	Kwaśne dąbrowy	C	55,59	-	-
14	91E0*	Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe, olsy źródłiskowe	C	1515,96	-	-
15	91F0	Łęgowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe	C	25,27	-	-
16	9110*	Ciepłolubne dąbrowy	B	1515,96	-	-
Razem						-

* siedlisko przyrodnicze o znaczeniu priorytetowym

**Gatunki wymienione w załączniku II Dyrektywy Siedliskowej występujące na terenie obszaru
PLH300004 „Dolina Noteci” oraz ocena znaczenia obszaru dla tych gatunków**

Kod	Nazwa polska	Nazwa łacińska	Ocena znaczenia ogólnego
1	2	3	4
Ssaki			
1337	Bóbr europejski	<i>Castor fiber</i>	D
1355	Wydra	<i>Lutra lutra</i>	C
Płazy			
1188	Kumak nizinny	<i>Bombina bombina</i>	B
Ryby			
1130	Boleń pospolity	<i>Aspius aspius</i>	D

Kod	Nazwa polska	Nazwa łacińska	Ocena znaczenia ogólnego
1	2	3	4
1145	Piskorz	<i>Misgurnus fossilis</i>	C
1163	Głowacz białopłetwy	<i>Cottus gobio</i>	D
Bezkęgowce			
4038	Czerwończyk fioletek	<i>Lycaena helle</i>	C
Rośliny			
1617	Starodub łąkowy	<i>Angelica palustris</i>	B

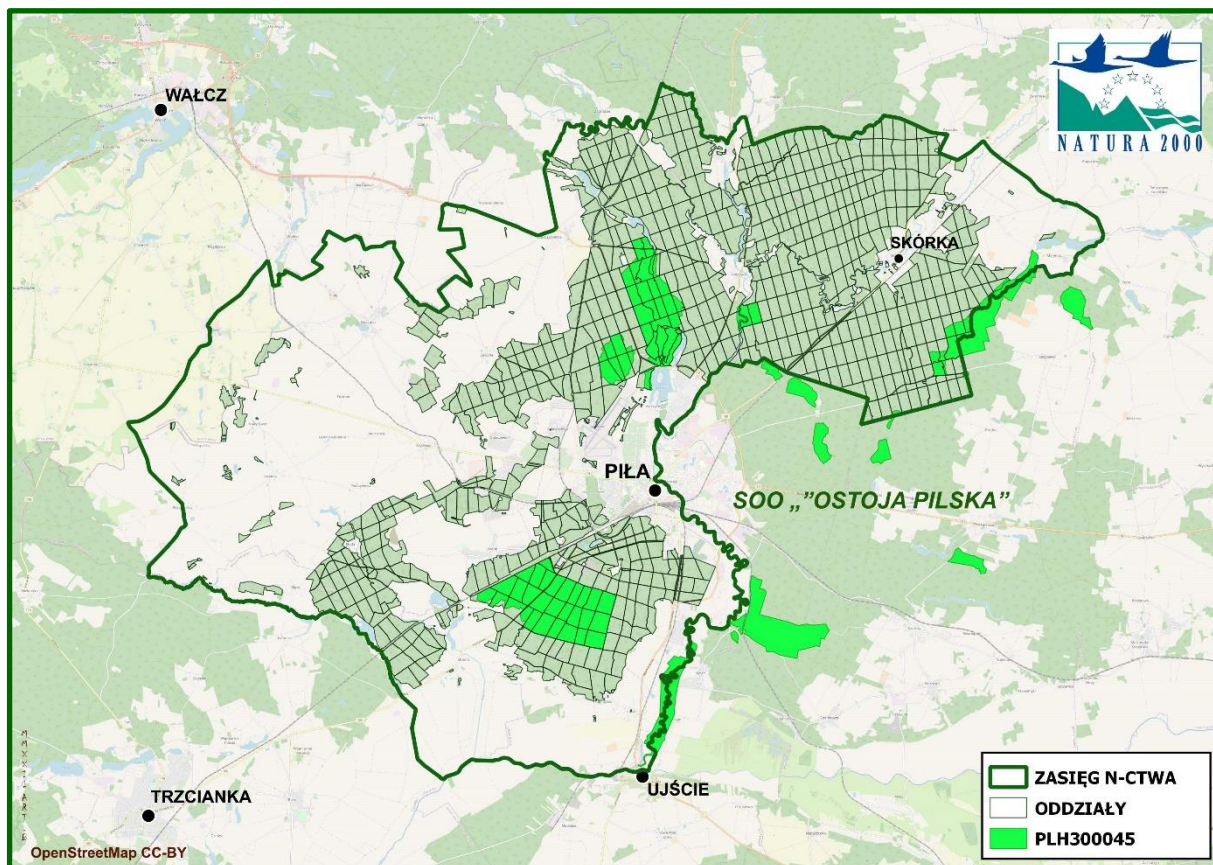
Obszar PLH300004 „Dolina Noteci” posiada plan zadań ochronnych ustanowiony Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu z dnia 28 kwietnia 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dolina Noteci PLH300004 (Dz. Urz. Woj. Kuj.-Pom. poz. 1477), doprecyzowanym Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu z dnia 24 listopada 2015 r. zmieniającym zarządzenie w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dolina Noteci PLH300004 (Dz. Urz. Woj. Kuj.-Pom. poz. 3765).

Program ochrony przyrody dla Nadleśnictwa Zdrojowa Góra uwzględnia zalecenia zawarte w załącznikach do planu zadań ochronnych.

Drzewostany ponad 100-letnie

Drzewostany ponad 100-letnie w SOO „Dolina Noteci” zlokalizowane na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa, zajmują łącznie 2,05 ha, czyli ok. 30,0% powierzchni gruntów leśnych zalesionych i niezalesionych obszaru. Gatunkiem panującym jest olsza.

➤ PLH300045 „Ostoja Pilska”

Nadleśnictwo Zdrojowa Góra na tle obszaru PLH300045 „Ostoja Pilska”

Obszar ustanowiony Decyzją Komisji z dnia 10 stycznia 2011 r. w sprawie przyjęcia na mocy dyrektywy Rady 92/43/EWG czwartego zaktualizowanego wykazu terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny (notyfikowana jako dokument nr C(2010) 9669)(2011/64/UE).

Obszar zajmuje powierzchnię 3068,62 ha. Położony jest w województwie wielkopolskim, wokół miasta Piła. W większości usytuowany jest w obrębie południowej części Doliny Gwdy, fragmentami wkracza na Równinę Walecką, Pojezierze Krajeńskie i Dolinę Środkowej Noteci.

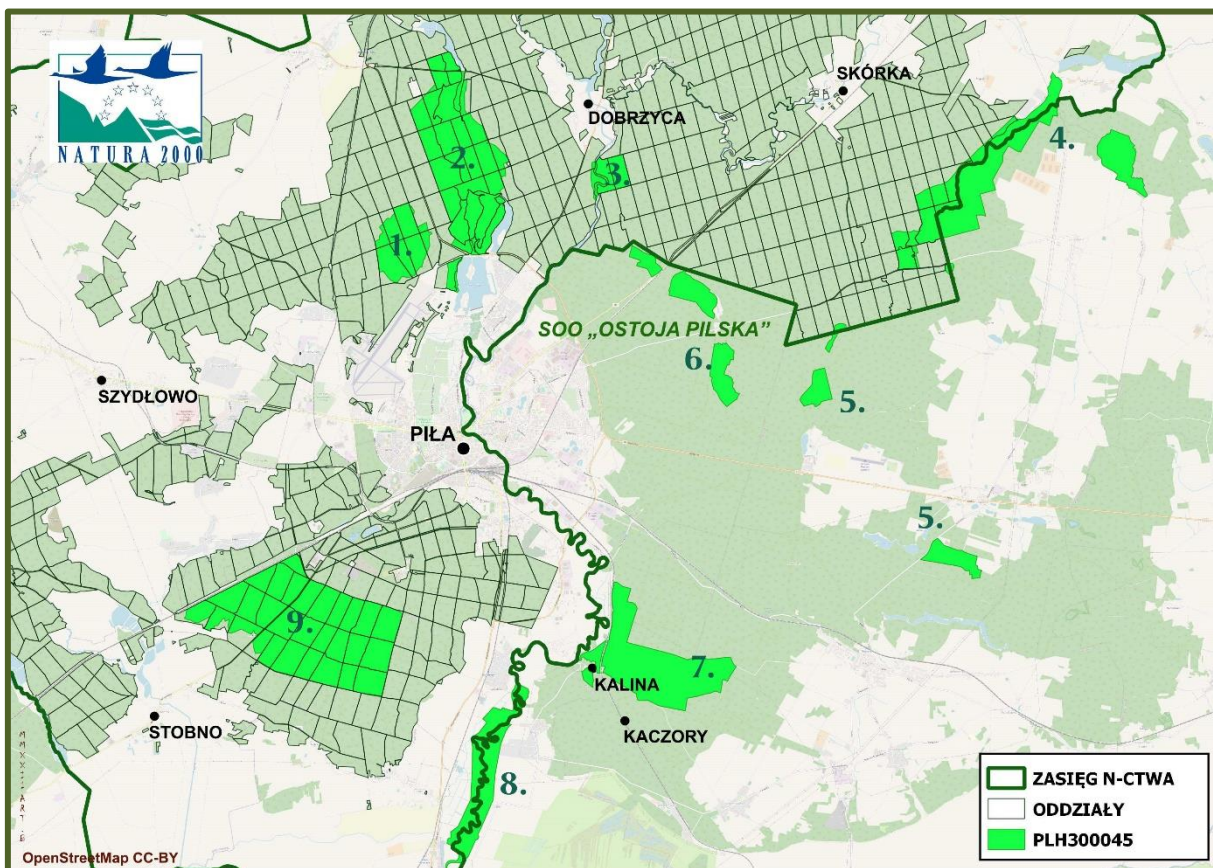
W zasięgu Nadleśnictwa obszar zajmuje powierzchnię 2038,42 ha (66,4% ogólnej powierzchni SOO), z czego na gruntach Nadleśnictwa – 1858,77 ha, w tym:

- grunty leśne zalesione i niezalesione – 1693,06 ha;
- grunty związane z gospodarką leśną – 56,19 ha;
- grunty nieleśne – 109,52 ha.

Grunty zarządzane przez Nadleśnictwo położone są w oddziałach: 158a,c-f,~a~d, 159, 160k-l,~c, 205c,g-j,~a, 206, 207a-j,~a,~c, 208d-k,~a,~b,~d, 237f-m,~b,~c, 238-240, 280g-i,l-o,~b,~f, 281b,c,f-o,~a~c, 282-284, 322i, 327c,~c, 328a-k,n-r,~a,~b,~d,~f, 329-330,

332f,n,~c 333, 334c-h,~a, 335f,~d,~f, 375, 376, 377a,b,m,~c, 382a-d,~a,~c, 383-385, 386d-i,~d,~f,~h, 387b-c,~b, 388a-m,~a, 389a-c,~a, 390a-g,~a, 438a-d,j,~b, 445g-i,~c, 446d,~c, 447l-p,~c,~d, 448i,~d, 474a,i-s,~b,~c,~d, 475i-l,~c,~f, 476h-k,~b,~c,~f,~g, 494, 495, 496f-h,~a,~c, 497c-d,~c,~g, 511d-f,~b, ~c, 512a-g,~a,~c,~f, 521a,b, 528j, 613p,o,~c, 618b-m,~a,~d, 619-626, 630-638, 641-646, 647a-h,~a,~c, 648a-h,~a,~b,~d,~f, 649a-j,m,o-s,~d,~f,~h, 650a-d,h,~a,~c.

PLH300045 „Ostoja Pilska” w zasięgu Nadleśnictwa Zdrojowa Góra

Ostoję Pilską można podzielić na 9 części (zaznaczone na mapce powyżej):

1. Kwaśne dąbrowy Zawada-Koszyce;
2. Rynnę jez. Kuźnickich z rezerwatem „Kuźnik”;
3. Łęgi i grądy nad Gwdą poniżej Dobrzycy;
4. Obszar wokół jez. Wapińskiego i wokół jez. Kleszczynek;
5. Rezerwat Torfowisko Kaczory oraz jez. Czarne, między miejscowościami Kaczory -Jeziorki;
6. Rynnę jezior Okoniowe - Płocie- Piaseczno - Bagienne;
7. Kwaśne dąbrowy i grądy na wschód od miejscowości Kalina;
8. Meandry i starorzecza Gwdy od Motylewa do Ujścia;
9. Obszar wydm śródlądowych i jez. Leśne (Stobieńskie).

Cechą Ostoi Pilskiej jest występowanie cennych siedlisk hydrogenicznych i leśnych, niedostatecznie reprezentowane w pozostałej części regionu Wielkopolski. Obszar stanowi jeden z bogatszych obszarów Zachodniej Polski pod względem liczby typów siedlisk Natura 2000. Licznie występują tu rzadkie i zagrożone w skali regionu i kraju gatunki, w tym wiele podlegających ochronie prawnej.

W SDF-ie wg aktualizacji na styczeń 2021 r. dla obszaru odnotowano 22 rodzaje siedlisk z Załącznika I Dyrektywy Siedliskowej (w tym 13 o znaczeniu ogólnym B, 9 o znaczeniu C), 4 gatunki ssaków, 1 gatunek płaza, 3 gatunki bezkręgowców oraz 2 gatunki roślin. Przedmioty ochrony oznaczono w tabelach przez zacieniowanie.

Ocena znaczenia typów siedlisk przyrodniczych występujących na terenie obszaru Natura 2000 PLH300045 „Ostoja Pilska” oraz na gruntach Nadleśnictwa Zdrojowa Góra

Lp.	Kod	Nazwa siedliska	Ocena znaczenia ogólnego wg SDF	Pokrycie w całym obszarze [ha]	Na gruntach Nadleśnictwa	
					Liczba pododdz. szt.	Ogólna pow. wyłączeń [ha]
1	2	3	4	5	6	7
1	2330	Wydmy śródlądowe z murawami napiaskowymi	C	9,21	8	4,41
2	3140	Twardowodne oligotroficzne i mezotroficzne zbiorniki z podwodnymi łąkami ramienic	B	149,44	-	-
3	3150	Starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne	B	108,01	-	-
4	3160	Naturalne, dystroficzne zbiorniki wodne	B	10,43	-	-
5	3270	Zalewane muliste brzegi rzek	B	3,68	-	-
6	4030	Suche wrzosowiska	C	7,06	-	-
7	6120*	Cieplolubne śródlądowe murawy napiaskowe	C	3,68	-	-
8	6430	Ziołorośla górskie i ziołorośla nadrzeczne	B	45,42	-	-
9	6510	Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie	C	99,12	-	-
10	7110*	Torfowiska wysokie z roślinnością torfotwórczą (żywe)	B	4,91	-	-
11	7120	torfowiska wysokie zdegradowane, zdolne do naturalnej i stymulowanej regeneracji	C	3,07	-	-
12	7140	Torfowiska przejściowe i trzęsawiska na niżu	B	3,38	1	0,10
13	7150	Obniżenia na podłożu torfowym z roślinnością	C	0,61	-	-
14	7210*	Torfowiska nakredowe	B	2,15	-	-
15	7230	Górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk	B	2,15	-	-

Lp.	Kod	Nazwa siedliska	Ocena znaczenia ogólnego wg SDF	Pokrycie w całym obszarze [ha]	Na gruntach Nadleśnictwa	
					Liczba pododdz. szt.	Ogólna pow. wyłączeń [ha]
1	2	3	4	5	6	7
16	9110	Kwaśne buczyny	C	2,15	4	6,77
17	9170	Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny	C	125,81	4	7,90
18	9190	Kwaśne dąbrowy	C	359,33	27	117,33
19	91D0*	Bory i lasy bagienne	B	20,56	-	-
20	91E0*	Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe, olsy źródliskowe	B	47,87	13	17,13
21	91F0	Łęgowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe	B	7,36	-	-
22	91T0	Śródładowy bór chrobotkowy	B	721,12	154	696,74
Razem						850,38

* siedlisko przyrodnicze o znaczeniu priorytetowym

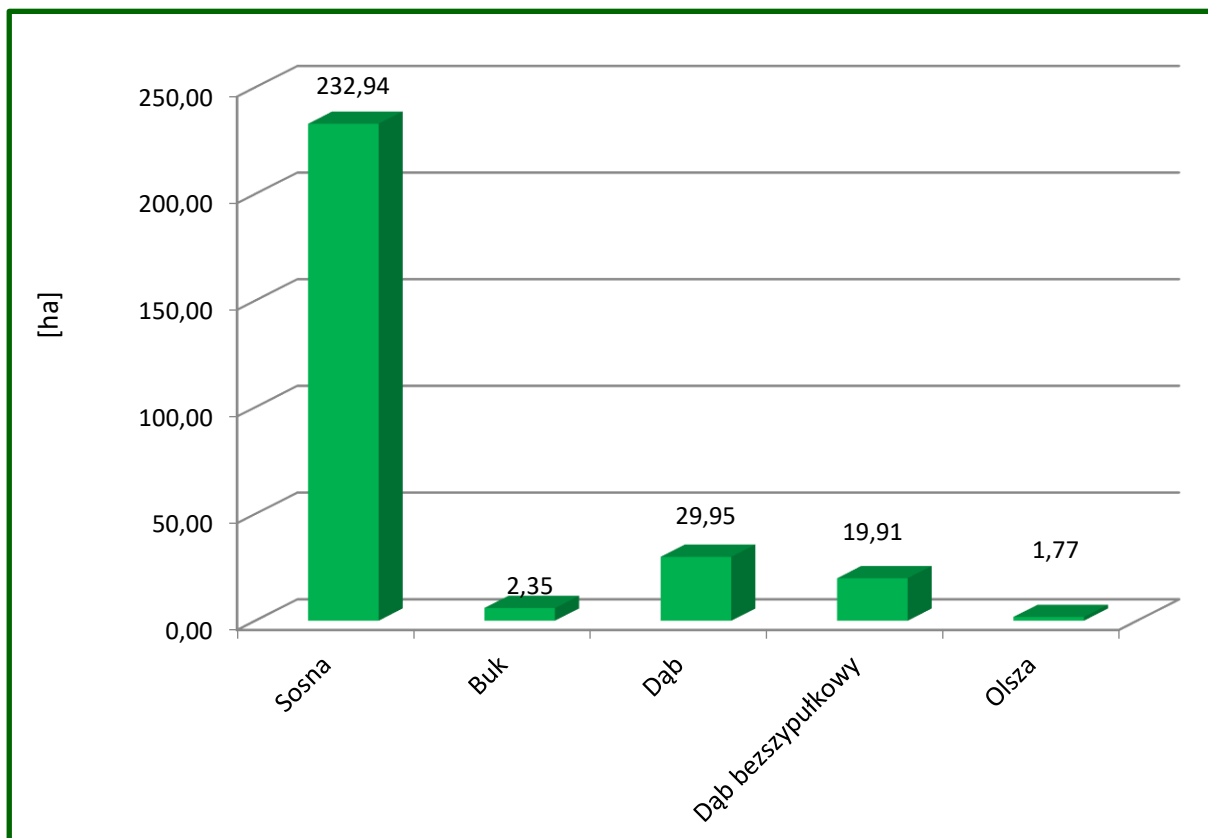
Zestawienie siedlisk przyrodniczych na gruntach Nadleśnictwa w zasięgu SOO znajduje się w załączniku nr 12.1.

Gatunki wymienione w załączniku II Dyrektywy Siedliskowej występujące na terenie obszaru PLH300045 „Ostoja Pilska” oraz ocena znaczenia obszaru dla tych gatunków

Kod	Nazwa polska	Nazwa łacińska	Ocena znaczenia ogólnego
1	2	3	4
Ssaki			
1308	Mopek zachodni	<i>Barbastella barbastellus</i>	C
1323	Nocek Bechsteina	<i>Myotis bechsteinii</i>	C
1324	Nocek duży	<i>Myotis myotis</i>	B
1337	Bóbr europejski	<i>Castor fiber</i>	B
Płazy			
1188	Kumak nizinny	<i>Bombina bombina</i>	B
Ryby			
1130	Boleń pospolity	<i>Aspius aspius</i>	D
Bezkęgowce			
1037	Trzepla zielona	<i>Ophiogomphus cecilla</i>	C
1042	Zalotka większa	<i>Leucorrhinia pectoralis</i>	B
1060	Czerwończyk nieparek	<i>Lycaena dispar</i>	C
Rośliny			
1903	Lipiennik Loesela	<i>Liparis loeselii</i>	C
6216	Haczykowiec błyszczący	<i>Hamatocaulis vernicosus</i>	B

Drzewostany ponad 100-letnie

Drzewostany ponad 100-letnie w SOO „Ostoja Pilska” zlokalizowane na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa, zajmują łącznie 290,53 ha, czyli ok. 17,2% powierzchni gruntów leśnych zalesionych i niezalesionych obszaru. Głównym gatunkiem panującym jest sosna i dęby.

Powierzchnia gatunków panujących w drzewostanach ponad 100-letnich w PLH300045

Zestawienie powierzchni drzewostanów ponad 100-letnich na gruntach Nadleśnictwa Zdrojowa Góra wg siedlisk przyrodniczych będących przedmiotem ochrony w SOO „Ostoja Pilska”

Siedlisko	[ha]	% siedliska w obszarze
1	2	3
9110	5,96	88,0
9170	1,29	16,3
9190	61,06	52,0
91E0*	1,77	10,2
91T0	71,05	10,2
Razem	141,13	

Lasy ponad 100-letnie w obszarze na siedliskach przyrodniczych dominują na kwaśnej buczynie (9110) - 88% oraz na kwaśnych dąbrowach (9190) - 52,0%.

3.1.4. Użytki ekologiczne

Użytkami ekologicznymi są zasługujące na ochronę pozostałości ekosystemów mających znaczenie dla zachowania różnorodności biologicznej – naturalne zbiorniki wodne, śródpolne i śródleśne oczka wodne, kępy drzew i krzewów, bagna, torfowiska, wydmy, płaty nieużytkowanej roślinności, starorzecza, wychodnie skalne, skarpy, kamieńce, siedliska przyrodnicze oraz stanowiska rzadkich lub chronionych gatunków roślin, zwierząt i grzybów, ich ostoje oraz miejsca rozmnażania lub miejsca sezonowego przebywania.

Użytek ekologiczny „Bagna Pszczółkowskiego” (fot. Jarosław Ramucki)

Na terenie Nadleśnictwa Zdrojowa Góra znajduje się 6 użytków ekologicznych o łącznej powierzchni 49,72 ha. Są to:

- „Bagna Pszczółkowskiego” – 6,74 ha;
- „Uroczyska Głomi” – 27,94 ha;
- „Bagna Zacisze” – 13,06 ha;
- „Szuwar Śródpolny” – 0,68 ha;
- „Różewskie Łozowisko” – 1,10 ha;
- „Szuwar Stobiński” – 0,20 ha.

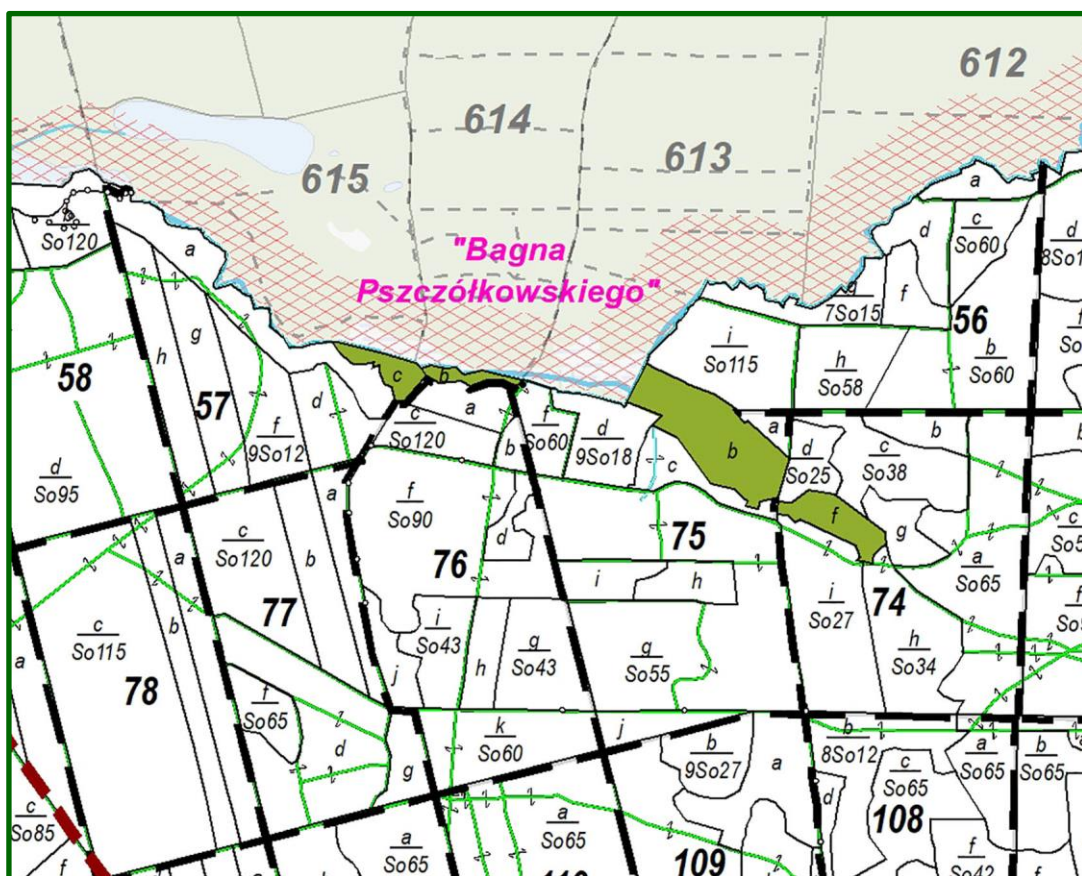
➤ „Bagna Pszczółkowskiego”

Obiekt objęty ochroną Uchwałą Nr XXVIII/170/2014 Rady Gminy Tarnówka z dnia 31 marca 2014 r. w sprawie ustanowienia użytku ekologicznego pn. „Bagna Pszczółkowskiego” na powierzchni 5,40 ha (Dz. Urz. Woj. Wielkopolskiego z 2014 r. poz. 2728) oraz Uchwałą Nr XXXVIII/272/2014 Rady Gminy w Krajence z dn. 8 maja 2014 r. w sprawie ustanowienia użytków ekologicznych na powierzchni 1,54 ha (Dz. Urz. Woj. Wielkopolskiego z 2014 r. poz. 3320).

Wykaz pododdziałów użytku ekologicznego „Bagna Pszczółkowskiego” na gruntach Nadleśnictwa Zdrojowa Góra

Lp	Położenie		[ha]	Rodzaj pow. w SILP	Opis
	Adres leśny	Leśnictwo Gmina			
1	2	3	4	5	6
1.	57b	Skórka <i>Tarnówka</i>	0,38	E-PS	
2.	57c		0,79	E-N	
3.	74f	Skórka <i>Krajenska</i>	1,34		Zadrzewienia: OI II-IV kl. w.
4.	75b	Skórka <i>Tarnówka</i>	4,23		Zadrzewienia: So,OI,Brz III,VI kl. w Samosiew: Brz,OI na 40%
Razem			6,74		

Celem ochrony użytku jest zachowanie cennego fragmentu środowiska przyrodniczego, mającego duże znaczenie dla różnorodności biologicznej w szczególności ze względu na występujące tam chronione gatunki ptaków, płazów, ssaków i owadów.

Użytek ekologiczny „Bagna Pszczółkowskiego”

➤ „Uroczyska Głomi”

Obiekt objęty ochroną Uchwałą Nr XXXVIII/272/2014 Rady Gminy w Krajeńcu z dnia 8 maja 2014 r. w sprawie ustanowienia użytków ekologicznych (Dz. Urz. Woj. Wielkopolskiego z 2014 r. poz. 3320) na powierzchni 27,86 ha. Aktualnie obiekt zajmuje 27,94 ha.

Wykaz pododdziałów użytku ekologicznego „Uroczyska Głomi” na gruntach Nadleśnictwa Zdrojowa Góra

Lp	Położenie		[ha]	Rodzaj pow. w SILP	Opis
	Adres leśny	Leśnictwo Gmina			
1	2	3	4	5	6
1.	271a	Płociczno Krajenka	0,88	E-LS	Zadrzewienia: OI II, IV kl. w, Zakrzewienia: Śl.T. na 20%
2.	272a		0,46	E-PS	Zadrzewienia: Brz,OI III, V kl. w, Zakrzewienia: Śl.T. na 20%
3.	272c		0,40		Zadrzewienia: So,OI II,IV kl. w, Zakrzewienia: OI, Śl.T. na 20%
4.	272i		0,39		Zadrzewienia: OI II,V kl. w, Zakrzewienia: GŁG, Śl.T. na 10%
5.	314c	Dobrzyca Krajenka	3,14		Zadrzewienia: Brz,OI,So II,IV kl. w, Zakrzewienia: KRU,JRZ,GŁG, Śl.T. na 20%

Lp	Położenie		[ha]	Rodzaj pow. w SILP	Opis
	Adres leśny	Leśnictwo Gmina			
1	2	3	4	5	6
6.	314n		1,56		Zadrzewienia: OI III kl. w
7.	314s		0,62		Zadrzewienia: OI II kl. w
8.	314t		1,32		Zadrzewienia: So,OI,Brz III kl. w, Zakrzewienia: KRU, WB na 10%
9.	360f	Skórka Krajenka	4,55		Zadrzewienia: So,OI,Brz III kl. w, Zakrzewienia: CZM,LSZ,BEZ.C, GŁG na 60%
10.	361j	Dobrzyca Krajenka	1,17	E-Ł	Zadrzewienia: OI IV kl. w, Zakrzewienia: CZM,LSZ,BEZ.C, GŁG na 10%
11.	363c		0,84		Zadrzewienia: So,OI,Brz III-IV kl. w, Zakrzewienia: CZM,LSZ,BEZ.C, GŁG na 10%
12.	363f		0,44		Zadrzewienia: OI III kl. w, Zakrzewienia: WB na 10%
13.	363k		0,40	E-PS	Zadrzewienia: So,OI,Brz II-IV kl. w, Zakrzewienia: KRU,WB na 10%
14.	363m		0,60		Zadrzewienia: OI III kl. w, Zakrzewienia: CZM,LSZ,BEZ.C, GŁG na 40%
15.	363s		0,63	E-Ł	Zadrzewienia: OI III kl. w
16.	365a		2,97		Zadrzewienia: OI,Gb,So IV kl. w, Zakrzewienia: CZM,LSZ,BEZ.C, GŁG na 10%
17.	365c		0,46	E-N	Zadrzewienia: OI,So III kl. w, Zakrzewienia: CZM,BEZ.C,ŚL.T na 40%
18.	365f		1,34	E-Ł	Zadrzewienia: OI IV kl. w
19.	366j		0,23	E-PS	Zadrzewienia: OI IV kl. w
20.	366k		0,75		Zadrzewienia: OI IV kl. w
21.	366m		0,69	E-Ł	Zadrzewienia: OI IV kl. w
22.	367a		2,53		Zadrzewienia: OI,Jb,So III-V kl. w, Zakrzewienia: CZM,ŚL.T, GŁG na 10%
23.	367b		0,29	E-PS	
24.	421a	0,46	Zadrzewienia: OI IV kl. w		
25.	421c	0,16			
26.	422a	Płociczno Krajenka	0,66		
Razem			27,94		

Celem ochrony użytku jest zachowanie cennego fragmentu środowiska przyrodniczego, mającego duże znaczenie dla różnorodności biologicznej w szczególności ze względu na występujące tam chronione gatunki ptaków, płazów, ssaków i owadów.

Użytek ekologiczny „Uroczyska Głomi”

➤ „Bagna Zacisze”

Obiekt objęty ochroną Uchwałą Nr XXXVIII/272/2014 Rady Gminy w Krajeńcu z dnia 8 maja 2014 r. w sprawie ustanowienia użytków ekologicznych (Dz. Urz. Woj. Wielkopolskiego z 2014 r. poz. 3320) na powierzchni 13,06 ha.

**Wykaz pododdziałów użytku ekologicznego „Bagna Zacisze” na gruntach
Nadleśnictwa Zdrojowa Góra**

Lp	Położenie		[ha]	Rodzaj pow. w SILP	Opis
	Adres leśny	Leśnictwo Gmina			
1	2	3	4	5	6
1.	495c	Zaciszów Krajenka	7,23	E-N	Zadrzewienia: Brz III,V kl. w, Samosiew: OI na 20%, Zakrzewienia: IWA na 70%
2.	495i		0,38		Zadrzewienia: Brz III kl. w, Samosiew: Św na 10%, Zakrzewienia: IWA na 10%
3.	512b		0,70		Zadrzewienia: So,Brz II kl. w, Samosiew: So,Brz na 20%
4.	512c		2,19		Zadrzewienia: So,Brz II kl. w, Samosiew: So,Brz na 20%
5.	512d		1,00		Samosiew: So,Brz na 30%, Zakrzewienia: WB na 20%
6.	512f		0,96		Zadrzewienia: Brz,OI III,V kl. w, Samosiew: So,Brz na 10%, Zakrzewienia: WB na 30%
7.	512g		0,60		Zadrzewienia: So,Brz IV kl. w, Samosiew: So,Brz na 10%,
Razem			13,06		

Celem ochrony użytku jest zachowanie bardzo cennych fragmentów środowiska przyrodniczego, mającego duże znaczenie dla różnorodności biologicznej.

Użytek ekologiczny „Bagna Zacisze”

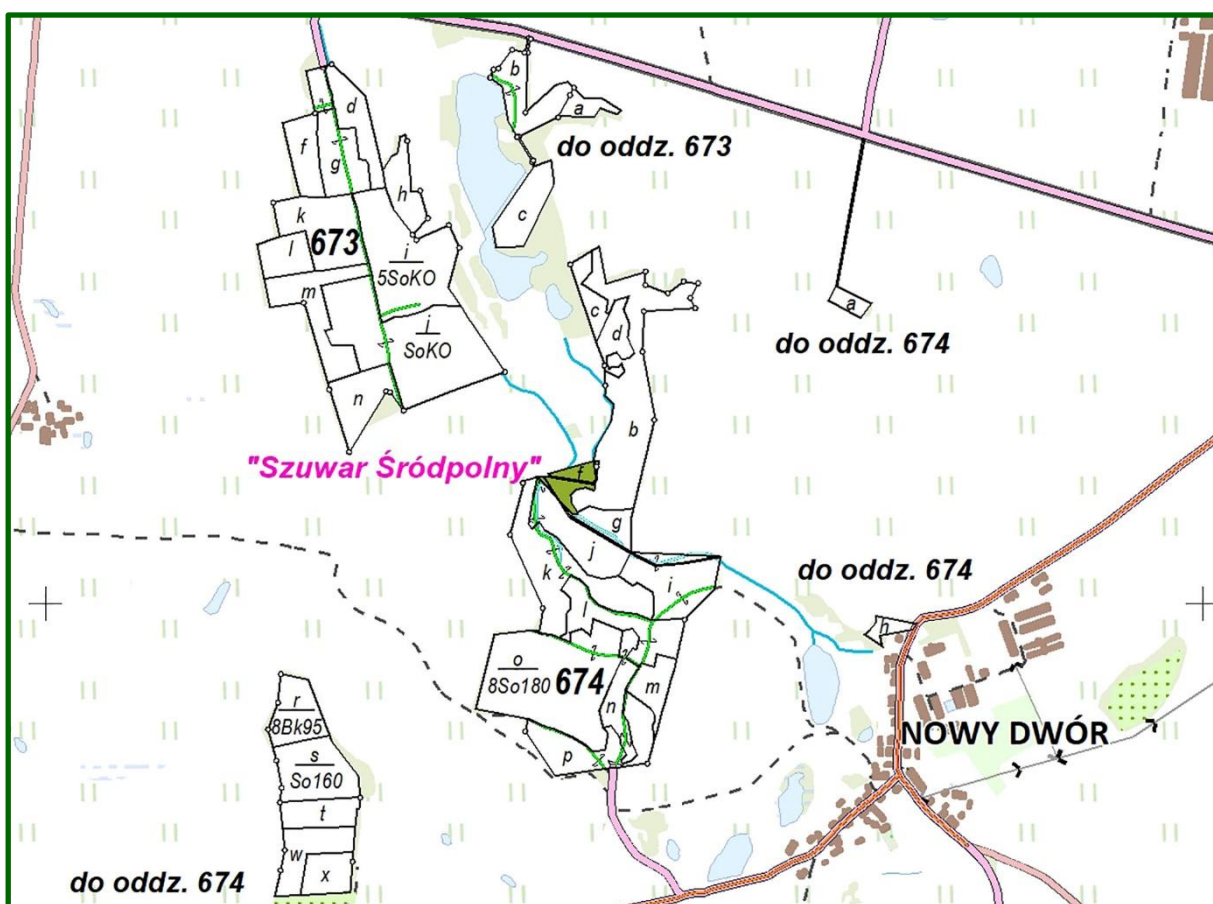
➤ „Szuwar Śródpolny”

Obiekt objęty ochroną Uchwałą Nr XIX/155/2012 Rady Gminy Szydłowo z dnia 26 września 2012 r. w sprawie ustanowienia użytku ekologicznego (Dz. Urz. Woj. Wielkopolskiego z 2013 r. poz. 994) na powierzchni 0,68 ha.

Wykaz pododdziałów użytku ekologicznego „Szuwar Śródpolny” na gruntach Nadleśnictwa Zdrojowa Góra

Lp	Położenie		[ha]	Rodzaj pow. w SILP	Opis
	Adres leśny	Leśnictwo Gmina			
1	2	3	4	5	6
1.	674f	Leśny Dworek Szydłowo	0,68	E-N	Zadrzewienia: OI V kl. w
Razem			0,68		

Celem ochrony użytku jest zachowanie miejsc bytowania ptactwa wodno-błotnego i płazów.

Użytek ekologiczny „Szuwar Śródpolny”

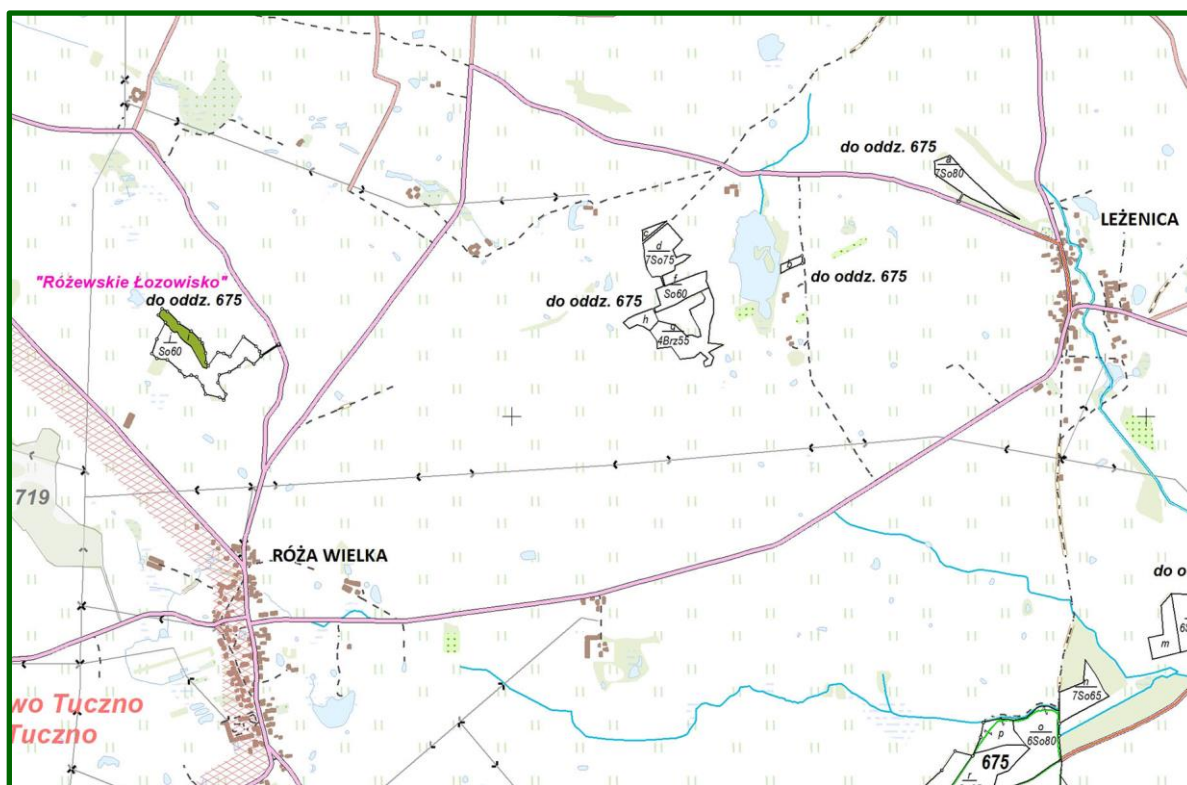
➤ „Różewskie Łozowisko”

Obiekt objęty ochroną Uchwałą Nr XIX/156/12 Rady Gminy Szydłowo z dnia 26 września 2012 r. w sprawie ustanowienia użytku ekologicznego (Dz. Urz. Woj. Wielkopolskiego z 2013 r. Poz. 225) na powierzchni 1,10 ha.

Wykaz pododdziałów użytku ekologicznego „Różewskie Łozowisko” na gruntach Nadleśnictwa Zdrojowa Góra

Lp	Położenie		[ha]	Rodzaj pow. w SILP	Opis
	Adres leśny	Leśnictwo Gmina			
1	2	3	4	5	6
1.	675i	Leśny Dworek Szydłowo	1,10	E-N	Zadrzewienia: Os, Brz III kl. w, Zakrzewienia: WB, BEZ.C, na 80%
Razem			1,10		

Celem ochrony użytku jest zachowanie niewielkich zbiorników astatycznych otoczonych szuwarami i łozowiskami na granicy lasu i pól uprawnych, stanowiących miejsce bytowania ptactwa wodno-błotnego.

Użytek ekologiczny „Różewskie Łozowisko”

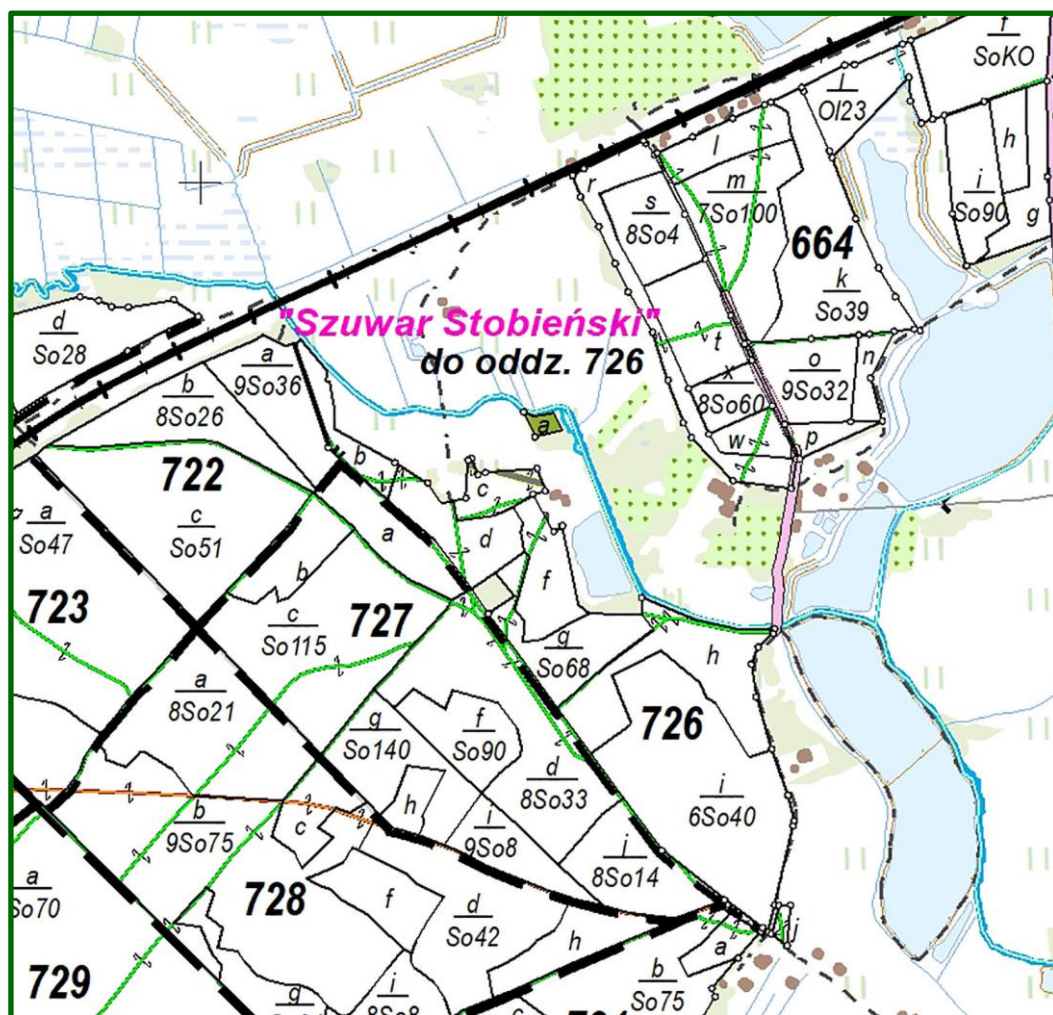
➤ „Szuwar Stobiński”

Obiekt objęty ochroną Uchwałą Nr XXXIV/228/12 Rady Miejskiej Trzcianki z dnia 28 listopada 2012 r. w sprawie ustanowienia użytku ekologicznego "Szuwar Stobiński" (Dz. Urz. Woj. Wielkopolskiego z 2013 poz. 60) na powierzchni 0,20 ha.

Wykaz pododdziałów użytku ekologicznego „Szuwar Stobiński” na gruntach Nadleśnictwa Zdrojowa Góra

Lp	Położenie		[ha]	Rodzaj pow. w SILP	Opis
	Adres leśny	Leśnictwo Gmina			
1	2	3	4	5	6
1.	726a	Leśny Dworek Szydłowo	0,20	E-N	Zadrzewienia: Wb III kl. w, Zakrzewienia: WB,BEZ.C,TRZ na 60%
Razem			0,20		

Celem ochrony użytku jest zachowanie niewielkiego, śródleśnego rozlewiska, porośniętego szuwarem oraz łożowiskiem, będącego miejscem bytowania ptactwa wodno-błotnego i płazów.

Użytek ekologiczny „Szuwar Stobiński”

Na gruntach Nadleśnictwa znajduje się 9 pododdziałów ujętych w ewidencji gruntów jako użytki ekologiczne, które nie posiadają stosownych uchwał gmin w sprawie ustanowienia użytków ekologicznych. W myśl Ustawy o Ochronie Przyrody rozdz. 2, art. 44 stanowiska te nie spełniają wymogów formy ochrony przyrody. Należy dołożyć starań, aby w odpowiednim miejscowo ośrodku geodezyjnym zmienić na właściwy zapis rodzaju powierzchni.

Wykaz pododdziałów użytków ekologicznych bez uchwał na gruntach Nadleśnictwa Zdrojowa Góra

Lp	Położenie		[ha]	Rodzaj pow. w SILP	Opis
	Adres leśny	Leśnictwo Gmina			
1	2	3	4	5	6
1.	13j	Kępско Szydłowo	1,12	E-PS	Zadrzewienia: OI III kl. w
2.	26g		5,59		Zadrzewienia: OI III, IV kl. w, Zakrzewienia: LSZCZ, BEZ.C,PRZ.CW na 10%
3.	26m		3,07	E-R	Zadrzewienia: OI III kl. w
4.	26n		0,70	E-PS	Zadrzewienia: OI IV kl. w
5.	26r		0,56	E-PS	Zadrzewienia: OI III, IV kl. w, Zakrzewienia: LSZCZ, BEZ.C,CZM.P na 20%
6.	205i	Łubianka Szydłowo	0,39	E-PS	-
7.	238f		1,08	E-PS	Zadrzewienia: OI V kl. w
8.	238k		0,14	E-PS	Zakrzewienia: WB na 10% Samosiew: OI na 10%,
9.	238l		0,43	E-N	Zadrzewienia: OI III kl. w
Razem			13,08		

3.1.5. Zespół przyrodniczo-krajobrazowy

Zespołami przyrodniczo-krajobrazowymi są fragmenty krajobrazu naturalnego i kulturowego zasługujące na ochronę ze względu na ich walory widokowe lub estetyczne.

Na gruntach Nadleśnictwa Zdrojowa Góra usytuowany jest zespół przyrodniczo-krajobrazowy „Góra Dąbrowa”.

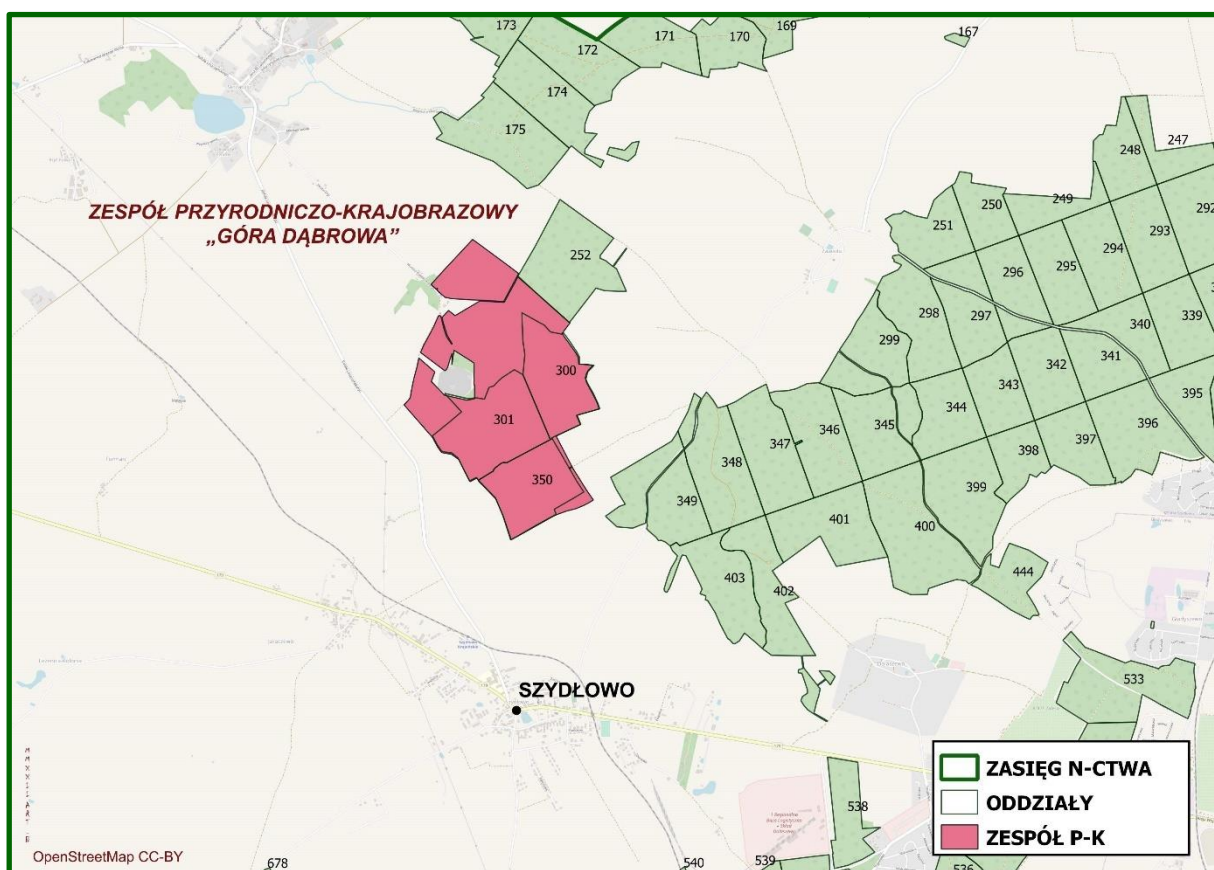
Zespół ten został utworzony Uchwałą Nr XLIV/311/10 Rady Gminy Szydłowo z dnia 3 września 2010 r. w sprawie ustanowienia zespołu przyrodniczo-krajobrazowego pod nazwą "Góra Dąbrowa" (Dz. Urz. Woj. Wielkopolskiego z 2010 r. Nr 223, poz. 4086). Ze względu na istotne naruszenie prawa uchwała ta została unieważniona na podstawie Rozstrzygnięcia Nadzorczego Nr KN.PI.-3.0911-251/10 Wojewody Wielkopolskiego z dnia 6 października 2010 r. Na tej podstawie Rada Gminy Szydłowo ustanowiła Uchwałę Nr IV/29/11 z dnia 10 lutego 2011 r. zmieniającą uchwałę w sprawie ustanowienia zespołu

przyrodniczego pod nazwą „Góra Dąbrowa” (Dz. Urz. Woj. Wielkopolskiego z 2011 r. Nr 78, poz. 1353).

Obszar położony jest w gminie Szydłowo, w województwie wielkopolskim, o powierzchni 170,93 ha, w tym:

- grunty zarządzane przez Nadleśnictwo Zdrojowa Góra – 98,11 ha, położone w obrębie ewidencyjnym Zawada oraz obrębie ewidencyjnym Jaraczewo, w tym:
  - grunty leśne zalesione i niezalesione – 96,37 ha;
  - grunty związane z gospodarką leśną – 1,74 ha;
- grunty innej własności – 72,82 ha, położone w obrębie ewidencyjnym Skrzatusz oraz w obrębie ewidencyjnym Jaraczewo.

Grunty zarządzane przez Nadleśnictwo położone są w oddziałach: 300, 301 ,350.

Zespół przyrodniczo-krajobrazowy „Góra Dąbrowa” na tle Nadleśnictwa Zdrojowa Góra

Chroniony obszar obejmuje najwyższe wzniesienie Północnej Wielkopolski – Górę Dąbrowę o wysokości 207,1 m n.p.m. Góra uznawana jest za doskonały punkt widokowy, z którego zobaczyć można m.in. na północy pofałdowany krajobraz Pojezierza Wałeckiego, Góry Rządzkowskie oraz Dębową Górę. Lokalne społeczeństwo uznaje Zespół Przyrodniczo-Krajobrazowy „Góra Dąbrowa” za ważny element promocji regionu, a położenie obszaru

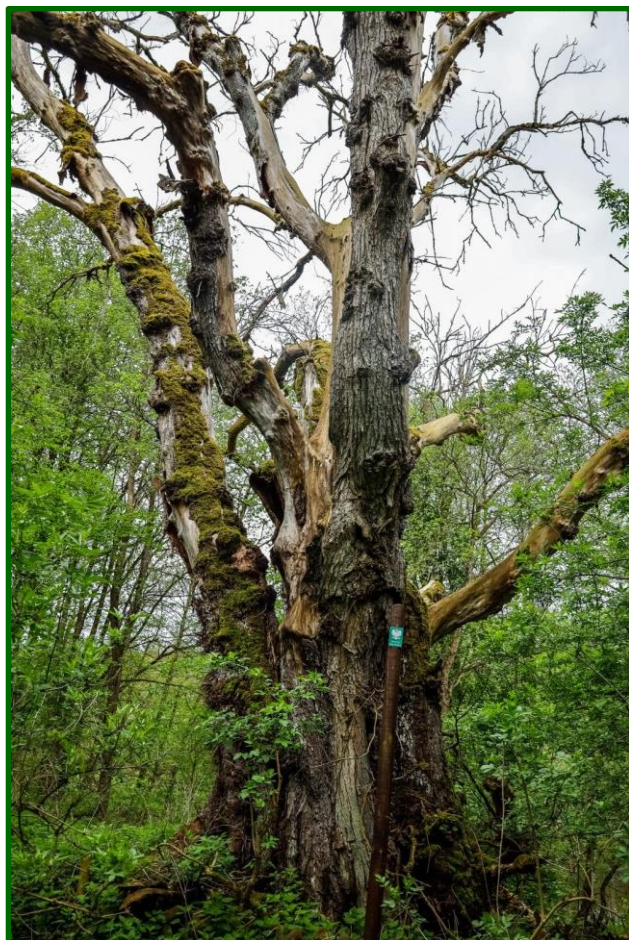
w pobliżu miejsca historycznego i ośrodka kultu religijnego Sanktuarium Maryjnego w Skrzatuszu stanowi dodatkową atrakcję dla przyjeżdżających gości.

Celem utworzenia zespołu przyrodniczo-krajobrazowego jest:

- 1) ochrona krajobrazu naturalnego i kulturowego;
- 2) zachowanie walorów historycznych, widokowych, przyrodniczych i estetycznych;
- 3) zapobieganie trwałym zniekształceniom i zmianom ukształtowania powierzchni ziemi;
- 4) zachowanie rolniczo-leśnego charakteru obszaru przy jednoczesnym umożliwieniu rozwoju funkcji pielgrzymkowych i turystycznych.

3.1.6. Pomniki przyrody

Pomnikami przyrody są pojedyncze twory przyrody żywej i nieożywionej lub ich skupiska o szczególnej wartości przyrodniczej, naukowej, kulturowej, historycznej lub krajobrazowej oraz odznaczające się indywidualnymi cechami, wyróżniającymi je wśród innych tworów, okazałych rozmiarów drzewa, krzewy gatunków rodzimych lub obcych, źródła, wodospady, wywierzyska, skałki, jary, głazy narzutowe oraz jaskinie.

Pomnik przyrody - najgrubszy wiąz w Lasach Państwowych (fot. Jarosław Ramucki)

Na gruntach zarządzanych przez Nadleśnictwo Zdrojowa Góra występuje 5 obiektów uznanych za pomniki przyrody: 4 drzewa i 1 grupa drzew.

Wykaz pomników przyrody na gruntach Nadleśnictwa Zdrojowa Góra

Lp	Podstawa prawna	POŁOŻENIE		OPIS OBIEKTU				
		oddz. Pododdz.	Leśnictwo <i>Gmina</i>	gatunek	wiek	obwód [cm]	wysokość [m]	stan zdrowotny*
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1.	Zarządzenie nr 82 Wojewody Piłskiego z 27.12.1984 r. (Dz. Urz. Nr 9, poz. 127 z 1984 r.).	290c	Koszyce <i>Szydłowo</i>	Modrzew europejski	180	300	35	2
2.	Zarządzenie nr 82 Wojewody Piłskiego z 27.12.1984 r. (Dz. Urz. Nr 9, poz. 127 z 1984 r.).	290i		Dąb szypułkowy	230	360	25	2
3.	Zarządzenie nr 82 Wojewody Piłskiego z 27.12.1984 r. (Dz. Urz. Nr 9, poz. 127 z 1984 r.).	290n		Dąb szypułkowy Dąb szypułkowy Dąb szypułkowy Dąb szypułkowy Dąb szypułkowy Dąb szypułkowy Dąb szypułkowy (wywrócony)	230	280 370 395 285 345	29 27 30 30 25	2 2 2 2 2 2 5
4.	Rozporządzenie Nr 6/92 Wojewody Piłskiego (Dz. Urz. nr 1, poz. 2)	376h	Płociczno <i>Krajenka</i>	Lipa drobnolistna (wywrócona)	180	-	-	5
5.	Rozporządzenie Nr 6/92 Wojewody Piłskiego (Dz. Urz. nr 1, poz. 2)	376h		Wiąz pospolity (uschnięty)	180	-	-	5

* Stan zdrowotny pomników przyrody ożywionej przedstawiony jest liczbowo wg uproszczonej skali Pacyniaka i Smólskiego:

- 1 – oznacza drzewo zdrowe, bez ubytków i obecności szkodników;
- 2 – oznacza drzewo z częściowo obumierającymi cieńszymi gałęziami w wierzchołkowej partii korony, z pojedynczymi szkodnikami;
- 3 – drzewo mające w 50% obumarłą koronę lub pień, w znacznym stopniu zaatakowane przez szkodniki;
- 4 – drzewo mające w 70% obumarłą koronę lub pień, z dużymi ubytkami tkanki drzewnej;
- 5 – drzewo mające w ponad 70% obumarłą koronę lub pień, z licznymi dziuplami oraz martwe.

3.1.7. Ochrona gatunkowa

- 1. Ochrona gatunkowa obejmuje okazy gatunków oraz siedliska i ostoje roślin, zwierząt i grzybów.*
- 2. Ochrona gatunkowa ma na celu zapewnienie przetrwania i właściwego stanu ochrony dziko występujących na terenie kraju lub innych państw członkowskich Unii Europejskiej rzadkich, endemicznych, podatnych na zagrożenia i zagrożonych wyginięciem oraz objętych ochroną na podstawie przepisów umów międzynarodowych, których Rzeczpospolita Polska jest stroną, gatunków roślin, zwierząt i grzybów oraz ich siedlisk i ostoi, a także zachowanie różnorodności gatunkowej i genetycznej.*

Pełna lista gatunków chronionych, występujących na terenie Nadleśnictwa Zdrojowa Góra nie jest znana, ze względu na brak specjalistycznych opracowań florystycznych i faunistycznych, obejmujących całą powierzchnię Nadleśnictwa.

Dane przedstawione w dalszej części są wynikiem m.in. obserwacji dokonanych przez pracowników BULiGL w trakcie terenowych prac urządzeniowych, jak również na podstawie dokumentacji do PZO i całorocznego monitoringu prowadzonego w terenie przez pracowników Nadleśnictwa oraz list zamieszczonych w waloryzacjach gmin z terenu Nadleśnictwa.

Zestawienie gatunków podlegających ochronie gatunkowej na gruntach Nadleśnictwa Zdrojowa Góra

Grupa organizmów	Gatunki objęte ochroną ścisłą	Gatunki objęte ochroną częściową	Razem	Gatunki wymienione w załącznikach Dyrektywy EU*
1	2	3	4	5
Porosty		2	2	
Głony		1	1	
Widłaki		3	3	
Mchy	2	22	24	
Rośliny naczyniowe	9	13	22	1
Owady	3	5	8	3
Pijawki		1	1	
Ślimaki		1	1	
Ryby	1	2	3	3
Płazy	6	6	12	12
Gady		5	5	2
Ptaki	104	6	110	33
Ssaki	8	14	22	8

*Gatunki z Załącznika II Dyrektywy Siedliskowej i z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej

a) Rośliny i grzyby chronione

Na gruntach Nadleśnictwa Zdrojowa Góra stwierdzono stanowiska **50** gatunków roślin i **2** gatunki porostów objętych prawną ochroną, w tym: **11** – ściśłą, **41** – częściową.

Gatunki roślin i grzybów chronionych występujące na gruntach Nadleśnictwa Zdrojowa Góra

Lp.	Nazwa polska <i>Nazwa łacińska</i>	Lokalizacja: oddział, pododdział	Liczba wydz.	Status ochrony
1	2	3	4	5
POROSTY				
1.	Brodaczka kępkowa <i>Usnea hirta</i>	Rezerwat „Kuźnik”	1	PL – cz CLP – VU
2.	Chrobotki - rodzaj <i>Cladonia ssp.</i>	Pospolicie występujące gatunki w Nadleśnictwie, głównie na siedlisku 91T0.	642	PL – cz
GLONY				
1.	Ramienica kosmata <i>Chara hispida</i>	239b,c	2	PL – cz
WIDŁAKI				
1.	Widłak goździsty <i>Lycopodium clavatum</i>	126c, 220a,b	3	PL – cz CL – NT
2.	Widłak jałowcowaty <i>Lycopodium annotinum</i>	68c, 103h, 220a,b, 498b, Rezerwat „Kuźnik”	6	PL – cz CL – NT
3.	Widłak spłaszczony <i>Diphasiastrum complanatum</i>	68c, 103k	2	PL – cz CL – NT
MSZAKI				
1.	Bielistka siwa <i>Leucobryum glaucum</i>	620f, 727c, Rezerwat „Kuźnik”	3	PL – cz
2.	Błyszczce woskowate <i>Tomentypnum nitens</i>	Rezerwat „Kuźnik”	1	PL – s
3.	Brodawkowiec czysty <i>Pseudoscleropodium purum</i>	Brak szczegółowych danych. Potencjalnie może występować w d-stanach na Bśw i BMśw, z pokrywą mszystą, najczęściej w III i starszych klasach wieku.	-	PL – cz
4.	Drabik drzewkowy <i>Climacium dendroides</i>	Rezerwat „Kuźnik”	1	PL – cz
5.	Gajnik lśniący <i>Hylocomnium splendens</i>	Brak szczegółowych danych. Potencjalnie może występować w d-stanach na Bśw i BMśw, z pokrywą mszystą, najczęściej w III i starszych klasach wieku.	-	PL – cz
6.	Mokradłoszka zaostrowana <i>Calliergonella cuspidata</i>	Rezerwat „Kuźnik”	1	PL – cz
7.	Płonnik cienki <i>Polytrichum strictum</i>	Rezerwat „Kuźnik”	1	PL – cz
8.	Płonnik pospolity <i>Polytrichum commune</i>	Rezerwat „Kuźnik”	1	PL – cz

Lp.	Nazwa polska <i>Nazwa łacińska</i>	Lokalizacja: oddział, pododdział	Liczba wydz.	Status ochrony
1	2	3	4	5
9.	Próchniczek błotny <i>Aulacomnium palustre</i>	206d,g	2	PL – cz
10.	Rokietnik pospolity <i>Pleurozium schreberi</i>	Brak szczegółowych danych. Potencjalnie może występować w d-stanach na Bśw i BMśw, z pokrywą mszystą, najczęściej w III i starszych klasach wieku.	-	PL – cz
11.	Torfowiec błotny <i>Sphagnum palustre</i>	470d, Rezerwat „Kuźnik”	2	PL – cz
12.	Torfowiec brodawkowaty <i>Sphagnum papillosum</i>	240g, 521a	2	PL – s
13.	Torfowiec czerwonawy <i>Sphagnum rubellum</i>	521a, Rezerwat „Kuźnik”	2	PL – cz
14.	Torfowiec frędzlowaty <i>Sphagnum fimbriatum</i>	Rezerwat „Kuźnik”	1	PL – cz
15.	Torfowiec kończysty <i>Sphagnum fallax</i>	206d, 239b,c, 240g, 284b, 330a, 470d, 521a, 528j	9	PL – cz
16.	Torfowiec magellański <i>Sphagnum magellanicum</i>	206d, 239b,c, 240g, 470d, Rezerwat „Kuźnik”	6	PL – cz
17.	Torfowiec nastroszony <i>Sphagnum squarrosum</i>	Rezerwat „Kuźnik”	1	PL – cz
18.	Torfowiec obły <i>Sphagnum teres</i>	Rezerwat „Kuźnik”	1	PL – cz
19.	Torfowiec ostrolistny <i>Sphagnum capillifolium</i>	Rezerwat „Kuźnik”	1	PL – cz
20.	Torfowiec pogięty <i>Sphagnum flexuosum</i>	Rezerwat „Kuźnik”	1	PL – cz
21.	Torfowiec Russowa <i>Sphagnum russowii</i>	521a	1	PL – cz
22.	Torfowiec spiczastolistny <i>Sphagnum cuspidatum</i>	Rezerwat „Kuźnik”	1	PL – cz
23.	Widłoząb kędzierzawy <i>Dicranum polysetum</i>	Brak szczegółowych danych. Potencjalnie może występować w d-stanach na Bśw i BMśw, z pokrywą mszystą, najczęściej w III i starszych klasach wieku.	-	PL – cz
24.	Widłoząb miotłowy <i>Dicranum scoparium</i>	Brak szczegółowych danych. Potencjalnie może występować w d-stanach na Bśw i BMśw, z pokrywą mszystą, najczęściej w III i starszych klasach wieku.	-	PL – cz
ROŚLINY NACZYNIOWE				
1.	Bagnica torfowa <i>Scheuchzeria palustris</i>	239b,c, Rezerwat „Kuźnik”	3	PL – s PCL – VU
2.	Bagno zwyczajne <i>Ledum palustre</i>	206d, 239b,c, 385a,c, 512b, 521a, 525a, Rezerwat „Kuźnik”	9	PL – cz
3.	Bażyńna czarna <i>Empetrum nigrum</i>	206d, 239b,c, Rezerwat „Kuźnik”	4	PL – cz

Lp.	Nazwa polska Nazwa łacińska	Lokalizacja: oddział, pododdział	Liczba wydz.	Status ochrony
1	2	3	4	5
4.	Bobrek trójlistkowy <i>Menyanthes trifoliata</i>	239b,c, 284b, 330a, 521a, Rezerwat „Kuźnik”	6	PL – cz
5.	Cis pospolity <i>Taxus baccata</i>	37c, 166b, 168d, 203l, 246h, 272d, 275c, 298h,k, 301d,g, 388d, 403a, 440a, 516g, 525g	16	PL – cz
6.	Grzybień białe <i>Nymphaea alba</i>	159f, 239c, 240g, Rezerwat „Kuźnik”	4	PL – cz
7.	Jarząb brekinia <i>Sorbus torminalis</i>	123a, 205g, 239f, 290k, 342h, 348k, 374d, 402c, 440a, 522c,i,j, 536c,i, 577a,i,j	17	PL – s
8.	Jaskier wielki <i>Ranunculus lingua</i>	284b, 330a	2	PL – cz
9.	Kłoc wiechowata <i>Cladium mariscus</i>	Rezerwat „Kuźnik”		PL – s
10.	Kruszczyk błotny <i>Epipactis palustris</i>	284b, 330a, Rezerwat „Kuźnik”	3	PL – s PCL – NT
11.	Kukułka krwista (storczyk) <i>Dactylorhiza incarnata</i>	206g, Rezerwat „Kuźnik”	2	PL – cz
12.	Kukułka szerokolistna (storczyk) <i>Dactylorhiza majalis</i>	47j, 122o, 206g, 284b, 314c,n,s, 330a, 360f, 367m, Rezerwat „Kuźnik”	11	PL – cz
13.	Kruszczyk szerokolistny <i>Epipactis helleborine</i>	122m	1	PL – cz
14.	Lilia złotogłów <i>Lilium martagon</i>	237f	1	PL – s
15.	Lipiennik Loesela <i>Liparis loeselii</i>	240g, Rezerwat „Kuźnik”	2	PL – s DS – zał. II PCL – VU
16.	Modrzewnica zwyczajna <i>Andromeda polifolia</i>	239b,c, Rezerwat „Kuźnik”	3	PL – cz
17.	Nasięźrzał pospolity <i>Ophioglossum vulgatum</i>	Rezerwat „Kuźnik”	1	PL – s PCL – VU
18.	Pływacz drobny <i>Utricularia minor</i>	239b,c, Rezerwat „Kuźnik”	1	PL – s PCL – NT
19.	Pomocnik baldaszkowaty <i>Chimaphila umbellata</i>	126c, 178i, 162d, 481g	4	PL – cz
20.	Rosiczka okrągłolistna <i>Drosera rotundifolia</i>	239b,c, 240g, 284a,b, 521a, Rezerwat „Kuźnik”	7	PL – s PCL – NT
21.	Śnieżyczka przebiśnieg <i>Galanthus nivalis</i>	158f, 500j	2	PL – cz
22.	Zimoziół północny <i>Linnaea borealis</i>	82h, 468g	2	PL – cz

Objaśnienia:

PL – Prawo krajowe:

– dla porostów – Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej grzybów (Dz. U. 2014, Nr 1408); s – gatunek objęty ochroną ścisłą, cz – gatunek objęty ochroną częściową;

– dla widłaków, mszaków i roślin naczyniowych – Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin (Dz. U. 2014, Nr 1409); s – gatunek objęty ochroną ścisłą, cz – gatunek objęty ochroną częściową; (1) – gatunki wymagające ochrony czynnej; (2) – gatunki, których dotyczy zakaz transportu okazów gatunków dziko żyjących, zgodnie z §6 ust. 1 pkt 6 Rozporządzenia oraz nie dotyczy odstępstwo, o którym mowa w § 8 ust. pkt 3; (3) – gatunki, których nie dotyczy odstępstwo, o którym mowa w § 8 pkt 1;

PCL – Polska Czerwona Lista paprotników i roślin kwiatowych (IOP, 2016). Stosowane skróty kategorii zagrożenia: CR – gatunki krytycznie zagrożone, EN – gatunki zagrożone, VU – gatunki narażone na wyginięcie, NT – gatunki bliskie zagrożenia, DD – gatunki, których stopień zagrożenia nie może być określony z powodu braku danych;

CLP – Czerwona Lista Porostów w Polsce (2006). Stosowane skróty kategorii zagrożenia: CR – gatunki krytycznie zagrożone, EN – gatunki wymierające, VU – gatunki narażone, NT – gatunki bliskie zagrożenia.

Występowanie roślin chronionych uwidocznione zostało w opisach taksacyjnych i na odpowiednich mapach tematycznych. Pospolite gatunki mszaków (brodawkowiec czysty, gajnik lśniący, rokitnik pospolity, widłoząb kędzierzawy, widłoząb miotłowy), które nie były szczegółowo zinwentaryzowane, nie zostały oznaczane na mapach.

Kukulka szerokolistna (fot. Adam Standio)

Rosiczka okrągłolistna (fot. Jarosław Ramucki)

b) Zwierzęta chronione

Na terenie Nadleśnictwa Zdrojowa Góra stwierdzono występowanie **162** gatunków zwierząt objętych prawną ochroną, w tym: **8 owadów, 1 pijawki, 1 ślimaka, 3 ryby, 12 płazów, 5 gadów, 110 ptaków i 22 ssaków.**

Dane odnośnie szczegółowej lokalizacji części gatunków zaewidencjonowanych (w tabeli wyszczególnionych kolorem) wprowadzono do opisów taksacyjnych i naniesiono na odpowiednią mapę tematyczną. Pozostałe gatunki ujęto w tabeli na podstawie obserwacji prowadzonych w systemie ciągłym. Dla gatunków nie występujących powszechnie na terenie Nadleśnictwa określono optymalne biotopy.

Gatunki zwierząt chronionych na gruntach Nadleśnictwa Zdrojowa Góra

Lp.	Nazwa polska <i>Nazwa łacińska</i>	Miejsca występowania na gruntach Nadleśnictwa, uwagi	Status ochrony
1	2	3	4
BEZKRĘGOWCE			
OWADY			
1.	Biegacz gładki <i>Carabus glabratus</i>	Gatunek spotykany na większości gruntów Nadleśnictwa.	PL – cz
2.	Biegacz pomarszczony <i>Carabus intricatus</i>	Wilgotne lasy mieszane i liściaste.	PL – cz
3	Biegacz skórzasty <i>Carabus coriaceus</i>	Gatunek spotykany na większości gruntów Nadleśnictwa.	PL – cz
4.	Biegacz zielonożółty <i>Carabus auronitens</i>	Gatunek spotykany na większości gruntów Nadleśnictwa.	PL – cz
5.	Czerwończyk nieparek <i>Lycaena dispar</i>	Występuje na terenach podmokłych – wilgotne łąki, torfowiska niskie. Rośliną żywicielską gąsienic jest rdest wężownik.	PL – s, (1) PCZK - LC DS – zał. II i IV Czerwona lista IUCN - EN
6.	Trzepla zielona <i>Ophiogomphus cecilia</i>	Zasiedla nizinne i podgórskie cieki różnej wielkości, od strumieni po duże rzeki. Występuje najczęściej na odcinkach cieków położonych wśród bogatej strukturalnie roślinności, np. śródleśne lub w otoczeniu łąk z nadbrzeżnymi zaroślami, drzewami. Wskazane jest duże nasłonecznienie przynajmniej fragmentów obrzeży. Oddz. 648f	PL – s, (1) DS – zał. II i IV Czerwona lista IUCN - LC
7.	Trzmieł leśny <i>Bombus pratorum</i>	Gatunek spotykany w świetlistych drzewostanach, głównie przy otwartych poboczach dróg leśnych.	PL – cz
8.	Zalotka większa <i>Leucorrhinia pectoralis</i>	Zasiedla jeziora dystroficzne otoczone torfowiskami. 206b, 239c, 284b, 330a, 385b, 495l, 521a	PL – s, (1) DS – zał. II i IV Czerwona lista IUCN - LC
PIJAWKI			
1.	Pijawka lekarska <i>Hirudo medicinalis</i>	Gatunek spotykany w rzekach, jeziorach i stawach na terenie Nadleśnictwa.	PL – cz, (4) Czerwona lista IUCN - NT
ŚLIMAKI			
2.	Ślimak winniczek <i>Helix pomatia</i>	Gatunek spotykany na większości gruntów Nadleśnictwa.	PL – cz, (4) Czerwona lista IUCN - LC

Lp.	Nazwa polska Nazwa łacińska	Miejsca występowania na gruntach Nadleśnictwa, uwagi	Status ochrony
1	2	3	4
KRĘGOWCE			
RYBY I KRĄGŁOUSTE			
1.	Głowacz białopłetwy <i>Cottus gobio</i>	Rzeka Rurzyca	PL – cz DS – zał. II i IV Czerwona lista IUCN - LC
2.	Głowacica <i>Hucho hucho</i>	rz. Gwda, rz. Piława, rz. Głomia	PL – s DS – zał. II i IV Czerwona lista IUCN - EN
3.	Piskorz <i>Misgurnus fossilis</i>	159f, rz. Głomia, rz. Rurzyca	PL – cz DS – zał. II i IV Czerwona lista IUCN - LC
PŁAZY			
1.	Grzebiuszka ziemna <i>Pelobates fuscus</i>	Gatunek rzadki. Preferuje wody stojące, okresowo zalewane łąki, głębsze rowy melioracyjne, doły po wydobyciu piasku i żwiru.	PL – s, (1) DS – zał. IV Czerwona lista IUCN - LC
2.	Kumak nizinny <i>Bombina bombina</i>	Spotykany głównie na płytkich wodach stojących, szczególnie mocno nasłonecznionych w okresie odbywania godów (IV – VII). Oddz.: 206b, 510c	PL – s, (1) DS – zał. II i IV Czerwona lista IUCN - LC
3.	Ropucha paskówka <i>Epidalea calamita</i> (<i>Bufo calamita</i>)	Preferuje wilgotne drzewostany w średnim i starszym wieku. Niezbędna obecność choć niewielkich akwenów o wodzie stojącej, najchętniej niezarybionych.	PL – s, (1) DS – zał. IV Czerwona lista IUCN - LC
4.	Ropucha szara <i>Bufo bufo</i>	Gatunek częsty. Preferuje wilgotne drzewostany w średnim i starszym wieku. Niezbędna obecność choć niewielkich akwenów o wodzie stojącej, najchętniej niezarybionych.	PL – cz, (1) DS – zał. IV Czerwona lista IUCN - LC
5.	Ropucha zielona <i>Pseudepidalea viridis</i> (<i>Bufo viridis</i>)	Gatunek częsty. Preferuje wilgotne drzewostany w średnim i starszym wieku. Niezbędna obecność choć niewielkich akwenów o wodzie stojącej, najchętniej niezarybionych.	PL –s, (1) DS – zał. IV Czerwona lista IUCN - LC
6.	Rzekotka drzewna <i>Hyla arborea</i>	Zajmuje różnorodne środowiska roślinne, zarówno lasy, tereny krzewiaste, jak i porośnięte niższą roślinnością. Rozmnaża się w różnorodnych zbiornikach wód stojących, w tym sztucznych. Oddz. 408i, 445c, 500h,g, dolina rzeki Głomi	PL – s, (1) DS – zał. IV Czerwona lista IUCN - LC
7.	Traszka zwyczajna <i>Lissotriton vulgaris</i>	Gatunek rzadki. Spotyka się ją głównie w bezrybnych małych akwenach wód stojących, często śródleśnych lub częściowo ocienionych drzewami. Oddz. 74f, 75b, 239c, 240g,h, 284b	PL – s, (1) DS – zał. IV Czerwona lista IUCN - LC

Lp.	Nazwa polska Nazwa łacińska	Miejsca występowania na gruntach Nadleśnictwa, uwagi	Status ochrony
1	2	3	4
8.	Żaba jeziorkowa <i>Pelophylax lessonae</i> (<i>Rana lessonae</i>)	Gatunek preferuje wody stojące i wolno płynące, także na terenach zalesionych.	PL – cz, (1), (4) DS – zał. IV Czerwona lista IUCN - LC
9.	Żaba moczarowa <i>Rana arvalis</i>	Występuje na łąkach, śródleśnych polanach. Wytrzymała na brak wody. Kanał Sokoleński, strumień Ruda, rezerwat „Kuźnik”	PL – s, (1) DS – zał. IV Czerwona lista IUCN - LC
10.	Żaba śmieszka <i>Pelophylax ridibundus</i> (<i>Rana ridibunda</i>)	Gatunek najczęściej spotykany nad dużymi zbiornikami wodnymi: jeziora, stawy, rozlewiska rzeczne, lecz również w śródleśnych stawach.	PL – cz, (1), (4) DS – zał. V Czerwona lista IUCN - LC
11.	Żaba trawna <i>Rana temporaria</i>	Gatunek preferuje tereny podmokłe i akweny wód stojących i wolno płynących, również wilgotne i podmokłe lasy.	PL – cz, (1) DS – zał. V Czerwona lista IUCN - LC
12.	Żaba wodna <i>Pelophylax esculentus</i> (<i>Rana esculenta</i>)	Preferuje wody stojące i wolno płynące.	PL – cz, (1), (4) DS – zał. V Czerwona lista IUCN - LC
GADY			
1.	Jaszczurka zwinka <i>Lacerta agilis</i>	Występuje na skraju lasu, przy stawach, w nasłonecznionych miejscach.	PL – cz, (1) DS – zał. IV Czerwona lista IUCN - LC
2.	Jaszczurka żyworodna <i>Zootoca vivipara</i>	Występuje w pobliżu torfowisk, na skraju lasu. Zamieszkuje wilgotne siedliska leśne.	PL – cz, (1) Czerwona lista IUCN - LC
3.	Padalec zwyczajny <i>Anguis fragilis</i>	Liczny w wilgotnych lasach, przy obrzeżach drzewostanów.	PL – cz, (1)
4.	Zaskroniec zwyczajny <i>Natrix natrix</i>	Występuje zwykle w sąsiedztwie wód. Ścisłe związane z obecnością płazów (pokarm).	PL – cz, (1) DS – zał. IV Czerwona lista IUCN – LR/LC
5.	Żmija zygzakowata <i>Vipera berus</i>	Spotykana na obrzeżach lasów, podmokłych łąkach i polanach leśnych. Oddz. 429i, 430d, 510c	PL – cz, (1), (4) Czerwona lista IUCN - LC
PTAKI			
1.	Bąk (2) <i>Botaurus stellaris</i>	Zbiorniki wodne z szerokimi szuwarami: naturalne jeziora, glinianki, starorzecza, podmokłe trzcinowiska. Oddz. 74f, 75b.	PL – s DP – zał. I Czerwona lista IUCN – LC
2.	Bielik <i>Haliaeetus albicilla</i>	Może występować na terenach leśnych, w sąsiedztwie zbiorników wodnych.	PL – s, o, (2), (3) DP – zał. I Czerwona lista IUCN – LC
3.	Błotniak stawowy <i>Circus aeruginosus</i>	Szuwary nadwodne wód płynących i stojących. Żeruje głównie na terenach otwartych.	PL – s*, (2), (3) DP – zał. I Czerwona lista IUCN – LC

Lp.	Nazwa polska Nazwa łacińska	Miejsca występowania na gruntach Nadleśnictwa, uwagi	Status ochrony
1	2	3	4
4.	Błotniak zbożowy <i>Circus cyaneus</i>	Otwarte tereny na nizinach, przede wszystkim na łąkach, torfowiskach, użytkach rolnych i obszarach podmokłych w dolinach większych rzek z niską roślinnością.	PL – s*, (2), (3) DP – zał. I Czerwona lista IUCN – LC
5.	Bocian biały <i>Ciconia ciconia</i>	W pobliżu osad, na łąkach i terenach otwartych.	PL – s*, (2) DP – zał. I Czerwona lista IUCN – LC
6.	Bocian czarny <i>Ciconia nigra</i>	Stare drzewostany, raczej w terenach mało uczęszczanych.	PL – s*, o, (2), (3) DP – zał. I Czerwona lista IUCN – LC
7.	Bogatka <i>Parus major</i>	Głównie zadrzewienia, parki, przeredzone lasy.	PL – s, (2) Czerwona lista IUCN – LC
8.	Cyraneczka <i>Anas crecca</i>	Gęsto zarośnięte zbiorniki wodne, niewielkie stawy, a nawet rowy melioracyjne. Oddz. 495c.	PL – cz, (2) Czerwona lista IUCN – LC
9.	Cyranka <i>Anas querquedula</i>	Gęsto zarośnięte zbiorniki wodne, niewielkie stawy, a nawet rowy melioracyjne. Oddz. 74f, 75b, 495c, 659d,f.	PL – s*, (2) Czerwona lista IUCN – LC
10.	Cierniówka <i>Curruca communis</i>	Uprawy leśne, kępy niskich krzewów w strefie ekotonu.	PL – s, (2) Czerwona lista IUCN – LC
11.	Czajka <i>Vanellus vanellus</i>	Wilgotne i podmokłe łąki i pastwiska, zastoiska śródpolne.	PL – s*, (2) Czerwona lista IUCN – LC
12.	Czapla siwa <i>Ardea cinerea</i>	Występuje w pobliżu zbiorników wodnych jezior i stawów rybnych. Widywana na terenie całego Nadleśnictwa.	PL – cz, (2) DP – zał. I Czerwona lista IUCN – LC
13.	Czapla biała <i>Ardea alba</i>	Drzewostany w pobliżu akwenów wodnych.	PL – s*, (2) DP – zał. I Czerwona lista IUCN – LC
14.	Czarnogłówka <i>Poecile montanus</i>	Związana z podmokłymi zadrzewieniami, łożowiskami i zakrzewieniami liściastymi (zwłaszcza łęgowymi) oraz z suchymi, młodymi, niskimi lasami sosnowymi i sosnowo-świerkowymi.	PL – s, (2) Czerwona lista IUCN – LC
15.	Czubatka <i>Lophophanes cristatus</i>	Bory sosnowe i świerkowe, lasy mieszane. Częściej spotykana w głębi zwartych kompleksów leśnych niż na ich obrzeżach.	PL – s, (2) DP – zał. I Czerwona lista IUCN – LC
16.	Derkacz <i>Crex crex</i>	Podmokłe łąki, pastwiska na wilgotnych glebach. Oddz. 549f.	PL – s*, (2) DP – zał. I Czerwona lista IUCN – LC
17.	Drozd śpiewak <i>Turdus philomelos</i>	Drzewostany świerkowe, lasy łęgowe, o gęstym podszyciu, w pobliżu otwartych przestrzeni.	PL – s, (2) Czerwona lista IUCN – LC

Lp.	Nazwa polska Nazwa łacińska	Miejsca występowania na gruntach Nadleśnictwa, uwagi	Status ochrony
1	2	3	4
18.	Dudek <i>Upupa epops</i>	Skraje starych drzewostanów liściastych i aleje drzew w terenie otwartym.	PL – s, (2) Czerwona lista IUCN – LC
19.	Dzięcioł czarny <i>Dryocopus martius</i>	Drzewostany powyżej 80 lat.	PL – s*, (2) DP – zał. I Czerwona lista IUCN – LC
20.	Dzięcioł duży <i>Dendrocopos major</i>	Wszelkiego typu drzewostany powyżej 40 lat.	PL – s, (2) Czerwona lista IUCN – LC
21.	Dzięcioł średni <i>Dendrocopos medius</i>	Drzewostany liściaste, zwłaszcza z udziałem dębu, szczególnie powyżej 90 lat.	PL – s*, (2) DP – zał. I Czerwona lista IUCN – LC
22.	Dzięcioł zielony <i>Picus viridis</i>	Skraje drzewostanów liściastych, zadrzewienia w pobliżu osad ludzkich.	PL – s* Czerwona lista IUCN – LC
23.	Dzięciołek <i>Dendrocopos minor</i>	Rzadkie, stare lasy liściaste i mieszane (rzadziej) oraz ich obrzeża, zwłaszcza preferuje obszary, gdzie obecne są ciekły wodne i wody stojące.	PL – s, (2) Czerwona lista IUCN – LC
24.	Dzwoniec <i>Chloris chloris</i>	Strefa ekotonu, zadrzewienia śródpolne.	PL – s, (2) Czerwona lista IUCN – LC
25.	Gągoł <i>Bucephala clangula</i>	Zasiedla stare dziuplaste drzewa w pobliżu rzek i zbiorników wodnych. Wzdłuż kanału Stobieńskiego, doliny rzek Piławy, Gwdy i Głomni oraz oddz.:74f, 75b, 659d,f.	PL – s, (2) DP – zał. I Czerwona lista IUCN – LC
26.	Gąsiorek <i>Lanius collurio</i>	Uprawy leśne, kępy niskich krzewów w strefie ekotonu, wrzosowiska. Widywany w pobliżu rzeki Głomi oraz oddz.: 314c,n,t, 360f, 365a,g, 367a,b.	PL – s DP – zał. I Czerwona lista IUCN – LC
27.	Gil <i>Pyrrhula pyrrhula</i>	Wilgotne, gęste lasy iglaste i mieszane, bory świerkowe z gęstym poszyciem.	PL – s, (2) Czerwona lista IUCN – LC
28.	Grubodziób <i>Coccothraustes coccothraustes</i>	Prześwietlone lasy liściaste i mieszane z udziałem grabu lub buka, w pobliżu zbiorników wodnych.	PL – s, (2) Czerwona lista IUCN – LC
29.	Jarzębatka <i>Sylvia nisoria</i>	Niewielkie skupiska krzewów i bujnej roślinności zielonej na terenach półotwartych, zadrzewienia rzeczne, jeziorne o wielowarstwowej strukturze z zaroślami, często kolczaste zakrzaczenia, młode uprawy leśne.	PL – s, (2) DP – zał. I Czerwona lista IUCN – LC
30.	Jastrząb <i>Accipiter gentilis</i>	Drzewostany starszych klas wieku, zwłaszcza wilgotne i podmokłe.	PL – s, (2), (3) Czerwona lista IUCN – LC
31.	Kania czarna <i>Milvus migrans</i>	Stare drzewostany, w pobliżu terenów otwartych z udziałem zbiorników wodnych i łąk.	PL – s*, o, (2), (3) DP – zał. I Czerwona lista IUCN – LC
32.	Kania ruda <i>Milvus milvus</i>	Stare drzewostany, w pobliżu terenów otwartych z udziałem zbiorników wodnych i łąk.	PL – s*, o, (2), (3) DP – zał. I Czerwona lista IUCN – LC

Lp.	Nazwa polska Nazwa łacińska	Miejsca występowania na gruntach Nadleśnictwa, uwagi	Status ochrony
1	2	3	4
33.	Kapturka <i>Sylvia atricapilla</i>	Zadrzewienia, parki, przerzedzone lasy liściaste i mieszane.	PL – s, (2) Czerwona lista IUCN – LC
34.	Kobuz <i>Falco subbuteo</i>	Starsze drzewostany, zwłaszcza z gniazdami kruka, w których odbywa lęgi.	PL – s*, (2), (3) Czerwona lista IUCN – LC
35.	Kokoszka <i>Gallinula chloropus</i>	Zbiorniki wodne o zróżnicowanej wielkości z gęstą roślinnością podwodną oraz nadwodną	PL – s, (2) Czerwona lista IUCN – LC
36.	Kormoran <i>Phalacrocorax carbo</i>	Płytkie zbiorniki wodne.	PL – cz Czerwona lista IUCN – LC
37.	Kos <i>Turdus merula</i>	Zadrzewienia i lasy liściaste i mieszane, w borach rzadko.	PL – s, (2) Czerwona lista IUCN – LC
38.	Kowalik <i>Sitta europaea</i>	Luźne starodrzewy liściaste i mieszane. Preferuje drzewostany z udziałem gatunków ciężkonasiennych, np. dębu i buka. Unika wnętrza lasów i suchych borów iglastych.	PL – s, (2) Czerwona lista IUCN – LC
39.	Krakwa <i>Mareca strepera</i>	Bogato zarośnięte, nizinne zbiorniki stojącej wody o rozległej toni wodnej jak jeziora i stawy.	PL – s, (2) DP – zał. I Czerwona lista IUCN – LC
40.	Krogulec <i>Accipiter nisus</i>	Głównie młodniki i drągowiny.	PL – s, (2), (3) Czerwona lista IUCN – LC
41.	Kropiatka <i>Porzana porzana</i>	Płytkie, gęsto zarośnięte zbiorniki wodne otoczone podmokłymi łąkami.	PL – s, (2) DP – zał. I Czerwona lista IUCN – LC
42.	Kruk <i>Corvus corax</i>	Drzewostany i zadrzewienia liściaste i iglaste.	PL – cz, (2) Czerwona lista IUCN – LC
43.	Kszyk <i>Gallinago gallinago</i>	Podmokłe łąki i zastoiska (również bobrowe), z niewysoką roślinnością zielną.	PL – s, (2), (3) Czerwona lista IUCN – LC
44.	Kukułka <i>Cuculus canorus</i>	Zadrzewienia liściaste i mieszane.	PL – s, (2) Czerwona lista IUCN – LC
45.	Kulczyk <i>Serinus serinus</i>	Zadrzewienia, aleje śródpolne.	PL – s, (2) Czerwona lista IUCN – LC
46.	Kwiczół <i>Turdus pilaris</i>	Lasy łęgowe, olsy, lasy sosnowo-brzozowe i luźne zadrzewienia w rzecznych dolinach.	PL – s, (2) Czerwona lista IUCN – LC
47.	Lelek <i>Caprimulgus europaeus</i>	Suche, świetliste bory sosnowe w pobliżu łąk, zrębów, młodników. Spotkać go można na wrzosowiskach.	PL – s, (2) DP – zał. I Czerwona lista IUCN – LC
48.	Lerka <i>Lullula arborea</i>	Otwarte tereny (zręby, uprawy) przy ścianie sosnowych, prześwietlonych borów.	PL – s, (2) DP – zał. I Czerwona lista IUCN – LC
49.	Łabędź krzykliwy <i>Cygnus cygnus</i>	Spotykany na polach uprawnych, szczególnie w okresie wiosennym w dolinach rzek Gwdy i Noteci, pomiędzy piłą i Ujściem. Dość powszechnie obserwowany na przelotach.	PL – s, (2) DP – zał. I Czerwona lista IUCN – LC

Lp.	Nazwa polska Nazwa łacińska	Miejsca występowania na gruntach Nadleśnictwa, uwagi	Status ochrony
1	2	3	4
50.	Łabędź niemy <i>Cygnus olor</i>	Akweny wód stojących i płynących, również z niewielkim szuwarem. 74f, 75b, 284b, rezerwat „Kuźnik”.	PL – s, (2) Czerwona lista IUCN – LC
51.	Makolągwa <i>Linaria cannabina</i>	Na obrzeżach lasów liściastych, parki, zadrzewienia.	PL – s, (2) Czerwona lista IUCN – LC
52.	Mazurek <i>Passer montanus</i>	Otwarte tereny, zakrzewienia, wrzosowiska.	PL – s, (2) Czerwona lista IUCN – LC
53.	Modraszka <i>Cyanistes caeruleus</i>	Zasiedla słoneczne lasy liściaste i mieszane, w dolinach rzek. Preferuje lasy olszowe z domieszką dębów.	PL – s, (2) Czerwona lista IUCN – LC
54.	Muchotówka szara <i>Muscicapa striata</i>	Obrzeża prześwietlonych lasów. Głównie stare, przerzedzone drzewostany, zwłaszcza nadrzeczne.	PL – s, (2) Czerwona lista IUCN – LC
55.	Muchotówka mała <i>Ficedula parva</i>	Stare liściaste i mieszane lasy o bogatym podszyciu. Wymaga ponad 80–100 letnich drzewostanów, cienistych, próchniejących i z liczną entomofauną, która zapewni mu pokarm. Preferuje miejsca wilgotne i zacienione, np. zalewiska.	PL – s, (2) DP – zał. I Czerwona lista IUCN – LC
56.	Muchotówka żałobna <i>Ficedula hypoleuca</i>	Starsze drzewostany liściaste i iglaste.	PL – s, (2) Czerwona lista IUCN – LC
57.	Mysikrólik <i>Regulus regulus</i>	Zwarte bory iglaste i mieszane (z przewagą drzew iglastych, najlepiej luźno stojących świerków) z licznymi podrostami.	PL – s, (2) Czerwona lista IUCN – LC
58.	Myszołów <i>Buteo buteo</i>	Lasy liściaste i mieszane.	PL – s, (2), (3) Czerwona lista IUCN – LC
59.	Nurogęś <i>Mergus merganser</i>	Bieżące lub stojące wody o zadrzewionych brzegach. Preferuje lasy liściaste i mieszane, ale korzysta też z kępy i samotnych drzew. Poza okresem lęgowym przebywa nad wszelkimi płytkimi zbiornikami.	PL – s, (2) DP – zał. I Czerwona lista IUCN – LC
60.	Orlik krzykliwy <i>Aquila pomarina</i>	Zwarte, stare i rozległe lasy, przeważnie mieszane i liściaste, w pobliżu pól uprawnych, dolin rzecznych, łąk i pastwisk, na obszarach obfitujących w tereny podmokłe i jeziora.	PL – s, o, (2), (3) DP – zał. I Czerwona lista IUCN – LC
61.	Ortolan <i>Emberiza hortulana</i>	Zadrzewienia, kępy i pasy drzew przy drogach, skraje większych lasów w otwartym krajobrazie rolniczym.	PL – s, (2) Czerwona lista IUCN – LC
62.	Orzechówka <i>Nucifraga caryocatactes</i>	Rozległe drzewostany iglaste, bory głównie świerkowe (również sosnowe i mieszane).	PL – s, (2) Czerwona lista IUCN – LC
63.	Pelzacz leśny <i>Certhia familiaris</i>	Starsze drzewostany liściaste i iglaste.	PL – s, (2) Czerwona lista IUCN – LC
64.	Piecuszek <i>Phylloscopus trochilus</i>	Młodniki i drągowiny, szczególnie w strefie ekotonu na skraju lasu.	PL – s, (2) Czerwona lista IUCN – LC

Lp.	Nazwa polska Nazwa łacińska	Miejsca występowania na gruntach Nadleśnictwa, uwagi	Status ochrony
1	2	3	4
65.	Perkoz dwuczuby <i>Podiceps cristatus</i>	Większe akweny wód stojących (ponad 2 ha), z wykształconą roślinnością wodną.	PL – s, (2) Czerwona lista IUCN – LC
66.	Perkoz rdzawoszyi <i>Podiceps grisegena</i>	Płytke, częściowo zarośnięte zbiorniki słodkowodne, starorzecza.	PL – s, (2) DP – zał. I Czerwona lista IUCN – LC
67.	Perkoz zauszniak <i>Podiceps nigricollis</i>	Małe zbiorniki wodne na bagnach oraz płytke stawy i jeziora o bujnej roślinności zanurzonej i z obszarami roślinności wystającej ponad lustro wody.	PL – s, (2) DP – zał. I Czerwona lista IUCN – LC
68.	Perkozek <i>Tachybaptus ruficollis</i>	Małe, śródlądowe, zarośnięte zbiorniki wodne.	PL – s, (2) Czerwona lista IUCN – LC
69.	Piegża <i>Currura curruca</i>	Strefa ekotonu, zadrzewienia śródpolne.	PL – s, (2) Czerwona lista IUCN – LC
70.	Pierwiosnek <i>Phylloscopus collybita</i>	Prześwietlone lasy liściaste i mieszane o umiarkowanej wilgotności z bujnym runem i podszytem, młodniki, doliny rzek. Unika zwartych, jednolitych drzewostanów i dlatego preferuje ich skraje.	PL – s, (2) Czerwona lista IUCN – LC
71.	Pleszka <i>Phoenicurus phoenicurus</i>	Przerzedzone fragmenty różnorodnych lasów iglastych, mieszanych i liściastych, prześwietlone sośniny, a zwłaszcza wiatrołomy, skraje lasu.	PL – s, (2) Czerwona lista IUCN – LC
72.	Pliszka siwa <i>Motacilla alba</i>	Sąsiedztwo wód płynących i stojących, w miejscach niepokrytych roślinnością.	PL – s, (2) Czerwona lista IUCN – LC
73.	Pokląskwa <i>Saxicola rubetra</i>	Trwale użytki zielone (łąki, pastwiska), przesuszone torfowiska.	PL – s, (2) Czerwona lista IUCN – LC
74.	Pokrzywnica <i>Prunella modularis</i>	Młodniki i drągowiny, szczególnie w strefie ekotonu na skraju lasu.	PL – s, (2) Czerwona lista IUCN – LC
75.	Potrzos <i>Emberiza schoeniclus</i>	Tereny wilgotne i podmokłe – trzcinowiska, turzycowiska, bagna, wilgotne łąki.	PL – s, (2) Czerwona lista IUCN – LC
76.	Puchacz <i>Bubo bubo</i>	Stare drzewostany w pobliżu terenów otwartych (zbiorniki wodne).	PL – s*, (2), (3) DP – zał. I Czerwona lista IUCN – LC
77.	Pustułka <i>Falco tinnunculus</i>	W pobliżu osiedli ludzkich, zadrzewienia śródpolne. Spotykana przy oddz.: 22, 34, 35, 439, 440.	PL – s*, (2) Czerwona lista IUCN – LC
78.	Puszczyk <i>Strix aluco</i>	Dziuple w starszych lasach liściastych i mieszanych.	PL – s, (2) Czerwona lista IUCN – LC
79.	Raniuszek <i>Aegithalos caudatus</i>	Lasy liściaste i mieszane, bory, młodniki, skraje lasów, zadrzewienia śródpolne.	PL – s, (2) Czerwona lista IUCN – LC

Lp.	Nazwa polska Nazwa łacińska	Miejsca występowania na gruntach Nadleśnictwa, uwagi	Status ochrony
1	2	3	4
80.	Remiz <i>Remiz pendulinus</i>	Łęgi, brzegi mniej uczęszczanych, zaniedbanych jezior i rzek, zarosłych trzcinami, krzewami i drzewami.	PL – s, (2) Czerwona lista IUCN – LC
81.	Rudzik <i>Erithacus rubecula</i>	Wilgotne cieniste starsze lasy z obfitym podszytem.	PL – s, (2) Czerwona lista IUCN – LC
82.	Rybołów <i>Pandion haliaetus</i>	Preferuje skraje starych borów sosnowych, zadrzewione brzegi rzek i jezior oraz różnego typu rozlewiska i mokradła. Lęgnię się na obrzeżach drzewostanów w pobliżu jezior i stawów hodowlanych. Wymogiem jest obecność wysokich sosen o płaskich koronach, dogodnych do założenia gniazda. Spotykany rzadko m.in. nad rz. Gwdą i jez. Wapieńskim.	PL – s*, o, (1), (3) DP – zał. I Czerwona lista IUCN – LC
83.	Sikora uboga <i>Poecile palustris</i>	Lasy liściaste i mieszane.	PL – s, (2) Czerwona lista IUCN – LC
84.	Sosnowka <i>Periparus ater</i>	W głębi zwartych starych borów sosnowych i świerkowych, rzadko w lasach liściastych.	PL – s, (2) Czerwona lista IUCN – LC
85.	Sowa uszata <i>Asio otus</i>	Lasy, zadrzewienia śródpolne, parki o gęstym zadrzewieniu.	PL – s, (2) Czerwona lista IUCN – LC
86.	Sójka <i>Garrulus glandarius</i>	Występuje licznie w lasach liściastych i mieszanych o bogatej strukturze (zwłaszcza z dębami). Unika obszarów bezleśnych i mocno prześwietlonych lasów.	PL – s, (2) Czerwona lista IUCN – LC
87.	Sóweczka <i>Glaucidium passerinum</i>	Spotykana w lasach z udziałem świerka, szczególnie przy dużym udziale w podszytcie. Leśnictwo Łubianka	PL – s*, o, (2), (3) DP – zał. I Czerwona lista IUCN – LC
88.	Sroka <i>Pica pica</i>	Nadrzeczne zarośla, szczególnie kolczaste zakrzewienia głogu, obrzeża lasów i młode drzewostany z domieszką olchy, wierzby, osiki i brzozy. Unika zwartych lasów, rozległych otwartych terenów bez krzewów i drzew.	PL – cz, (2) Czerwona lista IUCN – LC
89.	Srokosz <i>Lanius excubitor</i>	Strefa ekotonu, zadrzewienia śródpolne.	PL – s, (2) Czerwona lista IUCN – LC
90.	Strumieniówka <i>Locustella fluviatilis</i>	Porośnięte tereny wzdłuż rzek i strumieni z dużą ilością leśnej roślinności zielonej i krzewiastej, nad jeziorami i starorzeczami.	PL – s, (2) Czerwona lista IUCN – LC
91.	Strzyżyk <i>Troglodytes troglodytes</i>	Lasy i bory z bujnym podszytem, szczególnie w pobliżu cieków wodnych, terenów podmokłych.	PL – s, (2) Czerwona lista IUCN – LC

Lp.	Nazwa polska Nazwa łacińska	Miejsca występowania na gruntach Nadleśnictwa, uwagi	Status ochrony
1	2	3	4
92.	Szczygieł <i>Carduelis carduelis</i>	Unika zwartych kompleksów leśnych. Lęgnie się na obrzeżach lasów liściastych i mieszanych, nadrzeczne łągi.	PL – s, (2) Czerwona lista IUCN – LC
93.	Szpak <i>Sturnus vulgaris</i>	Lasy i różne skupiska drzew z dziuplami. Różnorodne środowiska, od wrzosowisk po mokradła.	PL – s, (2) Czerwona lista IUCN – LC
94.	Świergotek drzewny <i>Anthus trivialis</i>	Uprawy i młodniki, dobrze nasłonecznione, suche drzewostany iglaste bądź mieszane, zadrzewienia śródpolne.	PL – s, (2) Czerwona lista IUCN – LC
95.	Świergotek polny <i>Anthus campestris</i>	Tereny dobrze nasłonecznione, suche, piaszczyste, obrzeża borów, zręby i duże uprawy leśne.	PL – s, (2) Czerwona lista IUCN – LC
96.	Świerszczak <i>Locustella naevia</i>	Spotykany na większości gruntów Nadleśnictwa, lasy liściaste o gęstym poszyciu, zakrzewione, wilgotne podmokłe łąki.	PL – s, (2) Czerwona lista IUCN – LC
97.	Świstunka leśna <i>Phylloscopus sibilatrix</i>	Dojrzałe lasy liściaste i mieszane.	PL – s, (2) Czerwona lista IUCN – LC
98.	Trzciniak <i>Acrocephalus arundinaceus</i>	Bagienne doliny rzek, obficie zarośnięte jeziora i kompleksy stawów hodowlanych.	PL – s, (2) Czerwona lista IUCN – LC
99.	Trzmiełojad <i>Pernis apivorus</i>	Preferuje stare, świetliste drzewostany liściaste i mieszane, zwłaszcza przylegające do terenów otwartych, np. polan, łąk, pól lub poprzecinane zrębami, rzadziej bory.	PL – s, (2), (3) Czerwona lista IUCN – LC
100.	Trznadel zwyczajny <i>Emberiza citrinella</i>	Preferuje miejsca dobrze nasłonecznione, będące mozaiką zadrzewień, krzewów i terenów otwartych, np. obrzeża widnych lasów liściastych i borów. Spotkać go można w pobliżu rzek. Nie występuje też w zwartych drzewostanach.	PL – s, (2) Czerwona lista IUCN – LC
101.	Wilga <i>Oriolus oriolus</i>	Drzewostany liściaste i mieszane, zadrzewienia śródpolne.	PL – s, (2) Czerwona lista IUCN – LC
102.	Włochatka <i>Aegolius funereus</i>	Spotykana w lasach z udziałem świerka, często w pobliżu terenów otwartych (zrębów, upraw, bagien). Do gniazdowania często wykorzystuje dziuple dzięcioła czarnego.	PL – s*, o, (2), (3) DP – zał. I Czerwona lista IUCN – LC
103.	Wodnik <i>Rallus aquaticus</i>	Różnorodne zbiorniki wodne od dużych jezior i bagien po brzegi stawów i starorzeczy, rowy melioracyjne. Wymaga środowisk, w których płytką wodę porasta gęsta roślinność, głównie trzciny.	PL – s, (2) Czerwona lista IUCN – LC
104.	Wrona siwa <i>Corvus cornix</i>	Dawniej prawie wyłącznie doliny rzek, obrzeża jezior. Obecnie także obrzeża wszelkich lasów i zadrzewień śródpolnych, otwarte tereny z mozaiką	PL – cz, (2) Czerwona lista IUCN – LC

Lp.	Nazwa polska Nazwa łacińska	Miejsca występowania na gruntach Nadleśnictwa, uwagi	Status ochrony
1	2	3	4
		śródpólnych lasów. Nie unika większych drzewostanów, choć lęgnie się tylko na ich skraju (w zwartych kompleksach nie występuje).	
105.	Zaganiacz <i>Hippolais icterina</i>	Wilgotne obrzeża świetlistych lasów liściastych oraz mieszanych z dobrze rozwiniętym i niepełnym zwarcie koron drzew. Unika ciernistych krzewów, trzymając się wyłącznie górnych partii krzewów i drzew.	PL – s, (2) Czerwona lista IUCN – LC
106.	Zielonka <i>Porzana parva</i>	Zbiorniki z gęstym pasem trzciny, sitowia i inną roślinnością bagienną na brzegach wód stojących. Preferuje styk niewielkich obszarów wolnego lustra wody z pasem roślin lub zwałowiska trzciny.	PL – s, (2) Czerwona lista IUCN – LC
107.	Zięba <i>Fringilla coelebs</i>	Widne lasy liściaste, mieszane i iglaste, z ubogą warstwą podszytu, zadrzewienia śródpolne.	PL – s, (2) Czerwona lista IUCN – LC
108.	Zimorodek <i>Alcedo atthis</i>	Drzewostany w najbliższym sąsiedztwie wód płynących, strome piaszczyste brzegi.	PL – s, (2) DP – zał. I Czerwona lista IUCN – LC
109.	Zniczek <i>Regulus ignicapilla</i>	Gnieździ się w lasach mieszanych i liściastych, jeżeli tylko posiadają domieszkę świerka. Preferuje obrzeża drzewostanów.	PL – s, (2) Czerwona lista IUCN – LC
110.	Żuraw <i>Grus grus</i>	Wilgotne, zabagnione tereny leśne, zwykle w oddaleniu od siedzib ludzkich; żeruje na łąkach i polach uprawnych. Na gruntach N-ctwa obserwowany w oddz.: 74f, 75b, 510c.	PL – s, (2) DP – zał. I Czerwona lista IUCN – LC
SSAKI			
1.	Badylarka pospolita <i>Micromys minutus</i>	Wilgotne łąki, o wysokiej trawie, gęsto porośnięte brzegi rzek i jezior, zarośla.	PL – cz, (1) Czerwona lista IUCN – LC
2.	Bóbr europejski <i>Castor fiber</i>	Ślady działalności widoczne na gruntach N-ctwa w pobliżu cieków wodnych, w oddz.: 13h, 47j, 61d, 149d, 159b,f, 239b,h, 240c,d,g, 271d,h, 274d, 275a, 385h, 445h, 446d, 447o, 473a, 474i, 659c, 699c, 704b,d, 705a, 707f, 734j.	PL – cz, (1) DS – zał. II, IV Czerwona lista IUCN – LC
3.	Gacek brunatny (gacek wielkouch) <i>Plecotus auritus</i>	Dobre rozpoznanie dotyczy sąsiedztwa rezerwatu Kuźnik, tj. rezerwatu w Starym Browarze gdzie znajduje się jedno z większych zimowisk.	PL – s*, (1), (3) Czerwona lista IUCN – LC
4.	Gronostaj <i>Mustela erminea</i>	Lasy przy zbiornikach wodnych i bagnach.	PL – cz, (1) Czerwona lista IUCN – LC
5.	Jeż wschodni <i>Erinaceus roumanicus</i>	Obrzeża borów i lasów.	PL – cz, (1) Czerwona lista IUCN – LC

Lp.	Nazwa polska Nazwa łacińska	Miejsca występowania na gruntach Nadleśnictwa, uwagi	Status ochrony
1	2	3	4
6.	Karczownik ziemnowodny <i>Arvicola amphibius</i>	Ochronie podlegają osobniki poza terenem ogrodów, szkótek leśnych, itp. Starorzeczca, bagna, nad wodami.	PL – cz, (1) Czerwona lista IUCN – LC
7.	Kret <i>Talpa europaea</i>	Występuje w luźnych drzewostanach, zwłaszcza liściastych.	PL – cz, (1) Czerwona lista IUCN – LC
8.	Łasica <i>Mustela nivalis</i>	Lasy i zadrzewienia.	PL – cz, (1)
9.	Mopek zachodni <i>Barbastella barbastellus</i>	Dobre rozpoznanie dotyczy sąsiedztwa rezerwatu Kuźnik, tj. rezerwatu w Starym Browarze gdzie znajduje się jedno z większych zimowisk.	PL – s*, (1), (3) DS – Zał. II, IV Czerwona lista IUCN – NT
10.	Mroczek późny <i>Eptesicus serotinus</i>	Występuje na obrzeżach lasów, zwłaszcza w pobliżu wód.	PL – s*, (1), (3) DS – zał. IV Czerwona lista IUCN – LC
11.	Mysz zaroślowa <i>Apodemus sylvaticus</i>	Zarośla na obrzeżach lasów.	PL – cz Czerwona lista IUCN – LC
12.	Nocek Bechsteina <i>Myotis bechsteinii</i>	Dobre rozpoznanie dotyczy sąsiedztwa rezerwatu Kuźnik, tj. rezerwatu w Starym Browarze gdzie znajduje się jedno z większych zimowisk.	PL – s*, (1), (3) DS – zał. II, IV Czerwona lista IUCN – LC
13.	Nocek duży <i>Myotis myotis</i>	Dobre rozpoznanie dotyczy sąsiedztwa rezerwatu Kuźnik, tj. rezerwatu w Starym Browarze gdzie znajduje się jedno z większych zimowisk.	PL – s*, (1), (3) DS – zał. II, IV Czerwona lista IUCN – LC
14.	Nocek rudy <i>Myotis daubentonii</i>	Dobre rozpoznanie dotyczy sąsiedztwa rezerwatu Kuźnik, tj. rezerwatu w Starym Browarze gdzie znajduje się jedno z większych zimowisk.	PL – s*, (1), (3) DS – zał. IV Czerwona lista IUCN – LC
15.	Ryjówka aksamitna <i>Sorex araneus</i>	W lasach liściastych i mieszanych.	PL – cz, (1) Czerwona lista IUCN – LC
16.	Ryjówka malutka <i>Sorex minutus</i>	Obrzeża podmokłych lasów, wilgotne łąki, kępy na bagnach.	PL – cz, (1) Czerwona lista IUCN – LC
17.	Rzęsorek mniejszy <i>Neomys anomalus</i>	Okolice zbiorników wodnych.	PL – cz, (1) Czerwona lista IUCN – LC
18.	Rzęsorek rzeczek <i>Neomys fodiens</i>	Nad rzekami i strumieniami o czystym nurcie i zwirowatym dnie.	PL – cz, (1) Czerwona lista IUCN – LC
20.	Wiewiórka <i>Sciurus vulgaris</i>	Dziuple w drzewostanach liściastych i mieszanych.	PL – cz, (1) Czerwona lista IUCN – LC
21.	Wilk <i>Canis lupus</i>	Związany z dużymi kompleksami leśnymi. W ostatnich latach coraz częściej obserwowany na terenie Nadleśnictwa.	PL – s*, o, (1) DS – zał. II, IV Czerwona lista IUCN – LC

Lp.	Nazwa polska Nazwa łacińska	Miejsca występowania na gruntach Nadleśnictwa, uwagi	Status ochrony
1	2	3	4
22.	Wydra <i>Lutra lutra</i>	W bezpośrednim sąsiedztwie wody. Spotykana w większości cieków w Nadleśnictwie, w tym rzek: Gwdy, Noteci, Piławy, Rurzyca, i Głomi oraz jeziorach: Rudnickim, Kuźnik Mały, Kuźnik Duży, Stobieńskim.	PL – cz, (1) DS – zał. II, IV Czerwona lista IUCN – NT

Objaśnienia:

PL – Prawo krajowe (Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz. U. z 2016 r. Nr 2183); s – gatunek objęty ochroną ścisłą, s* – gatunki zwierząt wymagające ochrony czynnej, cz – gatunek objęty ochroną częściową; o – gatunek wymagający ustalenia strefy ochrony jego ostoi lub stanowiska; (1) – gatunek, którego dotyczy zakaz, o którym mowa w §6 ust. 2 Rozporządzenia MŚ z dnia 16.12.2016 r., (2) – gatunek, którego dotyczy zakaz, o którym mowa w §6 ust. 3 Rozporządzenia MŚ z dnia 16.12.2016 r., (3) – gatunek, którego dotyczy zakaz, o którym mowa w § 6 ust. 4 Rozporządzenia MŚ z dnia 16.12.2016 r., (4) – gatunek, którego dotyczy odstępstwo, o którym mowa w §9 pkt 6 Rozporządzenia MŚ z dnia 16.12.2016 r.;

PCzL / PCzK – Czerwona lista zwierząt ginących i zagrożonych w Polsce (Głowaciński, 2002) / Polska Czerwona Księga Zwierząt. Kręgowce – (Głowaciński, 2001). Stosowane skróty kategorii zagrożenia: CR – gatunki skrajnie zagrożone, EN – gatunki bardzo wysokiego ryzyka, silnie zagrożone, VU – gatunki wysokiego ryzyka, narażone na wyginięcie, NT – gatunki niższego ryzyka, ale bliskie zagrożenia, LC – gatunki na razie nie zagrożone, DD – o statusie słabo rozpoznanym i zagrożeniu, ale bliżej nieokreślonym;

DS – Dyrektywa Siedliskowa – Dyrektywa 92/43/EWG Rady z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory); Załącznik II – gatunki roślin i zwierząt ważne dla Wspólnoty, których ochrona wymaga wyznaczenia specjalnych obszarów ochrony, Załącznik IV – gatunki roślin i zwierząt ważnych dla Wspólnoty, które wymagają ścisłej ochrony;

DP – Dyrektywa Ptasia - Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/147/WE z dnia 30 listopada 2009 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa - wcześniej dyrektywa Rady 79/409/EWG z dnia 2 kwietnia 1979 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa; Załącznik I – gatunki objęte szczególną ochroną;

Czerwona Lista IUCN (IUCN *Red List of Threatened Species*). Version 2013.2. Stosowane skróty kategorii zagrożenia: NT – gatunki bliskie zagrożenia, LC – gatunki najmniejszej troski;

Nazwy łacińskie ptaków podane wg listy awifauny krajowej wg stanu na 31.12.2020.

Wilk (fot. Jarosław Ramucki)

Żurawie (fot. Jarosław Ramucki)

c) Strefa ochrony

W celu ochrony ostoi i stanowisk roślin lub grzybów objętych ochroną gatunkową lub ostoi, miejsc rozrodu i regularnego przebywania zwierząt objętych ochroną gatunkową mogą być ustalone strefy ochrony.

Podstawy prawne ochrony strefowej zawiera Ustawa o ochronie przyrody z dnia 16 kwietnia 2004 r. (tekst jednolity Dz. U. 2021 poz. 1098 z późn. zm.) oraz rozporządzenie Ministra Środowiska w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt z dnia 16 grudnia 2016 r. (Dz. U. 2016, poz. 2183). W załączniku nr 4 do ww. rozporządzenia wymieniono gatunki dziko występujących zwierząt, wymagające ustalenia stref ochrony, miejsc rozrodu i regularnego przebywania oraz wielkości stref ochrony. Informacje o stwierdzonych przypadkach gniazdowania zgłaszają leśnicy, ornitolodzy oraz służby konserwatorskie. Wyznaczanie granic miejsc rozrodu i regularnego przebywania oraz prowadzenie wykazu gatunków chronionych strefowo leży w gestii regionalnego dyrektora ochrony środowiska.

Strefy zatwierdza i likwiduje dyrektor Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska. Granice stref ochrony oznacza się tablicami z napisem: „ostoja zwierząt” i informacją: „osobom nieupoważnionym wstęp wzbroniony”. Liczba i powierzchnia stref ulegają częstym zmianom, co związane jest z zakładaniem nowych lub opuszczaniem starych gniazd, a także w rezultacie wystąpienia przypadków losowych np. zniszczenia gniazda w wyniku huraganu, gwałtownej burzy lub uderzenia pioruna. Strefa może zostać zlikwidowana przez dyrektora RDOŚ na wniosek nadleśnictwa. . Zwyczajowo jednak decyzja taka może być wydana w przypadku nie zasiedlania przez ptaki konkretnego gniazda w ciągu kilku lat z rzędu (najczęściej pięciu). W związku z tym zaleca się, aby gromadzić informacje na temat stanu obiektu, poprzez obserwacje całoroczne, szczególnie w okresie lęgowym, które należy potwierdzić sporządzeniem notatki służbowej przez leśniczego na koniec roku (za: Instrukcja Ochrony Lasu, 2012). Osoby kontrolujące gniazda muszą posiadać pisemne upoważnienie od dyrektora RDOŚ oraz powiadomić nadleśnictwo o prowadzeniu obserwacji w obrębie stref.

Strefa ochrony całorocznej ma na celu ochronę istniejących stanowisk lęgowych ptaków. Miejsce lęgu obejmuje drzewo gniazdowe oraz cały drzewostan (lub obszar) w jego otoczeniu. Strefa stwarza ptakom możliwość odpoczynku, pilnowania lęgu, obserwacji czy noclegu, a także zbudowania nowego gniazda w przypadku utraty dotychczasowego. Obowiązują tu zakazy: „przebywania osób, z wyjątkiem właściciela nieruchomości objętej strefą ochrony oraz osób sprawujących zarząd i nadzór nad obszarami objętymi strefą ochrony, oraz osób wykonujących prace na podstawie umowy zawartej z właścicielem lub zarządcą; wycinania drzew lub krzewów; dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli nie jest to związane z potrzebą ochrony poszczególnych gatunków; wznoszenia obiektów, urządzeń

i instalacji”. Odstępstwo od tych zakazów możliwe jest po uzyskaniu zgody dyrektora RDOŚ, który rozpatruje każdy przypadek indywidualnie (art. 60 Ustawy o ochronie przyrody).

Strefa ochrony okresowej powinna zapewniać ptakom spokój i bezpieczeństwo podczas wyprowadzania lęgów. W strefach tych, będących obszarami wyłączonymi okresowo z działalności gospodarczej, niezbędne prace związane z pozyskaniem drewna, hodowlą i ochroną lasu muszą być wykonywane poza okresowym terminem ochrony określonym ww. rozporządzeniem.

Na terenie Nadleśnictwa Zdrojowa Góra aktualnie znajduje się 1 strefa obejmująca ochroną miejsce lęgowe sóweczki.

Podstawą prawną wyznaczenia granic stref ochrony była Decyzja Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu nr WPN-II.6442.48.2020.KJ z dn. 10 lutego 2021 roku.

Gatunki ptaków dla których w Nadleśnictwie Zdrojowa Góra ustalono strefy ochrony

Lp.	Nazwa polska	Nazwa łacińska	Lokalizacja: leśnictwo	Strefa ochrony całorocznej	Strefa ochrony okresowej	Okresowy termin ochrony
				[ha]		
1	2	3	4	5	6	7
1	Sóweczka	<i>Glaucidium passerinum</i>	Łubianka	1,00	-	-

W przypadku stwierdzenia gniazdowania gatunków wymagających ustalenia stref ochrony, należy natychmiast zaprzestać prac gospodarczych, w odległości zgodnej z załącznikiem nr 4 rozporządzenia w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz. U. z 2016 r. poz. 2183 z późn. zm.), i podjąć odpowiednią procedurę zgłoszenia stanowiska do RDOŚ.

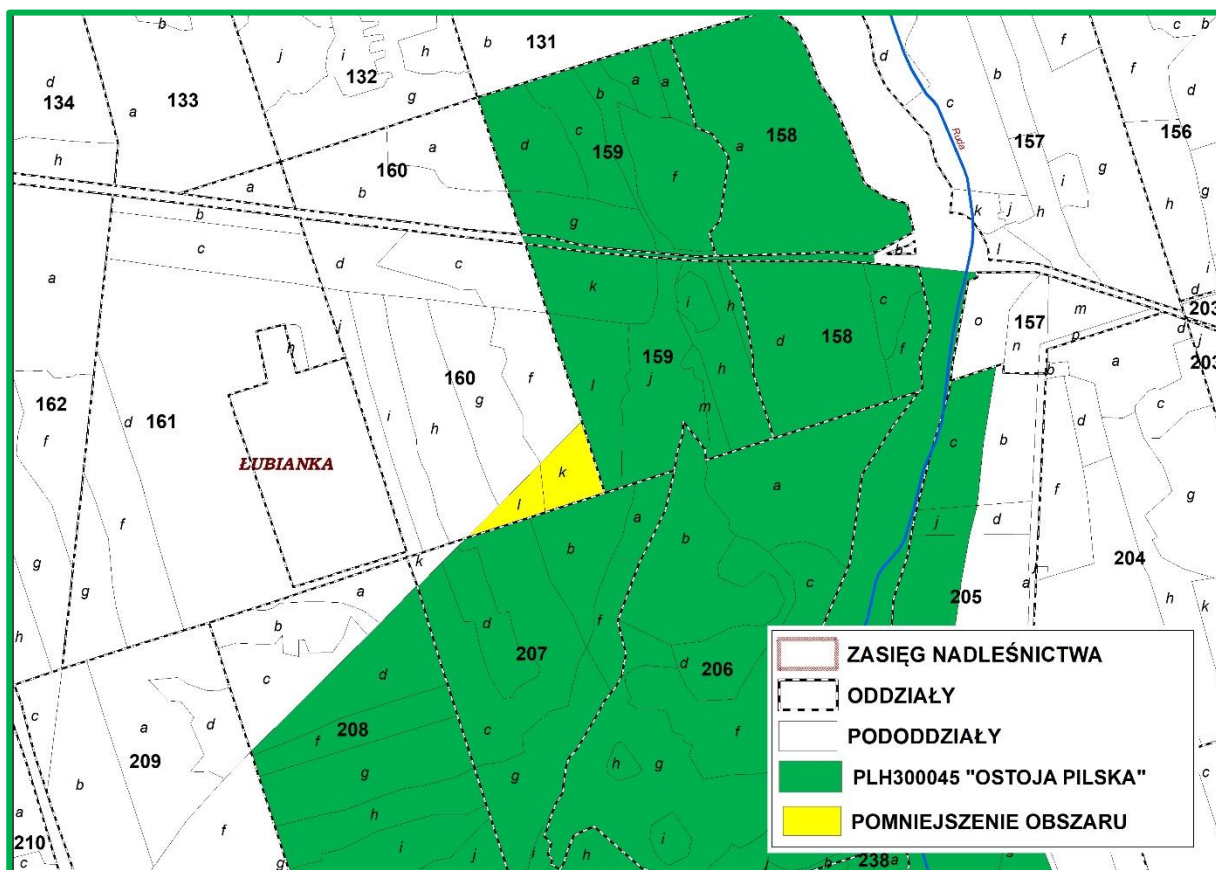
3.2. Proponowane formy ochrony przyrody

3.2.1. Zmiany granic obszarów Natura 2000

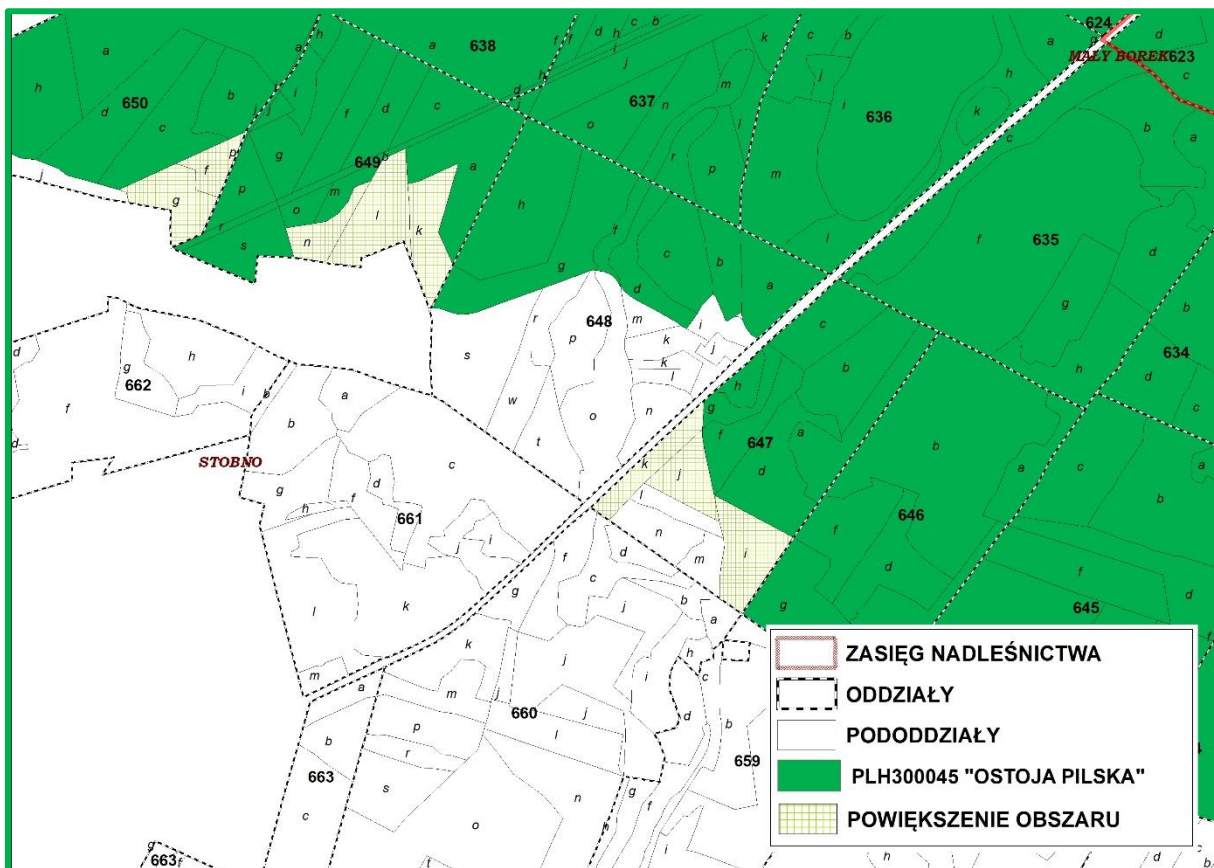
W styczniu 2021 r. do Komisji Europejskiej przekazano propozycję korekty granic obszaru, zaakceptowaną uchwałą RM w sprawie wyrażenia zgody na przekazanie Komisji Europejskiej dokumentu „Lista zmian w sieci obszarów Natura 2000” (M.P. z 2021 r. poz. 45). Tereny włączane w granice obszaru Natura 2000 należy traktować jak proponowane obszary Natura 2000 - są one chronione na podstawie art. 33 ust. 2 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody i powinny być brane pod uwagę m. in. w trakcie autoryzacji planów i przedsięwzięć. Zmiany są uwidocznione w Geoserwisie GDOŚ w zakładce "Zmiany granic Natura 2000" (<http://geoserwis.gdos.gov.pl/mapy>).

Na liście przekazanej do KE figuruje obszar PLH300045 „Ostoja Pilska”. Aktualna powierzchnia obszaru wynosi 3068,62 ha, natomiast po zaproponowanych zmianach będzie wynosić 3227,56 ha (+ 158,94 ha).

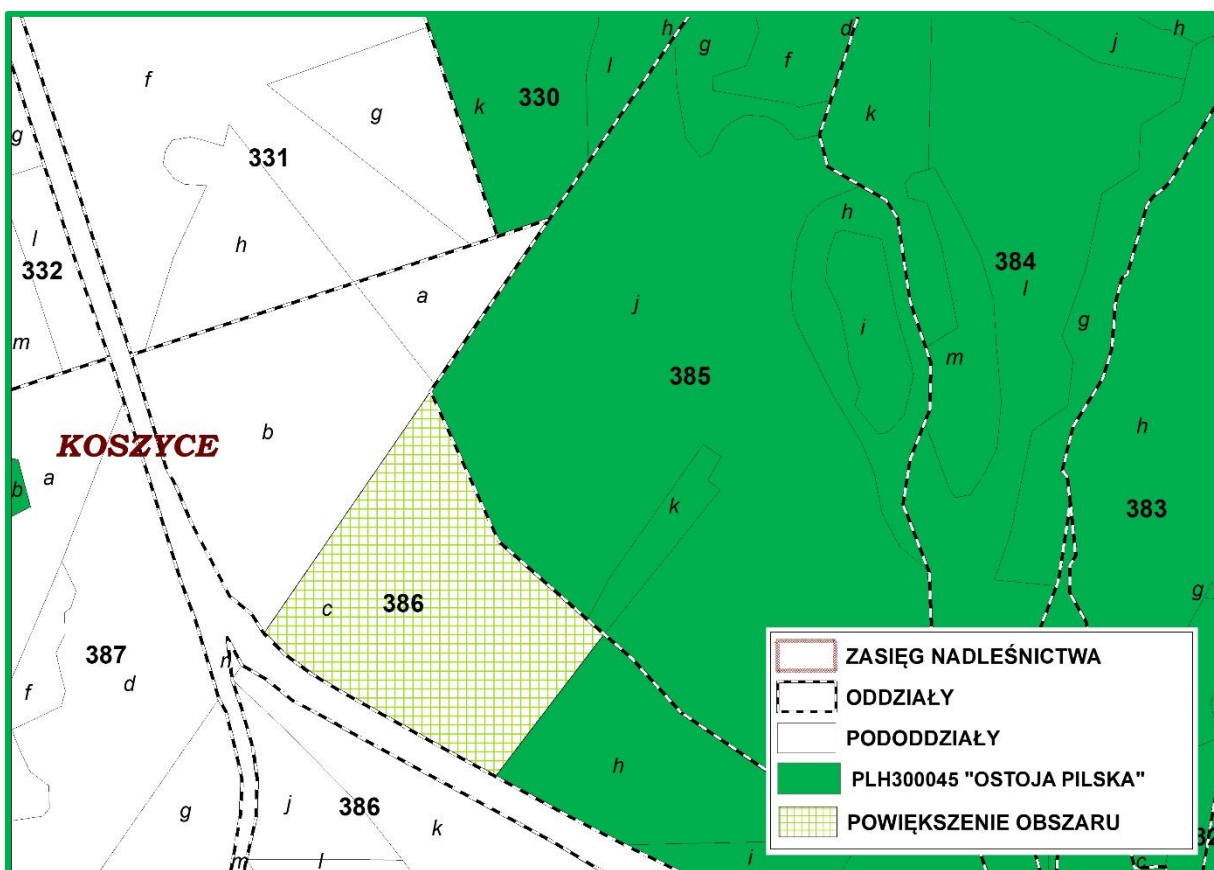
Na gruntach zarządzanych przez Nadleśnictwo Zdrojowa Góra zmiany dotyczą korekty granic obszaru związanej z dociągnięciem do granic oddziału lub granic pododdziałów leśnych, bądź liniowych obiektach antropogenicznych (dróg, linii). Większe zmiany związane z powiększeniem bądź pomniejszeniem na gruntach Nadleśnictwa zestawiono poniżej.

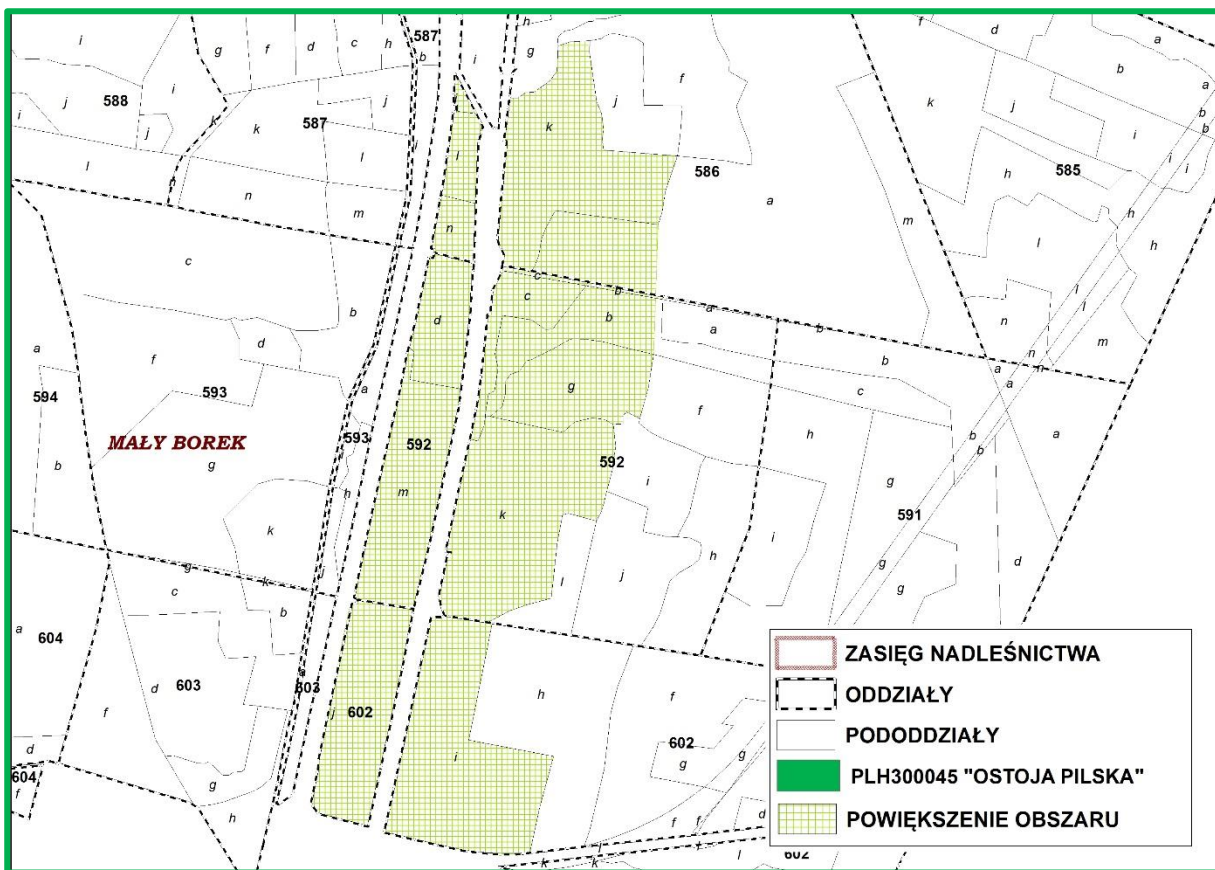
Pomniejszenie obszaru PLH300045 „Ostoja Pilska” w oddz. 160

Powiększenie obszaru PLH300045 „Ostoja Pilska” w oddz. 647, 649, 650

Powiększenie obszaru PLH300045 „Ostoja Pilska” w oddz. 386c

Powiększenie obszaru PLH300045 „Ostoja Pilska” w oddz. 586, 592, 602

4. WALORY PRZYRODNICZO-LEŚNE

4.1. Rzeźba terenu i typy gleb

Obszar Nadleśnictwa Zdrojowa Góra charakteryzuje się urozmaiconą rzeźbą terenu, ukształtowaną w wyniku różnych procesów morfogenetycznych zachodzących od okresu zlodowacenia Wisły po holocen. Głównymi formami rzeźby terenu są równiny sandrowe i wodnolodowcowe. Są one związane z recesją lądolodu podczas fazy pomorskiej zlodowacenia Wisły. Najstarsze geologicznie są równiny wodnolodowcowe, które zazwyczaj sąsiadują z wysoczyznami morenowymi. Charakteryzuje je bardzo urozmaicona morfologia wytopiskowa, na którą składają się drobne, otoczone obniżeniami i zorientowane w różnych kierunkach pagórki, o wysokości względnej kilku metrów. Niektóre z obniżeń rozciągają się strefowo, wyznaczając lokalne kierunki odpływu wód roztopowych. Kolejnym, młodszym etapom deglacjacji lądolodu odpowiadają, hipsometrycznie niżej położone, równiny sandrowe. Maja one postać tarasów o szerokości do kilku kilometrów, o mało urozmaiconej powierzchni, opadające w kierunku południowym. Równiny te rozcinają doliny rzeczne Gwdy, Rurzyca, Płytnicy i Głomi. Dna dolin rzecznych ograniczone są stromymi krawędziami i stokami o wysokości do kilkunastu metrów. Rozległą równinę sandrową znajdziemy również na południowy zachód od Piły – w kompleksie Stobno. Zasadniczym elementem tego obszaru jest I poziom sandrowy. Jego powierzchnia nachylona jest w kierunku południowym, od 80 w rejonie Piły do 70m n.p.m. w Stobnie. Poziom ten lokalnie ma charakter erozyjny. Równina wód roztopowych o takiej genezie, porozcinana w kolejnych etapach deglacjacji lądolodu Wisły, tworzy obecnie wydłużony w kierunku NE-SW pagór w rejonie Stobna. Lokalnie w powierzchni sandru widoczne są obniżenia, świadczące o sedymentacji na lodzie. W osi jednego z nich leżą jeziora Piaszczyste i Leśne, będące pozostałościami po blokach wytopionego martwego lodu. W tej części Nadleśnictwa poszczególne poziomy wodnolodowcowe i sandrowe tworzą systemy tarasowe w rynnach subglacialnych, wykorzystywanych przez rzeki Łomnicę i Krępicę. Na powierzchniach tych tarasów spotykamy również niewielkie płyty piasków przewianych oraz lokalne wydmy. W dolinach rzek dość często można spotkać równiny torfowe. Zachodnia i północno-zachodnia części Nadleśnictwa jest najbardziej urozmaiconą pod względem morfologicznym. Generalnie jest to obszar wysoczyzny morenowej falistej i obejmuje najwyżej położone obszary w Nadleśnictwie. Średnia wysokość wynosi od 120 do 150 m n.p.m., przy czym najwyższy punkt znajduje się w okolicach miejscowości Dąbrowa i tworzy go morena akumulacyjna ostatniego zlodowacenia o wysokości 207m n.p.m. Między Gładyszewem a Zawadą występują liczne

wzgórza związane z moreną czołową (przeważnie akumulacyjne) o bardzo urozmaiconej rzeźbie, gdzie wysokości względne wynoszą od kilku do kilkudziesięciu metrów. Po ustąpieniu lądolodu w okresie peryglacjału wzgórza te uległy intensywnej degradacji, a u podnóża i w strefie krawędziowej utworzyły się pokrywy osadów deluwialnych i stożki deluwialne.

Najwyżej położony punkt to Góra Dąbrowa w oddz. 300 nad miejscowością Szydłowo, której wysokość wynosi 207 m n.p.m. Najniżej zlokalizowany punkt w Nadleśnictwie, o wysokości bezwzględnej niespełna 46 m n.p.m. znajduje się w dolinie rzeki Noteci poniżej miejscowości Ujście. Różnica pomiędzy najwyższym i najniższym punktem wynosi zatem ok.161 m.

Nadleśnictwo posiada aktualne opracowanie siedliskowe wykonane w 2018 roku przez firmę Krameko z Krakowa. W celu lepszego zobrazowania występującego na terenie Nadleśnictwa przekroju typologicznego gleb zachowano kolejność typów według zestawienia zamieszczonego w „Klasyfikacji gleb leśnych Polski”(CILP 2000).

Według opracowania siedliskowego, na obszarze Nadleśnictwa wyróżniono następujące rodzaje utworów geologiczno-glebowych:

- a) utwory akumulacji lodowcowej – **Ual** – Qfgp - osady piasków wodnolodowcowych; Qfgp/g - piaski wodnolodowcowe na glinach zwałowych; Qp - piaski zwałowe; Qg - gliny zwałowe; Qgz - gliny zwałowe z piaszczysto-pyłowymi pokrywami zwietrzelinowymi;
- b) utwory akumulacji rzecznej – **Uar** – Qfp/g, Qfp/gyw - piaski rzeczne na glinach zwałowych oraz na gytach wapiennych; Qhfp - piaski rzeczne holocenijskie; Qnt - namuły torfiaste;
- c) utwory akumulacji bagiennej – **Uab** – Qt - torfy; Qt/fp - torfy na piaskach plejstocenijskich, Qt/gp - torfy na piaskach wodnolodowcowych; Qt/g - torfy na glinach zwałowych; Qms/fp - mursze na piaskach rzecznych tarasów plejstocenijskich; Qms/hfp - mursze na piaskach rzecznych holocenijskich; Qms/fgp - mursze na piaskach wodnolodowcowych; Qms/g - mursze na glinach zwałowych; Qms/t - mursze na torfach, Qms/gyw - mursze na gytii wapiennej;
- d) utwory akumulacji jeziornej – **Uaj** – Qgyw - gytie wapienne;
- e) utwory akumulacji eolicznej – **Uae** – Qwp - piaski eoliczne w wydmach; Qep - piaski eoliczne;
- f) Utwory akumulacji stokowej – **Uas** – Qd - osady deluwialne.

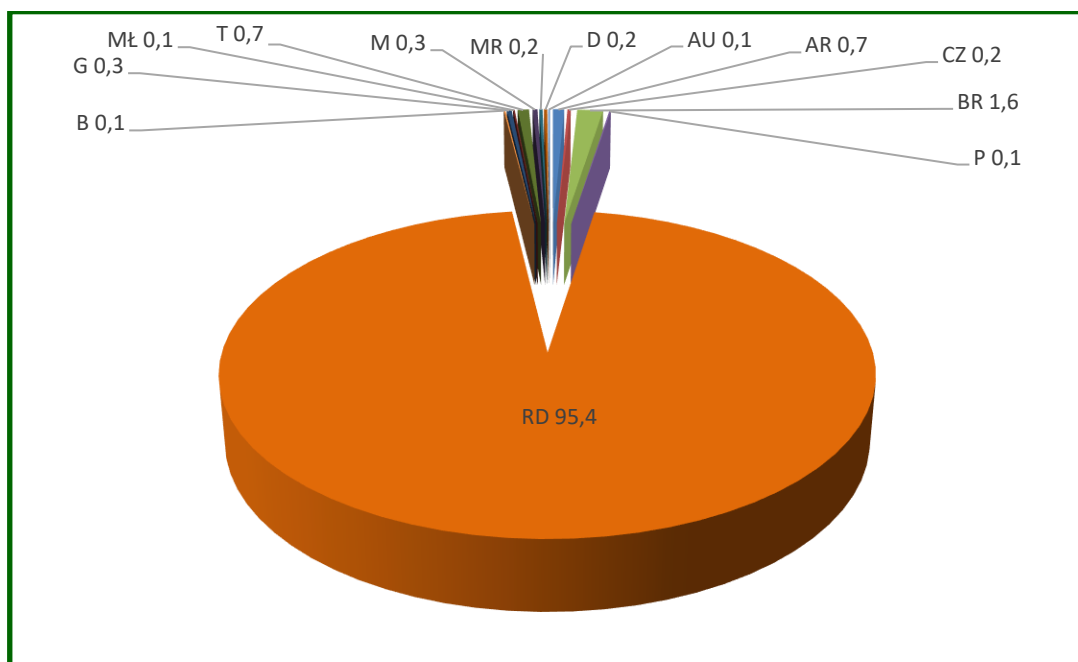
Dominującymi na terenie Nadleśnictwa Zdrojowa Góra są utwory akumulacji lodowcowej, które stanowią 90% wszystkich utworów powierzchniowych, niewielkie

znaczenie mają utwory akumulacji rzecznej stanowiące 6%, reszta utworów nie ma praktycznego znaczenia.

W Nadleśnictwie na gruntach zalesionych i niezalesionych wyróżniono 13 typów gleb.

Zestawienie powierzchni typów gleb w Nadleśnictwie Zdrojowa Góra

Lp	Typ gleby	Nadleśnictwo	
		[ha]	%
1	2	3	4
1	Arenosole - AR	134,92	0,7
2	Czarne ziemie - CZ	32,31	0,2
3	Brunatne - BR	297,46	1,6
4	Płowe - P	9,77	0,1
5	Rdzawe - RD	18021,25	95,4
6	Bielicowe - B	13,91	0,1
7	Gruntowoglejowe - G	62,37	0,3
8	Mułowe - Mł	25,79	0,1
9	Torfowe - T	128,72	0,7
10	Murszowe - M	54,77	0,3
11	Murszowate - MR	33,91	0,2
12	Deluwialne - D	36,83	0,2
13	Industrioziemne - AU	23,50	0,1
RAZEM		18875,51	100,0

Udział typów gleb w Nadleśnictwie Zdrojowa Góra

W Nadleśnictwie zdecydowanie dominującym typem gleb są gleby rdzawe, zajmujące 95,4% powierzchni gruntów zalesionych i niezalesionych. Wykazują one zróżnicowanie cech morfologicznych i zdolności produkcyjnych, w zależności od substratu glebowego i kierunku rozwoju procesów glebotwórczych. Powstały one głównie na piaskach zwałowych, tworząc siedliska Bśw, BMśw oraz mniej żyznego LMśw. 4,6% stanowią pozostałe typy gleb, które występują na powierzchni 857,95 ha.

Gleby porolne na gruntach leśnych wyodrębniono na 8587,10 ha, to jest na 45,5% powierzchni gruntów leśnych zalesionych i niezalesionych Nadleśnictwa.

4.2. Wody

4.2.1. Wody powierzchniowe

Cały obszar Nadleśnictwa Zdrojowa Góra położony jest w zlewni Gwdy.

➤ *Rzeki*

Rzeka Gwda (fot. Jarosław Ramucki)

Przez obszar Nadleśnictwa przepływa 19 rzek.

Wykaz rzek w zasięgu Nadleśnictwa Zdrojowa Góra

Lp.	Nr zlewni	Nazwa ciek	Lokalizacja na terenie Nadleśnictwa
1	2	3	4
1.	1	Odra	-
2.	18	Warta	-
3.	188	Noteć	płd-zach granica zasięgu N-ctwa
4.	1886	Gwda	oddz.: 67, 122, 123, 149,150, 197,198, 321,322, 376,377, 430,431, 473, 432-435
5.	1886594	Pękawnica	oddz.: 55, 56, 75, 76, 57-62, 82-87, 122
6.	18868	Głomia	oddz.: 177, 256, 257, 259, 359,364, 360,365, 361, 366,367, 368, 421, 422, 363,369, 314,315, 270,271, 228,272, 230,273, 231,274, 275
7.	1886892	Dopływ z Paruszki	oddz.: 100,101, 177
8.	1886874	Dopływ spod Głubczyna	przy oddz. 100 wpada do rzeki Głomia
9.	188688	Strużnica	przepływa przez jez. Głubczyn Wielki oraz Głubczyn Mały, przy oddz. 256 wpada do rzeki Głomia
10.	1886882	Kanał Augustowski	przy oddz. 302 wpada do rzeki Strużnica
11.	188694	Dopływ z jez. Wapieńskiego	z jez. Wapieńskiego, oddz.: 494, 495-501, 516-519, 531c
12.	1886592	Rurzyca	oddz.: 1,2 9, 23c
13.	18866	Piława	oddz.: 6, 13,14, 26, 42,43, 89,90, 126,127, 153, 199, 198
14.	188668	Dobrzyca	przy oddz. 7 wpada do rzeki Piławac
15.	188692	Ruda	z jez. Łachotka, oddz.: 48,49, 47, 95,96, 94, 130, 157, 205, 237,238, 280-282, 328, 382, Zbiornik Koszyce, rzeka Gwda
16.	18872	Krępica	oddz.: 673,674, 680, 684, 689, 698, 707, 713, 714, 726, rzeka Noteć
17.	188722	Kanał Stobieński	oddz.: 696, 705, 704, 569, 568, 664
18.	1887222	Kotuńska Struga	oddz.: 546, 545, 542, 561-567
19.	188732	Łomnica	płd-zach granica zasięgu N-ctwa, oddz.: 695, 712, 717, 721, 725, 730, 734, rzeka Noteć

Źródło: „Mapa Podziału Hydrograficznego Polski” wykonana przez Zakład Hydrografii i Morfologii Koryt Rzecznych Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej na zamówienie Ministra Środowiska 2012.

➤ *Jeziora*

Jeziora Głubczyn Wielki i Głubczyn Mały (fot. Jarosław Ramucki)

W zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa występuje łącznie 8 jezior. Są to głównie jeziora rynnowe, przepływowe ale i niewielkie zbiorniki położone w zagłębieniach bezodpływowych.

Wykaz jezior w zasięgu Nadleśnictwa Zdrojowa Góra

Lp.	Nr zlewni*	Nazwa jeziora	[ha]	Lokalizacja na terenie Nadleśnictwa
1	2	3	4	5
1.	1886881	Głubczyn Wielki	29,85	po wsch. stronie od jez. Głubczyn Mały
2.	1886881	Głubczyn Mały	18,40	przy oddz. 404
3.	188694	Wapieńskie	68,31	przy oddz.: 445-447, 474, 494
4.	188692	Łachotka	22,39	przy oddz.: 21, 33, 34 35
5.	188692	Rudnickie	14,09	Rezerwat „Kuźnik”
6.	188692	Zbiornik Koszyce	66,45	przy oddz. 438
7.	188729	Piaszczyste	5,37	przy oddz.: 576,577
8.	188729	Leśne	10,20	w oddz. 636
Razem			235,06	-

*Źródło: „Mapa Podziału Hydrograficznego Polski” wykonana przez Zakład Hydrografii i Morfologii Koryt Rzecznych Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej na zamówienie Ministra Środowiska 2012.

W stanie posiadania Nadleśnictwa znajduje się 5 jezior, staw oraz zbiornik wodny o łącznej powierzchni 41,92 ha.

**Wykaz jezior, zbiorników wodnych oraz stawów rybnych w stanie posiadania
Nadleśnictwa Zdrojowa Góra**

Lp.	Oddział, poddz.	Nazwa jeziora, zbiornika wodnego, stawu rybnego	Pow. ha	Rodzaj powierzchni	
				SILP	Ewidencja gruntów
1	2	3	4	5	6
1.	08-14-1-07-383-h-00	Jez. Rudnickie	23,26	JEZIORO	Ws
2.	08-14-1-07-385-f-00	Jez. Kuźnik Mały	1,68	JEZIORO	Ws
3.	08-14-1-07-385-i-00	Jez. Kuźnik Duży	1,08	JEZIORO	Ws
4.	08-14-1-05-496-h-00	Małe Jezioro	2,67	JEZIORO	Ws
5.	08-14-1-10-636-i-00	Jezioro Leśne (Stobieńskie)	12,82	JEZIORO	Ws
6.	08-14-1-11-691-h-00	Bez nazwy	0,16	STAW R- PS	Wsr-Ps
7.	08-14-1-11-707-j-00	Leśny Dworek	0,25	ZBIORNIK	Ws
Razem			41,92		

4.2.2. Wody podziemne

Stosunki wodne na obszarze Nadleśnictwa kształtowane są głównie przez opady atmosferyczne i zależą od ich intensywności. Wpływ wody gruntowej na siedliska leśne obrazują warianty uwilgotnienia siedlisk.

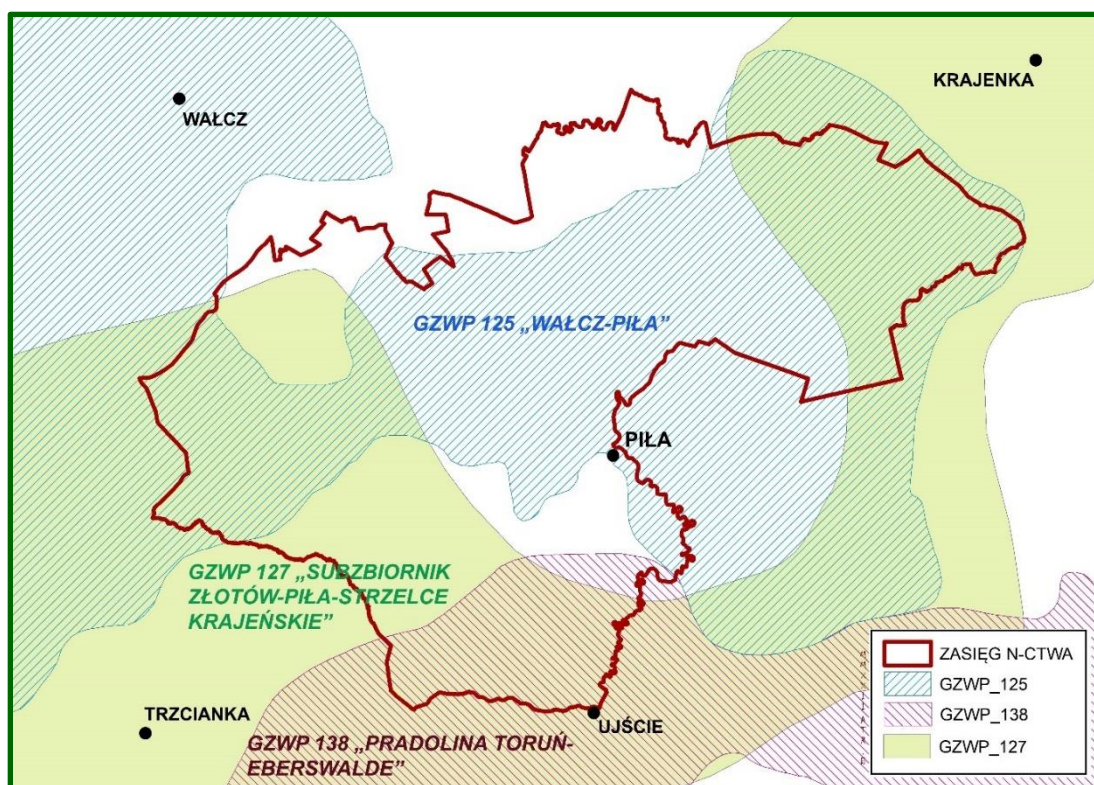
Wpływ wody gruntowej na siedliska leśne w Nadleśnictwie Zdrojowa Góra

Wpływ wody gruntowej, opadowej lub zalewowej na siedlisko	TSL i wariant uwilgotnienia	Nadleśnictwo	
		[ha]	[%]
1	2	3	4
suche (brak wpływu)	Bs	100,50	0,5
bardzo słaby (bez wyraźnego wpływu)	Bśw 1, BMśw 1, LMśw 1, Lśw 1	18373,74	97,4
słaby	BMśw 2, LMśw 2, Lśw 2	59,86	0,3
umiarkowany	LMw 1, Lw 1	100,05	0,5
dość silny	Lw 2	30,27	0,2
dość silny wskutek odwodnienia	OI 1	32,28	0,2
silny	BMb 2, OI 2	26,45	0,1
bardzo silny	BMb3, OI3	5,49	0,0
umiarkowany wskutek braku zalewu	OLJ , LŁ	112,51	0,6
silny - okresowy	OLJ 1	19,78	0,1
bardzo silny – okresowy (zabagnienia)	OLJ 2	14,58	0,1
RAZEM		18875,51	100,0

W Nadleśnictwie siedliska bez wyraźnego wpływu wód gruntowych, tj. takie na których dominującą rolę odgrywa woda opadowa, zajmują 97,4% powierzchni gruntów leśnych. Są to bory świeże, bory mieszane świeże, lasy mieszane świeże i lasy świeże w pierwszym wariantcie uwilgotnienia. Siedliska świeże w drugim wariantcie uwilgotnienia, czyli znajdujące się pod słabym wpływem wody gruntowej, zajmują 0,3%, siedliska wilgotne różnej żyzności, o umiarkowanym i dość silnym wpływie wód gruntowych 0,7%. Siedliska związane z wodą gruntową, czyli siedliska bagienne i olsy zajmują 0,3%, a siedliska zalewowe olsy jesionowe i lasy łąkowe – 0,8%. Siedliska suche bez wpływu wód gruntowych na siedlisko zajmują 0,5%.

W zasięgu Nadleśnictwa zlokalizowane są fragmenty następujących Głównych Zbiorników Wód Podziemnych (GZWP):

- „Wałcz-Piła” nr 125, jest to czwartorzędowy, międzymorenowy zbiornik o powierzchni całkowitej 1712 km² oraz zasobności dyspozycyjnej 169000 m³/d;
- „Subzbiornik Złotów-Piła-Strzelce Krajeńskie” nr 127, jest to paleogeńsko-neogeński zbiornik o powierzchni 3876 km² oraz szacunkowej zasobności dyspozycyjnej 186000 m³/d;
- „Pradolina Toruń-Eberswalde” nr 138, jest to pasmowy zbiornik pradoliny Noteci o powierzchni ok. 1863 km² oraz średnim zasilaniu infiltracyjnym 1,33m³/h/km².

GZWP w zasięgu Nadleśnictwa Zdrojowa Góra

(źródło: <https://www.pgi.gov.pl/>)

4.3. Ekosystemy wodno-błotne

Ekosystemy wodno-błotne to wszelkiego rodzaju mokradła, na których występuje roślinność wilgociolubna (higrofilna) lub utwory powierzchniowe, akumulowane w efekcie oddziaływania wody (torfy, muły, namuły). Integralną częścią mokradeł są ciek i zbiorniki wodne.

Ekosystemy wodno-błotne odgrywają szczególną rolę w kształtowaniu środowiska przyrodniczego, polegającą np. na:

- regulowaniu stosunków wodnych;
- retencjonowaniu wód;
- ograniczaniu pożarów;
- magazynowaniu dużej ilości węgla i azotu, ograniczając przez to np. skutki efektu cieplarnianego;
- uczestniczeniu w obiegu pierwiastków, dzięki czemu poprawiają również jakość wód;
- zwiększaniu różnorodności biologicznej,
- zwiększaniu zróżnicowania siedlisk istotnych dla wielu zagrożonych gatunków.

4.3.1. Obszary hydrogeniczne

Zestawienie obszarów hydrogenicznych w Nadleśnictwie Zdrojowa Góra

Rodzaj powierzchni	Nadleśnictwo	
	[ha]	liczba
1	2	3
Bagna nie stanowiące wyłączeń (PNSW)	15,38	141
Bagna stanowiące pododdziały i E-N	114,85	79
Siedliska bagienne (Bb, BMb, LMb)	4,55	4
Siedliska olsowe (Lł, Ol, OIJ)	205,50	129
Jeziora, zbiorniki wody, stawy rybne	41,92	7
Razem	382,20	360

4.3.2. Źródłiska

Ważną rolę w biocenozach mokradłowych odgrywają również źródłiska. Przyjmują one różną postać: od niewidocznych, podziemnych wypływów, przez wolno sączące się wysięki, po żywe, obficie bijące źródła i rozmyte wodami siedliska olsowe. Źródła stanowią unikalne biotopy, charakteryzujące się stabilnością temperatury w okresie rocznym i występowaniem

specyficznych organizmów roślinnych i zwierzęcych. Ze względu na szczególną rolę ekosystemy źródłiskowe zasługują na ochronę.

Na gruntach Nadleśnictwa źródlika wyszczególniono w 23 pododdziałach.

Źródlika w Nadleśnictwie Zdrojowa Góra

Lp	Adres leśny	[ha]	Rodzaj czynności
1	2	3	4
1	08-14-1-01-2 -a -00	1,67	BRAK WSK
2	08-14-1-01-35 -f -00	3,30	TP
3	08-14-1-01-35 -g -00	2,08	TP
4	08-14-1-01-35 -k -00	2,71	TP
5	08-14-1-01-35 -m -00	5,57	TP
6	08-14-1-01-43 -g -00	1,67	BRAK WSK
7	08-14-1-01-50 -b -00	7,40	IIIBU
8	08-14-1-04-99 -d -00	1,39	BRAK WSK
9	08-14-1-03-229 -f -00	0,80	BRAK WSK
10	08-14-1-03-314 -m -00	3,79	BRAK WSK
11	08-14-1-03-314 -r -00	3,81	BRAK WSK
12	08-14-1-03-363 -l -00	1,30	BRAK WSK
13	08-14-1-03-366 -l -00	1,51	TP
14	08-14-1-06-376 -c -00	1,47	BRAK WSK
15	08-14-1-06-421 -b -00	1,46	BRAK WSK
16	08-14-1-07-438 -b -00	3,48	BRAK WSK
17	08-14-1-11-689 -i -00	0,75	BRAK WSK
18	08-14-1-11-695 -a -00	1,28	BRAK WSK
19	08-14-1-11-695 -m -00	1,48	BRAK WSK
20	08-14-1-11-695 -ax -00	0,62	BRAK WSK
21	08-14-1-11-711 -k -00	2,33	BRAK WSK
22	08-14-1-11-711 -l -00	1,60	TW
23	08-14-1-11-712 -i -00	3,45	TP
Razem		54,92	

Należy pamiętać aby w sąsiedztwie źródlika pozostawić bez użytkowania rębny pasy drzewostanów (strefę buforową) o szerokości ok. jednej wysokości drzewostanu.

4.3.3. Program małej retencji

Lasy wpływają korzystnie na stabilność układu hydrograficznego, powodują zatrzymanie wód opadowych w ściółce i próchnicy. W trosce o ochronę wód i o stabilność bilansu wodnego uznano lasy wodochronne o łącznej powierzchni 1355,49 ha. Obejmują one ciągi mokradeł (siedlisk bagiennych i podmokłych), tereny w sąsiedztwie cieków, źródeł wodnych oraz naturalnych i sztucznych zbiorników wodnych. Wykonanie retencji zwiększa uwilgotnienie siedlisk, które wpływa korzystnie na różnorodność biologiczną, a związana z tym renaturyzacja obszarów wodno-błotnych pozwoli na właściwe wykształcenie zagrożonych siedlisk przyrodniczych. Na gruntach Nadleśnictwa opisano 13 wyłączeń: 44m, 58a, 60c, 86i,l, 87f, 96f, 610g, 659f,h, 660i, 705f, 734j jako "mała retencja wodna" na łącznej powierzchni 13,05 ha.

4.4. Roślinność

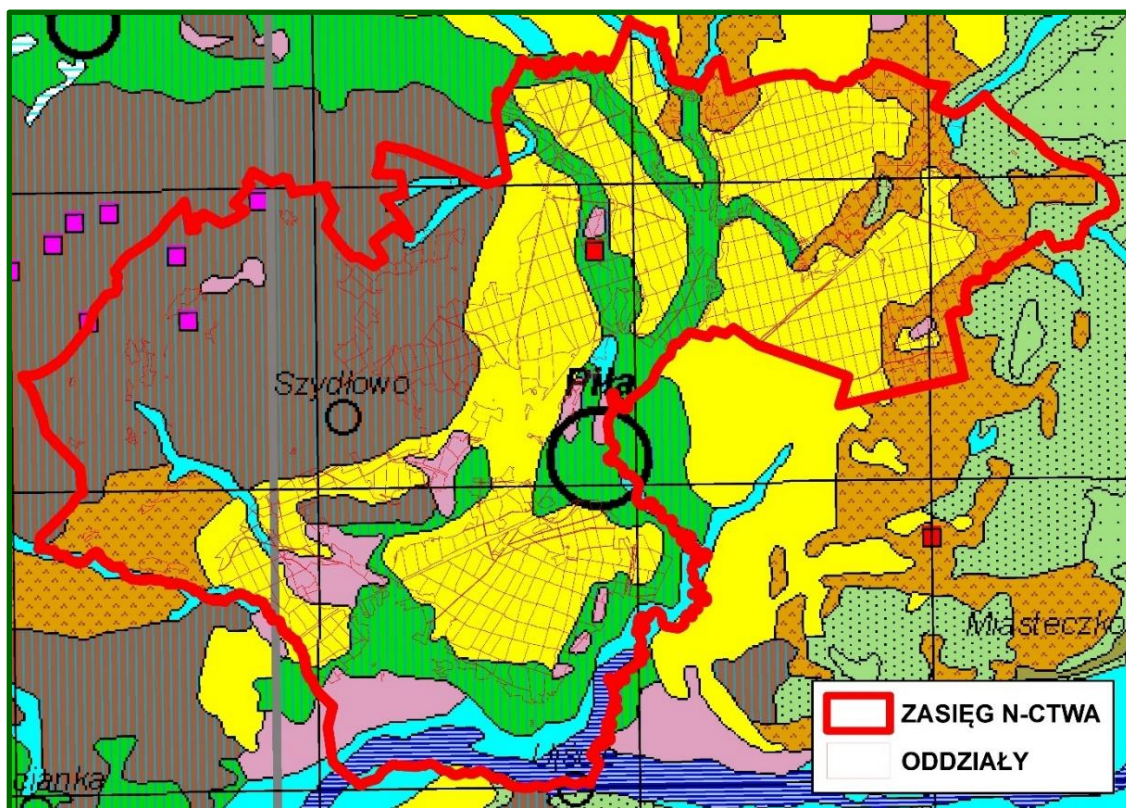
4.4.1. Potencjalna roślinność naturalna

Potencjalna roślinność naturalna (wg Tüxena) jest hipotetycznym stanem roślinności, opisanym fitosocjologicznymi jednostkami zbiorowisk roślinnych, który zostałby osiągnięty, gdyby tendencje rozwojowe aktualnie istniejącej roślinności mogły się zrealizować natychmiast i bez ograniczeń. Stan ten wystąpiłby jedynie w przypadku, gdyby działalność człowieka oddziaływująca na roślinność całkowicie ustała, a także gdyby nie zachodziły inne zakłócenia zewnętrzne.

Mapa potencjalnej roślinności naturalnej nie jest więc mapą rekonstruującą roślinność pierwotną ani mapą prognostyczną, lecz mapą dzisiejszego potencjału ekologicznego środowiska fizycznogeograficznego. Potencjalna roślinność naturalna wyraża stan graniczny tendencji sukcesyjnych roślinności zgodnych z obecnymi warunkami środowiska fizycznogeograficznego i pośrednio informuje o jego potencjale ekologicznym.

W wyniku wieloletnich prac zespołu geobotaników polskich powstała mapa potencjalnej roślinności naturalnej. Druk mapy (w skali 1:300 000) pod kierownictwem Jana Marka Matuszkiewicza zrealizowano w 1995 roku, w ramach projektu finansowanego przez Komitet Badań Naukowych. W 2008 r. mapa źródłowa (12 wydrukowanych arkuszy) została, na drodze szeregu działań, przetworzona do postaci plików rastrowych. Opracowano nową legendę barwną oraz nowy podział arkuszowy (16 arkuszy).

Zamieszczonej mapy potencjalnej roślinności naturalnej nie można traktować jako źródła informacji o występowaniu siedlisk przyrodniczych, a co najwyżej jako bardzo ogólne źródło orientacji co do typów siedlisk w ogóle mogących występować na terenie nadleśnictwa.

Układ potencjalnej roślinności naturalnej w zasięgu Nadleśnictwa Zdrojowa Góra
(źródło: J. M. Matuszkiewicz, „Potencjalna roślinność naturalna Polski, IGI PZ PAN, Warszawa, 2008)

Legenda mapy potencjalnej roślinności naturalnej

Lp.	Symbol	Kod	Nazwa polska typu zbiorowiska potencjalnego	Nazwa łacińska
1	2	3	4	5
1.		01	Olsy środkowoeuropejskie	<i>Carici elongatae-Alnetum</i>
2.		05	Niżowy łąg jesionowo-olszowy	<i>Fraxino-Alnetum (Circae-Alnetum)</i>
3.		09	Grąd subatlantycki, seria żyzna	<i>Stellario-Carpinetum, rich</i>
4.		29	Żyzna buczyna niżowa	<i>Galio odorati-Fagetum (Melico-Fagetum)</i>
5.		44	Acydofilny pomorski las bukowo-dębowy	<i>Fago-Quercetum petraeae</i>
7.		47	Kontynentalne bory mieszane sosnowo-dębowe	<i>Pino-Quercetum (Querc-Pinetum + Serratulo-Pinetum)</i>
8.		49	Suboceaniczny bór sosnowy	<i>Leucobryo-Pinetum</i>
9.		53	Kontynentalny bór bagienny	<i>Vaccinio uliginosi-Pinetum</i>

4.4.2. Siedliska przyrodnicze Natura 2000

Siedlisko przyrodnicze to obszar lądowy lub wodny, naturalny, półnaturalny lub antropogeniczny, wyodrębniony w oparciu o cechy geograficzne, abiotyczne i biotyczne.

Na podstawie Art. 13 ust. 1 *Ustawy o lasach* wydane zostało *Zarządzenie nr 31 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 19 lipca 2006 r. w sprawie ustalenia systemu okresowej powszechnej inwentaryzacji gatunków roślin, zwierząt, innych organizmów i siedlisk przyrodniczych, mających znaczenie wskaźnikowe przy ocenie stanu lasów oraz prognozowania zmian w ekosystemach leśnych* (znak: ZO-732-2-18/2006). Następnie 25 lipca 2006 roku Dyrektor Generalny Lasów Państwowych wydał *Decyzję nr 61 w sprawie przeprowadzenia w roku 2006 – 2007 powszechnej inwentaryzacji siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory* (znak: ZO-732-2-19/2006) a 7 sierpnia 2006 r. *Decyzję nr 63* wprowadzającą jednolity tekst *Decyzji 61*.

Celem inwentaryzacji było uzyskanie możliwie wiarygodnych danych o występowaniu na całym terenie Lasów Państwowych siedlisk przyrodniczych z załącznika I Dyrektywy Siedliskowej i oszacowanie ich stanu.

Metodyka przyjęta podczas inwentaryzacji dopuszczała dwojaki sposób przedstawiania wyników:

- powierzchniowy, gdy siedlisko dominuje w wyłączeniu (zajmuje więcej niż 50% jego powierzchni),
- punktowy, gdy siedlisko zajmuje mniej niż 50% powierzchni w wyłączeniu.

Taki sposób inwentaryzacji dopuszczał występowanie w pododdziale (wyłączeniu) więcej niż jednego siedliska.

Wyniki uzyskane w 2007 r. były kilkakrotnie korygowane. Korekty konturów, lokalizacji oraz poprawności określenia typów siedlisk, głównie na gruntach leśnych, dokonano również podczas planowania urzędniowego.

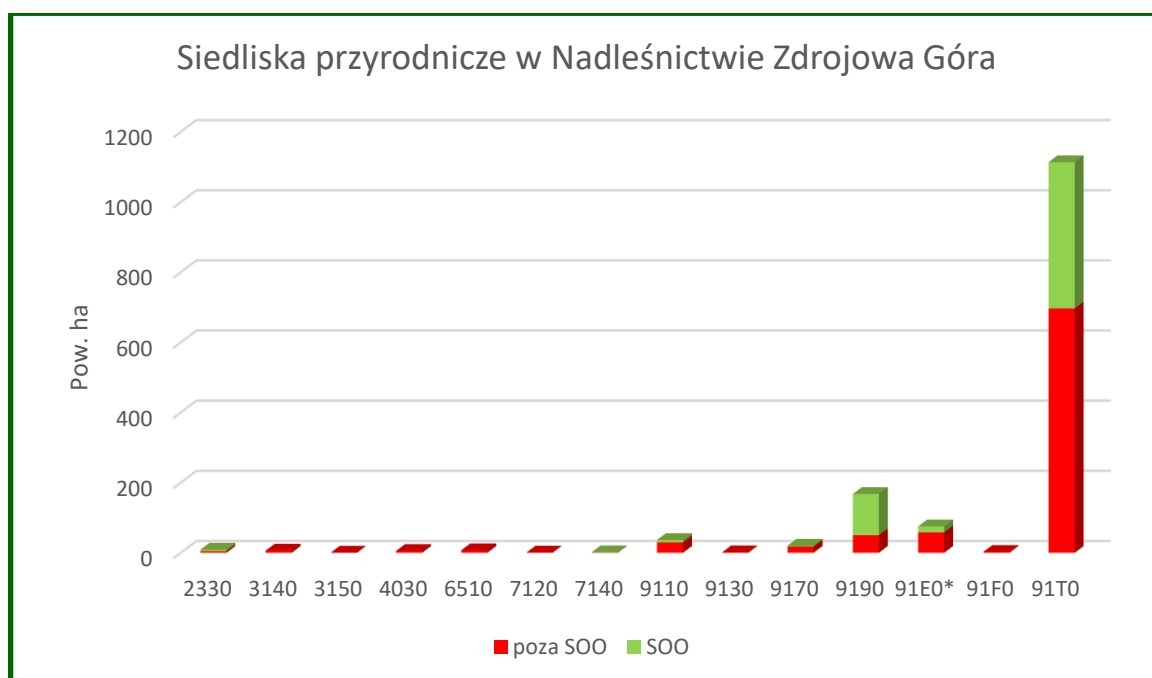
Aktualny obraz występowania siedlisk przyrodniczych na gruntach Nadleśnictwa jest wynikiem weryfikacji siedlisk przyrodniczych Natura 2000 na terenie gruntów zarządzanych przez Nadleśnictwo przez ekspertów przyrodniczych z uwzględnieniem uwag wykonawcy *Planu - BULiGL w Szczecinku* w 2020 roku.

Lokalizacja siedlisk przyrodniczych została odnotowana w opisach taksacyjnych oraz przedstawiona na „Mapie siedlisk przyrodniczych i obszarów Natura 2000”. W nadleśnictwie wyróżnia się 14 typów siedlisk przyrodniczych.

Typy siedlisk przyrodniczych w Nadleśnictwie Zdrojowa Góra

Lp.	Siedlisko		Wyłączenia z siedliskiem poza granicami obszarów siedliskowych		Wyłączenia z siedliskiem w granicach obszarów siedliskowych		Łącznie	
	Kod	Nazwa	Liczba Pododdz.	Pow. ha	Liczba Pododdz.	Pow. ha	Liczba Pododdz.	Pow. ha
1	2	3	4	5	6	7	8	9
SIEDLISKA NIELEŚNE								
1.	2330	Wydmy śródlądowe z murawami napiaskowymi	9	4,57	8	4,41	17	8,98
2.	3140	Twardowodne oligo- i mezotroficzne zbiorniki z podwodnymi łakami ramienic	3	6,36	-	-	3	6,36
3.	3150	Starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne	1	0,46	-	-	1	0,46
4.	4030	Suche wrzosowiska	7	5,47	-	-	7	5,47
5.	6510	Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie	2	7,52	-	-	2	7,52
6.	7120	Torfowiska wysokie zdegradowane, zdolne do naturalnej i stymulowanej regeneracji	2	0,85	-	-	2	0,85
7.	7140	Torfowiska przejściowe i trzęsawiska	1	0,75	1	0,86	2	1,61
RAZEM SIEDLISKA NIELEŚNE			25	25,98	9	5,27	34	31,25
SIEDLISKA LEŚNE								
1.	9110	Kwaśne buczyny	7	29,76	4	6,77	11	36,53
2.	9130	Żyzne buczyny	1	1,56	-	-	1	1,56
3.	9170	Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny	9	18,01	1	2,28	10	20,29
4.	9190	Kwaśne dąbrowy	18	50,33	22	117,33	40	167,66
5.	91E0*	Łęgi olszowe i jesionowe	39	58,20	6	17,13	45	75,33
6.	91F0	Łęgowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe	1	2,63	-	-	1	2,63
7.	91T0	Bory chrobotkowe	87	696,74	154	416,96	241	1113,70
RAZEM SIEDLISKA LEŚNE			162	857,23	187	560,47	349	1417,70
OGÓŁEM NADLEŚNICTWO			187	883,21	196	565,74	383	1448,95

*siedlisko przyrodnicze o znaczeniu priorytetowym

Zestawienie typów siedlisk przyrodniczych występujących na terenie Nadleśnictwa Zdrojowa Góra

Zdecydowanie dominującym siedliskiem przyrodniczym w Nadleśnictwie jest bór chrobotkowy (91T0) występujący na 76,9% wszystkich siedlisk. Znaczącą powierzchnię zajmują jeszcze kwaśne dąbrowy (9190), które stanowią 11,6% siedlisk Natura 2000 oraz łągi olszowe (91E0), zajmujące 5,2%. Pozostałe siedliska występują na niewielkiej powierzchni. W obszarach siedliskowych zlokalizowanych jest 39,0% powierzchni wszystkich siedlisk przyrodniczych Natura 2000 zdiagnozowanych na gruntach Nadleśnictwa Zdrojowa Góra. Lokalizacja siedlisk zamieszczona jest w załączniku nr 12.1.

Aktualną powierzchnię oraz stan siedlisk przyrodniczych na gruntach Nadleśnictwa przedstawiono w poniższej tabeli.

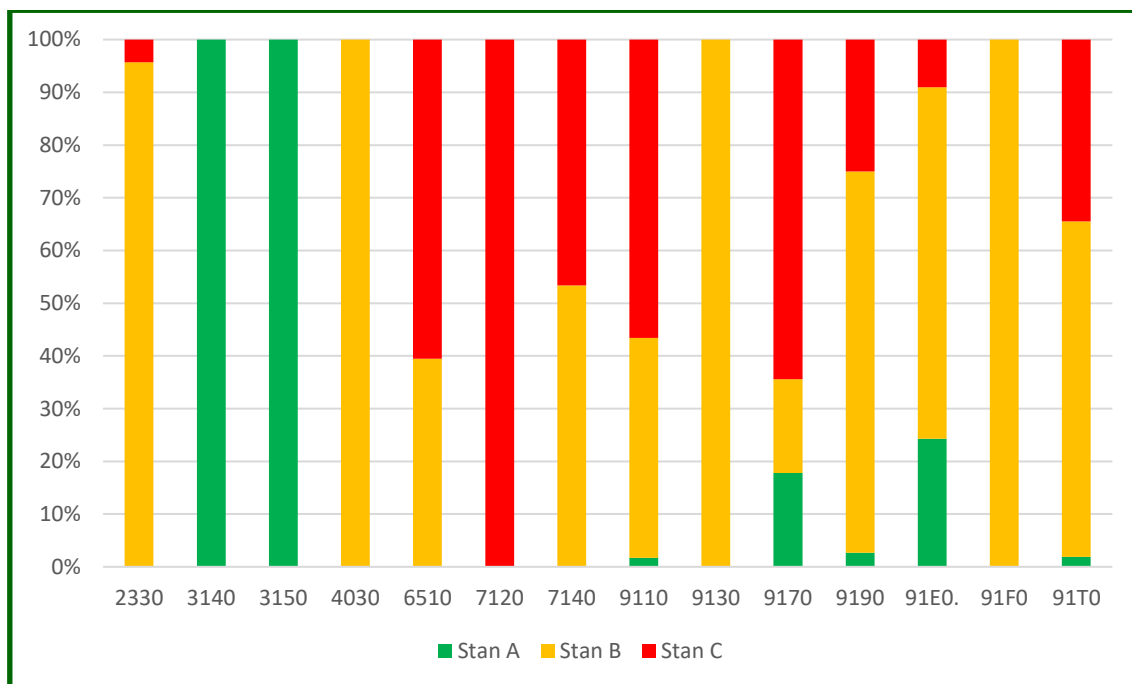
Powierzchnia siedlisk przyrodniczych Natura 2000 oraz ich stan na gruntach Nadleśnictwa Zdrojowa Góra

Lokalizacja	Kod siedliska	Stan A	Udział	Stan B	Udział	Stan C	Udział	Razem	Udział
		[ha]	%	[ha]	%	[ha]	%	[ha]	%
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
PLH300004 "Dolina Noteci"	Brak siedlisk N2000								
	Razem							0,00	0,0
PLH300045 "Ostojka Piłska"	2330			4,41	91,7		8,3	4,41	0,6
	7140			0,86	100,0			0,86	0,1
	9110			6,77	100,0			6,77	0,8
	9130			1,56	100,0			1,56	0,2
	9170					7,90	100,0	7,90	0,9
	9190	4,56	3,9	99,78	85,0	12,99	11,1	117,33	13,8
	91E0*			14,68	85,7	2,45	14,3	17,13	2,0

Lokalizacja	Kod siedliska	Stan A	Udział	Stan B	Udział	Stan C	Udział	Razem	Udział
		[ha]	%	[ha]	%	[ha]	%	[ha]	%
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
	91T0	0,96	0,1	506,75	72,8	189,03	27,1	696,74	81,7
	Razem	5,52	0,7	634,81	74,3	212,37	25,0	852,70	100,0
Poza obszarami PLH	2330			4,57	100,0			4,57	0,8
	3140	6,36	100,0					6,36	1,1
	3150	0,46	100,0					0,46	0,0
	4030			5,47	100,0			5,47	0,9
	6510			2,97	39,5	4,55	60,5	7,52	1,3
	7120					0,85	100,0	0,85	0,1
	7140			0,75	100,0			0,75	0,1
	9110	0,62	2,1	8,45	28,4	20,69	69,5	29,76	5,0
	9130							0,00	0,0
	9170	3,62	29,2	3,62	29,2	5,15	41,6	12,39	2,1
	9190			21,33	42,4	29,00	57,6	50,33	8,4
	91E0*	2,32	96,0	49,61	85,2	6,27	10,8	58,20	9,8
	91F0			2,63	100,0			2,63	0,4
	91T0	20,16	4,9	201,21	48,2	195,59	46,9	416,96	70,0
	Razem	33,54	5,5	300,61	51,0	262,10	43,5	596,25	100,0
Razem Nadleśnictwo	2330			8,98	95,7		4,3	8,98	0,6
	3140	6,36	100,0					6,36	0,4
	4030			5,47	100,0			5,47	0,4
	6510			2,97	39,5	4,55	60,5	7,52	0,5
	7120					0,85	100,0	0,85	0,1
	7140			0,86	53,4	0,75	46,6	1,61	0,1
	9110	0,62	1,7	15,22	41,7	20,69	56,6	36,53	2,5
	9130			1,56	100,0			1,56	0,1
	9170	3,62	17,8	3,62	17,8	13,05	64,4	20,29	1,4
	9190	4,56	2,7	121,11	72,3	41,99	25,0	167,66	11,6
	91E0*	2,32	3,1	64,29	85,3	8,72	11,6	75,33	5,2
	91F0			2,63	100,0			2,63	0,2
	91T0	21,12	1,9	707,96	63,6	384,62	34,5	1113,70	76,9
	Razem	39,06	2,7	934,67	64,5	475,22	32,8	1448,95	100,0

*siedlisko przyrodnicze o znaczeniu priorytetowym

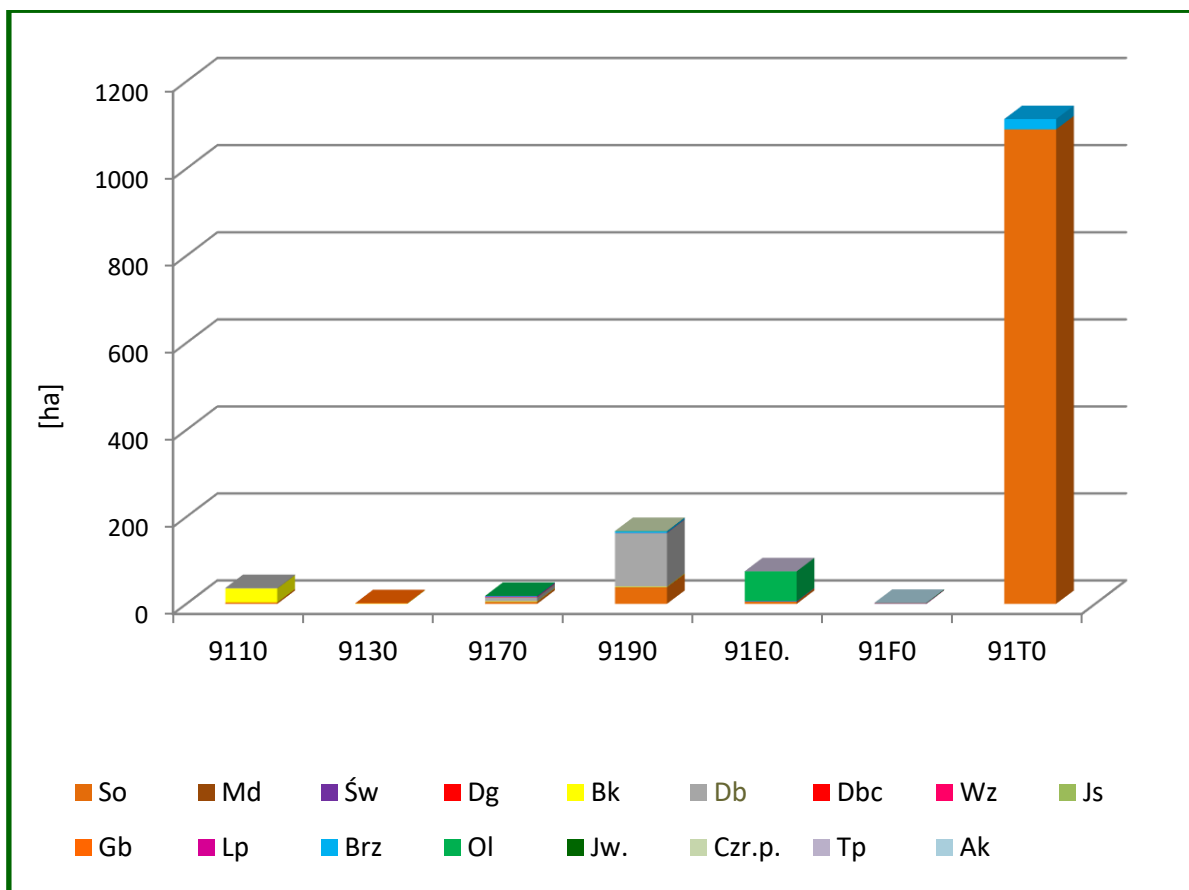
Zestawienie stanu siedlisk przyrodniczych N2000 w Nadleśnictwie Zdrojowa Góra

Udział gatunków rzeczywistych w drzewostanach na siedliskach przyrodniczych N2000 przedstawia poniższa tabela.

Udział gatunków rzeczywistych na siedliskach przyrodniczych N2000 w Nadleśnictwie Zdrojowa Góra

Lp	Kod Siedliska N2000	Gatunek	Nadleśnictwo	
			[ha]	[%]
1	2	3	6	7
1.	9110	So	3,42	9,4
		Bk	31,90	87,3
		Db	1,21	3,3
Razem 9110			36,53	100,0
2.	9130	Bk	0,93	59,6
		Gb	0,63	40,4
Razem 9130			1,56	100,0
3.	9170	So	4,24	22,9
		Św	0,13	0,7
		Dg	0,14	0,8
		Bk	1,18	6,4
		Db	8,82	47,5
		Wz	0,46	2,5
		Js	0,21	1,1
		Gb	0,36	1,9
		Brz	1,34	7,2

Lp	Kod Siedliska N2000	Gatunek	Nadleśnictwo			
			[ha]	[%]		
1	2	3	6	7		
		Ol	0,38	2,1		
		Lp	1,27	6,9		
		Razem 9170	18,53	100,0		
4.	9190	So	37,77	22,5		
		Md	0,19	0,1		
		Św	0,12	0,1		
		Bk	1,21	0,7		
		Db	123,35	73,6		
		Jw	0,19	0,1		
		Wz	0,53	0,3		
		Brz	3,85	2,3		
		Ol	0,26	0,2		
				Czr.p.	0,19	0,1
		Razem 9190	167,66	100,0		
5.	91E0	So	5,03	6,7		
		Św	0,79	1,0		
		Db	0,12	0,2		
		Js	0,11	0,1		
		Brz	0,74	1,0		
		Ol	68,06	90,7		
				Tp	0,22	0,3
		Razem 91E0	75,07	100,0		
6.	91FO	Św	0,26	9,9		
		Db	0,26	9,9		
		Wz	0,54	20,5		
		Js	0,26	9,9		
		Ol	0,79	30,0		
				Ak	0,26	9,9
				Lp	0,26	9,9
		Razem 91FO	2,63	100,0		
7.	91T0	So	1090,18	99,9		
		Brz	23,52	0,1		
		Razem 91T0	1113,70	100,0		

Zestawienie gatunków rzeczywistych drzewostanów na siedliskach N2000 w Nadleśnictwie Zdrojowa Góra

Na największym powierzchniowo siedlisku 91T0 dominującym gatunkiem rzeczywistym jest sosna na 99,9% powierzchni siedliska, na siedlisku 9190 dominuje dąb - 73,6% i sosna - 22,5% powierzchni, na siedlisku 91E0 - olsza - 90,7% i So - 6,7%.

4.5. Drzewostany

Drzewostany Leśnictwa Dobrzyca (fot. Jarosław Ramucki)

Drzewostany są najważniejszym elementem ekosystemu leśnego, dlatego też w programie poświęcono im stosunkowo dużo uwagi. Tradycyjne charakterystyki i opisy poszczególnych elementów taksacyjnych drzewostanów Nadleśnictwa znajdują się w opisanii ogólnym.

W „Programie” podjęto próbę ich oceny i interpretacji pod kątem:

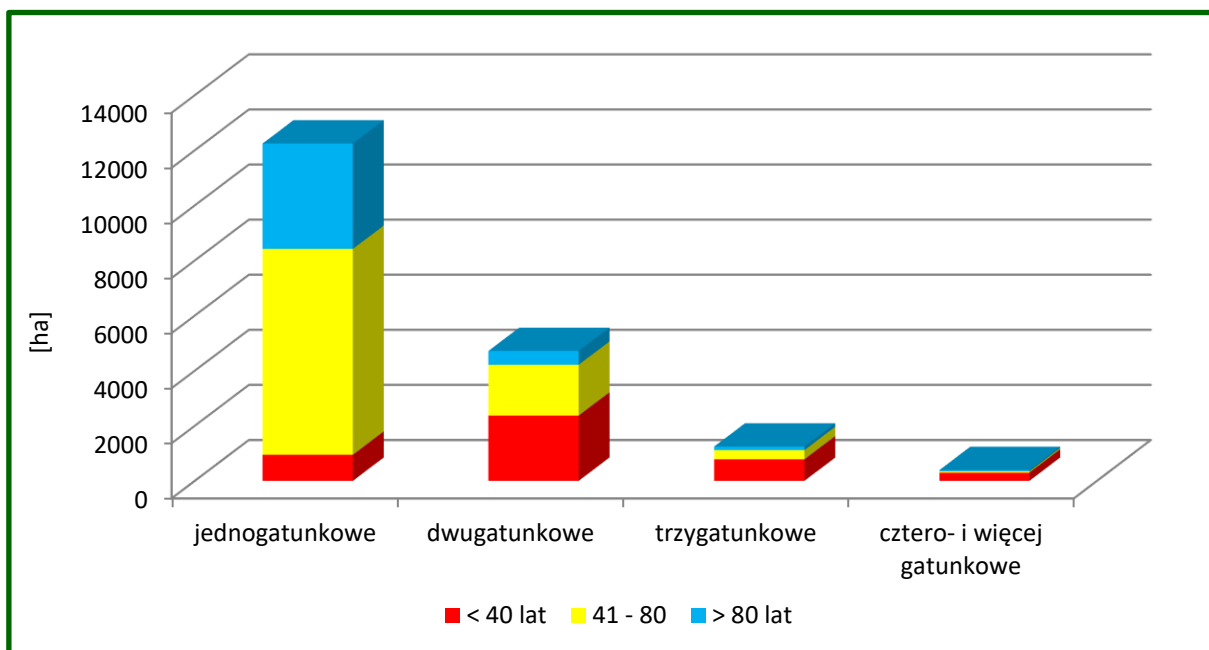
- bogactwa gatunkowego,
- struktury pionowej,
- pochodzenia,
- zgodności składu gatunkowego z warunkami siedliskowymi,
- form aktualnego stanu siedliska,
- form degeneracji ekosystemu leśnego.

4.5.1. Bogactwo gatunkowe

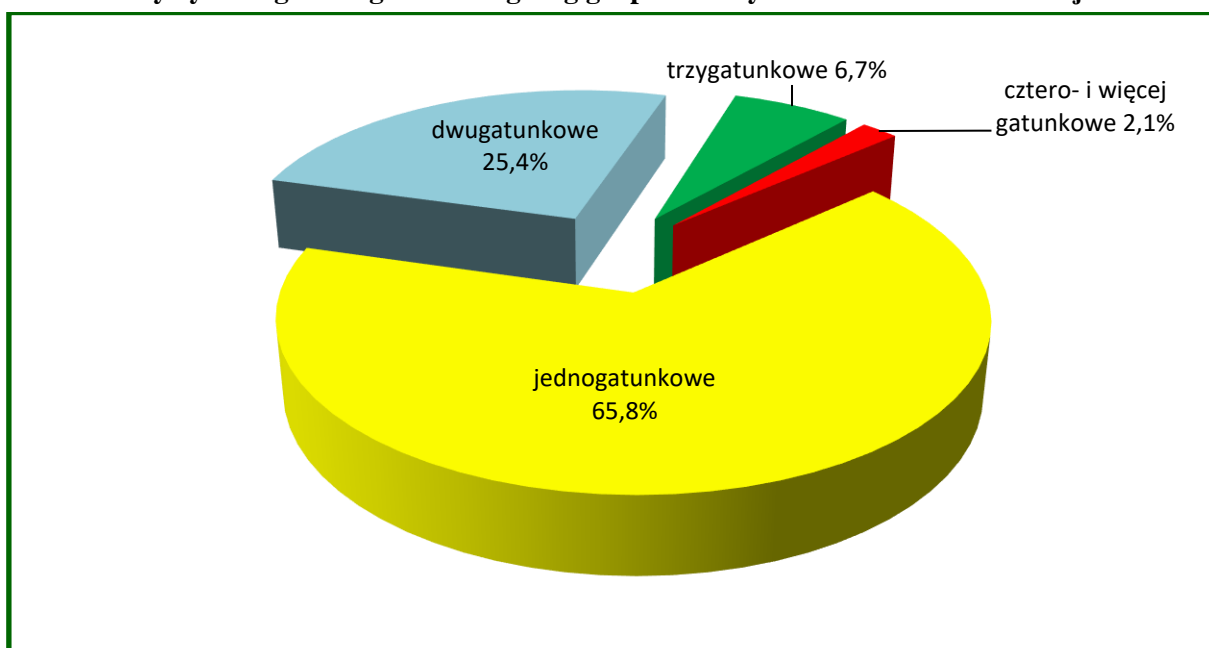
W analizie uwzględniono tylko gatunki występujące w górnej warstwie drzew, określone w opisach taksacyjnych jako skład I piętra.

**Zestawienie powierzchni drzewostanów wg grup wiekowych i bogactwa gatunkowego
w Nadleśnictwie Zdrojowa Góra**

Bogactwo gatunkowe, drzewostany	W i e k			Ogółem	Ogółem
	< 40 lat	41-80 lat	> 80 lat		
	[ha]				[%]
1	2	3	4	5	6
jednogatunkowe	946,54	7473,01	3825,85	12245,40	65,8
dwugatunkowe	2368,83	1844,63	501,12	4714,58	25,4
trzygatunkowe	780,68	337,27	125,86	1243,81	6,7
cztero- i więcej gatunkowe	296,25	52,55	43,48	392,28	2,1
OGÓŁEM	4392,30	9707,46	4496,31	18596,07	100,0

Charakterystyka bogactwa gatunkowego wg grup wiekowych w Nadleśnictwie Zdrojowa Góra

Charakterystyka bogactwa gatunkowego w Nadleśnictwie Zdrojowa Góra

Drzewostany Nadleśnictwa są średnio zróżnicowane pod względem składów gatunkowych. Przeważają drzewostany jednogatunkowe – 65,8% i dwugatunkowe – 25,4%. Najwięcej drzewostanów jedno- i dwugatunkowych znajduje się w grupie wiekowej „41-80 lat”. Następne pod względem zajmowanych powierzchni są drzewostany trzygatunkowe (6,7%) oraz drzewostany cztero- i więcej gatunkowe zajmują 2,1% powierzchni gruntów zalesionych.

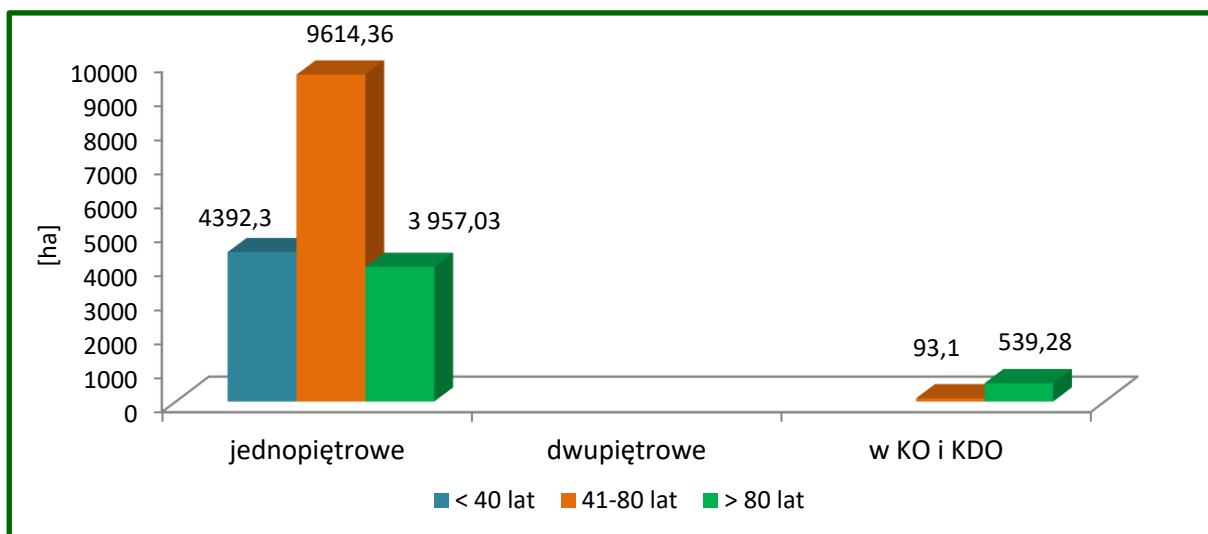
W porównaniu z poprzednim planem urządzenia lasu zmniejszył się udział drzewostanów jednogatunkowych o 1,8%, zwiększył się udział drzewostanów dwugatunkowych o 1,4%, trzygatunkowych o 0,3% oraz cztero- i więcej gatunkowych – o 0,2%.

4.5.2. Struktura pionowa

W Nadleśnictwie stwierdzono wyłącznie drzewostany jednopiętrowe, zajmujące 96,6% powierzchni. Drzewostany dwupiętrowe, trzypiętrowe i o budowie przerębowej nie występują. Resztę to jest 3,4% stanowią drzewostany w KO i KDO.

Zestawienie powierzchni drzewostanów wg grup wiekowych i struktury pionowej w Nadleśnictwie Zdrojowa Góra

Struktura drzewostanów, drzewostany	W i e k			Ogółem	Ogółem
	< 40 lat	41-80 lat	> 80 lat		
	[ha]				[%]
1	2	3	4	5	6
jednopiętrowe	4392,30	9614,36	3957,03	17963,69	96,6
dwupiętrowe	-	-	-	-	-
w KO i KDO	-	93,10	539,28	632,38	3,4
OGÓŁEM	4392,30	9707,46	4496,31	18596,07	100,0

Struktura pionowa drzewostanów w Nadleśnictwie Zdrojowa Góra

W trakcie prac taksacyjnych zaewidencjonowano (o różnym stopniu pokrycia) 27,60 ha drzewostanów z nalotami, 389,10 ha z podsadzeniami oraz 1838,60 ha drzewostanów z podrostami i podrostami o charakterze dolnego piętra. W przyszłości część tych drzewostanów zostanie zapewne opisana jako drzewostany dwupiętrowe. W porównaniu z poprzednim planem u.l. zmalał udział drzewostanów jednopiętrowych o 3,1%, wzrósł udział drzewostanów w KO i KDO o 2,5%.

4.5.3. Pochodzenie

Dla większości drzewostanów Nadleśnictwa, z uwagi na brak informacji, trudno jednoznacznie określić ich pochodzenie. Można jedynie przypuszczać, że drzewostany iglaste pochodzą głównie z odnowień sztucznych, a liściaste oprócz sadzenia bądź siewu odnawiano również sposobem naturalnym przez samosiew lub odrośla. Jednakże wszystkie te drzewostany przy ocenie pochodzenia zaliczono do grupy „z odnowienia sztucznego + brak informacji”. Grupę drzewostanów pochodzących z odnowienia naturalnego stanowią więc drzewostany młodsze, powstałe najczęściej po rębni częściowej oraz samosiewy brzozy, olszowe, bukowe, dębowe, sosnowe i akacjowe, co do których nie było wątpliwości o ich naturalnym pochodzeniu.

Zestawienie powierzchni drzewostanów wg ich pochodzenia i grup wiekowych w Nadleśnictwie Zdrojowa Góra

Pochodzenie drzewostanów	W i e k			Ogółem	Ogółem
	< 40 lat	41-80 lat	> 80 lat		
	[ha]				[%]
1	2	3	4	5	6
odroślowe	-	-	3,79	3,79	0,0
z samosiewu	16,63	9,30	-	25,93	0,1
z odnowienia sztucznego + brak informacji	4375,67	9698,16	4492,52	18566,35	99,9
OGÓŁEM	4392,30	9707,46	4496,31	18596,07	100
w tym z panującym gatunkiem obcym (dąb czerwony, daglezia zielona, świerk srebrny)	0,73	-	-	0,73	0,0

W lasach Nadleśnictwa, oprócz drzewostanów występujących od setek lat na gruntach leśnych, są także takie, które powstały w wyniku zalesienia gruntów będących okresowo w użytkowaniu rolniczym. W całym Nadleśnictwie zainwentaryzowano 7408,94 ha zalesień porolnych, co stanowi 39,3% powierzchni gruntów leśnych zalesionych. Porolność zalesień wyszczególniona jest w opisach taksacyjnych drzewostanów oraz uwidoczniła na mapie przeglądowej ochrony lasu.

4.5.4. Zgodność składu gatunkowego drzewostanów z warunkami siedliskowymi

Ocena zgodności składu gatunkowego drzewostanów z typami drzewostanów (o kierunku gospodarczym lub ochronnym) jest jednym z ważniejszych wskaźników wykorzystania zdolności produkcyjnych siedlisk leśnych. Pozwala ona na formułowanie wielu wniosków w zakresie hodowli lasu. Jest to także interesujący wskaźnik bogactwa przyrodniczego, a głównie stopnia naturalności ekosystemów leśnych.

Stopnie zgodności przyjęto wg „Instrukcji urządzania lasu” z 2011 r. (§40, pkt. 1-5).

W grupie drzewostanów o składzie niezgodnym wyróżniono dodatkowo:

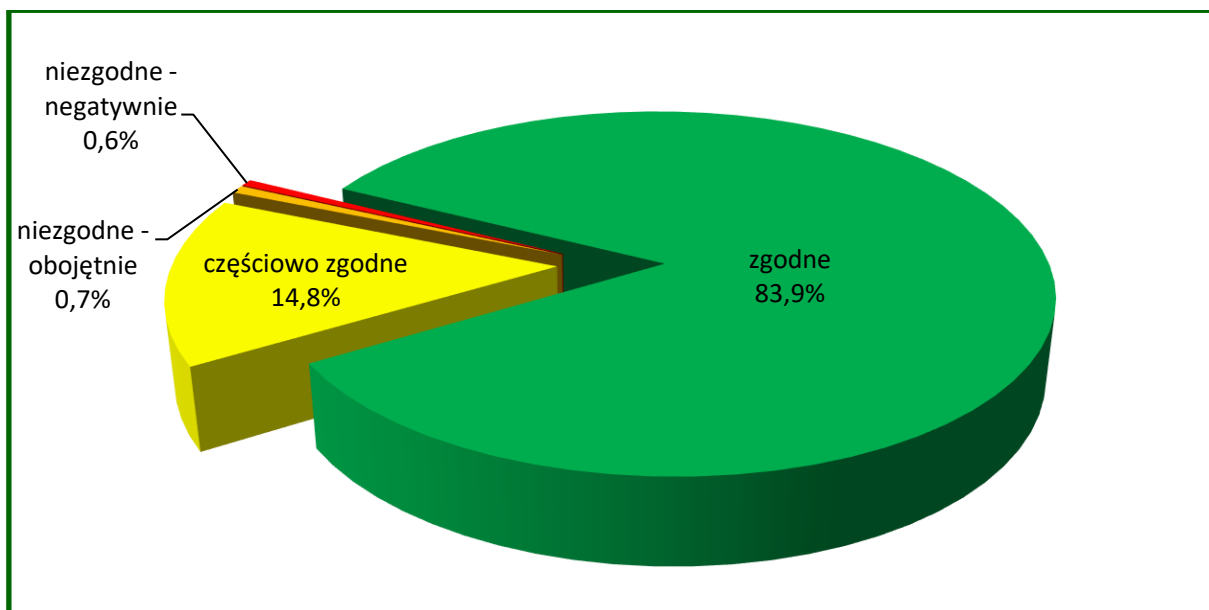
- niezgodność obojętną - *gdy zamiast zalecanego gatunku liściastego występuje inny gatunek liściasty,*
- niezgodność negatywną - *gdy zalecany gatunek liściasty zastąpiony jest przez sosnę lub świerka.*

Otrzymane wyniki przedstawiono w tabeli i na diagramach.

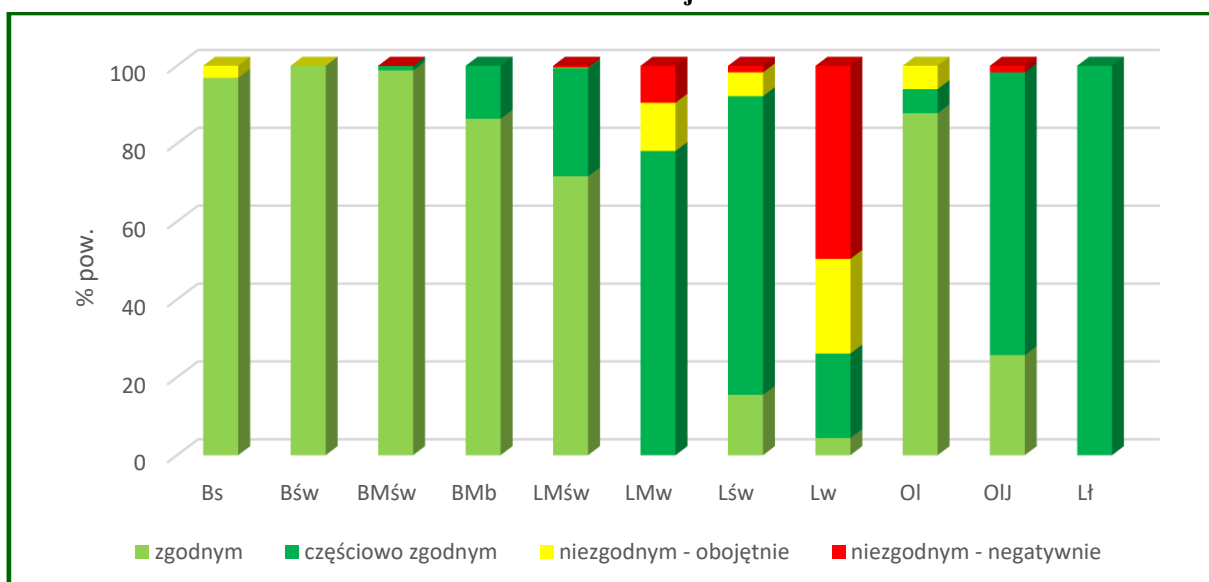
Zestawienie powierzchni drzewostanów wg zgodności składu gatunkowego z typami drzewostanu w Nadleśnictwie Zdrojowa Góra

TSL	Drzewostany o składzie :								Razem [ha]
	zgodnym		częściowo zgodnym		niezgodnym -negatywnie		niezgodnym - obojętnie		
	[ha]	[%]	[ha]	[%]	[ha]	[%]	[ha]	[%]	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Bs	96,86	96,9	-	-	-	-	3,05	3,1	99,91
Bśw	5327,91	100,0	-	-	-	-	0,21	0,0	5328,12
BMśw	5994,00	98,8	66,22	1,1	-	-	5,74	0,1	6065,96
BMb	2,29	86,4	0,36	13,6	-	-	-	-	2,65
LMśw	3882,29	71,7	1501,30	27,7	7,68	0,1	25,62	0,5	5416,89
LMw	-	-	18,82	78,1	2,99	12,4	2,28	9,5	24,09
Lśw	212,25	15,5	1050,92	76,7	84,28	6,1	23,49	1,7	1370,94
Lw	4,47	4,4	21,79	21,7	24,49	24,3	49,85	49,6	100,60
OI	44,55	87,8	3,13	6,2	3,02	6,0	-	-	50,70
OIJ	34,35	25,7	97,01	72,6	-	-	2,22	1,7	133,58
LŁ	-	-	2,63	100,0	-	-	-	-	2,63
OGÓŁEM	15598,97	83,9	2762,18	14,9	122,46	0,7	112,46	0,6	18596,07

Charakterystyka zgodności składu gatunkowego drzewostanów z typami drzewostanów w Nadleśnictwie Zdrojowa Góra

Udział stopni zgodności składu gatunkowego drzewostanów w typach siedliskowych lasu w Nadleśnictwie Zdrojowa Góra

Generalnie można stwierdzić, że :

- łączna powierzchnia drzewostanów o składzie gatunkowym niezgodnym z typem drzewostanu wynosi 234,92 ha, czyli 1,3% powierzchni gruntów zalesionych, w tym 112,46 ha wykazuje niezgodność negatywną;
- zakładane w ubiegłym okresie uprawy na powierzchniach otwartych są w 98,7% zgodne w 1,3% częściowo zgodne z typem drzewostanu.

Porównanie aktualnych stopni zgodności drzewostanów ze stopniami w poprzednim planie u.l. jest niemożliwe gdyż obecna Instrukcja u.l. nie kwalifikuje niezgodnych z TD zalesień porolnych do grupy niezgodnych z siedliskiem (tak było w poprzednim planie u.l.).

Gatunkami panującymi w drzewostanach niezgodnych z siedliskiem są:

So	na powierzchni	-	91,50 ha	38,9%,
Brz	- „ -	-	51,41 ha	21,9%,
Ol	- „ -	-	51,22 ha	21,8%,
Św	- „ -	-	30,96 ha	13,2%,
Dg	- „ -	-	4,43 ha	1,9%,
Tp	- „ -	-	2,22 ha	0,9%,
Bk	- „ -	-	2,02 ha	0,9%,
Md	- „ -	-	0,44 ha	0,2%,
Jw	- „ -	-	0,41 ha	0,2%,
Kl	- „ -	-	0,31 ha	0,1%.

Do przebudowy zakwalifikowano 1101,40 ha drzewostanów w tym:

- do pilnej przebudowy pełnej (A) - 305,34 ha;
- do przebudowy częściowej (C) - 796,06 ha.

Dostosowywanie składu gatunkowego do warunków siedliskowych powinno się ponadto odbywać poprzez:

- szeroko rozumianą przebudowę drzewostanów niezgodnych z siedliskiem,
- odnawianie i zalesianie gatunkami zgodnymi z typem drzewostanu,
- preferowanie w poprawkach i uzupełnieniach gatunków będących w niedoborze w stosunku do typu drzewostanu,
- wykonywanie czyszczeń i trzebieży ukierunkowanych na eliminację gatunków niezgodnych z siedliskiem i poprawienie warunków wzrostu gatunkom zgodnym.

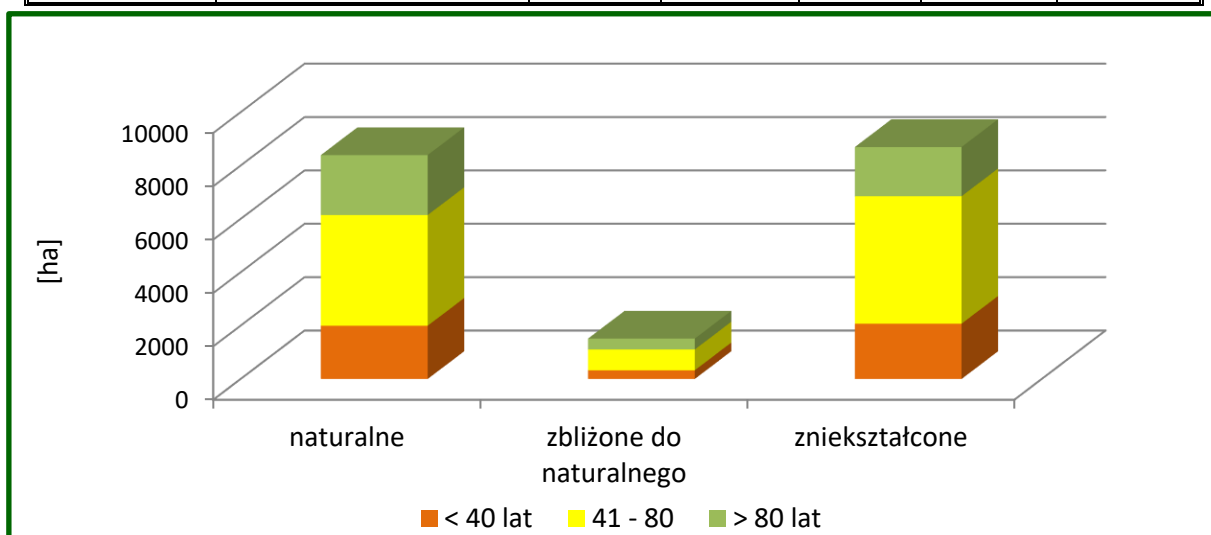
4.5.5. Formy aktualnego stanu siedliska

Opisu aktualnego stanu siedlisk dokonano na podstawie zapisów w operacie siedliskowym.

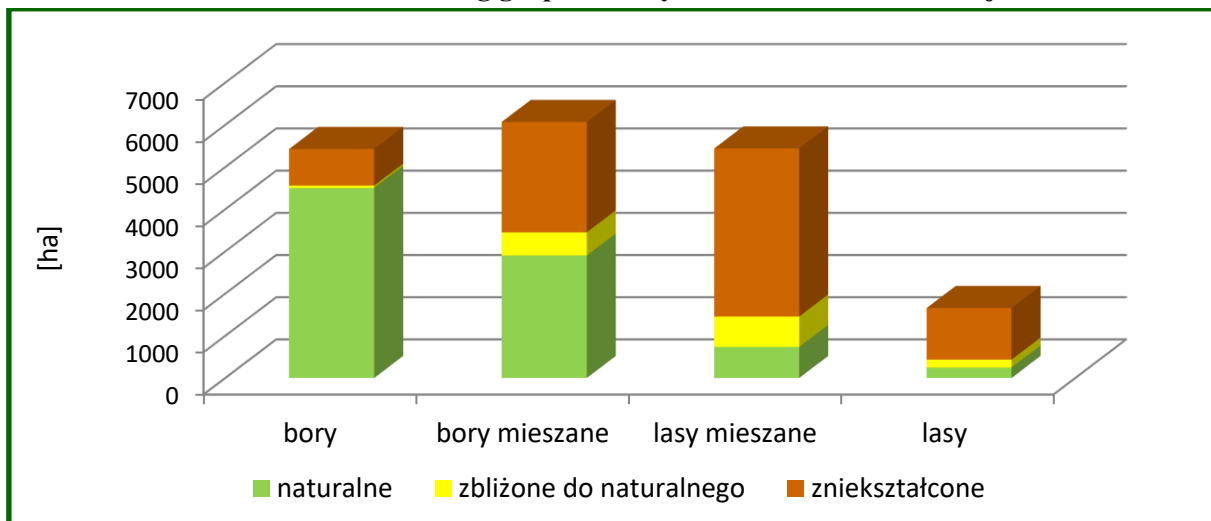
Zestawienie powierzchni drzewostanów wg grup typów siedliskowych lasu, stanu siedliska i grup wiekowych w Nadleśnictwie Zdrojowa Góra

Grupa siedlisk	Forma stanu siedliska	W i e k			Ogółem	Ogółem
		< 40 lat	41-80 lat	> 80 lat		
		[ha]				[%]
1	2	3	4	5	6	7
bory	naturalne	1113,62	2138,66	1250,66	4502,94	83,0
	zbliżone do naturalnego	0,21	40,29	16,49	56,99	1,0
	zniekształcone	265,83	302,73	299,54	868,10	16,0

Grupa siedlisk	Forma stanu siedliska	W i e k			Ogółem	Ogółem
		< 40 lat	41-80 lat	> 80 lat		
		[ha]				
1	2	3	4	5	6	7
bory mieszane	naturalne	704,32	1627,04	572,03	2903,39	47,9
	zbliżone do naturalnego	137,55	297,69	112,43	547,67	9,0
	zniekształcone	738,71	1296,41	582,43	2617,55	43,1
las mieszane	naturalne	141,95	301,80	292,97	736,72	13,6
	zbliżone do naturalnego	140,44	350,06	229,89	720,39	13,2
	zniekształcone	818,95	2340,56	824,36	3983,87	73,2
las	naturalne	34,84	81,79	130,53	247,16	14,9
	zbliżone do naturalnego	47,24	91,68	48,69	187,61	11,3
	zniekształcone	248,64	838,75	136,29	1223,68	73,8
Ogółem N-ctwo	naturalne	1994,73	4149,29	2246,19	8390,21	45,1
	zbliżone do naturalnego	325,44	779,72	407,50	1512,66	8,1
	zniekształcone	2072,13	4778,45	1842,62	8693,20	46,8

Zestawienie stanu siedliska wg grup wiekowych w Nadleśnictwie Zdrojowa Góra

Charakterystyka siedlisk w Nadleśnictwie Zdrojowa Góra wg ich stanu

Zauważyć można, że na gruntach zalesionych:

- 53,3% siedlisk jest w stanie naturalnym i zbliżonym do naturalnego (9902,87 ha);
- siedliska zniekształcone zajmują w Nadleśnictwie na gruntach zalesionych 46,7% (8693,20 ha);
- największy udział siedlisk zniekształconych jest w grupie borów mieszanych – 32,6% (6068,61 ha) i lasów mieszanych – 29,2% (5440,98 ha).

Zdecydowana większość siedlisk zniekształconych na gruntach zalesionych (97,5% – 8472,85 ha) zajmują siedliska na glebach porolnych. W pozostałych przypadkach przyczyną zniekształcenia były drzewostany niedostosowane do warunków siedliskowych i niekorzystne procesy glebotwórcze.

Regeneracja siedlisk Nadleśnictwa powinna dokonywać się głównie poprzez wykonywanie prac hodowlanych, prowadzących do polepszenia stopnia zgodności składów gatunkowych drzewostanów z warunkami siedliskowymi.

4.5.6. Formy degeneracji ekosystemu leśnego

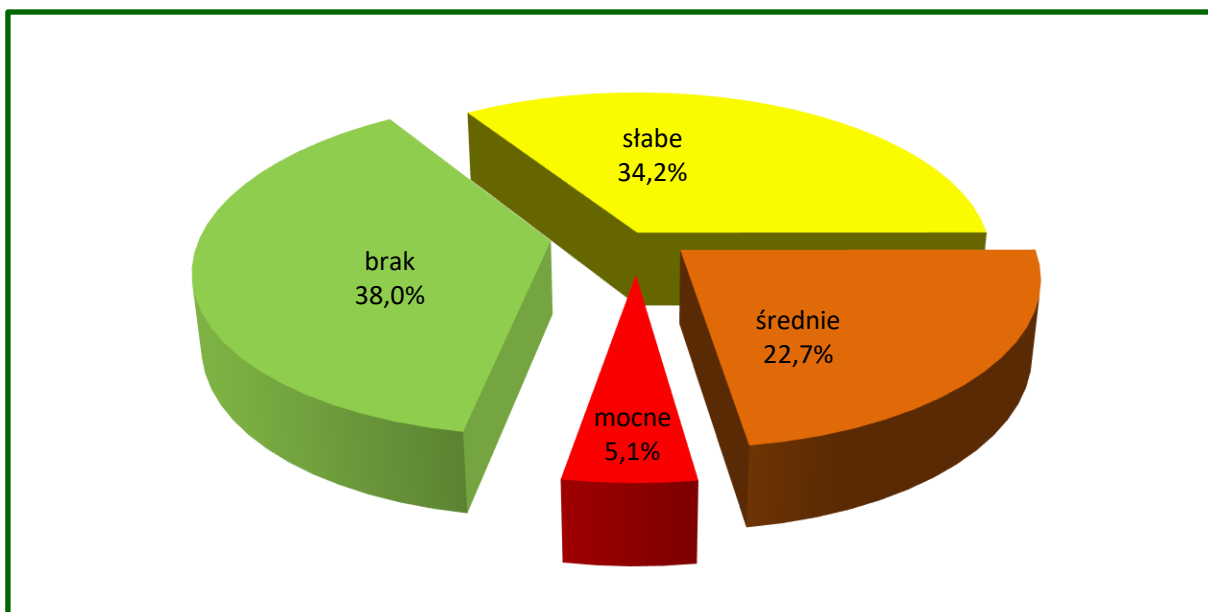
a) Borowacenie (pinetyzacja)

W zależności od udziału So lub Św (Jd i Md traktowane są jako gatunki właściwe dla siedlisk żyznych) w górnej warstwie drzew wyróżnia się borowacenia:

- słabe - jeżeli udział sosny lub świerka w składzie gatunkowym drzewostanu na siedliskach borów mieszanych wynosi ponad 80% powierzchni, 50-80% na siedliskach lasów mieszanych i do 30% na siedliskach lasowych,
- średnie - jeśli udział sosny lub świerka w składzie gatunkowym przekracza 80% na siedliskach lasów mieszanych i wynosi 30-60% na siedliskach lasowych,
- mocne - jeśli udział sosny lub świerka w składzie gatunkowym na siedliskach lasowych wynosi ponad 60%.

Zestawienie powierzchni w Nadleśnictwie Zdrojowa Góra wg form degeneracji lasu - borowacenie

Stopień borowacenia	W i e k			Ogółem	Ogółem
	< 40 lat	41-80 lat	> 80 lat		
	[ha]				[%]
1	2	3	4	5	6
brak	2493,70	2801,27	1777,06	7072,03	38,0
słabe	1355,96	3520,48	1482,57	6359,01	34,2
średnie	449,01	2675,06	1097,02	4221,09	22,7
mocne	93,63	710,65	139,66	943,94	5,1

Zestawienie stopni borowacenia Nadleśnictwa Zdrojowa Góra

Ogólnie można stwierdzić, że :

- borowacenie występuje na powierzchni 13431,04 ha, czyli w 72,2% drzewostanów, przy czym przeważa borowacenie słabe (6359,01 ha); wskazuje to na niedostateczną ilość liściastych gatunków domieszkowych w składach drzewostanów;
- borowacenie średnie występuje na powierzchni 4221,09 ha (22,7 %),
- borowacenie mocne obejmuje powierzchnię 943,94 ha, co stanowi 5,1% powierzchni gruntów zalesionych.

Stopień borowacenia jest ściśle związany z udziałem w drzewostanach sosny i świerka, w związku z tym powierzchnia drzewostanów objętych borowaceniem powinna maleć wraz z postępem dostosowywania do siedlisk składów gatunkowych drzewostanów, głównie w wyniku prac odnowieniowych i zalesieniowych.

b) Monotypizacja (ujednoczenie składu gatunkowego i wiekowego)

Monotypizacja, czyli ujednoczenie gatunkowe lub wiekowe drzewostanów, jest kolejną formą zniekształcenia ekosystemów leśnych. Monotypizację wyróżnia się wtedy, gdy drzewostany jednogatunkowe i jednowiekowe występują w zasadzie na zwartych powierzchniach ok. 100 ha, w kompleksach ponad 200 ha. Formę tej degradacji zasadniczo wyróżnia się dla sosny i świerka.

Lokalizacja występowania obszarów monotypizacji w Nadleśnictwie Zdrojowa Góra

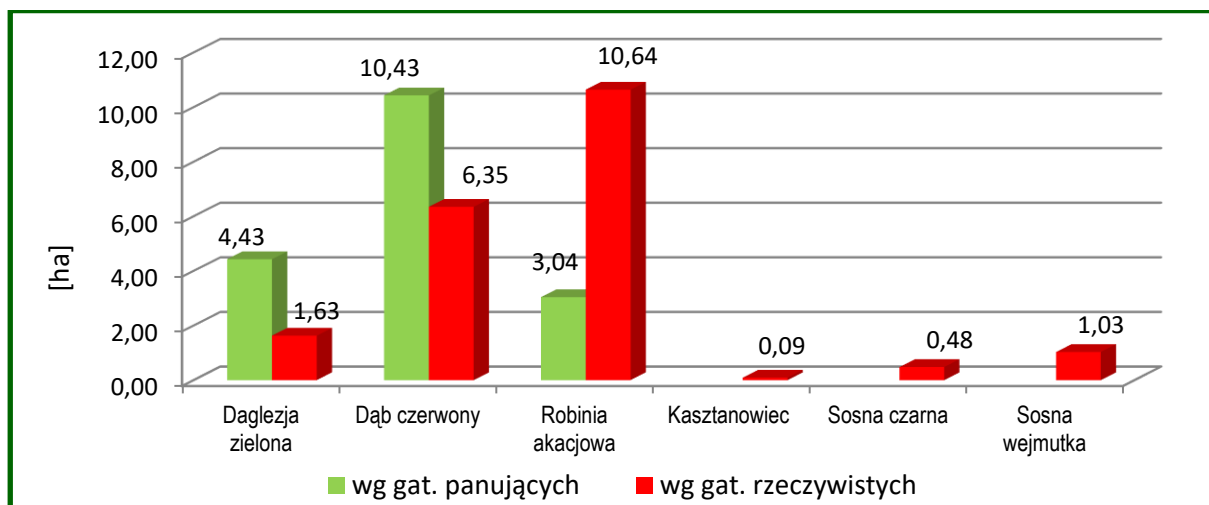
Lp	Lokalizacja - oddziały	Wiek	[ha]
1	2	3	4
I	458-462, 482-489, 501-509, 517-520, 526-528	60-70	ponad 600
II	254, 255, 302-305, 352, 355-358, 410-414	60-70	ponad 300
III	598-599, 608-611, 613, 620-626	68-80	ponad 200
IV	587-589, 593-596, 603-605, 615	85-100	ponad 100
V	316-318, 369-372	65-70	ponad 100

c) Neofityzacja

Neofityzacja jest formą degeneracji fitocenozy leśnej polegającą na występowaniu gatunków obcego pochodzenia (tzw. neofitów) w zbiorowiskach leśnych, wskutek ich samoistnego wnikania (synantropizacji) lub celowego wprowadzania ze względów gospodarczych.

Powierzchnia drzewostanów z gatunkami obcego pochodzenia w Nadleśnictwie Zdrojowa Góra

Lp.	Gatunek obcego pochodzenia	Wg gatunków panujących	Wg rzeczywistego udziału gatunków drzew
		[ha] / liczba wyłączeń	
1	2	3	4
1	Daglezja zielona	4,43/1	1,63/7
2	Dąb czerwony	10,43/4	6,35/16
3	Robinia akacyjowa	3,04/3	10,64/32
4	Kasztanowiec biały	-	0,09/1
5	Sosna czarna	-	0,48/1
6	Sosna wejmutka	-	1,03/2
Razem		17,90/8	20,22/59

Występowanie gatunków obcego pochodzenia w drzewostanie na terenie Nadleśnictwa

**Zestawienie liczby wyłączeń wg form występowania gatunków obcego pochodzenia
w Nadleśnictwie Zdrojowa Góra**

Lp.	Gatunek obcego pochodzenia	Forma występowania				
		ponad 5% w składzie d-stanu (od 1 w udziale)	do 5% w składzie d-stanu (poj. miejsc)	w warstwie nalotu, podrostu, podsadzeń	w warstwie podszytu, samosiewu	w warstwie przestoi i zadrzewień
		Liczba wydzieli				
1	2	3	4	5	6	7
1.	Berberys pospolity				3	
2.	Czeremcha amerykańska		35		1089	
3.	Daglezja jednobarwna			1		
4.	Daglezja zielona	8	40		4	7
5.	Dąb czerwony	20	176	12	38	1
6.	Dereń świdwa				1	
7.	Kasztanowiec biały	1	18			2
8.	Klon jesionolistny		2		4	
9.	Ligustr pospolity				7	
10.	Orzech czarny		2			
11.	Robinia akacjowa	35	248	2	207	24
12.	Sosna Banksa		37		1	1
13.	Sosna czarna	1				1
14.	Sosna smołowa		1			
15.	Sosna wejmutka	2	22		4	2
16.	Śnieguliczka biała				22	
17.	Świerk srebrny					1
18.	Żywotnik zachodni				1	
Razem		67	581	15	1381	39

W Nadleśnictwie problem neofityzacji ma niewielkie znaczenie. Wyróżniono tylko 8 drzewostanów (17,90 ha) z panującym gatunkiem obcym: 4 z dębem czerwonym, 3 z robinią akacjową oraz 1 z daglezią zieloną, oraz 59 drzewostanów, gdzie gatunki obce: daglezja zielona, dąb czerwony, robinia akacjowa, sosna czarna i sosna wejmutka są gatunkami domieszkowymi. W sumie gatunki obce według rzeczywistego udziału zajmują 20,22 ha, co w skali Nadleśnictwa stanowi 0,1% powierzchni gruntów zalesionych.

Zainwentaryzowano również 581 wyłączeń, w których gatunki obce występują pojedynczo lub miejscami oraz 1435 wyłączeń, gdzie gatunki obce wyróżniono w warstwach: podszytu, samosiewu, zakrzewień, przestoi i zadrzewień. Głównym gatunkiem inwazyjnym obcego pochodzenia występującym w podszytu jest czeremcha amerykańska.

Zgodnie z protokołem KZP w programie ochrony przyrody należy przedstawić zaewidencjonowane stanowiska ekspansywnych neofitów wymienionych w Rozporządzeniu

Ministra Środowiska z dnia 9.09.2011 w sprawie listy roślin i zwierząt gatunków obcych, które w przypadku uwolnienia do środowiska przyrodniczego mogą zagrozić gatunkom rodzimym lub siedliskom przyrodniczym.

W wyniku prac terenowych przeprowadzonych przez pracowników nadleśnictwa w sierpniu i wrześniu 2019 roku powstała lista gatunków wraz z określeniem ich stopnia pokrycia i stopnia ekspansywności.

**Lokalizacja gatunków zielnych roślin obcego pochodzenia na gruntach Nadleśnictwa
Zdrojowa Góra**

Lp	Adres leśny	[ha]	Rodzaj powierzchni	Gatunek	Stopień pokrycia	Stopień ekspansywności
1	2	3	4	5	6	7
1	08-14-1-01-34 -f -00	1,30	D-STAN	Niecierpek drobnokwiatowy (Impatiens parviflora)	3	2
2	08-14-1-01-34 -g -00	0,82	SUKCESJA	Niecierpek drobnokwiatowy (Impatiens parviflora)	3	2
3	08-14-1-01-34 -h -00	2,11	D-STAN	Niecierpek drobnokwiatowy (Impatiens parviflora)	3	2
4	08-14-1-01-35 -a -00	1,67	D-STAN	Niecierpek drobnokwiatowy (Impatiens parviflora)	3	2
5	08-14-1-03-87 -g -00	0,92	D-STAN	Niecierpek drobnokwiatowy (Impatiens parviflora)	3	2
6	08-14-1-03-87 -i -00	0,95	D-STAN	Niecierpek drobnokwiatowy (Impatiens parviflora)	3	2
7	08-14-1-01-91 -b -00	3,50	D-STAN	Niecierpek drobnokwiatowy (Impatiens parviflora)	3	2
8	08-14-1-01-92 -f -00	3,17	D-STAN	Niecierpek drobnokwiatowy (Impatiens parviflora)	3	2
9	08-14-1-04-168 -a -00	9,91	D-STAN	Niecierpek gruczołowaty (Impatiens glandulifera)	5	2
10	08-14-1-04-168 -a -00	9,91	D-STAN	Niecierpek drobnokwiatowy (Impatiens parviflora)	5	2
11	08-14-1-04-168 -c -00	3,72	D-STAN	Niecierpek drobnokwiatowy (Impatiens parviflora)	3	2
12	08-14-1-04-169 -c -00	4,78	D-STAN	Niecierpek drobnokwiatowy (Impatiens parviflora)	4	2
13	08-14-1-04-169 -d -00	3,92	D-STAN	Niecierpek drobnokwiatowy (Impatiens parviflora)	4	2
14	08-14-1-04-206 -j -00	0,88	D-STAN	Niecierpek drobnokwiatowy (Impatiens parviflora)	2	2
15	08-14-1-04-206 -k -00	3,55	D-STAN	Niecierpek drobnokwiatowy (Impatiens parviflora)	2	2
16	08-14-1-04-238 -a -00	0,69	D-STAN	Niecierpek drobnokwiatowy (Impatiens parviflora)	2	2
17	08-14-1-04-238 -c -00	2,63	D-STAN	Niecierpek drobnokwiatowy (Impatiens parviflora)	2	2
18	08-14-1-04-238 -g -00	2,84	D-STAN	Niecierpek drobnokwiatowy (Impatiens parviflora)	2	2
19	08-14-1-08-247 -g -00	3,29	D-STAN	Niecierpek drobnokwiatowy (Impatiens parviflora)	2	2
20	08-14-1-08-247 -h -00	2,27	D-STAN	Niecierpek drobnokwiatowy (Impatiens parviflora)	2	2
21	08-14-1-08-248 -c -00	5,16	D-STAN	Niecierpek drobnokwiatowy (Impatiens parviflora)	1	2
22	08-14-1-08-249 -a -00	13,62	D-STAN	Niecierpek drobnokwiatowy (Impatiens parviflora)	1	2

Lp	Adres leśny	[ha]	Rodzaj powierzchni	Gatunek	Stopień pokrycia	Stopień ekspansywności
1	2	3	4	5	6	7
23	08-14-1-08-250 -f -00	3,27	D-STAN	Niecierpek drobnokwiatowy (Impatiens parviflora)	1	2
24	08-14-1-08-251 -d -00	8,68	D-STAN	Niecierpek drobnokwiatowy (Impatiens parviflora)	2	2
25	08-14-1-02-259 -a -00	6,05	D-STAN	Niecierpek drobnokwiatowy (Impatiens parviflora)	2	2
26	08-14-1-03-270 -g -00	5,76	D-STAN	Niecierpek drobnokwiatowy (Impatiens parviflora)	4	2
27	08-14-1-06-271 -d -00	2,07	D-STAN	Niecierpek drobnokwiatowy (Impatiens parviflora)	1	1
28	08-14-1-06-271 -g -00	1,45	D-STAN	Niecierpek drobnokwiatowy (Impatiens parviflora)	1	1
29	08-14-1-06-271 -i -00	1,64	D-STAN	Niecierpek drobnokwiatowy (Impatiens parviflora)	1	1
30	08-14-1-06-275 -f -00	3,65	D-STAN	Niecierpek drobnokwiatowy (Impatiens parviflora)	2	1
31	08-14-1-06-275 -h -00	1,04	D-STAN	Niecierpek drobnokwiatowy (Impatiens parviflora)	2	1
32	08-14-1-07-280 -h -00	0,76	D-STAN	Niecierpek drobnokwiatowy (Impatiens parviflora)	3	2
33	08-14-1-07-281 -f -00	1,53	D-STAN	Niecierpek drobnokwiatowy (Impatiens parviflora)	2	2
34	08-14-1-07-281 -g -00	1,83	D-STAN	Niecierpek drobnokwiatowy (Impatiens parviflora)	2	2
35	08-14-1-07-281 -h -00	2,46	D-STAN	Niecierpek drobnokwiatowy (Impatiens parviflora)	2	2
36	08-14-1-07-284 -c -00	3,72	D-STAN	Niecierpek drobnokwiatowy (Impatiens parviflora)	2	2
37	08-14-1-08-291 -d -00	3,32	D-STAN	Niecierpek drobnokwiatowy (Impatiens parviflora)	2	2
38	08-14-1-08-291 -r -00	1,79	D-STAN	Niecierpek drobnokwiatowy (Impatiens parviflora)	3	2
39	08-14-1-08-292 -c -00	3,45	D-STAN	Niecierpek drobnokwiatowy (Impatiens parviflora)	3	2
40	08-14-1-08-292 -i -00	2,21	D-STAN	Niecierpek drobnokwiatowy (Impatiens parviflora)	2	2
41	08-14-1-08-292 -k -00	3,68	D-STAN	Niecierpek drobnokwiatowy (Impatiens parviflora)	2	2
42	08-14-1-08-293 -d -00	16,16	D-STAN	Niecierpek drobnokwiatowy (Impatiens parviflora)	3	2
43	08-14-1-08-294 -f -00	1,54	D-STAN	Niecierpek drobnokwiatowy (Impatiens parviflora)	2	2
44	08-14-1-08-294 -g -00	2,81	D-STAN	Niecierpek drobnokwiatowy (Impatiens parviflora)	2	2
45	08-14-1-08-295 -a -00	3,00	D-STAN	Niecierpek drobnokwiatowy (Impatiens parviflora)	1	2
46	08-14-1-08-295 -d -00	7,90	D-STAN	Niecierpek drobnokwiatowy (Impatiens parviflora)	1	2
47	08-14-1-08-296 -a -00	1,71	D-STAN	Niecierpek drobnokwiatowy (Impatiens parviflora)	1	2
48	08-14-1-08-296 -f -00	2,53	D-STAN	Niecierpek drobnokwiatowy (Impatiens parviflora)	2	2
49	08-14-1-08-296 -g -00	4,96	D-STAN	Niecierpek drobnokwiatowy (Impatiens parviflora)	2	2
50	08-14-1-08-297 -d -00	3,20	D-STAN	Niecierpek drobnokwiatowy (Impatiens parviflora)	1	2
51	08-14-1-08-298 -g -00	6,29	D-STAN	Niecierpek drobnokwiatowy (Impatiens parviflora)	2	2

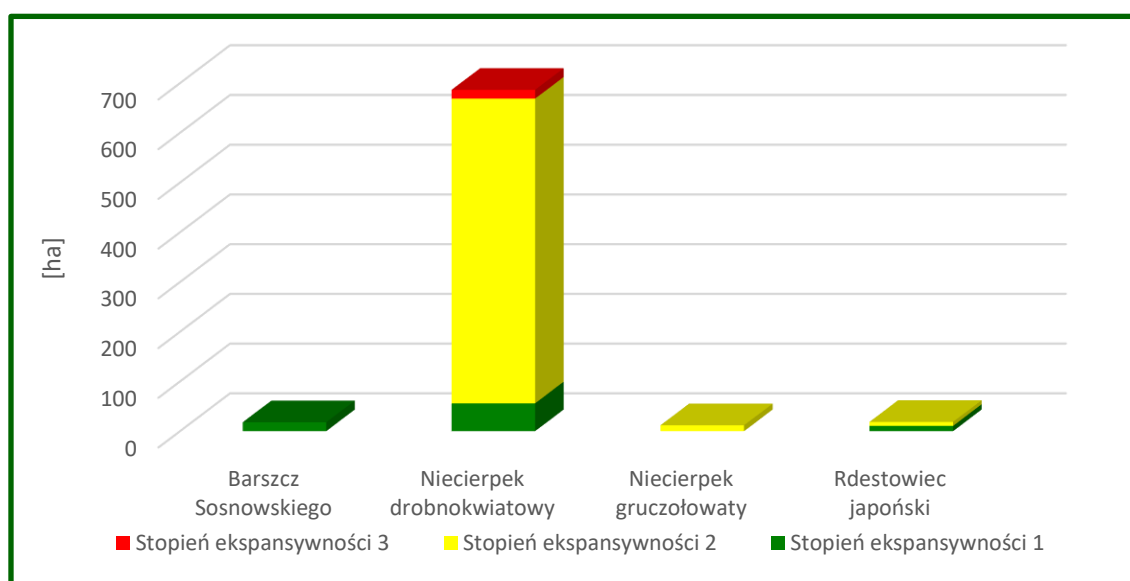
Lp	Adres leśny	[ha]	Rodzaj powierzchni	Gatunek	Stopień pokrycia	Stopień ekspansywności
1	2	3	4	5	6	7
52	08-14-1-08-299 -j -00	5,62	D-STAN	Niecierpek drobnokwiatowy (Impatiens parviflora)	1	2
53	08-14-1-08-300 -d -00	5,74	D-STAN	Niecierpek drobnokwiatowy (Impatiens parviflora)	1	2
54	08-14-1-08-300 -m -00	1,51	D-STAN	Niecierpek drobnokwiatowy (Impatiens parviflora)	1	2
55	08-14-1-08-301 -b -00	6,23	D-STAN	Niecierpek drobnokwiatowy (Impatiens parviflora)	1	2
56	08-14-1-08-301 -g -00	6,36	D-STAN	Niecierpek drobnokwiatowy (Impatiens parviflora)	1	2
57	08-14-1-07-322 -j -00	3,08	D-STAN	Niecierpek drobnokwiatowy (Impatiens parviflora)	2	1
58	08-14-1-08-338 -f -00	0,74	D-STAN	Niecierpek drobnokwiatowy (Impatiens parviflora)	2	2
59	08-14-1-08-338 -g -00	2,38	D-STAN	Niecierpek drobnokwiatowy (Impatiens parviflora)	1	2
60	08-14-1-08-338 -h -00	11,47	D-STAN	Niecierpek drobnokwiatowy (Impatiens parviflora)	1	2
61	08-14-1-08-339 -a -00	1,94	D-STAN	Niecierpek drobnokwiatowy (Impatiens parviflora)	4	2
62	08-14-1-08-339 -d -00	7,51	D-STAN	Niecierpek drobnokwiatowy (Impatiens parviflora)	2	2
63	08-14-1-08-340 -f -00	4,43	D-STAN	Niecierpek drobnokwiatowy (Impatiens parviflora)	1	2
64	08-14-1-08-346 -a -00	9,22	D-STAN	Niecierpek drobnokwiatowy (Impatiens parviflora)	1	2
65	08-14-1-08-347 -a -00	13,56	D-STAN	Niecierpek drobnokwiatowy (Impatiens parviflora)	1	2
66	08-14-1-08-348 -c -00	2,88	D-STAN	Niecierpek drobnokwiatowy (Impatiens parviflora)	1	2
67	08-14-1-08-348 -d -00	3,78	D-STAN	Niecierpek drobnokwiatowy (Impatiens parviflora)	2	2
68	08-14-1-08-348 -g -00	1,80	D-STAN	Niecierpek drobnokwiatowy (Impatiens parviflora)	2	2
69	08-14-1-08-349 -c -00	2,96	D-STAN	Niecierpek drobnokwiatowy (Impatiens parviflora)	1	2
70	08-14-1-08-350 -d -00	3,78	D-STAN	Niecierpek drobnokwiatowy (Impatiens parviflora)	1	2
71	08-14-1-08-350 -f -00	1,55	D-STAN	Niecierpek drobnokwiatowy (Impatiens parviflora)	1	2
72	08-14-1-08-350 -k -00	3,18	D-STAN	Niecierpek drobnokwiatowy (Impatiens parviflora)	1	2
73	08-14-1-08-350 -l -00	5,01	D-STAN	Niecierpek drobnokwiatowy (Impatiens parviflora)	1	2
74	08-14-1-06-375 -a -00	2,57	D-STAN	Niecierpek drobnokwiatowy (Impatiens parviflora)	1	1
75	08-14-1-06-375 -b -00	4,55	D-STAN	Niecierpek drobnokwiatowy (Impatiens parviflora)	1	1
76	08-14-1-06-375 -c -00	3,21	D-STAN	Niecierpek drobnokwiatowy (Impatiens parviflora)	1	1
77	08-14-1-06-375 -f -00	6,00	D-STAN	Niecierpek drobnokwiatowy (Impatiens parviflora)	2	1
78	08-14-1-06-375 -h -00	7,27	D-STAN	Niecierpek drobnokwiatowy (Impatiens parviflora)	1	1
79	08-14-1-07-377 -r -00	1,07	D-STAN	Niecierpek drobnokwiatowy (Impatiens parviflora)	2	1
80	08-14-1-07-387 -c -00	5,33	D-STAN	Niecierpek drobnokwiatowy (Impatiens parviflora)	3	1

Lp	Adres leśny	[ha]	Rodzaj powierzchni	Gatunek	Stopień pokrycia	Stopień ekspansywności
1	2	3	4	5	6	7
81	08-14-1-07-387 -d -00	6,48	D-STAN	Niecierpek drobnokwiatowy (Impatiens parviflora)	2	2
82	08-14-1-07-388 -d -00	1,94	D-STAN	Niecierpek gruczołowaty (Impatiens glandulifera)	3	2
83	08-14-1-07-388 -d -00	1,94	D-STAN	Niecierpek drobnokwiatowy (Impatiens parviflora)	3	2
84	08-14-1-07-388 -i -00	2,25	D-STAN	Niecierpek drobnokwiatowy (Impatiens parviflora)	2	2
85	08-14-1-08-394 -f -00	1,79	D-STAN	Niecierpek drobnokwiatowy (Impatiens parviflora)	1	2
86	08-14-1-08-394 -h -00	3,62	D-STAN	Niecierpek drobnokwiatowy (Impatiens parviflora)	1	2
87	08-14-1-08-395 -i -00	1,68	D-STAN	Niecierpek drobnokwiatowy (Impatiens parviflora)	2	2
88	08-14-1-08-395 -j -00	0,34	D-STAN	Niecierpek drobnokwiatowy (Impatiens parviflora)	2	2
89	08-14-1-08-396 -f -00	8,68	D-STAN	Niecierpek drobnokwiatowy (Impatiens parviflora)	1	2
90	08-14-1-08-396 -h -00	3,00	D-STAN	Niecierpek drobnokwiatowy (Impatiens parviflora)	1	2
91	08-14-1-08-396 -i -00	3,88	D-STAN	Niecierpek drobnokwiatowy (Impatiens parviflora)	1	2
92	08-14-1-08-396 -k -00	1,56	D-STAN	Niecierpek drobnokwiatowy (Impatiens parviflora)	1	2
93	08-14-1-08-397 -b -00	9,97	D-STAN	Niecierpek drobnokwiatowy (Impatiens parviflora)	1	2
94	08-14-1-08-398 -a -00	7,29	D-STAN	Niecierpek drobnokwiatowy (Impatiens parviflora)	1	2
95	08-14-1-08-399 -i -00	7,42	D-STAN	Niecierpek drobnokwiatowy (Impatiens parviflora)	1	2
96	08-14-1-08-399 -k -00	1,68	D-STAN	Niecierpek drobnokwiatowy (Impatiens parviflora)	1	2
97	08-14-1-08-400 -i -00	9,71	D-STAN	Niecierpek drobnokwiatowy (Impatiens parviflora)	1	2
98	08-14-1-08-401 -h -00	2,45	D-STAN	Niecierpek drobnokwiatowy (Impatiens parviflora)	1	2
99	08-14-1-08-401 -i -00	3,45	D-STAN	Niecierpek drobnokwiatowy (Impatiens parviflora)	1	2
100	08-14-1-08-401 -j -00	5,01	D-STAN	Niecierpek drobnokwiatowy (Impatiens parviflora)	1	2
101	08-14-1-08-401 -k -00	0,80	D-STAN	Niecierpek drobnokwiatowy (Impatiens parviflora)	1	2
102	08-14-1-08-402 -b -00	5,51	D-STAN	Niecierpek drobnokwiatowy (Impatiens parviflora)	1	2
103	08-14-1-08-402 -i -00	7,98	D-STAN	Niecierpek drobnokwiatowy (Impatiens parviflora)	2	2
104	08-14-1-08-402 -i -00	7,98	D-STAN	Rdestowiec japoński (Reynoutria japonica)	1	2
105	08-14-1-07-432 -b -00	9,99	D-STAN	Niecierpek drobnokwiatowy (Impatiens parviflora)	2	1
106	08-14-1-07-440 -a -00	17,69	D-STAN	Niecierpek drobnokwiatowy (Impatiens parviflora)	3	3
107	08-14-1-08-444 -i -00	2,35	D-STAN	Niecierpek drobnokwiatowy (Impatiens parviflora)	1	2
108	08-14-1-08-444 -j -00	2,07	D-STAN	Niecierpek drobnokwiatowy (Impatiens parviflora)	1	2
109	08-14-1-05-445 -a -00	1,49	D-STAN	Rdestowiec japoński (Reynoutria japonica)	3	1

Lp	Adres leśny	[ha]	Rodzaj powierzchni	Gatunek	Stopień pokrycia	Stopień ekspansywności
1	2	3	4	5	6	7
110	08-14-1-05-445 -f -00	4,15	D-STAN	Rdestowiec japoński (Reynoutria japonica)	3	1
111	08-14-1-05-445 -h -00	2,71	D-STAN	Rdestowiec japoński (Reynoutria japonica)	3	1
112	08-14-1-05-445 -i -00	2,30	D-STAN	Rdestowiec japoński (Reynoutria japonica)	3	1
113	08-14-1-05-481 -d -00	8,68	D-STAN	Niecierpek drobnokwiatowy (Impatiens parviflora)	3	2
114	08-14-1-05-494 -b -00	6,84	D-STAN	Niecierpek drobnokwiatowy (Impatiens parviflora)	3	2
115	08-14-1-05-496 -g -00	3,04	D-STAN	Niecierpek drobnokwiatowy (Impatiens parviflora)	3	2
116	08-14-1-05-499 -a -00	4,43	D-STAN	Niecierpek drobnokwiatowy (Impatiens parviflora)	3	2
117	08-14-1-05-500 -b -00	1,58	D-STAN	Niecierpek drobnokwiatowy (Impatiens parviflora)	3	2
118	08-14-1-05-500 -c -00	4,72	D-STAN	Niecierpek drobnokwiatowy (Impatiens parviflora)	3	2
119	08-14-1-05-510 -a -00	12,04	D-STAN	Niecierpek drobnokwiatowy (Impatiens parviflora)	3	2
120	08-14-1-08-533 -b -00	14,18	D-STAN	Niecierpek drobnokwiatowy (Impatiens parviflora)	1	2
121	08-14-1-08-534 -a -00	1,50	D-STAN	Niecierpek drobnokwiatowy (Impatiens parviflora)	1	2
122	08-14-1-08-534 -c -00	5,09	D-STAN	Niecierpek drobnokwiatowy (Impatiens parviflora)	1	2
123	08-14-1-08-534 -f -00	3,51	D-STAN	Niecierpek drobnokwiatowy (Impatiens parviflora)	1	2
124	08-14-1-08-534 -g -00	4,06	D-STAN	Niecierpek drobnokwiatowy (Impatiens parviflora)	1	2
125	08-14-1-08-534 -k -00	1,79	D-STAN	Niecierpek drobnokwiatowy (Impatiens parviflora)	1	2
126	08-14-1-08-535 -b -00	0,77	D-STAN	Niecierpek drobnokwiatowy (Impatiens parviflora)	1	2
127	08-14-1-08-535 -c -00	1,67	D-STAN	Niecierpek drobnokwiatowy (Impatiens parviflora)	1	2
128	08-14-1-08-535 -j -00	2,20	D-STAN	Niecierpek drobnokwiatowy (Impatiens parviflora)	1	2
129	08-14-1-08-536 -b -00	2,01	D-STAN	Niecierpek drobnokwiatowy (Impatiens parviflora)	3	2
130	08-14-1-08-536 -c -00	1,55	D-STAN	Niecierpek drobnokwiatowy (Impatiens parviflora)	3	2
131	08-14-1-08-536 -d -00	0,80	D-STAN	Niecierpek drobnokwiatowy (Impatiens parviflora)	1	2
132	08-14-1-08-537 -a -00	1,66	D-STAN	Niecierpek drobnokwiatowy (Impatiens parviflora)	1	2
133	08-14-1-08-538 -o -00	5,40	D-STAN	Niecierpek drobnokwiatowy (Impatiens parviflora)	1	2
134	08-14-1-08-539 -a -00	1,59	D-STAN	Niecierpek drobnokwiatowy (Impatiens parviflora)	1	2
135	08-14-1-08-539 -b -00	5,76	D-STAN	Niecierpek drobnokwiatowy (Impatiens parviflora)	1	2
136	08-14-1-08-539 -c -00	1,23	D-STAN	Niecierpek drobnokwiatowy (Impatiens parviflora)	1	2
137	08-14-1-08-539 -d -00	2,20	D-STAN	Niecierpek drobnokwiatowy (Impatiens parviflora)	1	2
138	08-14-1-08-539 -f -00	3,81	D-STAN	Niecierpek drobnokwiatowy (Impatiens parviflora)	1	2

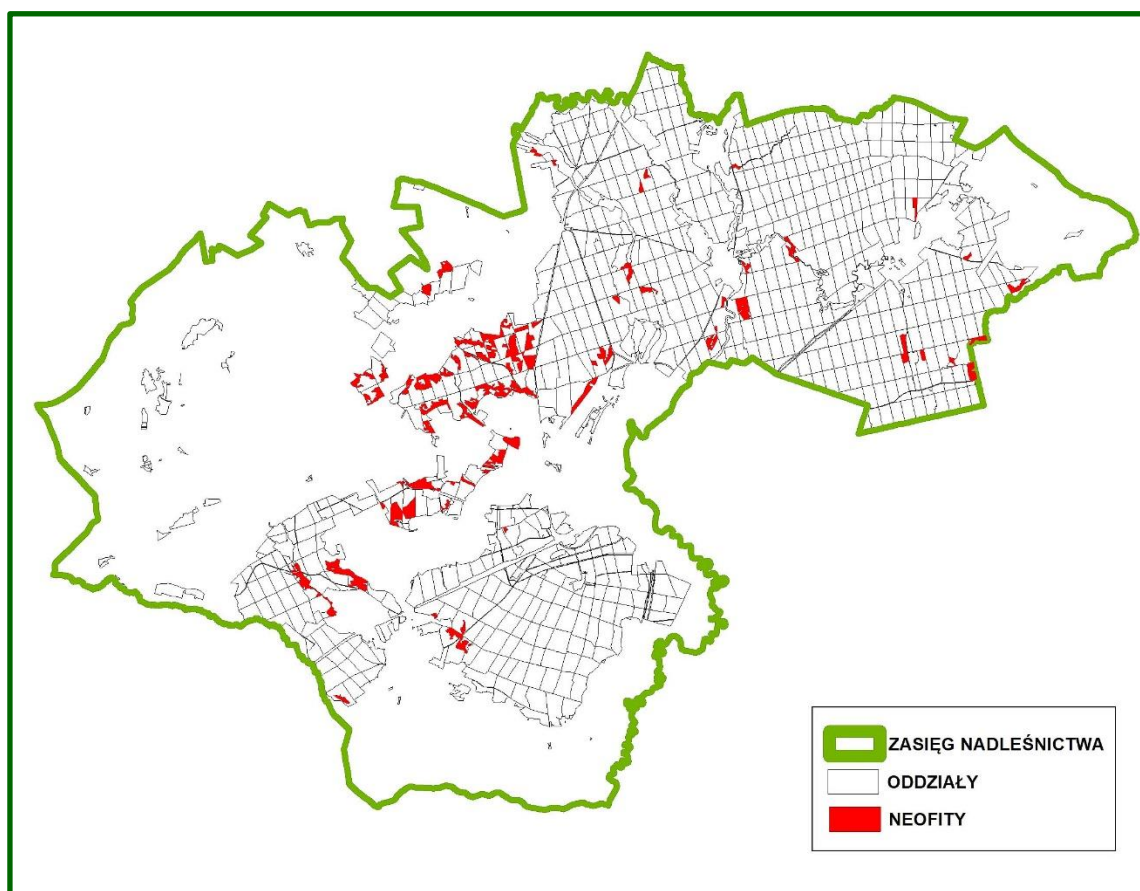
Lp	Adres leśny	[ha]	Rodzaj powierzchni	Gatunek	Stopień pokrycia	Stopień ekspansywności
1	2	3	4	5	6	7
139	08-14-1-08-540 -d -00	1,28	D-STAN	Niecierpek drobnokwiatowy (Impatiens parviflora)	2	2
140	08-14-1-08-540 -f -00	0,56	D-STAN	Niecierpek drobnokwiatowy (Impatiens parviflora)	3	2
141	08-14-1-08-542 -k -00	1,83	D-STAN	Niecierpek drobnokwiatowy (Impatiens parviflora)	2	2
142	08-14-1-08-542 -n -00	1,49	D-STAN	Niecierpek drobnokwiatowy (Impatiens parviflora)	2	2
143	08-14-1-08-545 -g -00	19,32	D-STAN	Niecierpek drobnokwiatowy (Impatiens parviflora)	1	2
144	08-14-1-08-546 -h -00	21,51	D-STAN	Niecierpek drobnokwiatowy (Impatiens parviflora)	1	2
145	08-14-1-08-547 -f -00	2,06	D-STAN	Niecierpek drobnokwiatowy (Impatiens parviflora)	1	2
146	08-14-1-09-556 -d -00	1,29	D-STAN	Niecierpek drobnokwiatowy (Impatiens parviflora)	2	1
147	08-14-1-10-648 -o -00	3,92	D-STAN	Niecierpek drobnokwiatowy (Impatiens parviflora)	2	2
148	08-14-1-10-650 -g -00	1,71	D-STAN	Niecierpek drobnokwiatowy (Impatiens parviflora)	1	2
149	08-14-1-10-660 -f -00	1,81	D-STAN	Niecierpek drobnokwiatowy (Impatiens parviflora)	4	1
150	08-14-1-10-660 -h -00	0,38	PS	Barszcz Sosnowskiego (Heracleum sosnowskyi)	2	1
151	08-14-1-10-660 -j -00	8,53	PS	Niecierpek drobnokwiatowy (Impatiens parviflora)	2	2
152	08-14-1-10-660 -j -00	8,53	PS	Barszcz Sosnowskiego (Heracleum sosnowskyi)	5	1
153	08-14-1-10-661 -c -00	9,00	D-STAN	Barszcz Sosnowskiego (Heracleum sosnowskyi)	1	1
154	08-14-1-11-696 -m -00	0,76	D-STAN	Niecierpek drobnokwiatowy (Impatiens parviflora)	2	2
155	08-14-1-11-696 -n -00	6,63	D-STAN	Niecierpek drobnokwiatowy (Impatiens parviflora)	2	2
156	08-14-1-11-696 -o -00	1,39	D-STAN	Niecierpek drobnokwiatowy (Impatiens parviflora)	2	2
157	08-14-1-11-696 -x -00	1,87	ZRAŃB	Niecierpek drobnokwiatowy (Impatiens parviflora)	2	2
158	08-14-1-11-698 -f -00	3,12	D-STAN	Niecierpek drobnokwiatowy (Impatiens parviflora)	3	2
159	08-14-1-11-698 -h -00	0,83	D-STAN	Niecierpek drobnokwiatowy (Impatiens parviflora)	2	2
160	08-14-1-11-698 -k -00	0,78	D-STAN	Niecierpek drobnokwiatowy (Impatiens parviflora)	2	2
161	08-14-1-11-698 -o -00	2,78	D-STAN	Niecierpek drobnokwiatowy (Impatiens parviflora)	3	2
162	08-14-1-11-698 -p -00	0,84	D-STAN	Niecierpek drobnokwiatowy (Impatiens parviflora)	3	2
163	08-14-1-11-698 -r -00	1,17	D-STAN	Niecierpek drobnokwiatowy (Impatiens parviflora)	3	2
164	08-14-1-11-698 -s -00	0,43	D-STAN	Niecierpek drobnokwiatowy (Impatiens parviflora)	2	2
165	08-14-1-11-704 -a -00	1,57	D-STAN	Niecierpek drobnokwiatowy (Impatiens parviflora)	2	2
166	08-14-1-11-704 -b -00	2,18	D-STAN	Niecierpek drobnokwiatowy (Impatiens parviflora)	2	2
167	08-14-1-11-704 -c -00	1,42	D-STAN	Niecierpek drobnokwiatowy (Impatiens parviflora)	2	2

Lp	Adres leśny	[ha]	Rodzaj powierzchni	Gatunek	Stopień pokrycia	Stopień ekspansywności
1	2	3	4	5	6	7
168	08-14-1-11-704 -d -00	12,78	D-STAN	Niecierpek drobnokwiatowy (Impatiens parviflora)	2	2
169	08-14-1-11-704 -h -00	2,91	D-STAN	Niecierpek drobnokwiatowy (Impatiens parviflora)	2	2
170	08-14-1-11-704 -j -00	0,84	D-STAN	Niecierpek drobnokwiatowy (Impatiens parviflora)	2	2
171	08-14-1-11-705 -a -00	1,02	D-STAN	Niecierpek drobnokwiatowy (Impatiens parviflora)	2	2
172	08-14-1-11-705 -b -00	0,47	POL ŁOW	Niecierpek drobnokwiatowy (Impatiens parviflora)	2	2
173	08-14-1-11-705 -c -00	1,18	D-STAN	Niecierpek drobnokwiatowy (Impatiens parviflora)	2	2
174	08-14-1-11-705 -f -00	0,70	RETENCJA	Niecierpek drobnokwiatowy (Impatiens parviflora)	2	2
175	08-14-1-11-705 -g -00	5,81	D-STAN	Niecierpek drobnokwiatowy (Impatiens parviflora)	2	2
176	08-14-1-11-707 -c -00	2,32	D-STAN	Niecierpek drobnokwiatowy (Impatiens parviflora)	3	2
177	08-14-1-11-707 -d -00	2,22	D-STAN	Niecierpek drobnokwiatowy (Impatiens parviflora)	3	2
178	08-14-1-11-707 -f -00	1,11	D-STAN	Niecierpek drobnokwiatowy (Impatiens parviflora)	2	2
179	08-14-1-11-707 -g -00	1,06	D-STAN	Niecierpek drobnokwiatowy (Impatiens parviflora)	2	2
180	08-14-1-11-707 -h -00	2,63	D-STAN	Niecierpek drobnokwiatowy (Impatiens parviflora)	2	2
181	08-14-1-11-707 -r -00	1,24	D-STAN	Niecierpek drobnokwiatowy (Impatiens parviflora)	2	2
182	08-14-1-11-713 -a -00	1,95	D-STAN	Niecierpek drobnokwiatowy (Impatiens parviflora)	3	2
183	08-14-1-11-714 -a -00	6,31	D-STAN	Niecierpek drobnokwiatowy (Impatiens parviflora)	2	2
184	08-14-1-11-734 -g -00	2,62	D-STAN	Niecierpek drobnokwiatowy (Impatiens parviflora)	2	2
185	08-14-1-11-734 -j -00	2,64	RETENCJA	Niecierpek drobnokwiatowy (Impatiens parviflora)	2	2

Stopień ekspansywności roślin zielnych obcego pochodzenia na terenie Nadleśnictwa Zdrojowa Góra

Neofity roślin zielnych występują w Nadleśnictwie na powierzchni 714,49 ha, dominującym gatunkiem ekspansywnym obcego pochodzenia jest niecierpek drobnokwiatowy. Rozmieszczenie występowania roślin zielnych obcego pochodzenia na tle Nadleśnictwa przedstawia poniższa mapka.

Rozmieszczenie występowania roślin zielnych obcego pochodzenia na tle Nadleśnictwa Zdrojowa Góra

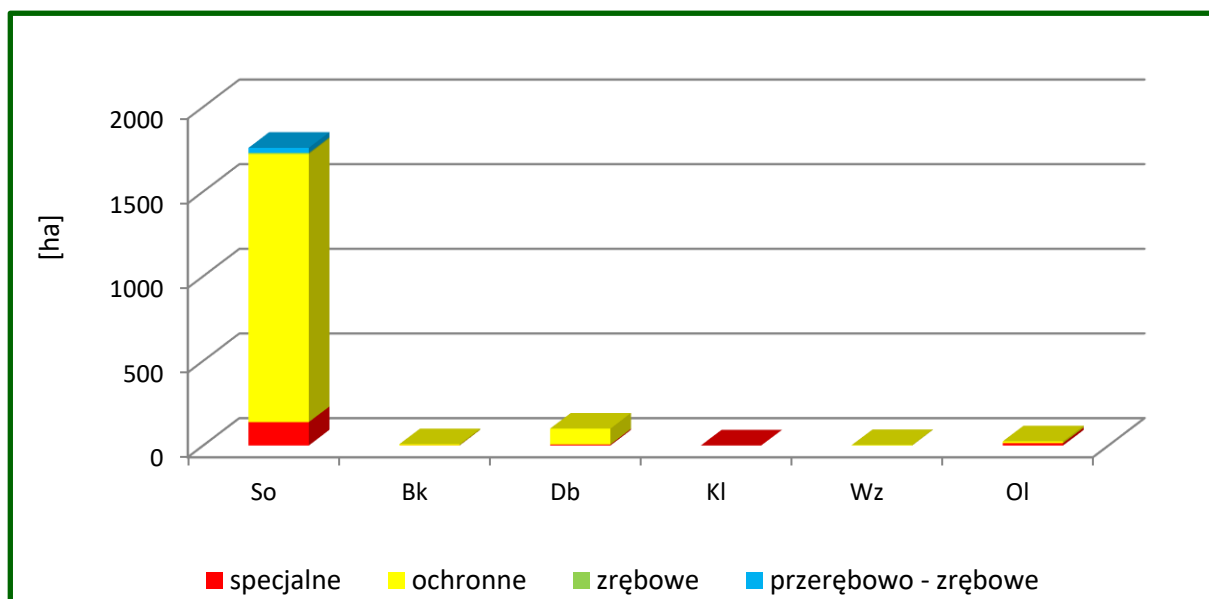
4.5.7. Drzewostany ponad 100 – letnie

W Nadleśnictwie drzewostany ponad 100-letnie zajmują łącznie 1892,41 ha, co stanowi 10,2 % powierzchni gruntów zalesionych.

Zestawienie powierzchni drzewostanów ponad 100-letnich wg gospodarstw i gatunków panujących w Nadleśnictwie Zdrojowa Góra

Gospodarstwo	Gatunek panujący	NADLEŚNICTWO	
		[ha]	[%]
1	2	5	6
Specjalne (S)	So	131,16	8,0
	Bk	0,62	
	Db	6,01	
	Kl	0,31	

Gospodarstwo	Gatunek panujący	NADLEŚNICTWO	
		[ha]	[%]
1	2	5	6
	OI	10,32	
RAZEM		152,11	
Ochronne (O)	So	1590,92	90,0
	Bk	6,60	
	Db	93,67	
	Wz	2,63	
	OI	10,32	
RAZEM		1704,14	
Zrębowe (GZ)	So	6,88	0,4
RAZEM		6,88	
Przerębowo-zrębowe (GPZ)	So	29,28	1,6
RAZEM		29,28	
Ogółem	So	1758,24	92,9
	Bk	7,22	0,4
	Db	99,68	5,3
	KI	0,31	0,0
	Wz	2,63	0,1
	OI	24,33	1,3
RAZEM		1892,41	

Powierzchnia gatunków panujących w drzewostanach ponad 100-letnich wg gospodarstw w Nadleśnictwie Zdrojowa Góra

Głównym gatunkiem panującym w drzewostanach ponad 100-letnich jest sosna zwyczajna (92,9 %). Ważnymi z uwagi na stopień naturalności i wysoki wskaźnik różnorodności biologicznej są także drzewostany z panującymi dębami (5,3%). Mogą one być potencjalnym siedliskiem gatunków cennych, wymienionych w Załącznikach II i IV do Dyrektywy Siedliskowej. 89,7% powierzchni drzewostanów ponad 100-letnich znajduje się w gospodarstwie ochronnym.

4.5.8. Ekosystemy referencyjne

W lasach Nadleśnictwa Zdrojowa Góra wytypowano 24 pododdziały (74,43 ha) lasów reprezentatywnych wyznaczonych zgodnie z Zarządzeniem nr 10 Dyrektora Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Pile z dnia 12 maja 2015 r., w sprawie wprowadzenia zasad wyznaczania, ustanawiania i funkcjonowania ekosystemów referencyjnych w nadleśnictwach nadzorowanych przez Regionalną Dyrekcję Lasów Państwowych w Pile. Wyznaczone wyłączenia są przykładami istniejących ekosystemów zachowanych w stanie naturalnym lub maksymalnie do niego zbliżone. Powierzchnie te zostały wyłączone z produkcji, są przeznaczone do naturalnego rozpadu i sukcesji.

Lokalizację, powierzchnię oraz udział siedlisk w ekosystemach przedstawia tabela.

Ekosystemy referencyjne w Nadleśnictwie Zdrojowa Góra

Lp	Adres leśny	Rodzaj pow.	STL	Siedlisko N2000	[ha]
1	2	3	4	5	6
1	08-14-1-01-13 -p -00	D-STAN	LW		1,91
2	08-14-1-01-22 -d -00	SUKCESJA	LŚW		1,23
3	08-14-1-01-22 -h -00	SUKCESJA	LŚW		0,78
4	08-14-1-01-34 -i -00	D-STAN	LŚW	9170	1,53
5	08-14-1-02-74 -d -00	D-STAN	BMŚW		1,44
6	08-14-1-02-75 -a -00	D-STAN	BMŚW		0,49
7	08-14-1-01-95 -c -00	D-STAN	BMŚW		8,63
8	08-14-1-03-191 -d -00	D-STAN	BŚW		3,40
9	08-14-1-04-207 -g -00	D-STAN	LMŚW		3,51
10	08-14-1-03-270 -g -00	D-STAN	OLJ	91E0	5,76
11	08-14-1-07-328 -n -00	D-STAN	LMW		0,74
12	08-14-1-06-369 -a -00	D-STAN	LŚW		3,50
13	08-14-1-07-383 -b -00	D-STAN	LMŚW		3,06
14	08-14-1-07-384 -b -00	D-STAN	OLJ		1,81
15	08-14-1-07-384 -h -00	D-STAN	BMŚW		5,19

Lp	Adres leśny	Rodzaj pow.	STL	Siedlisko N2000	[ha]
1	2	3	4	5	6
16	08-14-1-07-385 -a -00	D-STAN	BMB		1,41
17	08-14-1-07-385 -d -00	D-STAN	BMB		0,88
18	08-14-1-07-388 -h -00	D-STAN	LŚW	9190	2,00
19	08-14-1-07-388 -i -00	D-STAN	LMŚW		2,25
20	08-14-1-07-438 -a -00	D-STAN	LMŚW	9190	3,90
21	08-14-1-07-438 -b -00	D-STAN	OLJ	91E0	3,48
22	08-14-1-10-643 -f -00	D-STAN	BŚW	91T0	2,34
23	08-14-1-10-644 -g -00	D-STAN	BS	91T0	11,27
24	08-14-1-10-648 -o -00	D-STAN	OLJ		3,92
RAZEM					74,43

Ekosystemy referencyjne mają tworzyć sieć drzewostanów w stanie możliwie zbliżonym do naturalnego, przewidzianych do obserwacji lokalnych trendów rozwojowych bez ingerencji człowieka. Utworzenie takich miejsc powinno pozytywnie wpłynąć m.in. na rozwój populacji organizmów związanych ekologicznie z obecnością rozkładającego się drewna w ekosystemach leśnych oraz poprawić stan siedlisk chronionych na podstawie Dyrektywy Siedliskowej.

4.5.9. Drewno martwe

Martwe drewno w lesie jest środowiskiem życia wielu gatunków organizmów, zwłaszcza saprotroficznych grzybów i saproksylicznych owadów oraz gniazdujących w dziuplach ptaków. Zawarte w martwym drewnie substancje odżywcze wracają powoli do obiegu dzięki działalności reducentów i powiązanych z nimi zależnościami pokarmowymi innych organizmów.

W Nadleśnictwie Zdrojowa Góra zgodnie z ustaleniami Komisji Założeń Planu, wykonano dodatkowy pomiar drewna martwego na wybranych powierzchniach próbnych, w oparciu o § 62 IUL, tj. na co dziesiątej powierzchni próbnej zakładanej do celów inwentaryzacji miąższości metodą reprezentacyjną w każdej warstwie gatunkowo-wiekowej,

Miąższość drewna martwego określono z podziałem na drewno: martwych drzew stojących i złomów; drzew ściętych i wyrwanych oraz stanowiące fragmenty drzew martwych. Wyniki pomiaru przedstawia tabela.

Zestawienie miąższości drewna martwego w Nadleśnictwie Zdrojowa Góra

Grupy typów siedliskowych lasu	[ha]	Miąższość drewna martwego					
		Drewno martwych drzew stojących i złomów		Drewno drzew leżących i fragmentów drzew martwych		Razem	
		[m ³ /ha]	[m ³]	[m ³ /ha]	[m ³]	[m ³ /ha]	[m ³]
1	2	3	4	5	6	7	8
Bory suche i świeże	4564,84	2,78	12678,96	4,54	20721,31	7,32	33400,27
Bory i lasy bagienne	182,37	7,56	1378,17	16,40	2991,6	23,96	4369,77
Bory mieszane świeże i wilgotne	5180,14	2,81	14533,67	4,87	25219,49	7,67	39753,16
Lasy świeże i wilgotne	6339,43	3,47	22004,30	6,61	41885,73	10,08	63890,04
Ogółem N-ctwo	16266,78	3,11	50595,10	5,58	90818,14	8,69	141413,22

Łącznie w Nadleśnictwie Zdrojowa Góra zainwentaryzowano 141413,22 m³ drewna martwego, w tym martwych drzew stojących i złomów – 50595,10 m³, drzew leżących i fragmentów drzew martwych – 900818,14 m³. W przeliczeniu na 1 ha daje to odpowiednio: w Nadleśnictwie 8,69 m³/ha, w tym drzew stojących – 3,11 m³/ha, drzew leżących – 5,58 m³/ha.

5. WALORY HISTORYCZNO-KULTUROWE

5.1. Stanowiska archeologiczne

Na gruntach Nadleśnictwa Zdrojowa Góra występują stanowiska archeologiczne objęte ochroną archeologiczno-konserwatorską. Są to ślady osadnictwa, grodziska i obozowiska z dawnych epok oraz cmentarzyska kurhanowe i grobowce. Ze względu na charakter tej ochrony wyróżnia się strefy:

➤ **Strefa „W.I” – bez działalności gospodarczych w obrębie stanowiska/obiektu.**

Strefa obejmuje: cmentarze nowożytnie, cmentarzyska archeologiczne (zarówno płaskie ewidencyjne, jak o własnej formie terenowej: kurhany rejestrowe/ewidencyjne jak i nowo odkryte grodziska różnych typów.

W strefie tej obowiązują następujące rygory:

- zakaz wszelkiej działalności inżynierskiej, budowlanej i innej związanej z pracami ziemnymi (np. kopanie studni, melioracji, karczowania drzew, itd.) – w obszarze bezpośredniego oddziaływania dla obiektu lub formy terenowej.
- w przypadku użytkowania rębego wyżej wymienione obiekty wraz z ich obszarem bezpośredniego oddziaływania należy lokalizować w granicach kęp ekologicznych,
- w przypadku pozostałych zabiegów pielęgnacyjnych dopuszcza się ich prowadzenie w granicach wyżej wymienionych obiektów, w sposób nieingerujący w ich formę terenową.

➤ **Strefa „W.II” – działalność gospodarcza z ograniczeniami.**

Strefa obejmuje: pozostałości obiektów interpretowanych jako relikty działalności związanych z eksploatacją powierzchni pozrębowych w późnym średniowieczu i nowożytności (mielerze i przypuszczalne miejsca produkcji potażu) oraz antropogeniczne formy terenowe o obecnie nieokreślonej funkcji.

W strefie tej obowiązują następujące rygory:

- prowadzenie prac gospodarczych w sposób ograniczający naruszenie form terenowych;
- w przypadku podjęcia realizacji inwestycji na terenie objętym granicami strefy obowiązuje przeprowadzenie badań ratowniczych na koszt inwestora, wyprzedzających proces przygotowania inwestycji;
- rozpoczęcie prac ziemnych związanych z realizacją inwestycji uzależnia się od uzyskania stosownego zezwolenia od Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

➤ **Strefa „W.III” – działania gospodarcze bez ograniczeń.**

Wykaz stanowisk archeologicznych na gruntach Nadleśnictwa Zdrojowa Góra wpisanych do rejestru zabytków – strefa W

Lp.	Adres leśny	Pow. [ha]	AZP/Nr stan.	Opis obiektu, chronologia, uwagi
1	2	3	4	5
1.	08-14-1-09-593 -a -00	0,77	34-26/92	Nazwa: Piła, st. 92, cmentarzysko kurhanowe, pradzieje Rej. zabytków 46/Wlkp/A , data wpisu 2001-01-15 Strefa obejmuje oddz. 593 (wg Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Piły – Uchwała nr XXX/316/20 RM Piły z dnia 29 września 2020 roku). Wg danych zamieszczonych w POP na lata 2012-2021 występujące na tym obszarze obiekty opisywane jako kurhany są prawdopodobnie naturalnymi wydiami – pracownicy Muzeum Okręgowego w Pile wykluczyli ich antropogeniczne pochodzenie.
	08-14-1-09-593 -b -00	1,95		
	08-14-1-09-593 -c -00	7,28		
	08-14-1-09-593 -d -00	0,62		
	08-14-1-09-593 -f -00	4,44		
	08-14-1-09-593 -g -00	7,65		
	08-14-1-09-593 -h -00	0,59		
	08-14-1-09-593 -i -00	0,20		
	08-14-1-09-593 -j -00	0,40		
	08-14-1-09-593 -k -00	2,22		
	08-14-1-09-593 --a -00	0,95		
	08-14-1-09-593 --b -00	0,03		
	RAZEM	27,10		
2.	08-14-1-09-601 -a -00	4,50	37-25/46	Nazwa: Stobno, st. 46, cmentarzysko kurhanowe, epoka żelaza Rej. zabytków 13/Wlkp/C , data wpisu 2003-12-31
	08-14-1-09-601 -d -00	4,08		
	08-14-1-09-601 -f -00	1,29		
	08-14-1-09-601 -g -00	0,63		
	08-14-1-09-601 -h -00	1,62		
	08-14-1-09-601 -i -00	0,19		
	RAZEM	12,31		
3.	08-14-1-09-613 -n -00	0,12	37-25/54	Nazwa: Stobno, st. 54, cmentarzysko kurhanowe, pradzieje Rej. zabytków 14/Wlkp/C , data wpisu 2003-12-31
	08-14-1-09-613 -o -00	14,42		
	08-14-1-09-613 -p -00	0,97		
		RAZEM		
4.	08-14-1-09-623 -b -00	7,90	37-25/42	Nazwa: Stobno, st. 42, cmentarzysko kurhanowe, epoka żelaza Rej. zabytków 8/Wlkp/C , data wpisu 2002-12-17 Wg danych zamieszczonych w POP na lata 2012-2021 występujące na tym obszarze obiekty opisywane jako kurhany są prawdopodobnie naturalnymi wydiami – pracownicy Muzeum Okręgowego w Pile wykluczyli ich antropogeniczne pochodzenie.
		RAZEM		
Razem strefa W – grunty w rejestrze zabytków		62,82		

**Wykaz pododdziałów ze stanowiskami archeologicznymi w strefie W.I w Nadleśnictwie
Zdrojowa Góra**

Lp.	Adres leśny	Pow. [ha]	AZP	Opis obiektu, chronologia, uwagi
1	2	3	4	5
1.	08-14-1-04-166 -b -00	9,32	35-25	stanowisko archeologiczne LAS 110; ORW, 1 kurhan z nasypem kamiennym wys. ok. 1,5 m
2.	08-14-1-08-349 -h -00	7,05	36-25	stanowisko archeologiczne LAS 117; PRAH (ORW), 2 kurhany z nasypem kamiennym wys. ok. 1 m
	08-14-1-08-403 -b -00	6,44		
Razem strefa W.I		22,81		

W 2020 r. przeprowadzono inwentaryzację obiektów dziedzictwa kulturowego na gruntach zarządzanych przez Nadleśnictwo Zdrojowa Góra. Wykonano ją zgodnie z wytycznymi wypracowanymi przez Zespół zadaniowy ds. inwentaryzacji archeologicznej gruntów zarządzanych przez Nadleśnictwa wchodzące w skład RDLP w Pile.

W wyniku prac Zespołu uzyskano nowe dane odnośnie kolejnych obiektów, które mogą być stanowiskami archeologicznymi. Wykaz stanowisk wraz z opisem i rodzajem strefy zamieszczono w tabelach.

**Wykaz pododdziałów ze stanowiskami archeologicznymi w proponowanej strefie W.I
w Nadleśnictwie Zdrojowa Góra – potencjalne stanowiska archeologiczne**

Lp.	Adres leśny	Rodzaj pow.	Pow. [ha]	AZP	Opis
1	2	3	4	5	6
1.	08-14-1-01-50 -f	D-STAN	2,13	35-25	forma terenowa około 3x5 m, otoczona pozostałościami ogrodzenia – grobowiec?
2.	08-14-1-04-128 -f	D-STAN	2,29	35-26	kurhan z nasypem ziemnym, wys. do ok. 1 m, cmentarzysko w układzie liniowym
3.	08-14-1-04-128 -g	D-STAN	4,22	35-26	kurhan z nasypem ziemnym, wys. do ok. 1 m, cmentarzysko w układzie liniowym
4.	08-14-1-04-161 -d	D-STAN	16,80	35-26	silnie zniwelowany kurhan z nasypem ziemnym, przeorany, wys. do ok. 0,3 m
5.	08-14-1-04-208 -a	D-STAN	1,09	35-26	silnie zniwelowany kurhan z nasypem ziemnym, wys. do ok. 0,5 m
6.	08-14-1-04-208 -b	D-STAN	1,85	35-26	silnie zniwelowany kurhan z nasypem ziemnym, wys. do ok. 0,5 m
7.	08-14-1-04-237 -k	D-STAN	5,40	35-26	kurhan z nasypem ziemnym, uszkodzony dwoma wykrotami, wys. do ok. 0,5 m
8.	08-14-1-06-271 -f	D-STAN	12,67	35-27	cmentarzysko kurhanowe badane w początkach XX w., układ liniowy
9.	08-14-1-08-252 -a	R	33,38	36-25	kurhan z nasypem kamienno-ziemnym, wys. do ok. 1 m
10.	08-14-1-08-294 -h	D-STAN	2,11	36-25	kurhan z nasypem ziemnym, wys. do ok. 0,7 m
11.	08-14-1-06-518 -b	D-STAN	17,66	36-27	grodek stożkowaty, wysokość do około 1,5 m, PS-NOW

Lp.	Adres leśny	Rodzaj pow.	Pow. [ha]	AZP	Opis
1	2	3	4	5	6
12.	08-14-1-05-494 -c	D-STAN	0,79	36-28	grodek/strażnica, PS/NOW, wysokość około 1 m, polepa, węgle drzewne
13.	08-14-1-10-672 -a	D-STAN	2,16	38-25	grobowiec z kamienia ciosanego
Razem strefa WI			102,55		

Dzięki zastosowaniu najnowszych zdobyczy techniki archeologia zyskała wiele nowych możliwości poznawczych. Dotyczy to głównie laserowego skaningu lotniczego (ALS), który pozwala na rejestrację rzeźby terenu z dokładnością do 15 cm, a tym samym stał się doskonałym narzędziem do rejestracji stanowisk archeologicznych o własnej manifestacji terenowej.

Wśród takich obiektów, jak kurhany czy grodziska o "oczywistej" wartości archeologicznej do katalogu odkrywanych stanowisk dołączyły również pola mielerzy.

Pierwotnie mielerz posiadał formę stosu drewna, który uszczelniony był ziemią lub darnią i w takiej postaci podpalany. Tak uzyskane warunki powodowały, iż drewno nie ulegało spaleni, a zwęgleniu.

Zachowane do dzisiaj pozostałości mielerzy posiadają własną formę terenową w postaci niewielkiego nasypu ziemnego o średnicy 8-10 m oraz wysokości około 0,5 m. Występują w skupiskach o dość regularnym rozplanowaniu.

Podczas procesu weryfikacji Numerycznego Modelu Terenu zaobserwowano znaczne pola mielerzy, które są zlokalizowane w 147 włączeniach na łącznej powierzchni 974,45 ha.

Wykaz pododdziałów ze stanowiskami archeologicznymi w proponowanej strefie W.II w Nadleśnictwie Zdrojowa Góra - mielerze

Lp.	Adres leśny	Rodzaj pow.	Pow. [ha]	Opis
1	2	3	4	5
1.	01-1 -h	D-STAN	3,49	pole mielerzy
2.	01-1 -i	D-STAN	3,67	pole mielerzy
3.	01-10 -a	D-STAN	3,43	pole mielerzy
4.	01-10 -b	D-STAN	3,52	pole mielerzy
5.	01-10 -g	D-STAN	10,45	mielerz
6.	01-11 -a	D-STAN	4,85	pole mielerzy
7.	01-11 -f	D-STAN	2,75	mielerz
8.	01-12 -d	D-STAN	2,16	mielerz
9.	01-2 -g	D-STAN	6,8	pole mielerzy
10.	01-3 -c	D-STAN	2,98	pole mielerzy
11.	01-3 -g	D-STAN	2,47	pole mielerzy
12.	01-3 -h	D-STAN	3,74	pole mielerzy
13.	01-4 -b	D-STAN	9,31	pole mielerzy
14.	01-43 -c	D-STAN	2,21	pole mielerzy

Lp.	Adres leśny	Rodzaj pow.	Pow. [ha]	Opis
1	2	3	4	5
15.	01-43 -d	D-STAN	2,71	pole miערzy
16.	01-43 -h	D-STAN	2,31	pole miערzy
17.	01-43 -i	D-STAN	5,58	pole miערzy
18.	01-43 -j	D-STAN	3,08	pole miערzy
19.	01-43 -m	D-STAN	2,63	pole miערzy
20.	01-44 -d	D-STAN	2,46	pole miערzy
21.	01-44 -f	D-STAN	6	pole miערzy
22.	01-45 -d	D-STAN	1,83	pole miערzy
23.	01-5 -b	D-STAN	3,39	pole miערzy
24.	01-88 -c	D-STAN	6,37	pole miערzy
25.	01-88 -d	D-STAN	5,96	pole miערzy
26.	01-89 -k	D-STAN	3,25	pole miערzy
27.	02-106 -a	D-STAN	5,16	pole miערzy
28.	02-106 -b	D-STAN	3,91	pole miערzy
29.	02-107 -c	D-STAN	1,01	pole miערzy
30.	02-107 -d	D-STAN	4,76	pole miערzy
31.	02-107 -g	D-STAN	4,19	pole miערzy
32.	02-107 -h	D-STAN	1,55	pole miערzy
33.	02-108 -a	D-STAN	2,48	pole miערzy
34.	02-108 -b	D-STAN	4,32	pole miערzy
35.	02-108 -c	D-STAN	4,8	pole miערzy
36.	02-108 -h	D-STAN	2,55	pole miערzy
37.	02-109 -a	ZRĄB	3,95	pole miערzy
38.	02-109 -c	D-STAN	6,77	pole miערzy
39.	02-109 -d	D-STAN	3,46	pole miערzy
40.	02-109 -f	D-STAN	1,46	pole miערzy
41.	02-110 -a	D-STAN	11,44	pole miערzy
42.	02-111 -a	D-STAN	4,88	pole miערzy
43.	02-111 -d	D-STAN	5,62	pole miערzy
44.	02-222 -d	D-STAN	4,11	pole miערzy
45.	02-222 -f	D-STAN	6,25	pole miערzy
46.	02-265 -b	D-STAN	1,73	pole miערzy
47.	02-265 -c	D-STAN	7,56	pole miערzy
48.	02-57 -a	D-STAN	4,22	pole miערzy
49.	02-57 -b	E-PS	0,38	pole miערzy
50.	02-57 -f	D-STAN	3,51	pole miערzy
51.	02-57 -g	D-STAN	3,79	pole miערzy
52.	02-57 -h	D-STAN	3,6	pole miערzy
53.	02-72 -a	D-STAN	6,67	pole miערzy
54.	02-72 -b	D-STAN	8,06	pole miערzy
55.	02-72 -c	D-STAN	0,8	pole miערzy
56.	02-73 -f	D-STAN	9,97	pole miערzy
57.	02-74 -a	D-STAN	9,1	pole miערzy
58.	02-74 -h	D-STAN	4,31	pole miערzy
59.	02-74 -i	D-STAN	5,64	pole miערzy

Lp.	Adres leśny	Rodzaj pow.	Pow. [ha]	Opis
1	2	3	4	5
60.	02-75 -g	D-STAN	16,68	pole mielerzy
61.	02-75 -j	D-STAN	1,14	pole mielerzy
62.	02-76 -f	D-STAN	10,11	pole mielerzy
63.	02-76 -g	D-STAN	3,51	pole mielerzy
64.	02-76 -h	D-STAN	1,53	pole mielerzy
65.	02-76 -i	D-STAN	2,34	pole mielerzy
66.	02-76 -j	D-STAN	1,25	pole mielerzy
67.	02-76 -k	D-STAN	4,25	pole mielerzy
68.	02-77 -a	D-STAN	2,13	pole mielerzy
69.	02-77 -b	D-STAN	3,45	pole mielerzy
70.	02-77 -c	D-STAN	5,62	pole mielerzy
71.	02-77 -d	D-STAN	7,6	pole mielerzy
72.	03-120 -c	D-STAN	5,53	pole mielerzy
73.	03-120 -d	D-STAN	3,92	pole mielerzy
74.	03-121 -a	D-STAN	3,72	pole mielerzy
75.	03-121 -d	D-STAN	1,69	pole mielerzy
76.	03-121 -f	D-STAN	3,22	pole mielerzy
77.	03-121 -h	D-STAN	2,82	pole mielerzy
78.	03-140 -b	D-STAN	16,04	mielerz
79.	03-223 -a	D-STAN	4,15	pole mielerzy
80.	03-223 -b	D-STAN	16,07	pole mielerzy
81.	03-226 -d	D-STAN	7,37	pole mielerzy
82.	03-266 -a	D-STAN	0,87	pole mielerzy
83.	03-266 -b	D-STAN	10,37	pole mielerzy
84.	03-267 -a	D-STAN	11,36	pole mielerzy
85.	03-267 -b	D-STAN	11,02	pole mielerzy
86.	03-267 -d	D-STAN	1,24	pole mielerzy
87.	03-267 -f	D-STAN	1,91	pole mielerzy
88.	03-268 -c	D-STAN	8,44	pole mielerzy
89.	03-268 -g	D-STAN	3,2	pole mielerzy
90.	03-269 -b	D-STAN	1,77	pole mielerzy
91.	03-269 -c	ZRĄB	2,05	pole mielerzy
92.	03-269 -f	D-STAN	2,76	pole mielerzy
93.	03-59 -b	D-STAN	14,37	mielerz
94.	03-79 -a	D-STAN	4,24	pole mielerzy
95.	03-79 -b	ZRĄB	3,94	pole mielerzy
96.	03-86 -r	D-STAN	0,88	pole mielerzy
97.	04-201 -a	D-STAN	4,55	mielerz
98.	04-202 -a	D-STAN	8,56	mielerz
99.	05-498 -a	D-STAN	7,62	mielerz
100.	05-499 -f	D-STAN	7,78	pole mielerzy
101.	06-272 -n	D-STAN	6,04	mielerz, częściowo naruszony przez rów graniczny
102.	06-273 -h	ZRĄB	3,38	mielerz
103.	06-273 -k	D-STAN	4,47	mielerz

Lp.	Adres leśny	Rodzaj pow.	Pow. [ha]	Opis
1	2	3	4	5
104.	06-275 -g	D-STAN	2,09	mielerz
105.	06-315 -b	D-STAN	17,12	pole mielerzy
106.	06-315 -g	D-STAN	3,27	pole mielerzy
107.	06-316 -a	D-STAN	18,14	pole mielerzy
108.	06-316 -b	D-STAN	7,69	pole mielerzy
109.	06-316 -c	D-STAN	2,82	pole mielerzy
110.	06-318 -a	D-STAN	6,21	pole mielerzy
111.	06-318 -b	D-STAN	1,3	pole mielerzy
112.	06-318 -c	D-STAN	19,86	pole mielerzy
113.	06-319 -g	D-STAN	5,04	pole mielerzy
114.	06-321 -g	D-STAN	2,93	mielerz, przeorany
115.	06-369 -d	D-STAN	7,37	pole mielerzy
116.	06-370 -a	D-STAN	28,68	pole mielerzy
117.	06-419 -a	D-STAN	3,48	pole mielerzy
118.	06-419 -b	D-STAN	4,53	pole mielerzy
119.	06-419 -d	D-STAN	0,61	pole mielerzy
120.	06-428 -j	D-STAN	7,83	pole mielerzy
121.	06-429 -d	D-STAN	4,22	pole mielerzy
122.	06-429 -f	D-STAN	5,14	pole mielerzy
123.	06-460 -a	D-STAN	15,59	pole mielerzy
124.	06-461 -a	D-STAN	28,32	pole mielerzy
125.	06-462 -a	D-STAN	3,94	pole mielerzy
126.	06-462 -c	D-STAN	10,25	pole mielerzy
127.	06-464 -b	D-STAN	3,38	pole mielerzy
128.	06-464 -c	ZRĄB	3,91	pole mielerzy
129.	06-464 -f	D-STAN	3,15	pole mielerzy
130.	06-469 -a	D-STAN	10,8	pole mielerzy
131.	06-469 -b	D-STAN	9,01	pole mielerzy
132.	06-470 -b	D-STAN	15,31	pole mielerzy
133.	06-483 -a	D-STAN	23,48	pole mielerzy
134.	06-485 -a	D-STAN	14,25	pole mielerzy
135.	06-485 -b	D-STAN	13,92	pole mielerzy
136.	06-486 -a	D-STAN	22,34	pole mielerzy
137.	06-486 -b	D-STAN	6,54	pole mielerzy
138.	06-487 -a	D-STAN	28,34	pole mielerzy
139.	06-488 -a	D-STAN	23,2	pole mielerzy
140.	06-502 -a	D-STAN	28,78	mielerz, głęboka orka
141.	06-504 -c	D-STAN	11,68	pole mielerzy
142.	06-506 -c	D-STAN	14,93	pole mielerzy
143.	06-509 -a	D-STAN	10,16	pole mielerzy
144.	06-519 -a	D-STAN	6,99	mielerz
145.	06-519 -b	D-STAN	2,19	mielerz
146.	06-519 -c	D-STAN	0,51	mielerz
147.	06-519 -f	D-STAN	10,78	mielerz
Razem W.II - mielerze			974,45	

Prace gospodarcze w lasach obejmujących stanowiska archeologiczne należy prowadzić w porozumieniu i uzgodnieniu z urzędami konserwatorskimi.

5.2. Cmentarze i miejsca pamięci

➤ *Cmentarze*

W trakcie prac taksacyjnych zaewidencjonowano na gruntach Nadleśnictwa 3 stare cmentarze, będące obiektami dziedzictwa kulturowego. Ich lokalizację i charakterystykę przedstawiono w tabeli.

Wykaz nieczynnych cmentarzy na gruntach Nadleśnictwa Zdrojowa Góra

Lp.	Leśnictwo Oddz., pododz.	Gmina Obręb ewidencyjny	Pow. ha	Opis obiektu
1	2	3	4	5
1.	Płociczno 375d	Krajenka Obszar wiejski Skórka	0,27	Cmentarz leśników, zadrz. Lp130, Db110, Św110, Brz110, Św60, Lp60, Md60, Ak60
2.	Leśny Dworek 698j	Szydłowo Kłoda	0,28	Cmentarz nieczynny, zadrz. So100, So70, So35
3.	Leśny Dworek 708b	Trzcianka Obszar wiejski Leśny Dworek	0,13	Cmentarz ewangelicki - nieczynny, wpisany do rejestru zabytków, zadrz. Db150, Lp60
Razem			0,68	

W trakcie prac urzędniowych zainwentaryzowano również pozostałości nieczynnych cmentarzy, które nie stanowią odrębnych wyłączeń. Zlokalizowane są w:

- oddz. 689a – w cz. N o pow. 0,12 ha, zadrz. K1100, Bk100, Db100, Gb100;
- oddz. 542r – w cz. N o pow. 0,16 ha, zadrz. Db90, Św65, So65, Brz65;
- oddz. 473c – w cz. N, o pow. 0,05 ha, zachowane ogrodzenie kamienne;
- oddz. 157o – w cz. N, o pow. 0,30 ha, zadrz. So36, Db36, Brz36, Lp36, Md36.

➤ *Miejsca pamięci - Cmentarz Leśników*

Cmentarz Leśników (fot. Jarosław Ramucki)

W 1773 roku obok istniejącej już osady Dobrzyca (zwanej kiedyś Borki), na zachodnim brzegu Gwdy pojawiła się osada Gonie, która miała 4 łany powierzchni i obejmowała lasy królewskie starostwa zelgniewskiego. W XIX wieku zamieszkiwało ją 69 mieszkańców, z czego 2/3 ludności to ewangelicy pochodzenia niemieckiego, a 1/3 to Polacy. Na terenie obecnego Leśnictwa Płociczno mieszkańcy osady założyli cmentarz, na który odprowadzali swoich najbliższych. W późniejszych latach cmentarz odszedł w zapomnienie i coraz bardziej niszczał. Uratowali go miejscowi leśnicy, którzy bezinteresownie o niego dbali. Najstarszą mogiłą jest grób małej Ani Schonfeld urodzonej 24 września 1886 roku, a zmarłej 22 lipca 1887 roku. Krzyż z jej nagrobka, z porcelanową płytką, przeleżał ponad 60 lat ukryty pod liśćmi. Miejsce ostatniego spoczynku znaleźli tu także miejscowi leśnicy. Jednym z nich był Willi Koschanke, który razem z żoną został rozstrzelany na ganku leśniczówki w lutym 1945 roku. Oboje spoczywają obok Hansa Koschanke (ojca Willego), zmarłego w 1942 roku. Jednym z inicjatorów przywrócenia blasku Cmentarzowi Leśników był tutejszy tragicznie zmarły leśniczy Zdzisław Krause, który spoczął w tym miejscu wraz z małżonką 29 marca 2012 roku. Wszyscy służyli lasom.

W ramach obchodów 60-lecia utworzenia Nadleśnictwa Zdrojowa Góra 3 listopada 2006 roku na małej, leśnej nekropolii odsłonięto kamień upamiętniający zmarłych leśników. W alejce wiodącej przez cmentarz zostały ustawione kamienie pamiątkowe wszystkich leśników, którzy "niezależnie od tego, jakiej byli narodowości - wszyscy ukochali las i jemu służyli" (A.J. Sterczewski). "Każdy kamień to symbol, pamiątka człowieka, który miał własną osobistą historię, ale łączyła ich miłość do lasu i przez swoją odpowiedzialną pracę kształtowali oblicze tego miejsca, tych okolic, tych lasów" (R. Chwaliszewski).

Ksiądz Słowik, były kustosz z sanktuarium w Skrzatuszu, zaproponował przy wejściu na cmentarz tablicę z następującą sentencją: Memoria necessarium vitae bonum (Pamięć jest niezbędnym dobrem życia) musimy pamiętać, bo żyjemy tak długo, jak długo pamiętają nas inni.

6. ZAGROŻENIA ŚRODOWISKA

Stan lasów jest miernikiem zagrożeń całego środowiska przyrodniczego. Las jest najbardziej czułym wskaźnikiem negatywnych zmian, a jednocześnie najtrudniejszym do odtworzenia ekosystemem.

Spośród wielu groźnych dla lasów czynników tylko część może je zniszczyć w ciągu bardzo krótkiego czasu. Taki typ działania wykazują np.: ogień, huragany, powodzie, itp. Pozostałe powodują najczęściej różnorakie uszkodzenia, w wyniku których rozwijają się mniej lub bardziej przewlekłe procesy chorobowe.

Wzajemne powiązanie kilku czynników, polegające na jednoczesnym lub następującym po sobie występowaniu, powoduje, że ich oddziaływanie jest silniejsze, a niszczący efekt końcowy większy niż zwykła suma efektów poszczególnych czynników.

Lasy Nadleśnictwa Zdrojowa Góra narażone mogą być na oddziaływanie następujących czynników:

- abiotycznych:
  - wiatry,
  - opady i osady atmosferyczne,
  - wyładowania atmosferyczne,
  - wahania temperatur;
  - zaburzenia gospodarki wodnej;
- biotycznych:
  - szkodniki owadzie (pierwotne, wtórne),
  - grzybowe choroby infekcyjne (korzeni, pędów, liści),
  - nadmierne występowanie zwierząt roślinożernych;
- antropogenicznych:
  - zanieczyszczenie powietrza,
  - zanieczyszczenie wód i gleb,
  - pożary lasu,
  - szkodnictwo leśne.

6.1. Zagrożenia abiotyczne

Wśród zagrożeń abiotycznych w lasach Nadleśnictwa Zdrojowa Góra najważniejsze znaczenie mają: wiatry, wahania temperatury, w tym niskie i wysokie temperatury oraz zakłócenia stosunków wodnych, w tym podtopienia i zalania.

6.1.1. Wiatry

Wiatr jest jednym z czynników przyrody nieożywionej mający duże znaczenie dla prowadzenia gospodarki leśnej. Powoduje przesychnanie gleby, jej zubożanie, utratę ciepła i wilgoci oraz głównie uszkodzenia mechaniczne: obłamywanie gałęzi, naruszanie systemu korzeniowego, pęknięcie strzał, wywracanie drzew z korzeniami lub łamanie drzew grupowo, gniazdowo, pasowo i powierzchniowo. Czasem szkody mogą przyjmować rozmiary klęskowe. Największe szkody powstają w miejscach narażonych na działanie panujących wiatrów: na skrajach drzewostanów, w gniazdach, w lukach. Najbardziej wrażliwe na wiatr są gatunki iglaste, zwłaszcza świerk, a z gatunków liściastych – buk. Stopień odporności drzew zależy od rozwoju systemu korzeniowego, budowy strzały, uformowania korony. O odporności drzewostanów decyduje także skład gatunkowy, zwarcie, struktura i ściany ochronne. Najodporniejsze są drzewostany różnowiekowe, wielogatunkowe, wyhodowane w luźnym zwarcu, z nisko osadzonymi koronami, mogące wykształcić silny system korzeniowy. Znaczny wpływ na wielkość szkód ma rodzaj stosowanej rębni. Największe zniszczenia wiatry wyrządzają w jednogatunkowych drzewostanach o złym stanie zdrowotnym, zwłaszcza porażonym przez opieńkę i hubę korzeni oraz spalowane przez zwierzyńkę. Przeciwdziałać szkodom od wiatru można za pomocą czynności gospodarczych korzeniowy. Znaczny wpływ na wielkość szkód ma rodzaj stosowanej rębni. Największe zniszczenia wiatry wyrządzają w jednogatunkowych drzewostanach o złym stanie zdrowotnym, zwłaszcza porażonym przez opieńkę i hubę korzeni oraz spalowane przez zwierzyńkę. Przeciwdziałać szkodom od wiatru można za pomocą czynności gospodarczych z zakresu urządzania i hodowli lasu. Podstawowe czynności to:

- zachowanie ładu przestrzennego,
- zaplanowanie właściwego składu drzewostanów,
- planowanie rębni i bezpiecznego kierunku cięć,
- tworzenie ścian ochronnych,
- rozluźnienie więźby sadzenia na terenach zagrożonych,
- właściwe prowadzenie cięć pielęgnacyjnych,
- ograniczanie rozwoju szkodników wtórnych,

- prawidłowe zwalczanie masowych pojawów owadów,
- usuwanie wywrotów i złomów, przestrzeganie zasad higieny lasu,
- utrzymywanie odpowiedniego stanu zwierzyny łownej.

W ostatnim dziesięcioleciu (lata 2011-2020) na gruntach zarządzanych przez Nadleśnictwo Zdrojowa Góra odnotowano uszkodzenia od wiatru na łącznej powierzchni 11,47 ha (2012 – 5,18 ha, 2020 – 6,29 ha). Są to dane uzyskane z Zespołu Ochrony Lasu w Szczecinku.

6.1.2. Opady i osady atmosferyczne

Latem występują niekiedy dłuższe okresy bezdeszczowe (1-2 miesięczne), które w połączeniu z wysokimi temperaturami (+30°C i wyżej) mogą spowodować znaczne osłabienie drzewostanów. Małą ilością opadów charakteryzuje się również początek wiosny. Powstają wtedy szkody w uprawach, głównie sosnowych, świerkowych i bukowych, gdyż sadzonki w takich warunkach słabną i zamierają. W starszych drzewostanach podczas długotrwałych susz cierpi głównie świerk i buk, szczególnie w przypadku gwałtownego odsłonięcia pni. Zjawiskiem wtórnym mogą być martwice, pęknięcie i odpadanie kory.

Nadmierne opady atmosferyczne mogą stanowić zagrożenie dla lasu. Mogą wystąpić w postaci deszczu, gradu, okiści, gołoledzi i szadzi. Bardzo silne deszcze mogą powodować mechaniczne uszkodzenia roślin. Szkody wywołane gradem mogą być bardzo duże zwłaszcza w młodych drzewostanach do 15 roku życia: sadzonki na uprawach mogą być całkowicie zniszczone. W starszych drzewostanach szkody polegają na uszkodzeniu liści, kwiatów, owoców, pędów i kory. Następstwem uszkodzeń mogą być choroby drzew, wzrost podatności na zasiedlenie przez szkodniki wtórne.

Śnieg przy bezwietrznej pogodzie i temperaturze ok. 0°C może powodować okiść. Pod ciężarem śniegu łamią się gałęzie i wierzchołki, przeginają, łamią i wywalają drzewa. Zapobieganie szkodom polega na doborze odpowiedniego składu gatunkowego oraz wykonywaniu odnowień (rozrzedzaniu więźby) i zabiegów pielęgnacyjnych tak, aby drzewostany były odporne na okiść.

Gołoledź powstaje, gdy na zmrożone kory i pnie drzew pada deszcz. Powstająca warstwa lodu może powodować nadmierne obciążenie drzew i ich uszkodzenia. Wrażliwe gatunki to sosna, olsza i buk. Mało wrażliwe są modrzew i brzoza.

Szadz powstaje w wyniku zetknięcia oziębionej mgły z gałązkami korony drzew. Powoduje szkody podobne do tych od gołoledzi.

W ostatnim dziesięcioleciu (lata 2011-2020) na gruntach zarządzanych przez Nadleśnictwo Zdrojowa Góra odnotowano podtopienia i zalania na szkółce leśnej na łącznej powierzchni 0,23 ha (2013 – 0,09 ha, 2014 – 0,07 ha, 2018 – 0,02 ha, 2019 – 0,01 ha, 2020 – 0,04 ha) oraz w uprawach i młodnikach na powierzchni 0,10 ha (2018). Są to dane uzyskane z Zespołu Ochrony Lasu w Szczecinku.

6.1.3. Wyladowania atmosferyczne

Na pioruny najbardziej narażone są wysokie drzewa rosnące na wilgotnych glebach, dobrze zakorzenione. Szkody mają charakter mechaniczny i fizjologiczny. Uszkodzenia polegają na powstawaniu rysy, obłamywaniu wierzchołków, rozłupaniu lub powalaniu pni. Szkodliwe jest zamieranie grup drzew stojących wokół drzewa rażonego piorunem, zwłaszcza w drzewostanach świerkowych. Porażone kępy mogą stwarzać zagrożenie rozwojem szkodników wtórnych. Pioruny mogą być także przyczyną powstawania pożarów, zwłaszcza przy braku opadów. W latach 2011 – 2020 nie odnotowano jednak z tego powodu żadnych pożarów na gruntach zarządzanych przez Nadleśnictwo Zdrojowa Góra.

6.1.4. Wahania temperatur

Częstym zjawiskiem na terenie Nadleśnictwa są późne przymrozki wiosenne, występujące w maju i na początku czerwca. Obejmują z reguły duże obszary, zmrażając wiosenne pędy buka, dębu i świerka. Zjawiska te szczególnie dotkliwe są w szkółkach i na uprawach. Znacznie mniejsze szkody wyrządzają wczesne przymrozki jesienne, uszkadzające czasami niezdrewniałe jeszcze pędy dębów. Niekiedy w młodszych (1-2 letnich) uprawach obserwuje się zjawisko tzw. gołomrozu, polegające na „wysadzaniu” młodych sadzonek, które następnie usychają.

W ostatnim dziesięcioleciu (lata 2011-2020) na gruntach zarządzanych przez Nadleśnictwo Zdrojowa Góra odnotowano uszkodzenia związane z niskimi i wysokimi temperaturami, oparzeniami, zgorzelą słoneczną, więdnieniem, zmrożeniem bądź zwarzeniem na szkółce leśnej na powierzchni 1,09 ha (2011 – 0,64 ha, 2013 – 0,45 ha) oraz w uprawach i młodnikach na powierzchni 170,38 ha (2011 – 9,13 ha, 2018 – 0,28 ha, 2019 – 157,87 ha, 2020 – 3,10 ha). Są to dane uzyskane z Zespołu Ochrony Lasu w Szczecinku.

6.1.5. Zaburzenia gospodarki wodnej

Poważnym zagrożeniem, zaznaczającym się w ostatnich latach, jest spadek poziomu wód gruntowych, powodujący m.in. wysychanie i degradację śródleśnych bagien oraz związany z tym zanik części cennych siedlisk przyrodniczych.

6.2. Zagrożenia biotyczne

Czynniki biotyczne zagrażające lasom są na bieżąco monitorowane przez Nadleśnictwo i analizowane przez specjalistów z Zespołu Ochrony Lasu w Szczecinku.

6.2.1. Szkodniki owadzie

Szkodliwe owady na terenie Nadleśnictwa występowały i występują w różnym nasileniu. W Polsce okresy między gradacjami najgroźniejszych, od dawna występujących szkodników owadzych wyraźnie się skracają, powstają nowe i poszerzają się stare ogniska gradacyjne. Pogarsza się stan zdrowotny drzew gatunków liściastych, uważanych dotychczas za bardziej odporne.

Zestawienie powierzchni występowania i zwalczania szkodników owadzych w Nadleśnictwie Zdrojowa Góra

Gatunek	Rok	Występowanie [ha]	Zwalczanie [ha]
1	2	3	4
Szkodniki pierwotne			
Boreczniki	2012	118,00	–
Brudnica mniszka	2012	1338,00	1477,00
	2017	752,00	752,00
	2018	916,96	916,96
Strzygonia choinówka	2012	25,00	–
	2017	372,19	–
	2018	1579,71	685,00
	2019	183,57	–
Szkodniki wtórne			
Kornik drukarz	2015	5,16	5,16
	2017	10,64	–
	2018	1,78	1,78
	2019	4,22	4,22
	2020	8,92	–
Kornik ostrozębny	2019	0,70	–
Przypłaszczek granatek	2015	7351,15	7351,15

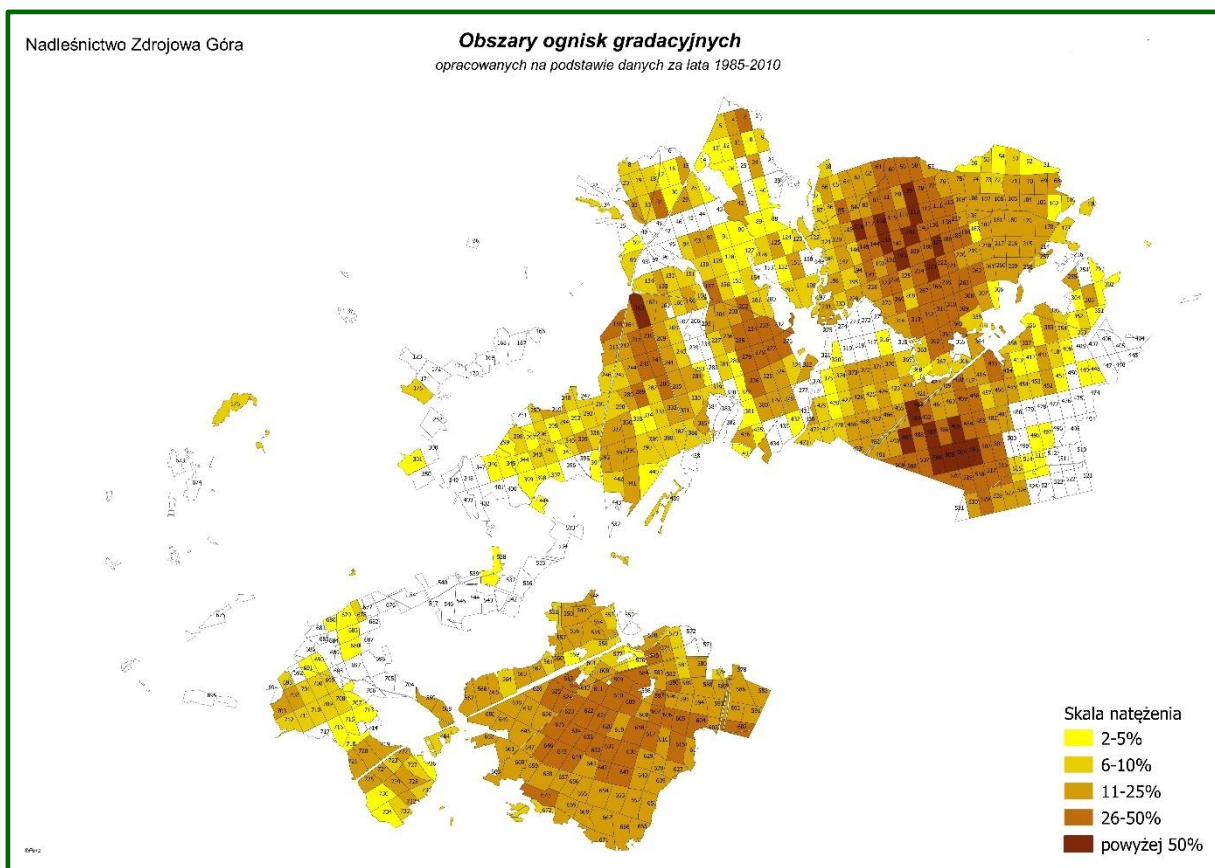
Gatunek	Rok	Występowanie [ha]	Zwalczanie [ha]
1	2	3	4
Rytownik pospolity	2015	0,40	0,40
Rytownik dwuzębny	2015	2,40	2,40
Smolik drągowiec	2015	8,25	8,25
Szkodniki nękające			
Mszyce gat. iglastych	2016	0,32	0,32
	2017	0,30	0,30
	2019	0,66	0,66
	2020	0,60	0,60
Szkodniki upraw i młodników			
Smolik znaczony	2018	12,30	12,30

Źródło: ZOL w Szczecinku

W minionym okresie w Nadleśnictwie Zdrojowa Góra największe zagrożenia związane były z występowaniem szkodników jak: strzygonia choinówka, przyplaszczek granatek, brudnica mniszka i kornik drukarz.

Po analizie wieloletnich danych w zakresie ilości wystąpień, zsumowanej wartości zagrożeń oraz ilości przeprowadzonych zabiegów zwalczania foliofagów (strzygoni choinówki, poprocha cetyniaka, boreczników, barczatki sosnówki, brudnicy mniszki) Zespół Ochrony Lasu w Szczecinku określił zasięg ognisk gradacyjnych rozrodu pierwotnych szkodników sosny.

Ogniska gradacyjne wyznaczono w następujących oddziałach: 3-5, 8-20, 24, 26-34, 40, 42, 50, 51-94, 99-149, 151, 152, 154-165, 175-205, 208-237, 240-250, 253, 255, 257-270, 276-281, 283-299, 301-314, 316, 320, 322-327, 329-346, 351-375, 378-381, 385-394, 397-399, 409-430, 432, 435-437, 439-442, 444, 448, 449, 451-473, 481-493, 497, 498, 501-509, 513-520, 526-530, 538, 548-551, 553-570, 573-672, 678-680, 683, 688, 690, 691, 693, 699-703, 707-713, 715, 716, 718-734. Łączna powierzchnia zalesiona ognisk gradacyjnych wynosi 14888,89 ha. Obecny stan sanitarny lasów jest dość dobry, posusz występuje pojedynczo i nie wpływa znacząco na obniżenie odporności drzewostanów.

Źródło: ZOL w Szczecinku

Określona w trakcie taksacji powierzchnia drzewostanów z uszkodzeniami od owadów (w różnym stopniu) wynosi 81,14 ha.

Zasady profilaktyki i ochrony przed szkodliwymi owadami przedstawiono w tomie IA opisanego ogólnie.

6.2.2. Grzybowe choroby infekcyjne

Najgroźniejszym dla lasów patogenem grzybowym jest korzeniowiec wieloletni (*Heterobasidion annosum*), powodujący hubę korzeni, występujący szczególnie na gruntach porolnych. Dość często korzeniowcowi wieloletniemu towarzyszy opieńka miodowa, powodująca opieńkową zgniliznę korzeni.

W Nadleśnictwie Zdrojowa Góra zalesienia porolne występują na powierzchni 7408,23 ha, to jest na 39,8% powierzchni gruntów zalesionych.

Zestawienie występowania ważniejszych chorób grzybowych w Nadleśnictwie Zdrojowa Góra

Nazwa choroby		2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
		[ha]									
1		2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Huba korzeni	wyst.	1156,86				5,23			0,40		
	zwalcz.										
Opieńkowa zgnilizna korzeni	wyst.								0,65		
Osutki sosny	wyst.	284,74	0,55					14,07	91,77		
	zwalcz.	0,44	0,55				0,32	0,39		0,66	0,60
Pasoż. zgorzel siewek liściastych	wyst.	0,10						0,04			
	zwalcz.	0,10						0,50			0,19
Pasoż. zgorzel siewek iglastych	wyst.	0,44	0,44								
	zwalcz.	0,44	0,56				0,32	0,31		0,67	0,62
Huba sosny	wyst.										15,00
Mączniak dębu	wyst.	0,32	0,34								
	zwalcz.	0,32	0,34				0,78	0,64		1,40	1,34

Źródło: ZOL w Szczecinku

Określona w trakcie taksacji powierzchnia drzewostanów z uszkodzeniami od grzybów (w różnym stopniu) wynosi 456,17 ha, w tym z uszkodzeniami istotnymi od korzeniowca wieloletniego 448,33 ha.

Środki zaradcze przed chorobami grzybowymi wymienione są w tomie IA opisanie ogólnego.

6.2.3. Zwierzęta roślinożerne

a) Zwierzęta łowne

Daniele (fot. Jarosław Ramucki)

W Nadleśnictwie Zdrojowa Góra wg wyników inwentaryzacji zwierzyny łownej na dzień 10.03.2021 r. występuje 575 szt. jeleni, 2017 szt. saren, 40 szt. łosi, 35 szt. danieli i 216 szt. dzików.

Określona w trakcie taksacji powierzchnię ogólną drzewostanów z zinwentaryzowanymi uszkodzeniami od zwierzyny łownej, bez względu na stopień uszkodzeń, w rozbiciu na podklasy wieku i procentowe przedziały uszkodzeń ilustruje tabela.

Powierzchnia drzewostanów z zainwentaryzowanymi uszkodzeniami od zwierząt łownych według podklas wieku i przedziałów uszkodzeń w Nadleśnictwie Zdrojowa Góra

Klasa wieku	Przedział uszkodzeń w %			Razem
	10-20	30-40	>40	
	[ha]			
1	2	3	4	5
Ia	76,80	1,10	0,74	78,64
Ib	211,34	9,83	0,63	221,80
IIa	108,73	4,91	0,92	114,56
IIb	31,57	2,79	-	34,36
III i starsze	13,59	4,29	0,61	18,49
RAZEM	442,03	22,92	2,90	467,85

Drzewostany ze stwierdzonymi uszkodzeniami od zwierzyny zajmują łącznie 467,85 ha, czyli ok. 2,5% powierzchni gruntów zalesionych Nadleśnictwa, w tym z uszkodzeniami powyżej 20% zajmują 25,82 ha (0,1% gruntów zalesionych).

Wśród drzewostanów I kl. w., najbardziej wrażliwych na uszkodzenia, uprawy i młodniki uszkodzenia 10-20% (zgryzane i spalwane) zajmują powierzchnię 288,14 ha (65,2% pow. I kl. w.). Uszkodzenia w II i starszych klasach wieku – 35,8% powierzchni z zainwentaryzowanymi uszkodzeniami od zwierzyny płowej, to w zasadzie zblizniajace się już ślady po spalowaniu.

W celu minimalizacji szkód należy:

- utrzymywać stan zwierzyny na poziomie niezagrażającym celom hodowli lasu,
- kształtować optymalną strukturę płci i wieku populacji jeleniowatych,
- stosować środki odstraszające,
- egzekwować prawidłowe zagospodarowanie łowisk (np. koszenie łąk),
- udostępniać żer włóknisty jeleniowatym w okresie niedoborów pokarmowych,
- wzbogacać naturalną bazę żerową,
- grodzić najbardziej zagrożone powierzchnie.

b) Zwierzęta objęte ochroną

Odnotowany w ostatnich latach rozwój populacji bobra objął również część wód powierzchniowych w Nadleśnictwie Zdrojowa Góra. Szkodliwa działalność bobra polega m.in. na „ściananiu” drzew, głównie miękkich. Z powodu budowania tam na rowach i lokalnych ciekach wodnych mogą wystąpić szkody polegające na zalaniu przylegających upraw, młodników i starszych drzewostanów.

Bytowanie bobrów zaobserwowano w oddz.: 13h,o, 47j,149d, 159b,f, 239b,h, 240g, 271d,h, 274d, 275a, 365g, 385h, 445h, 446d, 447o,i, 473a, 659c, 699c, 704b, 705a, 707f, 734j. Skala zainwentaryzowanych uszkodzeń od bobra w warunkach Nadleśnictwa Zdrojowa Góra nie ma znaczenia gospodarczego.

Nagryzanie przez bobry (fot. Artur Borecki)

6.3. Zagrożenia antropogeniczne

6.3.1. Stan i zanieczyszczenie powietrza

Emisją zanieczyszczeń nazywamy zjawisko przedostawania się do atmosfery substancji i pyłów z powierzchni ziemi. Rozróżniamy emisje naturalne oraz antropogeniczne – będące wynikiem różnorodnej działalności człowieka. Z punktu widzenia źródeł emisji wyróżnia się emisje: punktowe (sektor energetyczny i przemysłowy), powierzchniowe (sektor komunalno-bytowy i stacje paliw), liniowe (z oddziaływania transportu samochodowego).

Aktualnie obowiązujące przepisy prawne system oceny jakości powietrza opierają na klasyfikacji stref w województwie wielkopolskim. Dla oceny powietrza pod kątem zawartości dwutlenku siarki, tlenków azotu, tlenku węgla, benzenu, pyłu zawieszonego PM10 oraz zawartego w tym pyłu ołowiu, arsenu, kadmu, niklu i benzo(a)pirenu, jak również dla oceny powietrza pod kątem występujących stężeń ozonu przytoczone zostały dane odnoszące się do strefy wielkopolskiej (PL3003).

Według klasyfikacji stref, dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych dla **ochrony zdrowia** („Roczna ocena jakości powietrza w województwie wielkopolskim raport za 2020 rok” – WIOŚ Poznań), strefę wielkopolską pod kątem zawartości w powietrzu dwutlenku siarki, tlenków azotu, tlenku węgla, benzenu, metali w pyłe PM10 (ołowiu, arsenu, kadmu i niklu), pyłu PM2,5 zaliczono do klasy A, w której poziom zanieczyszczeń nie przekracza wartości dopuszczalnych. Pod kątem zawartości ozonu i tlenku węgla zaliczono również do klasy A. Pod kątem zanieczyszczenia pyłem PM10 i benzo(a)pirenem – strefę wielkopolską zaliczono do klasy C, wskazującej na przekroczenie poziomu docelowego.

Według parametrów kryterialnych ustanowionych dla **ochrony roślin** (zanieczyszczenie dwutlenkiem siarki i tlenkami azotu oraz zawartość ozonu) obszar ten zaliczono do **klasy A**.

6.3.2. Stan i zanieczyszczenie wód

Wody powierzchniowe są jednym z najbardziej zagrożonych zanieczyszczeniem elementów środowiska przyrodniczego. Głównymi źródłami zanieczyszczeń wód powierzchniowych na omawianym obszarze są ścieki komunalne, zanieczyszczenia obszarowe pochodzące z terenów rolniczych oraz wody opadowe z terenów osiedlowych i ciągów komunikacyjnych. Na jakość wód ma wpływ wiele czynników, do których należą między innymi: rodzaj i jakość zanieczyszczeń wprowadzanych do wód, podatność danej kategorii wód na degradację oraz zdolność jej do samooczyszczania. Instytucją która prowadzi

badania czystości wód jezior i rzek z terenu Nadleśnictwa jest Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska (WIOŚ) w Poznaniu.

a) Monitoring rzek

W poniższej tabeli przedstawiono dane Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Poznaniu dotyczące stanu czystości niektórych rzek uzyskane na podstawie oceny stanu JCWP w województwie wielkopolskim, zlokalizowanych w zasięgu Nadleśnictwa.

Stan czystości rzek w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Zdrojowa Góra

Rok badania	Nazwa rzeki	Stan lub potencjał ekologiczny	Stan chemiczny	Stan wód
1	2	3	4	5
2017	Gwda	-	poniżej dobrego	zły
2017	Głomia	-	poniżej dobrego	zły
2017	Noteć	umiarkowany	poniżej dobrego	zły

Źródło: WIOŚ Poznań 2017 - „Ocena JCWP w województwie wielkopolskim”

b) Monitoring jezior

Wdrożenie Ramowej Dyrektywy Wodnej nakłada obowiązek kontroli stanu czystości jezior o powierzchni większej od 50 ha. Ocena stanu czystości jezior można wykonać także dla zbiorników wodnych mniejszych niż 50 ha, lecz ważnych ze względów gospodarczych lub ekologicznych.

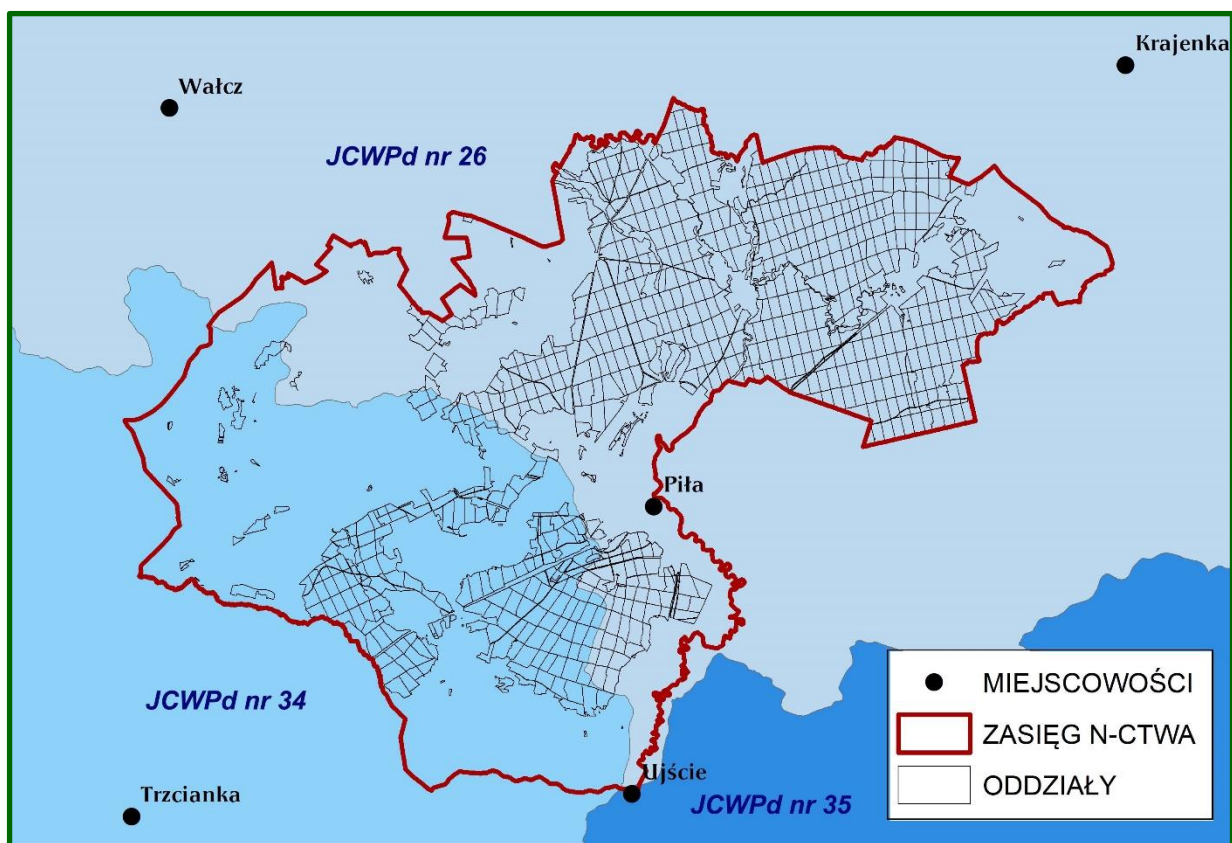
Stan czystości jezior w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Zdrojowa Góra

Rok badania	Nazwa jeziora	Stan/ potencjał ekologiczny	Stan chemiczny	Stan wód
1	2	3	4	5
2015	Wapieńskie	dobry	dobry	dobry

Źródło: GIOŚ „Klasyfikacja i ocena stanu wód w latach 2014-2019”

c) Monitoring wód podziemnych

Ocena jakości wód podziemnych prowadzona jest w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska. Polskę podzielono na Jednolite Części Wód Podziemnych (JCWPd). Grunty Nadleśnictwa Zdrojowa Góra znajdują się w zasięgu JCWPd nr 26 i nr 34. Według oceny wód podziemnych prowadzonego przez WIOŚ, stan wód podziemnych w zasięgu Nadleśnictwa posiada ocenę dobrą, zarówno pod względem ilościowym jak i chemicznym.

JCWPd w zasięgu Nadleśnictwa Zdrojowa Góra

d) Źródła zanieczyszczeń ekosystemów wodnych

Na czystość wód powierzchniowych i podziemnych duży wpływ ma gospodarka ściekowa, prowadzona przez gminy z terenu Nadleśnictwa Zdrojowa góra. Unieszkodliwianie ścieków komunalnych realizowane jest przez różnorodne systemy kanalizacyjne, tj. systemy kanalizacji grupowej, systemy zakładowe oraz indywidualne powiązane z oczyszczalniami ścieków. Na terenie Nadleśnictwa Zdrojowa Góra największa oczyszczalnia ścieków znajduje się w miejscowości Piła-Leszków.

Znaczący wpływ na stan środowiska, w tym na stan ekosystemów wodnych, mają również składowiska odpadów komunalnych, zwłaszcza w przypadku niewłaściwego ich zabezpieczenia. Najbliższe składowisko odpadów znajdują się w Kłodzie.

Ochrona i właściwe zagospodarowanie zasobów wodnych powinno się odbywać poprzez:

- ◆ realizację zbiorczych i indywidualnych systemów oczyszczania w jednostkach osadniczych i produkcyjnych oraz udoskonalanie systemów już istniejących;
- ◆ wykluczenie zabudowy krawędzi, zboczy i den dolin rzecznych;

- ◆ tworzenie wzdłuż cieków tzw. pasów ekologicznych poprzez zalesianie, zadrzewianie, nasadzanie krzewów oraz przekształcanie gruntów ornych w użytki zielone;
- ◆ ustanawianie lasów wodochronnych w bezpośrednim sąsiedztwie wód;
- ◆ likwidację dzikich wysypisk odpadów, a wobec planowanych w przyszłości wysypisk - przyjęcie i zrealizowanie zabezpieczeń ochraniających użytkowy poziom wodonośny;
- ◆ objęcie szczególną kontrolą obiektów hodowli ryb; potencjalne obiekty hodowlane wymagają nowoczesnych rozwiązań minimalizujących ujemny wpływ na środowisko wodne; wskazana jest ekspertyza ekologiczna przed wydaniem zgody na zlokalizowanie nowych obiektów wzdłuż rzek;
- ◆ realizowanie obiektów małej retencji wodnej (jazy, zastawki, zbiorniki).

6.3.3. Pożary lasu

Czynnikiem antropogenicznym mającym wpływ na uszkodzenia lasów są również pożary. W okresie ostatnich 10 lat odnotowano na terenie Nadleśnictwa 48 pożarów, na łącznej powierzchni 7,29 ha. Przyczyny pożarów: zaniedbanie – 5, podpalenia – 4, wypadki – 4, przyczyny nie ustalono dla 35 pożarów.

PZL M18 Dromader w akcji gaśniczej (fot. Jarosław Ramucki)

6.3.4. Szkodnictwo leśne

Z innych zagrożeń, które mogą wystąpić w warunkach Nadleśnictwa Zdrojowa Góra wymienić należy:

- wywożenie do lasu śmieci przez mieszkańców okolicznych wsi,
- wyrzucanie śmieci z pojazdów w trakcie przejazdu przez lasy,
- nadmierna penetracja lasów w okresie zbioru jagód i grzybów przez ludność miejscową i przyjezdną,
- wnykarstwo i kłusownictwo,
- nielegalna eksploatacja piasku i żwiru,
- kradzieże drewna.

7. TURYSTYKA I EDUKACJA

7.1. Opis walorów turystycznych Nadleśnictwa

Racjonalna ochrona przyrody jest ściśle związana z problematyką rekreacji i turystyki. Dotyczy to zarówno udostępniania niektórych danych przyrodniczych w celu promocji ochrony przyrody, jak i nieujawniania części informacji, w przypadku gdy groziłoby to zniszczeniem lub dewastacją obiektów chronionych.

Większość obszaru Nadleśnictwa Zdrojowa Góra posiada wysokie walory przyrodnicze, krajobrazowe i rekreacyjno-wypoczynkowe. Różne szlaki turystyczne pozwalają na aktywny wypoczynek mieszkańców Piły i okolic. Duże i ogólnie dostępne kompleksy leśne są znakomitą bazą dla amatorów czynnego wypoczynku na łonie przyrody, a obszary porośnięte płatami czernicy i brusznicy oraz dobre urodzaje grzybów powodują, że lasy te są często odwiedzane przez ludność miejscową i przyjezdną.

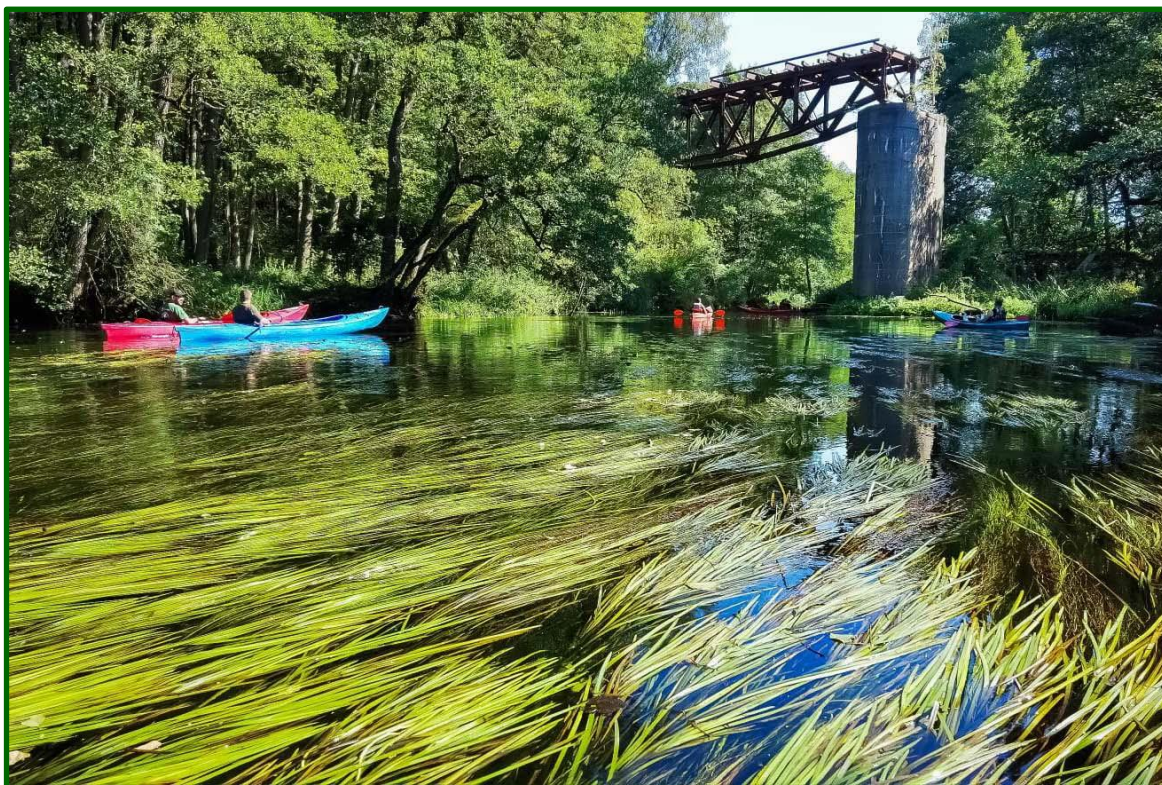
Do ciekawszych miejsc na terenie Nadleśnictwa należy zaliczyć m.in. rezerwat „Kuźnik” czy malowniczo położone w dolinach rzek Głomi i Gwdy użytki ekologiczne. Do miejsc, które obowiązkowo należy zobaczyć jest cmentarz leśników znajdujący się na terenie leśnictwa Płociczno.

Penetracja lasu przez człowieka wyłania jednak potrzebę stworzenia warunków ochrony środowiska leśnego oraz pogodzenia różnorodnych funkcji lasu, to jest gospodarczych i ochronnych, z udostępnieniem terenów leśnych dla celów rekreacyjnych. Wszelkie potrzeby w tym zakresie winny wyprzedzać masowy i żywiołowy napływ ludności do lasu.

Bieżące wypełnianie przez lasy funkcji rekreacyjno-wypoczynkowej Nadleśnictwo winno realizować poprzez:

- udostępnianie wstępu do lasu z zachowaniem zasad w zakresie ochrony przyrody i ochrony przeciwpożarowej,
- współpracę z Konserwatorami Przyrody i Zabytków oraz z władzami samorządowymi w zakresie: organizacji ruchu turystycznego, ochrony przyrody i zabytków,
- oznaczenie osobliwości przyrodniczych i miejsc historycznych, jeżeli nie zagraża to dewastacją obiektów chronionych,
- pozostawianie otulin wokół zbiorników wodnych,
- śledzenie rozwoju ruchu turystycznego i dostosowywanie liczby i rodzaju urządzeń turystycznych do aktualnych potrzeb.

7.2. Turystyka na terenie Nadleśnictwa

Splyw kajakowy rzeką Gwdą (fot. Jarosław Ramucki)

Na terenie Nadleśnictwa Zdrojowa Góra wytyczono różnego rodzaju szlaki turystyczne przechodzące przez kompleksy leśne. Są to:

Ścieżka edukacyjna

1. **Szlak bobrowy** - (11 km w zasięgu Nadleśnictwa; przez leśnictwa: Skórka i Dobrzyca) szlak pieszy powstały z inicjatywy Nadleśnictwa. Wiedzie wzdłuż rzeki Głomi na odcinku ze Skórki do Dobrzycy.

Szlaki piesze

Szlaki piesze wytyczone zostały w terenach o szczególnych walorach turystyczno-krajoznawczych. Poniższe trasy są coraz częściej wykorzystywane nie tylko do turystyki, ale również w charakterze tras treningowych do marszów z kijkami (ang. nordic walking) i biegania.

1. **Szlak zielony (WK-3514-z)** - (7 km w zasięgu Nadleśnictwa; przez leśnictwa: Koszyce i Zawada) z Piły do rezerwatu „Kuźnik”. Zaczyna się przy ulicy Wałeckiej, biegnie do Zalewu Koszyckiego i następnie jego wschodnim brzegiem prowadzi na teren rezerwatu.
2. **Szlak żółty (WK-3513-y)** - (14 km w zasięgu Nadleśnictwa; przez leśnictwa: Koszyce, Zawada i Łubianka) z Rezerwatu „Kuźnik” do Skrzatusza. Trasa wiedzie od południowej granicy rezerwatu. Na początku przecina drogę krajową nr 10, tory kolejowe i dalej przez las prowadzi do wsi Skrzatusz.

3. **Szlak niebieski (WK-3516-n)** - (12 km w zasięgu Nadleśnictwa; przez leśnictwa: Łubianka i Zawada) z Piły do Skrzatusza. Trasa rozpoczyna się na alei Wojska Polskiego. Szczególnie malowniczy odcinek wiedzie przez otwarte tereny do niewielkiego kompleksu leśnego położonego na wzniesieniu Góra Dąbrowa. Jest to najwyższy punkt powiatu pilskiego (207 m n.p.m. z niedawno ustanowionym zespołem przyrodniczo-krajobrazowym o tej samej nazwie).
4. **Szlak niebieski (WK-3512-n)** - (17,5 km w zasięgu Nadleśnictwa; przez leśnictwa: Krępsko, Łubianka i Koszyce) z Piły do leśniczówki Łubianka. Na fragmencie biegnącym przez rezerwat „Kuźnik” zgodny ze szlakiem zielonym. Następnie wiedzie w kierunku północnym przez lasy leśnictwa Łubianka.
5. **Szlak czarny (WK-3511-s)** - (17 km w zasięgu Nadleśnictwa; przez leśnictwa: Łubianka, Koszyce i Płociczno) Wiesiółka-Stara Łubianka-Piła. Szlak rozpoczyna się w miejscowości Wiesiółka. Wiedzie m.in. przez szczyt Bukowej Góry (142,9m n.p.m.), Starą Łubiankę i kieruje się w stronę Dobrzycy. W okolicach wsi po przekroczeniu rzeki Gwdy i drugiej mniejszej - Głomi prowadzi do zabytkowego cmentarza leśników i dalej do Zalewu Koszyckiego w okolicach rezerwatu „Kuźnik”.
6. **Trasa południowa** - (9 km w zasięgu Nadleśnictwa; przez leśnictwo Mały Borek) szlak nordic walking czerwony prowadzi przez lasy wokół miasta Piła. .

Szlaki rowerowe

Stosunkowo gęsta sieć dróg o niewielkim natężeniu ruchu w połączeniu z urozmaiconym krajobrazem łąk, pól, lasów i jezior stwarza dogodne warunki do uprawiania turystyki rowerowej.

1. **Międzynarodowa trasa rowerowa EuroRoute R-1** - (20 km w zasięgu Nadleśnictwa; przez leśnictwa: Leśny Dworek, Stobno, Zawada i Mały Borek) Trasa ta powstała w 1995 roku. Rozpoczyna się ona we Francji (Port Boulogne Calais nad Kanałem La Manche) i prowadzi przez Belgię, Holandię, Niemcy, Polskę do Kaliningradu. Polski odcinek liczy sobie 675 km długości, a na terenie Nadleśnictwa Zdrojowa Góra biegnie od Kępy, poprzez Kłodę, Stobno, Kotuń do Piły.
2. **Szlak żółty** - (33 km w zasięgu Nadleśnictwa; przez leśnictwa: Koszyce, Zawada i Mały Borek) szlak wiedzie z Piły nad Zalew Koszycki, w okolice rezerwatu „Kuźnik”, następnie prowadzi przez miejscowości Gładyszewo, Dolaszewo, Kotuń, Motylewo, Leszków i wraca do Piły.
3. **Szlak zielony (PI – 7005z)** - (14 km w zasięgu Nadleśnictwa; przez leśnictwa: Łubianka i Zawada) Trasa rozpoczyna się w Pile przy ulicy Wojska Polskiego. Dalej wiedzie przez Gładyszewo i Zawadę do miejscowości Skrzatusz.

4. **Szlak zielony** - (3 km w zasięgu Nadleśnictwa; przez leśnictwo Mały Borek) stanowi łącznik pomiędzy Ośrodkiem Edukacji Przyrodniczo-Leśnej „Zdrojowa Góra” zlokalizowanym w siedzibie Nadleśnictwa Zdrojowa Góra a pętlą czerwonego szlaku rowerowego Piła - Ługi ujskie. Szlak powstał z inicjatywy Gminy Ujście i Nadleśnictwa zdrojowa Góra.
5. **Szlak czerwony** - (12,5 km w zasięgu Nadleśnictwa; przez leśnictwa: Mały Borek i Stobno) szlak w kształcie pętli pomiędzy Piłą, Motylerwm a Ługami Ujskimi, ukazuje walory sosnowych borów chrobotkowych. Szlak powstał z inicjatywy Gminy Ujście i Nadleśnictwa Zdrojowa Góra.
6. **Szlak niebieski** - (12 km w zasięgu Nadleśnictwa; przez leśnictwa: Krępsko, Łubianka i Koszyce) szlak prowadzi z miejscowości Piła do miejscowości Tarnowo. Trasa szlaku rozpoczyna się nad rzeką Gwdą w pobliżu mostu obwodnicy pilskiej, następnie wiedzie terenami leśnymi wzdłuż Rynny Kuźnickiej do jeziora Łachotka i miejscowości Tarnowo.
7. **Szlak rowerowy koloru niebieskiego** - (19,5 km w zasięgu Nadleśnictwa; przez leśnictwa: Krępsko, Koszyce, Płociczno i Zaciszów) prowadzi z miejscowości Krępsko do miejscowości Głubczyn. Trasa szlaku wiedzie przez Bory Krajeńskie w rozwidleniu rzek Gwdy i Piławy do Dobrzycy, następnie utwardzoną drogą pozarową w kierunku drogo wojewódzkiej nr 188., stad nad jezioro Wapięskie i do miejscowości Głubczyn.
8. **Transwielkopolska Trasa Rowerowa** - (43 km w zasięgu Nadleśnictwa; przez leśnictwa: Dobrzyca, Skórka, Zaciszów, Mały Borek, Stobno i Leśny Dworek) przebiega południkowo łącząc najdalej wysunięte na północ i południe części województwa wielkopolskiego. Należy do Wielkopolskiego Systemu Szlaków Rowerowych.

Szlaki kajakowe

Urozmaicona sieć wodna, na którą składają się rzeki Gwda i Noteć wraz z dopływami, stwarzają wspaniałe warunki do uprawiania turystyki kajakowej.

1. **Rzeka Gwda** - (44 km w zasięgu Nadleśnictwa; pomiędzy leśnictwami: Krępsko i Dobrzyca, Koszyce i Płociczno oraz przy leśnictwach: Mały Borek i Stobno) stanowi główny szlak wodny Nadleśnictwa. Jest to trasa o średnim poziomie trudności z uwagi na występujące miejscami głazy i leżące w nurcie drzewa. Cały szlak Gwdy liczy 136 km.
2. **Rzeka Noteć** - (8 km w zasięgu Nadleśnictwa; przy leśnictwie: Stobno) stanowi południową granicę zasięgu Nadleśnictwa Zdrojowa Góra. Niestety jej brzegi są niemal w całości uregulowane, a koryto przegradzają liczne śluzy, które kajakarze pokonać mogą jedynie ładem.
3. **Rzeka Rurzyca** - (4,5 km w zasięgu Nadleśnictwa; przy leśnictwie Krępsko) Początkowe źródła rzeki znajdują się powyżej jeziora Krępsko Małe w rezerwacie „Diabli Skok”.

Ciek ma 24 km długości i zasila bezpośrednio Gwdę. Na rzece od miejscowości Trzebieszki oznakowano „Szlak kajakowy na Rurzyca im. Jana Pawła II”.

4. **Rzeka Piława** - (11 km w zasięgu Nadleśnictwa; przez leśnictwo Krępsko) jest prawobrzeżnym dopływem Gwdy. Rzeka jest stosunkowo niewielka.
5. **Rzeka Dobrzyca** - (2,7 km w zasięgu Nadleśnictwa; przy leśnictwie Krępsko) Rzeka ta jest prawobrzeżnym dopływem Piławy.
6. **Rzeka Głomia** - (20 km w zasięgu Nadleśnictwa; pomiędzy leśnictwami: Skórka i Zaciszów, Dobrzyca i Płociczno) Rzeka ma 52 km długości i bierze swe początki we wsi Głomsk. Płyynie przez Złotów i Krajenkę. Spływ najlepiej rozpocząć w miejscowości Krajenka, lub nieco niżej w Żeleźnicy. Z tego miejsca, aż do ujścia w Dobrzycy Głomia raczy kajakarzy czystą wodą, malowniczą okolicą z niezwykle urokliwym przełomem za wsią Skórka.

Szlaki konne

Jazda konna w lesie dopuszczalna jest tylko drogami leśnymi wyznaczonymi przez Nadleśniczego (Ustawa o lasach Art.29.1a), poruszanie się po innych trasach jest zabronione.

1. **Szlak konny** - (33 km w zasięgu Nadleśnictwa; przez leśnictwa: Koszyce, Zawada i Mały Borek). Zaczyna się nieopodal leśniczówki Zawada, kończy zaś w Motylewie.

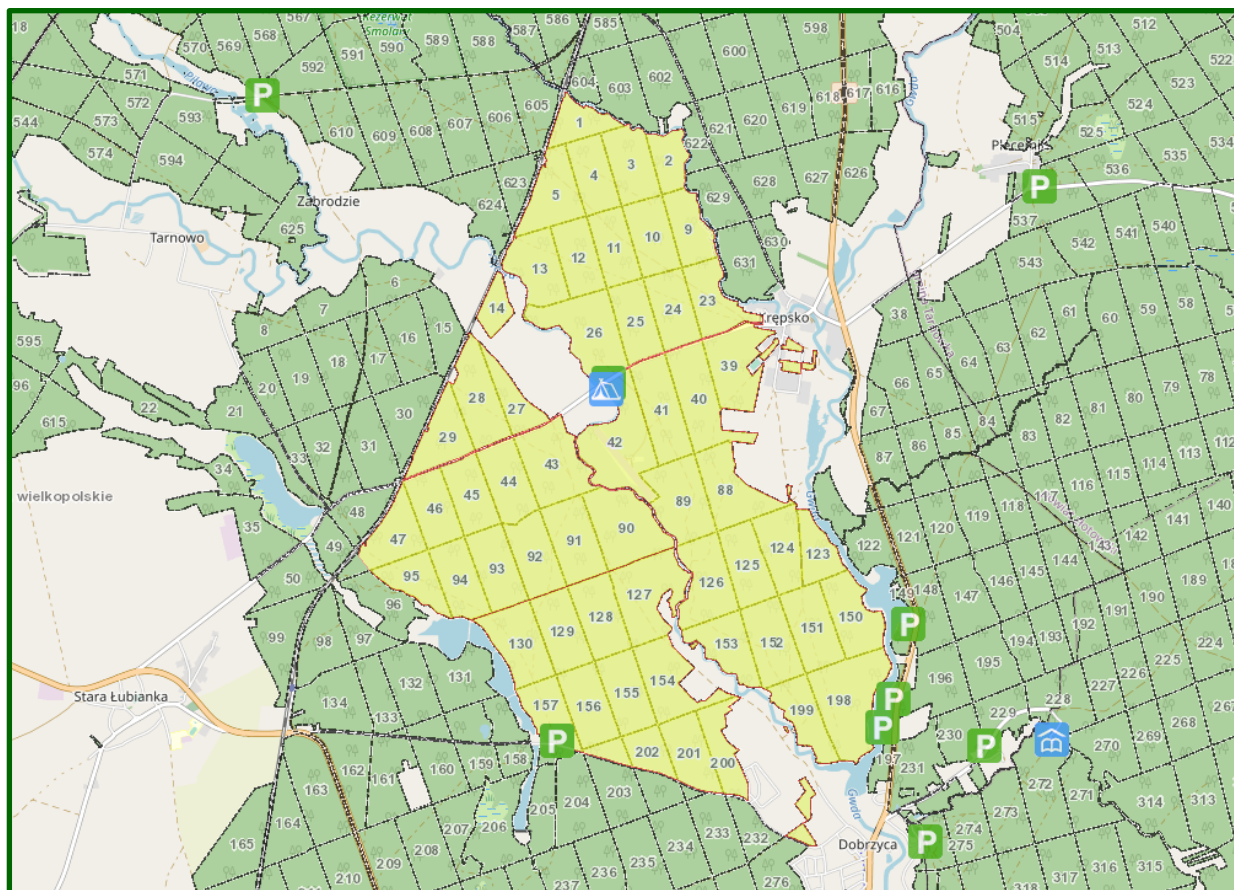
Ponadto Nadleśnictwo wyznaczyło i udostępniło dla turystyki pewne miejsca, na których można zostawić samochód, rozpałić ognisko czy rozbić biwak. Miejsca te nie stanowią odrębnych wyłączeń, są to miejsca postoju pojazdów w oddz.: 42o, 215i, 322f, 332a, 377k, 404g, 463c, 494a, 515c, 612h, 636l oraz wiata w oddz. 291g.

Program „Zanocuj w lesie”

Od 1 maja 2021 r. wszedł w Lasach Państwowych nowy program pod nazwą „Zanocuj w lesie”. Na terenie 430 nadleśnictw w Lasach Państwowych zostały wyznaczone specjalne obszary leśne, gdzie miłośnicy nocowania w lesie, będą mogli uprawiać swoje hobby (bushcraft, survival) bez obaw o naruszenie ustawy o lasach.

Wyznaczona przez Nadleśnictwo strefa to obszar przeznaczony dla ludzi, którzy chcą przenoć w lesie "na dziko" bez specjalnej infrastruktury. Osoby udające się na wyprawę powinny zapoznać się z regulaminem korzystania z obszaru, który zawarty jest na w załączniku na stronie internetowej Nadleśnictwa. Osoby korzystające z programu „Zanocuj w lesie” powinny także zapoznać się, czy obszar nie podlega okresowemu zakazowi wstępu do lasu, a także czy na wyznaczonym obszarze są prowadzone prace gospodarcze lub czy odbywają się polowania zbiorowe.

Osoby nocujące w lesie powinny po biwaku przywrócić miejsce swojego pobytu do stanu wyjściowego. Filozofia „Leave no trace” głosi, że nasz biwak musi być zorganizowany w taki sposób, aby po naszym pobycie nie pozostał żaden ślad. Nocleg w udostępnionym miejscu będzie możliwy dla dziewięciu osób na dwie noce. Lokalizacja takich miejsc przedstawiono na mapce poglądowej zamieszczonej poniżej.

Mapa obszarów leśnych programu „Zanocuj w lesie” w Nadleśnictwie Zdrojowa Góra
(www.bdl.lasy.gov.pl)

Omówienie zagadnień z zakresu rekreacji i turystyki przedstawione jest także w opisanii ogólnym.

7.3. Edukacja ekologiczna na terenie Nadleśnictwa

Edukacja ekologiczna prowadzona w Polsce jest wyrazem ogólnych tendencji a także porozumień międzynarodowych. W zakres edukacji ekologicznej wchodzi m.in. edukacja leśna społeczeństwa. Od początku lat dziewięćdziesiątych ubiegłego wieku edukacja leśna społeczeństwa jest obowiązkiem Lasów Państwowych. Wynika to m.in. z następujących dokumentów:

- „Polityka Ekologiczna Państwa” (Ministerstwo Ochrony Środowiska Zasobów Naturalnych i Leśnictwa, maj 1991 r.);

- Porozumienie Ministra Edukacji Narodowej oraz Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 19 kwietnia 1995 r. w sprawie opracowania i wdrożenia narodowej strategii edukacji przyrodniczej;
- Zarządzenie nr 30 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 19 grudnia 1994 r. w sprawie leśnych kompleksów promocyjnych (LKP);
- „Polityka Leśna Państwa” (Ministerstwo Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa, marzec 1997 r.);
- Ustawa z dnia 28 września 1991 r. o lasach (z późniejszymi zmianami);
- Zarządzenia nr 57 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 9 maja 2003 roku, w sprawie kierunków rozwoju edukacji leśnej w Lasach Państwowych oraz wytycznych do tworzenia programu edukacji leśnej społeczeństwa w nadleśnictwie.

Wspomniane Zarządzenie nr 57 wprowadziło do praktyki zawodowej Lasów Państwowych dokument zatytułowany **„Program edukacji leśnej społeczeństwa w nadleśnictwie”**. Dokument ten, obowiązujący od 1 stycznia 2004 roku, nadaje działalności edukacyjnej charakter planowy. Wynikają z niego kierunki rozwoju, zakres i zadania realizowane przez nadleśnictwa w ramach edukacji. Celem edukacji powinien być systematyczny rozwój świadomości społecznej na temat lasów, zrównoważonej gospodarki leśnej, a przede wszystkim powinno się uczyć, jak racjonalnie i odpowiedzialnie należy korzystać ze wszystkich walorów lasu. Nadleśnictwo będzie prowadziło edukację leśną wykorzystując naturalne walory przyrodnicze terenu (miejscowy rezerwat przyrody, pomniki przyrody, ścieżkę przyrodniczą, ciekawe przyrodniczo lokalizacje).

Miejscami do realizacji zadań w zakresie edukacji w Nadleśnictwa m.in. są:

- Regionalny Ośrodek Edukacji Przyrodniczo-Leśnej „Zdrojowa Góra” - jest to sala edukacyjna przy Nadleśnictwie, która umożliwia prowadzenie zielonych lekcji dla grup w różnym wieku, organizowanie konkursów i spotkań popularyzujących wiedzę o środowisku leśnym oraz o wielofunkcyjnej i zrównoważonej gospodarce leśnej. Wyposażona została w liczne pomoce dydaktyczne i sprzęt multimedialny, zbiory przyrodnicze oraz podręczny księgozbiór. Przy ośrodku znajduje się również miejsce na ognisko.
- „Szkołka Dobrzyca” - jest to druga sala edukacyjna w ramach Ośrodka Edukacji Przyrodniczo-Leśnej działająca przy szkółce leśnej w Dobrzycy. Znajduje się tu dodatkowo zaplecze kuchenne, plac zabaw i wiata. Przez ten punkt przebiega ścieżka edukacyjna.
- Zajęcia edukacyjne w lesie, m.in. w rezerwacie „Kuźnik”.

- Zajęcia w przedszkolach i szkołach. Spotkania z dziećmi, młodzieżą i dorosłymi odbywają się przez cały rok w ramach zorganizowanych grup. Zajęcia prowadzą pracownicy Nadleśnictwa zajmujący się edukacją przyrodniczo-leśną.

Partnerami w edukacji leśnej mają być m.in. lokalne przedszkola i szkoły, Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Poznaniu, urzędy Miast i Gmin, organizacje i stowarzyszenia pozarządowe. Nadleśnictwo powinno prowadzić edukację leśną wykorzystując walory przyrodnicze terenu do przybliżenia problematyki leśnej i ochrony przyrody.

Do najważniejszych zadań z tego zakresu należy zaliczyć:

- ustawianie tablic objaśniających poszczególne zagadnienia z ochrony przyrody i w razie potrzeby z zakresu gospodarki leśnej,
- informować gdzie można wejść, gdzie wjechać i pozostawić bezpiecznie samochód,
- wyraźne oznaczanie granic obiektów szczególnie cennych,
- zajęcia kameralne oraz terenowe z dziećmi i młodzieżą,
- komunikaty w lokalnych środkach masowego przekazu,
- działalność wydawnicza (foldery, informatory, mapy, filmy video itp.),
- okresowe wystawy i konkursy o tematyce leśnej,
- prezentowanie walorów Nadleśnictwa i zagadnień związanych z ochroną przyrody poprzez internet.

Ważne jest, by podejmowane przez Nadleśnictwo działania edukacyjne i popularyzacyjne nie ograniczały się wyłącznie do środowiska leśnego, ale by w jak najszerszym zakresie miały miejsce na terenach szkół, urzędów, ośrodków wypoczynkowych, itp. Wszystkie informacje prezentowane na tablicach, w folderach, itp. muszą być napisane językiem przystępnym i powinny zawierać jak najmniej terminów fachowych.

Współpraca i udział Nadleśnictwa Zdrojowa Góra w ostatnim okresie w lokalnych akcjach i przedsięwzięciach:

1. Współpraca z Młodzieżowym Domem Kultury „ISKRA” w Pile;
2. „Wybrane elementy fauny i flory pilskich lasów w edukacji osób z upośledzeniem umysłowym w stopniu umiarkowanym, znacznym i głębokim” - współpraca z Zespołem Szkół Specjalnych w Rzadkowie;
3. „Na tropach przyrody” - udział w konkursie organizowanym przez RDLP w Pile;
4. Udział w Wielkopolskich Spotkaniach Gospodarczych - otrzymanie nagrody „Ekologia i Edukacja”.
5. „Święto Polskiej Niezapominajki” - organizacja i współpraca z Uniwersytetem Trzeciego Wieku oraz z PTTK w Pile;

6. „Miasto Ogród Piła” - udział w wystawie;
7. „Poznajemy uroki lasu” - konkurs przyrodniczy dla przedszkolaków;
8. „Soboty na dwóch kółkach” - współpraca i organizacja z PTTK rajdów rowerowych po lesie;
9. „Recycle your nature, save your future” (Odzyskaj swoją naturę, ocal swoją przyszłość) oraz „Uczenie się przez całe życie” - program zajęć dla gości z Turcji, Rumunii, Meksyku, Francji, Belgii i Niemiec;
10. Spotkania z dyrektorami piłskich przedszkoli, szkół podstawowych, gimnazjum i zespołów szkół w celu przedstawienia innowacyjnych metod edukacyjnych;
11. „Za mundurem Marie sznurem” - piknik integracyjny;
12. „Jestem przyjacielem lasu” oraz „Edukacja, turystyka i nauka w Lasach piłskich. 10 lat Ośrodka Edukacji Przyrodniczo – Leśnej „Zdrojowa Góra” - turniej i konferencja w ramach obchodów 10-lecia istnienia Ośrodka Edukacji Przyrodniczo – Leśnej „Zdrojowa Góra”;
13. „Ziarenka Dobra” oraz „Dzieci - środowisku” - współpraca przy projektach;
14. „Las na Wyspie” - współuczestnictwo w organizacji obchodów święta lasów w Pile;
15. „Noc lesie” oraz „Światowy Dzień Mokradeł” - współpraca i organizacja z Nadnoteckim Instytutem UAM w Pile, Ogrodem Botanicznym UAM w Poznaniu, Fundacją „POLEM, LASEM...”, Nadnoteckim Kołem PTOP "Salamandra", Fundacją Dziupła Inicjatyw Przyrodniczych oraz Polskim Towarzystwem Leśnym – Oddział Nadnotecki – Koło przy Nadnoteckim Instytucie UAM w Pile;
16. Współpraca z Nadnoteckim Uniwersytetem Trzeciego Wieku;
17. „Eko-Edukacja w Powiecie Piłskim” - udział w projekcie razem ze Starostwem Powiatowym w Pile i Nadleśnictwem Kaczory;
18. Cykl zajęć on-line dla szkół ponadpodstawowych z powiatu piłskiego w 2020 roku;
19. „Leśny Rajd Rowerowy” - współorganizacja razem z Nadleśnictwami: Jastrowie, Lipka, Okonek, Płytnica i Złotów;
20. Współpraca z Ośrodkiem Doskonalenia Nauczycieli w Pile - prowadzenie warsztatów, uczestnictwo w międzyszkolnych turniejach ekologicznych;
21. Współpraca z Regionalnym Centrum Kultury - współorganizacja Jarmarków Wielkanocnych, Jarmarków Bożonarodzeniowych, ferii w mieście, wakacji w mieście;
22. Współpraca z okolicznymi parafiami oraz z Sanktuarium Maryjnym w Skrzatuszu;
23. Uczestnictwo w ogólnopolskich cyklicznych akcjach, np.: „Dzień Ziemi”, „Sprzątanie Świata”, „Pomóżmy kasztanowcom”, „Święto drzewa”, „Cała Polska czyta dzieciom”;
24. Nadleśnictwo także patronuje i współuczestniczy w organizacji lokalnych konkursów tj.: „Międzyszkolny turniej ekologiczny – Śmieci mniej, lasom lżej” oraz „Konkurs Ortograficzny o Złote Pióro Prezydenta m. Piły dla Uczniów Gimnazjów”

W ramach działalności na rzecz edukacji leśnej i ochrony środowiska Nadleśnictwo otrzymało w ostatnim okresie następujące nagrody i wyróżnienia:

1. Statuetka „Przyjaciela Pilskich Przedszkolaków” - kryształowym sercem została uhonorowana Anna Kałka;
2. Tytuł ”Lidera Sukcesu” w kategorii „Rolnictwo i ochrona środowiska przyznawany przez zarząd Powiatu Pilskiego;
3. Nagroda im. Stanisława Staszica - od Pilskiej Izby Gospodarczej Północnej Wielkopolski.

8. PLAN DZIAŁAŃ

8.1. Ogólne wytyczne i zalecenia prowadzenia racjonalnej gospodarki leśnej

8.1.1. Podział na gospodarstwa

Zgodnie z ustaleniami Komisji Założeń Planu przyjęto następujący podział na gospodarstwa:

- a) Specjalne (S) - obejmujące obszary funkcjonalne pełniące funkcje specyficzne w Nadleśnictwie, których realizacja wymaga ograniczenia lub zaniechania funkcji produkcyjnych. Zaliczyć tu należy:
- rezerwat przyrody;
  - lasy glebochronne na stokach i zboczach o nachyleniu powyżej 45°;
  - wyłączone powierzchnie badawcze i doświadczalne;
  - drzewostany objęte prawnym zakazem pozyskiwania drewna ze względu na szczególne znaczenie dla ochrony przyrody, w tym strefy ochrony całorocznej miejsc rozrodu ptaków;
  - wyłączone drzewostany nasienne;
  - lasy na siedliskach: Bb, BMb, LMb, OI2, OI3, OIJ2, OIJ3, Lł;
  - lasy na gruntach wpisanych do rejestru zabytków;
  - lasy na obszarach o wyjątkowym znaczeniu ze względów kulturowych, religijnych lub ekologicznych, ze źródłiskami, cenne pod względem przyrodniczym lub krajobrazowym, w szczególności na gruntach przyległych do rzek, lasy kategorii HCVF 3.1;
  - lasy referencyjne;
  - lasy na siedliskach przyrodniczych w stanie „A” w obszarach Natura 2000;
  - grunty sporne oraz grunty stanowiące współwłasność;
- b) wielofunkcyjnych lasów ochronnych (O) – obejmujące obszary uznanych lasów ochronnych z wiodącą funkcją ochronną (środowiskotwórczą), której realizacja nie wymaga ograniczenia lub zaniechania funkcji produkcyjnych, z wyjątkiem zaliczanych do gospodarstwa specjalnego;
- c) wielofunkcyjnych lasów gospodarczych (G) – obejmujące pozostałe obszary z wiodącą funkcją produkcyjną, której realizacja powinna uwzględniać wymogi ochrony przyrody. W gospodarstwie tym, dla potrzeb obliczenia etatów cząstkowych wyodrębnić należy

obszary kwalifikujące się do jednolitych sposobów zagospodarowania. W warunkach Nadleśnictwa są to:

- obszary o zrębowym (GZ) sposobie zagospodarowania w odniesieniu głównie do Bśw, BMśw (z TD So), Bw, BMw i O11;
- obszary o przerębowo-zrębowym (GPZ) sposobie zagospodarowania w odniesieniu do pozostałych siedlisk, wariantów uwilgotnienia i typów drzewostanu w obszarach z funkcją produkcyjną.

8.1.2. Wytyczne w zakresie projektowania użytkowania rębego

Projektowane sposoby użytkowania rębego i rodzaje rębni przyjęto zgodnie z protokołem KZP. Uwzględniają one aktualny stan lasu i jego specyfikę lokalną.

Podczas planowania cięć rębnych kierowano się wytycznymi zawartymi w „Zasadach hodowli lasu”, instrukcjami i wytycznymi obowiązującymi aktualnie w Lasach Państwowych oraz zaleceniami KZP, w szczególności:

- a) podczas planowania procesów odnowieniowych, bez względu na przynależność drzewostanów do poszczególnych gospodarstw, należy uwzględnić:
  - przyjęty cel hodowlany (TD),
  - ograniczenia i nakazy prawne wynikające z funkcji pełnionych przez poszczególne drzewostany,
  - zasady i wytyczne zawarte w aktach normalizacji wewnętrznej w LP;
- b) w gospodarstwie specjalnym użytkowanie rębne zostanie zaprojektowane zgodnie zobowiązującymi planami, a w razie ich braku zostanie protokolarnie uzgodnione z odpowiednimi organami, jednostkami i służbami zgodnie z §88 pkt.2 IUL; w pododdziałach niewymagających uzgodnień użytkowanie rębne będzie projektowane w zależności od stwierdzonych na gruncie potrzeb hodowlanych i ochronnych z zachowaniem ładu czasowego i przestrzennego;
- c) w gospodarstwie wielofunkcyjnych lasów ochronnych projektowane użytkowanie rębne będzie wynikało ze stwierdzonych na gruncie potrzeb hodowlanych i ochronnych; zostanie przyjęta przy tym zasada, iż użytkowanie nie może zakłócić pełnienia przez te drzewostany przypisanych i zatwierdzonych funkcji ochronnych;
- d) w gospodarstwie wielofunkcyjnych lasów gospodarczych projektowany rozmiar cięć rębnych będzie opierał się na wyliczeniach etatu optymalnego, który jest wypadkową etatów wg dojrzałości i zrównania średniego wieku;

- e) zachowując wymogi ładu przestrzenno-czasowego, cięcia rębne projektować w ramach ostępów stałych przyjętych w poprzednim pul z ewentualną optymalizacją ich zasięgów podyktowaną zmienioną sytuacją obecną (korekta ładu przestrzennego, grunty przyjęte, ograniczenia lub wyłączenia z użytkowania itp.);
- f) przy projektowaniu rębni lb należy przyjmować 5 letni nawrót cięć;
- g) okresy odnowienia dla rębni złożonych należy planować następująco: rębnia IIa - do 20 lat, IIId - do 15 lat, IIIa - do 15 lat, IIIb - do 20 lat, rębnie IV - do 30 lat;
- h) w przypadku ustalenia konieczności przyspieszenia procesu odnowienia w ostępach, w których występuje koncentracja drzewostanów jednowiekowych i jednogatunkowych, należy planować wręby lub rozręby;
- i) w celu sprostania zarówno wymaganiom certyfikacyjnym jak i zapisom ZHL należy pozostawiać kępy ekologiczne starodrzewu na powierzchni 5% działki manipulacyjnej, przy minimalnej powierzchni kępy 0,06 ha w ramach stosowania wszystkich grup rębni (zupełnych oraz złożonych uprzątających), zasada ta dotyczy jedynie powierzchni pozbawionych sąsiedztwa obiektów, o których mowa w pkt. k);
- j) nie projektować pozostawiania fragmentów starodrzewu w przypadku, gdy tworzyć go będą gatunki, dla których utworzono blok upraw pochodnych;
- k) bezpośrednio przy źródłiskach, rzekach, jeziorach i obszarach bagiennych, a także w miejscach kultu religijnego i wokół drzew matecznych, należy zaplanować pozostawienie stref z istniejącego drzewostanu; w drzewostanach takich, na etapie planowania, należy wydzielić pas ochronny o szerokości zbliżonej do wysokości gatunku panującego w drzewostanie; zasadę tą można stosować na projektowanej powierzchni manipulacyjnej bezpośrednio przyległej do ww. obiektów planując zmniejszony pobór miąższości grubizny do pozyskania lub na etapie tworzenia pododdziałów w czasie taksacji – każdorazowo zastosowanie jednego z opisanych sposobów powinno podlegać uzgodnieniom z Nadleśnictwem;
- l) działki manipulacyjne (działki zrębowe, pasy, smugi, itp.) należy schematycznie planować w postaci pasów o prostych liniach, wskazanie z § 31 ust.6 ZHL, że zalecany jest zatokowy lub schodkowy przebieg linii zrębowej należy traktować jako wytyczne techniczne dla realizującego plan; w celu urozmaicenia przebiegu działek manipulacyjnych należy na etapie planowania wykorzystać naturalne granice wydzielen, drogi, rowy, itp. szczegóły taksacyjne;
- m) w związku z powstałymi na przestrzeni ostatnich kilkudziesięciu lat zaległościami, należy dokonać przeglądu wszystkich pozostawionych drzewostanów „przydrożnych”, szczególnie na siedliskach borowych, w których nie ukształtowała się do tej pory stref

przejściowa (§27 ZHL); po dokonanych przeglądzie (szczególnie drzewostanów przeszlórębnych, uszkodzonych, stanowiących niebezpieczeństwo dla ruchu pieszych i pojazdów), w porozumieniu z Nadleśnictwem, wykonawca projektu PUL zaprojektuje wybrane pozycje do usunięcia, niezależnie od kolei cięć w poszczególnych ostępach.

8.1.3. Wytyczne w zakresie planowania hodowlanego

Biorąc pod uwagę regionalizację przyrodniczo-leśną oraz lokalne warunki siedliskowe, KZP ustaliła dla poszczególnych typów siedliskowych lasu typy drzewostanów (TD) oraz orientacyjne składy gatunkowe upraw. Określając TD dla konkretnego wyłączenia uwzględniano stan siedliska, rzeczywisty skład gatunkowy drzewostanu, stopień uwilgotnienia, występujące mikrosiedliska. KZP przyjęła również typy drzewostanów i orientacyjne składy gatunkowe upraw oraz sposoby zagospodarowania dla siedlisk przyrodniczych Natura 2000.

8.2. Ochrona różnorodności biologicznej

W celu ochrony różnorodności biologicznej w lasach Nadleśnictwa Zdrojowa Góra zaleca się:

- a) dla zachowania różnorodności gatunkowej:
  - zwracać uwagę na skład gatunkowy nie tylko upraw i warstwy drzewiastej ale również podszytów,
  - chronić cenne przyrodniczo gatunki roślin podczas prowadzenia zabiegów np. poprzez pozostawianie biogrup i kęp oraz omijanie ich przy wyznaczaniu szlaków zrywkowych;
  - stwarzać warunki dla rozwoju wszystkich warstw lasu;
- b) w celu zachowania różnorodności genowej należy:
  - chronić populacje rzadkich i zagrożonych gatunków roślin i zwierząt,
  - zwracać uwagę, ażeby pozyskiwanie materiału siewnego (głównie drzew i krzewów leśnych) odbywało się z jak największej liczby osobników oraz z różnych miejsc Nadleśnictwa;
- c) w celu zachowania bogactwa i różnorodności ekosystemów należy dążyć do:
  - wykorzystania zmienności w ramach mikrosiedlisk, wprowadzając na te niewielkie powierzchnie właściwe im gatunki,
  - zachowania w stanie zbliżonym do naturalnego i odtwarzania śródleśnych cieków i zbiorników wodnych,

- pozostawiania w stanie nienaruszonym nisz źródliskowych, bagien, trzęsawisk i torfowisk z ich charakterystyczną florą i fauną,
- zachowania olsów i innych naturalnych zbiorowisk jako ostoi rzadkich gatunków roślin i zwierząt,
- popierania mechanizmów samoregulacji w przyrodzie (o ile nie zagraża to trwałości lasów),
- zwiększania udziału starych drzew w lasach oraz związanych z nimi roślin, zwierząt i mikroorganizmów,
- wyznaczania i pozostawiania drzew dziuplastych do ich naturalnego rozkładu,
- pozostawiania drewna martwego,
- preferowania odnowień naturalnych,
- kształtowania strefy ekotonowej, bogatej w gatunki stykowe, szczególnie na siedliskach porolnych,
- zagospodarowania lasu w sposób zapewniający korzystny ich wpływ na klimat, wodę, glebę i warunki życia człowieka,
- czynnej ochrony cennych ekosystemów łąkowych na odpowiednich nieleśnych siedliskach przyrodniczych poprzez regularne wykaszanie, a tam gdzie jest to konieczne – zbiór siana.

8.3. Kształtowanie stref ekotonowych

Biocenozy mogą mieć w przyrodzie wyraźnie wykształcone granice lub przechodzić jedna w drugą stopniowo, szerszym lub węższym pasem przejściowym. Ta strefa przejściowa, zwana inaczej ekotonem, odznacza się zazwyczaj większym bogactwem flory i fauny, niż podstawowe, graniczące ze sobą ekosystemy. Szczególnie korzystne są szerokie strefy ekotonowe, będące miejscem bytowania gatunków charakterystycznych dla obu sąsiadujących biocenoz oraz tzw. gatunków stykowych.

W celu kształtowania korzystnej strefy ekotonowej w Nadleśnictwie Zdrojowa Góra należy:

- dążyć do tego, by zewnętrzne obrzeże lasu oraz lasy wzdłuż dróg, cieków, szlaków turystycznych itp. były maksymalnie wypełnione; by tworzyła się „ściana lasu” ograniczająca wnikanie i penetrację czynników szkodliwych; ściana ta winna składać się z wielu warstw roślinnych, obejmujących roślinność drzewiastą, krzewiastą i runo;

- stosować na obrzeżach lasu silniejsze cięcia pielęgnacyjne, umożliwiając w ten sposób wnikanie światła do wnętrza lasu i powstawanie fragmentów lasu charakteryzujących się możliwie dużym zwarcie pionowym drzewostanów;
- w cięciach pielęgnacyjnych preferować drzewa i krzewy silnie korzeniące się oraz drzewa silnie ugałęzione;
- przy sztucznym kształtowaniu tej strefy stosować luźniejszą więźbę sadzenia, wprowadzać możliwie dużą gamę gatunków o wysokich walorach estetycznych;

Realizacja powyższych zaleceń powinna odbywać się etapami, przy okazji wykonywania bieżących zadań gospodarczych w poszczególnych drzewostanach.

8.4. Kształtowanie stosunków wodnych

Zagadnienia gospodarki wodnej są niezmiernie istotne na znacznym obszarze Nadleśnictwa. Wiele hektarów lasów prawidłowo rozwijać się będzie jedynie w przypadku utrzymania obecnego poziomu wód gruntowych.

Realizacji tego celu ma służyć przestrzeganie następujących zasad:

- należy chronić brzegi zbiorników wodnych przed dewastacją;
- wokół jezior, których brzegi stwarzają korzystne warunki dla rozwoju rekreacji powinny być wyznaczone strefy ochronne przy wszystkich jeziorach;
- należy utrzymywać w stanie zbliżonym do naturalnego śródleśne zbiorniki i oczka wodne;
- pozwolić na naturalne kształtowanie się koryt rzek;
- nie można osuszać i zalesiać torfowisk;
- melioracje odwadniające powinny być ograniczone do niezbędnego minimum;
- zaleca się lokalne zbieranie wód, np. w rowach bez odpływu, zbiornikach retencyjnych;
- podmokłe, trudne do odnowienia grunty można odnawiać samosiewem lub wieloletkami, bez przygotowania gleby ciężkim sprzętem i bez stosowania rabatowałków; dopuszczalne są tu również odstępstwa od zalecanego składu gatunkowego;
- nie można zalesiać tych łąk i pastwisk, na których zaewidencjonowano siedliska przyrodnicze;
- wskazana jest likwidacja gruntów ornych dochodzących do zbiorników i koryt rzek; należałoby je przekształcać na trwałe użytki zielone lub pozostawić do sukcesji leśnej.

8.5. Postępowanie w obiektach objętych ochroną

W obiektach objętych ochroną Nadleśnictwo wykonuje zadania z zakresu ochrony przyrody na podstawie planów ochrony, planów zadań ochronnych lub zaleceń wydanych przez organ właściwy do sprawowania ochrony przyrody i po zapewnieniu środków finansowych na ochronę.

Postępowanie w obiektach chronionych, wyszczególnionych w rozdziale „Formy ochrony przyrody”, powinno uwzględniać:

a) odnośnie rezerwatu przyrody „Kuźnik”

Rezerwat posiada plan ochrony, ustanowiony Rozporządzeniem Nr 151/2006 Wojewody Wielkopolskiego z dnia 4 lipca 2006 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody "Kuźnik" (Dz. Urz. z 2006 r. Nr 119, poz. 2941).

Poniższa tabela przedstawia obowiązujące działania ochronne na obszarze rezerwatu z podaniem ich rodzaju, zakresu i lokalizacji.

Działania ochrony czynnej dla rezerwatu „Kuźnik” na terenie Nadleśnictwa Zdrojowa Góra

Adres stary (PUL 2002- 2011r.)	Adres aktualny (PUL 2022- 2031)	Działania ochronne
1	2	3
Odtwarzanie zniekształconych ekosystemów		
191f,g,i,j 192d,e*,g-m 193j,k	383f,g,i,j 384c,d,g-m 385j,k	Przebudowa d-stanów przy wykorzystaniu naturalnego obsiewu rodzimych gatunków liściastych, na całym obszarze zalesionym oraz na zwalczaniu inwazyjnych, obcych geograficznie gatunków roślin.
Ekosystemy torfowiskowe		
193a-e*	385a-d	należy jednorazowo usunąć wszystkie okazy czeremchy amerykańskiej, robinii akacjowej, dębu czerwonego i świerka. W następnych latach należy prowadzić kontrole w 5-letnich odstępach i usuwać ewentualnie pojawiające się okazy. Wycięte drzewa i krzewy należy usunąć poza granice torfowiska.
Ekosystemy leśne		
191f,g,i,j 192b,d,e*,g-m	383f,g,i,j 384b-d, g-m	Jednorazowo usunąć wszystkie okazy czeremchy amerykańskiej, robinii akacjowej i dębu czerwonego. W następnych latach należy prowadzić kontrole w rocznych odstępach i usuwać ewentualne pojawiające się okazy. Wycięte drzewa i krzewy należy pozostawić na miejscu w rezerwacie.
Zainicjowanie rozsiewania gatunków rodzimych		
191f,g,i,j 192d,e*,g-m 193j,k	383f,g,i,j 384c,d,g-m 385j,k	Zainicjowanie rozsiewania gatunków rodzimych w celu powolnej renaturalizacji składu gatunkowego drzewostanów porolnych.
Wykonanie stopni drewniano ziemnych		

Adres stary (PUL 2002-2011r.)	Adres aktualny (PUL 2022-2031)	Działania ochronne
1	2	3
191 192	383 384	Wykonanie stopni drewniano-ziemnych wraz z drewnianą barierą na wzniesieniach zlokalizowanych na szlaku turystycznym (kolor zielony. W oddziale 383 na odcinku 200 m i w oddziale 384 na odcinku 150 m.
Przestrzeganie przepisów p-poż		
Dotyczy całego rezerwatu.		

e* - pomyłka, prawdopodobnie chodziło o literę c.

Poniższa tabela prezentuje działania ochronne wykonane na terenie rezerwatu „Kuźnik” w latach 2012-2021 przez Nadleśnictwo Zdrojowa Góra.

L.p	Rok	Opis wykonanych działań ochronnych	Powierzchnia objęta działaniami	Podstawa prawna działań
1	2	3	4	5
1	2012-2021	Kontrole straży leśnej w celu minimalizacji kłusownictwa wędkarskiego i rybackiego oraz przestrzegania przepisów przeciwpożarowych na terenie rezerwatu - realizowano na bieżąco	96 ha	Rozporządzenie Nr 151/2006 Wojewody Wielkopolskiego z dnia 4.07.2006
2	2017	Zwiększenie atrakcyjności szlaków turystycznych poprzez postawienie tablic o walorach przyrodniczych w celu uporządkowania ruchu turystycznego w obrębie szlaków turystycznych	Szlak pieszy - kolor zielony	Rozporządzenie Nr 151/2006 Wojewody Wielkopolskiego z dnia 4.07.2006 r.
3	2018	Minimalizacja erozji ziemnej wzniesień położonych na szlaku turystycznym koloru zielonego poprzez wykonanie stopni drewniano-ziemnych na stokach	350 m	Rozporządzenie Nr 151/2006 Wojewody Wielkopolskiego z dnia 4.07.2006 r.

b) odnośnie Obszaru Chronionego Krajobrazu „Pojezierze Waleckie i Dolina Gwdy”

Obszar obecnie nie posiada aktualnie wprowadzonych zakazów czy też wskazań ochronnych. Nadleśnictwo powinno przestrzegać zapisów wprowadzonych w uchwałach sejmiku właściwego województwa gdy takie dokumenty zostaną zatwierdzone.

c) odnośnie Obszaru Chronionego Krajobrazu „Dolina Noteci”

Obszar obecnie nie posiada aktualnie wprowadzonych zakazów czy też wskazań ochronnych. Nadleśnictwo powinno przestrzegać zapisów wprowadzonych w uchwałach sejmiku właściwego województwa gdy takie dokumenty zostaną zatwierdzone.

d) odnośnie obszaru specjalnej ochrony ptaków „Nadnoteckie Łęgi” – PLB300003

Obszar Natura 2000 „Nadnoteckie Łęgi” posiada plan zadań ochronnych ustanowiony Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu z dnia 20 czerwca 2017 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Nadnoteckie Łęgi PLB300003 (Dz. Urz. Woj. Wlkp. z 2017 r. poz. 4760).

Działania dotyczące ochrony czynnej przedmiotów ochrony oraz ich siedlisk w obszarze PLB300003 „Nadnoteckie Łęgi”

L.p	Działanie ochronne	Obszar wdrażania	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
1	2	3	4
1.	Poprawa uwilgotnienia siedlisk derkacza <i>Crex crex</i> , czajki <i>Vanellus vanellus</i> , rycyka <i>Limosa limosa</i> , kulika wielkiego <i>Numenius arquata</i> poprzez piętrzenie wody na ciekach odprowadzających wodę z doliny.	Fragment obszaru Natura 2000, zgodnie z mapą stanowiącą załącznik nr 6 do Zarządzenia	Sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000
2.	Ograniczenie płoszenia ptaków w okresie wrzesień – listopad do pory dziennej.	Noclegowiska żurawi, zgodnie z mapą stanowiącą załącznik nr 6 do Zarządzenia	Sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000 w porozumieniu z właściwymi miejscowo kołami łowieckimi
3.	Ograniczenie wielkości populacji ptaków krukowatych, tj. wrony siwej <i>Corvus cornix</i> i kruka <i>Corvus corax</i> w celu ochrony łągów czajki <i>Vanellus vanellus</i> , rycyka <i>Limosa limosa</i> i kulika wielkiego <i>Numenius arquata</i> . Począwszy od trzeciego roku obowiązywania planu zadań ochronnych. Działanie realizowane w zależności od wyników monitoringu określonego w pkt. 10	Fragment obszaru Natura 2000, zgodnie z mapą stanowiącą załącznik nr 6 do Zarządzenia	Sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000 w porozumieniu z właściwymi miejscowo kołami łowieckimi
4.	Ograniczenie wielkości populacji lisa <i>Vulpes vulpes</i> i dzika <i>Sus scrofa</i> poprzez zwiększenie ich rocznego pozyskania w celu ochrony łągów żurawia <i>Grus grus</i> , czajki <i>Vanellus vanellus</i> , rycyka <i>Limosa limosa</i> i kulika wielkiego <i>Numenius arquata</i> . Począwszy od trzeciego roku obowiązywania planu zadań ochronnych. Działanie realizowane w zależności od wyników monitoringu określonego w pkt. 10.	Obszar Natura 2000	Sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000 w porozumieniu z właściwymi miejscowo kołami łowieckimi

L.p	Działanie ochronne	Obszar wdrażania	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
1	2	3	4
5.	Ograniczenie wielkości populacji norki amerykańskiej <i>Neovision vision</i> poprzez odłów do pułapek żywiolowych i eliminację każdego schwytanego osobnika w celu ochrony lęgów żurawia <i>Grus grus</i> , czajki <i>Vanellus vanellus</i> , rycyka <i>Limosa limosa</i> i kulika wielkiego <i>Numenius arquata</i> . Działanie ciągle realizowane w okresie obowiązywania planu zadań ochronnych, począwszy od drugiego roku obowiązywania planu zadań ochronnych.	Obszar Natura 2000	Sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000 w porozumieniu z właściwymi miejscowo kołami łowieckimi
6.	Wyszukiwanie i czynna ochrona lęgów kulika wielkiego <i>Numenius arquata</i> . Prace prowadzone w następujących etapach: – wyszukiwanie gniazd oraz ich oznakowanie, – zabranie jaj i podłożenie w ich miejsce drewnianych bądź glinianych imitacji; – ogrodzenie każdego gniazda pastuchem elektrycznym rozstawionym na odległość 10 metrów wokół gniazda, – transport i inkubacja jaj, – transport z inkubatora i odłożenie jaj do gniazda w pierwszym lub drugim dniu klucia. Działanie ciągle realizowane w okresie obowiązywania planu zadań ochronnych, począwszy od drugiego roku obowiązywania planu zadań ochronnych.	Fragment obszaru Natura 2000, zgodnie z mapą stanowiącą załącznik nr 6 do Zarządzenia	Sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000 w porozumieniu z właścicielem lub zarządcą gruntów
7.	Ochrona lęgów kulika wielkiego <i>Numenius arquata</i> przed zniszczeniem w trakcie prowadzonych prac agrotechnicznych poprzez rezygnację z prowadzenia prac w odległości do 10 m od gniazda od momentu jego wykrycia do 5 dni po podłożeniu jaj z wykluwającymi się pisklętami. Działanie ciągle realizowane w okresie obowiązywania zadań ochronnych, począwszy od drugiego roku obowiązywania planu zadań ochronnych.	Fragment obszaru Natura 2000, zgodnie z mapą stanowiącą załącznik nr 6 do Zarządzenia	Sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000 w porozumieniu z właścicielem lub zarządcą gruntów
8.	Działanie obligatoryjne. Ekstensywne użytkowanie kośne, kośno-pastwiskowe lub pastwiskowe trwałych użytków zielonych. Zachowanie siedliska lęgowego derkacza <i>Crex crex</i> , rycyka <i>Limosa limosa</i> i kulika wielkiego <i>Numenius arquata</i> położonego na trwałych użytkach zielonych. Działanie ciągle realizowane w okresie obowiązywania planu zadań ochronnych.	Wszystkie trwałe użytki zielone na terenie obszaru Natura 2000	Sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000 albo właściciel lub zarządca nieruchomości na podstawie zobowiązania podjętego w związku z korzystaniem z systemów wsparcia bezpośredniego
9.	Działanie fakultatywne. Dla derkacza: przy użytkowaniu kośnym pokos lub pokosy od dnia 1 sierpnia do dnia 31 października; pozostawienie nieskoszonego fragmentu łąki o powierzchni wynoszącej 15-20% jej powierzchni; w dwóch kolejnych latach należy pozostawić inne fragmenty	Wszystkie trwałe użytki zielone na terenie obszaru Natura 2000	Sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000 albo właściciel lub zarządca nieruchomości na podstawie zobowiązania podjętego w związku

L.p	Działanie ochronne	Obszar wdrażania	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
1	2	3	4
	nieskoszone; zebranie i usunięcie skoszonej biomasy w terminie do 2 tygodni po pokosie. Przy użytkowaniu kośno-pastwiskowym wypas po pokosie w terminie do dnia 31 października przy obsadzie zwierząt do 1 DJP/ha. Dla rycyka i kulika wielkiego: ograniczenie stosowania jakichkolwiek zabiegów agrotechnicznych i pielęgnacyjnych w terminie od dnia 1 kwietnia do dnia 30 czerwca; ograniczenie mechanicznego niszczenia struktury gleby, w tym bronowania i przeorywania. Przy użytkowaniu kośnym pokos lub pokosy od dnia 1 lipca do dnia 31 października; zebranie i usunięcie skoszonej biomasy w terminie do 2 tygodni po pokosie. Przy użytkowaniu kośno-pastwiskowym wypas po pokosie w terminie do dnia 31 października przy obsadzie zwierząt od 0,5 do 1,5 DJP/ha. Przy użytkowaniu pastwiskowym obsada zwierząt do 0,5 DJP/ha w terminie od dnia 15 maja do dnia 15 czerwca oraz od 0,5 DPJ do 1,5 DPJ/ha w terminie po 15 czerwca do dnia 31 października. Corocznie, począwszy od drugiego roku obowiązywania planu zadań ochronnych.		z korzystaniem z systemów wsparcia bezpośredniego
10.	Edukacja uprawnionych do rybactwa oraz wędkarzy na temat płoszenia ptaków w związku z wykorzystywaniem łąki i dróg gruntowych jako miejsc dojazdu do starorzeczy i Noteci. Działanie realizowane w pierwszych trzech latach obowiązywania planu zadań ochronnych.	Obszar Natura 2000	Sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000

e) odnośnie obszaru specjalnej ochrony ptaków „Puszcza nad Gwdą” – PLB300012

Obszar Natura 2000 „Puszcza nad Gwdą” posiada plan zadań ochronnych ustanowiony Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu z dnia 23 kwietnia 2015 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Puszcza nad Gwdą PLB300012 (Dz. Urz. Woj. Wlkp. z 2015 r. poz. 2773).

W załączniku Nr 3 planu zadań ochronnych zidentyfikowano istniejące i potencjalne zagrożenia dla zachowania właściwego stanu ochrony gatunków będących przedmiotami ochrony oraz ich siedlisk. W załączniku Nr 5 określono zadania ochronne ze wskazaniem przedmiotów odpowiedzialnych za ich wykonanie. Wśród działań ochronnych dotyczących ochrony czynnej siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt, i ich siedlisk dla Nadleśnictwa Zdrojowa Góra wymienia się:

Przedmiot ochrony	Działania ochronne	Zakres działań ochronnych	Obszar wdrażania	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
1	2	3	4	5
A030, A073, A074, A075, A094, A215, A223, A236	Zapewnienie minimalnego udziału starych drzew	Dostosowanie dotychczas prowadzonej działalności do potrzeb zachowania przedmiotów ochrony – poprzez planowanie urządzania lasu z uwzględnieniem zasady obecności w okresie obowiązywania planu zadań ochronnych w granicach obszaru Natura 2000, nie mniej niż 20% drzewostanów wieku powyżej 80 lat w tym 5% drzewostanów w wieku powyżej 100 lat (z uwzględnieniem klasy odnowienia, klasy do odnowienia oraz kęp pozostawionych po zrębach i po cięciach uprzętających w rębniach złożonych). Termin wykonania: działanie ciągłe w okresie obowiązywania planu zadań ochronnych.	Cały obszar N2000 na terenie N-ctwa Zdrojowa Góra	Właściwy miejscowo nadleśniczy
A030, A067, A070, A073, A074, A075, A094, A215, A223, A236, A320	Zapewnienie trwałej dostępności drzewostanów lęgowych	Dostosowanie dotychczas prowadzonej działalności do potrzeb zachowania przedmiotów ochrony – poprzez zapewnienie trwałej dostępności drzewostanów lęgowych w obszarze Natura 2000 przez pozostawianie na pasach, smugach i strefach cięć rębnych o powierzchni większej od 1 ha (bez względu na grupę rębni) kęp starodrzewu wraz z dolnymi warstwami drzewostanu na obszarze równym 5% powierzchni manipulacyjnej pasa, smugi lub strefy. Drzewa w pozostawionych biogrupach nie podlegają użytkowaniu, są pozostawiane do naturalnej śmierci i rozkładu z wyjątkiem sytuacji zagrażających bezpieczeństwu ludzi. Nie jest konieczne pozostawianie fragmentów starodrzewu w przypadku zagrożenia trwałości lasu i bezpieczeństwa ludzi, na powierzchniach zrębów mniejszych niż 1 ha oraz w przypadku bloku upraw pochodnych czy zachowawczych jeśli stanowią je gatunki drzew, dla których założono dany blok. Termin wykonania: działanie ciągłe w okresie obowiązywania planu zadań ochronnych.	Cały obszar N2000 na terenie N-ctwa Zdrojowa Góra	Właściwy miejscowo nadleśniczy
A094	Zwiększenie liczby potencjalnych miejsc lęgowych	Pozostawienie drzew optymalnych do założenia gniazda przez rybołowa; pojedynczych wysokich wyeksponowanych sosen albo kęp kilku rosnących w luźnym zwarciu sosen > 100 lat (docelowo do osiągnięcia wieku 150 lat) o parasolowatych koronach,	N-ctwo Zdrojwa Góra, okolice: jez. Wapieńskiego, jez. Rudnickiego,	Właściwy miejscowo nadleśniczy

Przedmiot ochrony	Działania ochronne	Zakres działań ochronnych	Obszar wdrażania	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
1	2	3	4	5
		zlokalizowanych < 1 km od wybranych większych zbiorników wodnych (po jednej sośnie lub kępie sosen/1 km brzegu jeziora), w odległości powyżej 500 m od zabudowań i ruchliwych dróg. Termin wykonania: działanie ciągłe w okresie obowiązywania planu zadań ochronnych.	jez. Łachotka, srawy k. Starej Łubianki	
A223	Zapewnienie dostępności świerka pospolitego	Zapobiegnięcie zmniejszaniu się dostępności świerka pospolitego jako gatunku preferowanego przez włośchatkę, poprzez uwzględnianie obecności świerka pospolitego w drzewostanach i innych warstwach lasu. Ograniczenie pozyskania świerka w drzewostanach rębnych, preferowanie go w biogrupach drzew pozostawionych do fizjologicznej śmierci. Popieranie w cięciach pielęgnacyjnych i rębnych świerka pospolitego z odnowień naturalnych, który tworzy grupy i kępy. Nie dotyczy siedlisk przyrodniczych: 4030, 7110, 7120, 7140, 7210, 7230, 9110, 9130, 9160, 9170, 9190, 91F0, 91I0. Termin wykonania: działanie ciągłe w okresie obowiązywania planu zadań ochronnych.	Cały obszar N2000 na terenie N-ctwa Zdrojowa Góra	Właściwy miejscowo nadleśniczy
A067, A070, A223, A320	Zachowanie drzew dziuplastych	Zapobiegnięcie zmniejszeniu się miejsc lęgowych, poprzez pozostawianie w drzewostanach drzew dziuplastych, z wyłączeniem sytuacji stwarzających zagrożenie zdrowia, życia lub mienia ludzkiego oraz w przypadku usuwania posuszu czynnego w ramach wykonywania cięć sanitarnych w sytuacjach zagrażających trwałości lasu. Termin wykonania: działanie ciągłe w okresie obowiązywania planu zadań ochronnych.	Cały obszar N2000 na terenie N-ctwa Zdrojowa Góra	Właściwy miejscowo nadleśniczy
A224	Ochrona biotopów	Zapobiegnięcie zmniejszeniu się powierzchni biotopów lelka i lerki, poprzez ochronę śródleśnych terenów otwartych, w tym powierzchni nieleśnych – łąk, muraw oraz luk (za wyjątkiem tych, które w planie urządzenia lasu są przeznaczone do odnowienia) w drzewostanach, w zakresie zgodnym z obowiązującymi przepisami. Preferowanie zrębowego sposobu zagospodarowania lasów na siedliskach borowych. Termin wykonania: działanie ciągłe w okresie obowiązywania planu zadań ochronnych.	Cały obszar N2000 na terenie N-ctwa Zdrojowa Góra	Właściwy miejscowo nadleśniczy

Przedmiot ochrony	Działania ochronne	Zakres działań ochronnych	Obszar wdrażania	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
1	2	3	4	5
A320	Ochrona buczyn	Zapobiegnięcie zmniejszenia się powierzchni buczyn, przez zapewnienie stałego minimalnego udziału lasów z dominacją buka zwyczajnego, przez stałą dostępność w granicach Natura 2000 nie mniej niż 100 ha drzewostanów bukowych w wieku powyżej 80 lat, w tym co najmniej 50 ha w wieku ponad 100 lat. Termin wykonania: działanie ciągłe w okresie obowiązywania planu zadań ochronnych.	Cały obszar N2000 na terenie N-ctwa Zdrojowa Góra	Właściwy miejscowo nadleśniczy
A236	Utrzymanie lub zwiększanie ilości martwego drewna.	Zapobiegnięcie zmniejszeniu się ilości dogodnych siedlisk, poprzez utrzymanie lub zwiększanie ilości martwego drewna w lesie. Termin wykonania: działanie ciągłe w okresie obowiązywania planu zadań ochronnych.	Cały obszar N2000 na terenie N-ctwa Zdrojowa Góra	Właściwy miejscowo nadleśniczy
A236	Zwiększenie bazy żerowej.	Zapobiegnięcie zmniejszeniu się bazy żerowej, poprzez pozostawianie wszystkich możliwych pni po zrębach do ich naturalnego rozkładu oraz niestosowanie ich karczowania i korowania. Działanie nie dotyczy powierzchni zagrożonych masowymi pojawami szkodników drzew. Termin wykonania: działanie ciągłe w okresie obowiązywania planu zadań ochronnych.	Cały obszar N2000 na terenie N-ctwa Zdrojowa Góra	Właściwy miejscowo nadleśniczy
A224	Ochrona powierzchni lęgowych.	Zapobiegnięcie zmniejszeniu się powierzchni lęgowych, poprzez tolerowanie obecności drzewostanów o zadrzewieniu poniżej 0,5 na siedliskach borowych, szczególnie boru suchego. Termin wykonania: działanie ciągłe w okresie obowiązywania planu zadań ochronnych.	Cały obszar N2000 na terenie N-ctwa Zdrojowa Góra	Właściwy miejscowo nadleśniczy
A067, A070, A229	Ochrona lasów wzdłuż brzegów jezior i rzek.	Zapobiegnięcie zmniejszeniu się powierzchni drzewostanów dojrzałych w pobliżu zbiorników wodnych i rzek poprzez pozostawianie wyłączonych z cięć rębnych pasów o szerokości do 30 m od brzegów jezior i po obu stronach rzek o korycie szerszym niż 1,5 m. Dla nurogęsia w obrębie pasów pozostawianie wykrotów i złamanych drzew, jeśli nie stanowią one zagrożenia bezpieczeństwa ludzi. Termin wykonania: działanie ciągłe w okresie obowiązywania planu zadań ochronnych.	Cały obszar N2000 na terenie N-ctwa Zdrojowa Góra	Właściwy miejscowo nadleśniczy

W dniu 30 grudnia 2020 r. zostało zawarte porozumienie pomiędzy RDOŚ w Poznaniu i RDOŚ w Szczecinie oraz RDLP w Pile w sprawie prowadzenia działań ochronnych związanych z czynną ochroną włochatki (*Aegolius funereus*) i sóweczki (*Glaucidium passerinum*) w obszarze

Natura 2000 Puszcza nad Gwda PLB300012 na terenie nadleśnictw nadzorowanych przez Regionalną Dyрекcję Lasów Państwowych w Pile (znak: WOP.023.41.2020.AG).

W celu zapewnienia trwałej dostępności siedlisk dla włośchatki (*Aegolius funereus*) i sóweczki (*Glaucidium passerinum*), Strony postanawiają wprowadzić do stosowania, w nadleśnictwach RDLP w Pile położonych w obszarze Natura 2000 Puszcza nad Gwda PLB300012, poniżej wymienionych działań ochronnych:

1. W nadleśnictwach RDLP w Pile położonych w obszarze Natura 2000 Puszcza nad Gwda PLB300012, w których w wyniku uzupełniania stanu wiedzy oraz badań monitoringowych prowadzonych przez organ sprawujący nadzór nad obszarem (Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Poznaniu, Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Szczecinie) stwierdzono stanowiska włośchatki i sóweczki, wytypowane zostaną w drodze ustaleń pomiędzy regionalnymi dyrekcjami ochrony środowiska i właściwym terytorialnie Nadleśniczym, drzewostany istotne dla przetrwania i rozwoju obu gatunków.
2. W wytypowanych drzewostanach nadleśnictwa przyjmą harmonogram prac leśnych zakazujący wykonywania zabiegów trzebieżowych i cięć rębnych w okresie od lutego do sierpnia.
3. Zabiegi trzebieżowe i cięcia rębne wykonywane poza okresem lęgowym nie będą obejmować drzew dziuplastych, których pozostawianie regulowane jest odrębnymi wytycznymi.
4. W związku z niekorzystną sytuacją zdrowotną drzewostanów świerkowych, zapisy dotyczące realizacji działań ochronnych związanych z zapewnieniem dostępności świerka pospolitego (załącznik nr 5, punkt B10 Planu Zadań Ochronnych obszaru Natura 2000 Puszcza nad Gwda) będą realizowane poprzez szersze stosowanie tego gatunku w odnowieniach naturalnych i sztucznych (poza siedliskami przyrodniczymi w których świerk jest gatunkiem obcym ekologicznie).
5. Możliwość stworzenia stref ochrony całorocznej włośchatki i sóweczki zostanie ograniczona tylko do przypadków w których stwierdzono pewne gniazdowanie tych gatunków.
6. Aktualizacja listy drzewostanów istotnych dla przetrwania i rozwoju włośchatki i sóweczki będzie się odbywała po podsumowaniu obserwacji rocznych i zakończeniu kolejnej fazy badań monitoringowych, do 30 listopada każdego roku kalendarzowego we współpracy z właściwą Regionalną Dyrekcją Ochrony Środowiska.

f) odnośnie specjalnego obszaru ochrony siedlisk „Dolina Noteci” – PLH300004

Obszar Natura 2000 „Dolina Noteci” posiada plan zadań ochronnych ustanowiony Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu z dnia 28 kwietnia 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dolina Noteci (Dz. Urz. Woj. Kuj.-Pom. z 2014 r. poz. 1477).

W załączniku Nr 3 planu zadań ochronnych zidentyfikowano istniejące i potencjalne zagrożenia dla zachowania właściwego stanu ochrony gatunków będących przedmiotami ochrony oraz ich siedlisk. W załączniku Nr 5 określono zadania ochronne ze wskazaniem przedmiotów odpowiedzialnych za ich wykonanie. Na gruntach zarządzanych przez Nadleśnictwo Zdrojowa Góra w zasięgu PLH300004 Dolina Noteci nie występują siedliska przyrodnicze. W przypadku wyznaczenia siedliska o którym mowa w planie zadań ochronnych, należy zastosować się do odpowiednich zapisów w nim zawartych.

g) odnośnie obszaru mającego znaczenie dla wspólnoty „Ostoja Pilska” – PLH300045

Obecnie dokumentacja planów zadań ochronnych jest w trakcie konsultacji społecznych. Nadleśnictwo powinno przestrzegać zapisów planów zadań ochronnych gdy dokumenty zostaną zatwierdzone.

h) odnośnie użytków ekologicznych

Nadzór nad wymienionymi niżej użytkami ekologicznymi sprawuje Nadleśnictwo Zdrojowa Góra.

Lp.	Nazwa	Uchwała	Zakazy
1	2	3	4
1.	„Bagna Pszczółkowskiego”	Uchwała Nr XXVIII/170/2014 Rady Gminy Tarnówka z dn. 31 marca 2014 r. w sprawie ustanowienia użytku ekologicznego pn. „Bagna Pszczółkowskiego” – 5,40 ha; (Dz. Urz. Woj. Wielkopolskiego z 2014 r. poz. 2728) Uchwała Nr XXXVIII/272/2014 Rady Gminy w Krajence z dn. 8 maja 2014 r. w sprawie ustanowienia użytków ekologicznych – 1,34 ha; (Dz. Urz. Woj. Wielkopolskiego z 2014 r. poz. 3320).	1) niszczenia, uszkodzenia lub przekształcania obiektu lub obszaru; 2) wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwsztormowym lub przeciwpowodziowym albo budową, odbudową, utrzymaniem, remontem lub naprawą urządzeń wodnych; 3) uszkodzenia i zanieczyszczenia gleby; 4) dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli zmiany te nie służą ochronie przyrody albo racjonalnej gospodarce rolnej, leśnej, wodnej lub rybackiej; 5) likwidowania, zasypywania i przekształcania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy oraz obszarów wodno-błotnych;

Lp.	Nazwa	Uchwała	Zakazy
1	2	3	4
			<p>6) wylewania gnojowicy, z wyjątkiem nawożenia użytkowanych gruntów rolnych;</p> <p>7) zmiany sposobu użytkowania ziemi;</p> <p>8) wydobywania do celów gospodarczych skał, w tym torfu, oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów i bursztynu;</p> <p>9) umyślnego zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia nor, legowisk zwierzęcych oraz tarlisk i złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności związanych z racjonalną gospodarką rolną, leśną, rybacką i łowiecką;</p> <p>10) zbioru, niszczenia, uszkodzenia roślin i grzybów na obszarach użytków ekologicznych, utworzonych w celu ochrony stanowisk, siedlisk lub ostoi roślin i grzybów chronionych;</p> <p>11) umieszczania tablic reklamowych.</p>
2.	„Uroczyska Głomi”	Uchwała Nr XXXVIII/272/2014 Rady Gminy w Krajence z dn. 8 maja 2014 r. w sprawie ustanowienia użytków ekologicznych (Dz. Urz. Woj. Wielkopolskiego z 2014 r. poz. 3320)	<p>1) niszczenia, uszkodzenia lub przekształcania obiektu lub obszaru,</p> <p>2) uszkodzenia i zanieczyszczenia gleby,</p> <p>3) dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli zmiany te nie służą ochronie przyrody albo racjonalnej gospodarce rolnej, leśnej, wodnej lub rybackiej,</p> <p>4) likwidowania, zasypywania i przekształcania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy oraz obszarów wodno-błotnych,</p> <p>5) zmiany sposobu użytkowania ziemi,</p> <p>6) wydobywania do celów gospodarczych skał, w tym torfu oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także materiałów i bursztynu,</p> <p>7) umyślnego zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia nor, legowisk zwierzęcych oraz tarlisk i złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności związanych z racjonalną gospodarką rolną, leśną, rybacką i łowiecką.</p>
3.	„Bagna Zacisze”		

Lp.	Nazwa	Uchwała	Zakazy
1	2	3	4
4.	„Szuwar Śródpolny”	Uchwała Nr XIX/155/2012 Rady Gminy Szydłowo z dnia 26 września 2012 r. w sprawie ustanowienia użytku ekologicznego (Dz. Urz. Woj. Wielkopolskiego z 2013 r. poz. 994)	1) niszczenia, uszkodzenia lub przekształcania obiektu lub obszaru; 2) wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwsztorowym lub przeciwpowodziowym albo budową, odbudową, utrzymywaniem, remontem lub naprawą urządzeń wodnych;
5.	„Różewskie Łozowisko”	Uchwała Nr XIX/156/12 Rady Gminy Szydłowo z dnia 26 września 2012 r. w sprawie ustanowienia użytku ekologicznego (Dz. Urz. Woj. Wielkopolskiego z 2013 r. Poz. 225).	3) uszkodzenia i zanieczyszczania gleby; 4) dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli zmiany te nie służą ochronie przyrody albo racjonalnej gospodarce rolnej, leśnej, wodnej lub rybackiej; 5) likwidowania, zasypywania i przekształcania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy oraz obszarów wodno- błotnych;
6.	„Szuwar Stobieński”	Uchwała Nr XXXIV/228/12 Rady Miejskiej Trzcianki z dnia 28 listopada 2012 r. w sprawie ustanowienia użytku ekologicznego "Szuwar Stobieński" (Dz. Urz. Woj. Wielkopolskiego z 2013 poz. 60).	6) wylewania gnojowicy, z wyjątkiem nawożenia użytkowanych gruntów rolnych; 7) zmiany sposobu użytkowania ziemi; 8) wydobywania do celów gospodarczych skał, w tym torfu oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów i bursztynu; 9) umyślnego zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia nor, legowisk zwierzęcych oraz tarlisk i złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności związanych z racjonalną gospodarką rolną, leśną, rybacką i łowiecką; 10) zbioru, niszczenia, uszkodzenia roślin i grzybów na obszarach użytków ekologicznych, utworzonych w celu ochrony stanowisk, siedlisk lub ostoi roślin i grzybów chronionych; 11) umieszczania tablic reklamowych.

i) odnośnie zespołu przyrodniczo-krajobrazowego „Góra Dąbrowa”

Na podstawie Uchwały Nr XLIV/311/10 Rady Gminy Szydłowo z dnia 3 września 2010 r. w sprawie ustanowienia zespołu przyrodniczo-krajobrazowego pod nazwą "Góra Dąbrowa" oraz Uchwały Nr IV/29/11 Rady Gminy Szydłowo z dnia 10 lutego 2011 r. zmieniająca uchwałę w sprawie ustanowienia zespołu przyrodniczo-krajobrazowego pod nazwą "Góra Dąbrowa", na terenie zespołu wprowadzone są następujące zakazy:

- a) „wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwsztormowym lub przeciwpowodziowym albo budową, odbudową, utrzymywaniem, remontem lub naprawą urządzeń wodnych”;
- b) „likwidowania, zasypywania i przekształcania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy oraz obszarów wodno-błotnych”;
- c) wylewania gnojowicy, z wyjątkiem nawożenia użytkowanych gruntów rolnych;
- d) wydobywania do celów gospodarczych skał, w tym torfu, oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów i bursztynu;
- e) „umyślnego zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia nor, legowisk zwierzęcych oraz tarlisk i złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności związanych z racjonalną gospodarką rolną, leśną, rybacką i łowiecką”.

j) odnośnie pomników przyrody

- przestrzeganie zakazów wprowadzonych rozporządzeniami wojewody lub uchwałami rad gmin w sprawie ustanowienia odpowiedniego obiektu;
- właściwe oznakowanie obiektów w terenie;
- uzgodnienia ewentualnych działań z właściwym organem (Radą Gminy lub Regionalną Dyрекcją Ochrony Środowiska).

8.6. Metody ochrony rzadkich i chronionych gatunków

W celu ochrony chronionych i zagrożonych wyginięciem gatunków flory i fauny oraz ich siedlisk należy:

a) w stosunku do roślin i grzybów objętych ochroną gatunkową:

- stanowiska cennych gatunków nanieść na odpowiednie mapy (np. szkice powierzchni manipulacyjnej), a w razie potrzeby zaznaczyć w terenie,
- działania gospodarcze na stanowiskach cennych gatunków lub w bezpośrednim otoczeniu prowadzić w sposób niezagrażający trwaniu populacji (np. poprzez pozostawianie biogrup na zrębach, wytyczenie szlaków zrywkowych z ominięciem występujących płatów cennej flory),
- nowe stanowiska cennej roślinności w odpowiedni sposób katalogować i kartować (np. uzupełniając kronikę w programie ochrony przyrody),
- przeprowadzać szkolenia pracowników z rozpoznawania cennych gatunków;

b) w stosunku do gatunków dziko występujących zwierząt objętych ochroną gatunkową:

- przestrzegać zasad podanych w rozdziale „Kształtowanie stosunków wodnych”, które pozwolą zachować we właściwym stanie zbiorniki będące miejscem rozrodu płazów i gadów,
- przestrzegać sposobów gospodarowania w pobliżu zbiorników wodnych stanowiących potencjalne miejsca bytowania wielu gatunków ptaków,
- pozostawiać w starszych drzewostanach drzewa martwe i obumierające, które będą stanowić potencjalne miejsca gniazdowania ptaków dziuplastych,
- w drzewostanach stanowiących miejsca bytowania żurawia wszelkie prace gospodarcze wykonywać poza okresem lęgowym (tj. z wyłączeniem miesięcy III-VII);
- przestrzegać zaleceń mających na celu zapobieganie lub ograniczenie niektórych negatywnych oddziaływań w stosunku do wybranych gatunków fauny:
  - **trzepla zielona, zalotka większa** – stanowiska tych ważek zlokalizowano na terenach bagiennych w pobliżu cieków wodnych, dlatego też ochrona powinna dotyczyć nieużytków i ich otoczenia; należy wprowadzić zakaz zmiany stosunków wodnych, tzn. np. niepogłębiania rowów itp.;
  - **czerwończyk nieparek** – jest to gatunek związany z podmokłymi łąkami, więc podejmowane działania realizowane na użytkach zielonych najogólniej powinny dotyczyć utrzymania odpowiednich stosunków wodnych, utrzymywania rolniczego użytkowania gruntów oraz przeciwdziałania intensyfikacji działalności rolniczej; konieczne jest podjęcie działań (odkrzaczenie, usuwanie biomasy oraz gatunków ekspansywnych lub obcych, w tym gatunków inwazyjnych), które wpłyną na poprawę stanu ochrony siedlisk motyli;
  - **kumak nizinny** – zachowanie niewielkich bagienek i oczek wodnych na których stwierdzono stanowiska, zapobieganie ich dewastacji i wysychaniu, powstrzymanie spontanicznych niekorzystnych zmian powodowanych naturalną sukcesją i zarastaniem;
  - **traszka grzebieniasta** – zachowanie niewielkich bagienek, na których stwierdzono stanowiska, utrzymanie właściwych stosunków wodnych, aby nie doprowadzić do odwodnienia;
  - **traszka zwyczajna** – związana z niewielkimi zbiornikami wodnymi, ochrona powinna polegać na utrzymywaniu właściwych stosunków wodnych, aby nie doprowadzić do odwodnienia;

- **bąk** – zachować miejsca rozrodu i przebywania, głównie z rozległymi płacami trzciny lub pałki oraz silnie zarośnięte wysoką roślinnością szuwarową okolic stawów, bagien i starorzeczy;
- **blotniak stawowy** – zachowanie miejsc rozrodu i przebywania, na których stwierdzono występowanie tego gatunku;
- **bocian biały** – ochrona gniazd oraz minimalizacja najczęstszych przyczyn śmierci, zachowanie siedlisk i miejsc żerowania;
- **czajka** – zachowanie miejsc rozrodu i przebywania, na których stwierdzono występowanie gatunku;
- **derkacz** – zachowanie miejsc rozrodu i przebywania, głównie wilgotnych łąk, na których stwierdzono występowanie tego gatunku;
- **dzięcioł czarny** – pozostawianie drzew dziuplastych i obumierających w drzewostanach, głównie iglastych, wieszanie odpowiednich skrzynek lęgowych w miejscach występowania;
- **dzięcioł średni, duży, zielony** – pozostawianie drzew dziuplastych i obumierających w świetlistych, starych drzewostanach głównie liściastych, a także mniejszych zadrzewieniach śródpolnych, starych parkach, sadach i alejach;
- **gągoł** – pozostawianie starych dziuplastych drzew nad brzegami jezior, rzek, starorzeczy i innych zbiorników wodnych;
- **gąsiorek** – zachowanie istniejących lub zakładanie nowych zadrzewień śródpolnych i utrzymywanie w nich kolczastych krzewów;
- **lelek** – zachować miejsca występowania, głównie suche, świetliste bory sosnowe w pobliżu łąk, pól, polan, zrębów, młodników;
- **lerka** – objęcie specyficznych, suchych gruntów z rzadką roślinnością murawową, sąsiadujących z kompleksami leśnymi, programami rolnośrodowiskowymi, promującymi utrzymanie takich siedlisk w stanie niezmienionym;
- **mucholówka mała** – zaleca się utrzymywanie jak największej powierzchni starych drzewostanów liściastych;
- **nurogęś** – zachowanie miejsc rozrodu i przebywania, głównie starodrzewu w pobliżu jezior i rzek;
- **zimorodek** – zachowanie miejsc przebywania, którymi najczęściej są czyste, śródlądowe wody (rzeki i strumienie oraz brzegi jezior i stawów) o stromych brzegach;

- **żuraw** – ochrona powinna polegać na zachowaniu miejsc rozrodu, którymi najczęściej w warunkach Nadleśnictwa są bagna i torfowiska; nie należy zmieniać stosunków wodnych w miejscach występowania gatunku;
- **bóbr europejski i wydra** – na terenie Nadleśnictwa występują w jeziorach i rzekach, a więc nie wymagają szczególnych działań ochronnych ze strony Nadleśnictwa;

c) odnośnie stref ochrony:

- dla gatunków ptaków, które gniazdują na terenach leśnych zarządzanych przez Nadleśnictwo:
  - **sóweczka** – przestrzegać zakazu przebywania osób, z wyjątkiem właściciela nieruchomości objętej strefą ochrony, osób sprawujących zarząd i nadzór nad obszarami objętymi strefą ochrony oraz osób wykonujących prace na podstawie umowy zawartej z właścicielem lub zarządcą;
- dla gatunków, które występują lub prawdopodobnie mogą występować na terenach zarządzanych przez Nadleśnictwo:
  - **kania czarna, kania ruda, puchacz, bielik, włośchatka** - po ewentualnym zlokalizowaniu nowego gniazda informować o jego lokalizacji właściwy RDOŚ, w bezpośrednim sąsiedztwie gniazda nie prowadzić działań gospodarczych;
  - **nietoperze** – po ewentualnym zlokalizowaniu zimowisk (pomieszczenia i kryjówki) w których w ciągu 3 kolejnych lat choć raz stwierdzono występowanie ponad 200 osobników informować o ich lokalizacji właściwy RDOŚ;
  - **wilk** - po ewentualnym zlokalizowaniu miejsca rozrodu (nory) informować o jego lokalizacji właściwy RDOŚ, w pobliżu nory konieczne jest ograniczenie wstępu ludzi i zakaz prowadzenia prac leśnych od 1 kwietnia do 31 sierpnia.

8.7. Ochrona siedlisk przyrodniczych

8.7.1. Chronione siedliska leśne

Główne zasady postępowania na siedliskach chronionych, to:

- zrównoważenie funkcji gospodarczej lasu z funkcją przyrodniczą,
- wszelkie działania na siedliskach w „stanie uprzywilejowanym/wzorcowym – A” powinny zmierzać do zachowania tego stanu,
- podniesienie w trakcie kształtowania kolejnego pokolenia drzew stopnia zachowania siedlisk przynajmniej o jeden stopień (dotyczy to szczególnie siedlisk w stanie silnie zniekształconym „C”, których renaturyzacja bez interwencji człowieka może trwać bardzo długo),
- całkowita rezygnacja z celowego użytkowania lasu na siedliskach skrajnie ubogich pod względem troficznym, których ilość i powierzchnia w danym nadleśnictwie jest niewielka lub bardzo mała; pozyskanie drewna może być prowadzone przy zabiegach ochronnych (np. usuwanie nadmiaru osobników brzoźowych w Bb).

Celem zabiegów pielęgnacyjnych powinno być:

- stworzenie najodpowiedniejszych dla danych warunków siedliskowych:
  - struktury drzewostanu,
  - składu gatunkowego,
  - zróżnicowania wieku,
  - ukształtowania koron,
  - budowy warstwowej drzewostanu;
- poprawa stanu zdrowotnego i sanitarnego drzewostanów, zwłaszcza o niewłaściwym składzie gatunkowym (monokultury).

Cięcia rębne

Cięcia rębne powinny wynikać z potrzeb ochrony siedlisk przyrodniczych, z uwzględnieniem ładu przestrzennego i czasowego. Głównym zadaniem cięć rębnych jest stworzenie odpowiednich warunków do powstania i rozwoju młodego pokolenia lub wprowadzenia pożądaných gatunków drzew i krzewów. Należy dobrać rodzaj rębni najbardziej zbliżonej do naturalnych procesów rozwojowych drzewostanu w danych warunkach siedliskowych i klimatycznych. Użytkowanie nie może spowodować zaniku określonego typu siedliska i zmniejszenia jego powierzchni.

Trzebieże

Podczas wykonywania trzebieży należy odslaniać powstające stożki odnowieniowe. Niektóre zabiegi trzebieżowe należy wykonywać pod kątem ochrony gatunków runa leśnego. Stopniowo eliminować gatunki niezgodne z siedliskiem i obce geograficznie.

Odnowienia, zalesienia, poprawki, uzupełnienia i dolesienia

Podstawą prac odnowieniowych, zalesieniowych, poprawek, uzupełnień i dolesień powinny być przyjęte przez Komisję Założeń Planu docelowe składy gatunkowe drzewostanów dojrzałych (typy drzewostanów) oraz wyjściowy, orientacyjny skład gatunkowy upraw.

Typy drzewostanów, orientacyjne składy gatunkowe upraw oraz sposoby zagospodarowania dla typów siedlisk przyrodniczych w Nadleśnictwie Zdrojowa Góra przedstawiają tabele.

Typy drzewostanów o kierunku gospodarczym, orientacyjne składy gatunkowe upraw dla poszczególnych typów siedlisk przyjętych w Nadleśnictwie Zdrojowa Góra

TSL	TD	Orientacyjny skład upraw [%]		Sposób zagospodarowania	
		Gatunki panujące	Gatunki domieszkowe	rębnia zasadnicza	rębnia zastępcza
1	2	3	4	5	6
Bs	So	So 90	Brz i in. 10	I	-
Bśw	So	So 80-90	Brz i in. 10-20	I	-
Bw	So	So 80-90	Św, Brz i in. 10-20	-	-
Bb	So	So 80	Brz, Św i in. 20	-	-
BMśw	So	So 70-80	Db, Bk i in. 20-30	I	III
	Db So	So 60, Dbb 20-30	Bk, Md, Lp i in. 10-20	III	I
	Bk So ¹	So 70, Bk 20-30	Dbb, Md, Lp i in. do 10	III	I
BMb	So-Brz	Brzom 60, So 30	OI, Św i in. 10	-	-
LMśw	Db So	So 60, Dbb 30	Bk, Md, Lp i in. 10	III	I
	So Db	Dbs 50, So 30	Bk, Lp i in. 20	III	II, IV
	Bk So	So 50, Bk 30	Dbb, Lp i in. 20	III	I
	Bk So	So 50, Bk 30	Db i in. 20	III	II, IV
	So Bk	Bk 50 So 30	Dbs, Lp i in. 20	III	II, IV
	Db ¹	Db 70	Gb, Bk, Jw, Kl i in. 30	III	II, IV
	Bk ¹	Bk 70	Db, Gb, Jw., Kl i in. 30	III	II, IV
LMw	So Db	Db 50, So 30	Św, Bk, Brz i in. 20	III	II, IV
LMb	Brz-OI	OI 60, Brzom	Św, Brz i in. 10	-	-
Lśw	Bk Db	Dbs 60, Bk 30	Gb, Lp, Jw i in. 10	III	II, IV
	Db Bk	Bk 50, Dbs 30	Gb, Lp i in. 20	III	IV, II
	Db	Db 80	Bk, Gb, Lp, Jw i in. 20	III	IV, II
	Bk ¹	Bk 70	Db, Gb, Jw i in. 30	II	III, IV
Lw	Wz Db	Db 50, Wz 30	Js, OI, Lp, Gb i in. 20	III, IV	II

TSL	TD	Orientacyjny skład upraw [%]		Sposób zagospodarowania	
		Gatunki panujące	Gatunki domieszkowe	rębnia zasadnicza	rębnia zastępcza
1	2	3	4	5	6
OI	OI	OI 90	Brz, Wb, Św i in. 10	I	II
OIJ	Js ² -OI	OI 60, Js 30	Brz, Wz, Dbs i in. 10	III	II

¹ dla sytuacji zastanych w drzewostanach, gdzie opisano dobrej jakości odnowienia drugiego pietra Bk lub Db,

² do czasu ustąpienia objawów chorobowych jesionu na etapie wykonawstwa należy stosować gatunki zastępcze tj.: Wz, Dbs, Jw, Brz, OI i inne.

Typy drzewostanów o kierunku ochronnym, orientacyjne składy gatunkowe upraw dla poszczególnych typów siedlisk przyrodniczych przyjętych w Nadleśnictwie Zdrojowa Góra

Siedlisko przyrodnicze	Kod	TSL	TD	Orientacyjny skład gatunkowy [%]	Zalecany rodzaj rębni	Uwagi
1	2	3	4	5	6	7
Śródlądowy bór chrobotkowy	91T0-1	Bs	So	So 90, Brz 10	I,IV	Rębnia I dopuszczalna w dużych płatach siedliska.
		Bśw				
Bór bagienno typowy	91D0-2	Bb	So	So 90, Brz.om i in. 10		zakaz użytkowania rębno, pozostawienie martwych drzew na gruncie, sprzyjanie odnowieniu naturalnemu
		BMb (rzadko)	Brz So	So 60, Brz.om i in. 40		
Bory i lasy bagienne	91D0	BMb	Brz So	So 60, Brz.om i in. 40		
Brzeziny bagienne	91D0-1	BMb	So Brz	Brz.om 60, So 30, OI i in. 10		
		LMb (rzadko)				
Kwaśne buczyny niżowe	9110-1	BMśw	So Bk	Bk 50, So 30, Db i inne 20	Rębnie złożone II,III,IV.	W domieszce dąb bezszypułkowy
		LMśw	Bk	Bk 70, So 20, Db i in. 10		
		Lśw	Bk	Bk 70, Db i in. 30		
Żyzne buczyny niżowe	9130-1	Lśw	Bk	Bk 80, Db, Lp i in. 20	Rębnie złożone II,III,IV.	W domieszce dęby z przewagą dębu szypułkowego
		LMśw (rzadko)				
		Lw	Bk	Bk 70, Db 20, Wz, Js, OI i in. 10		
Grąd subatlantycki	9160	Lśw	Db	Db 70, Gb,Lp i in. 30	Rębnie złożone II,III,IV.	Dążyć do przewagi dębu szypułkowego
		Lw	Gb Db	Db 50, Gb 30, Lp, Wz i in. 20		
		LMśw	Bk Db	Db 50 Bk 30 Gb, Lp i inne 20		
Grąd środkowoeuropejski	9170	LMśw	Db	Db 70, Gb,Lp i in. 30	Rębnie złożone II,III,IV.	Dążyć do przewagi dębu szypułkowego
		Lśw LMw (rzadko)	Gb Db	Db 50, Gb30, Lp i in. 20		
		Lw	Db	Db 70 Bk, Gb, Lp i in. 30		
Śródlądowe kwaśne dąbrowy	9190-2	BMśw, BMw	So Db	Db 50, So 30, Bk i in. 20	Rębnie złożone II,III,IV.	
		LMśw, LMw, Lśw	Db	Db 80, Bk i in. 20		

Siedlisko przyrodnicze	Kod	TSL	TD	Orientacyjny skład gatunkowy [%]	Zalecany rodzaj rębni	Uwagi
1	2	3	4	5	6	7
			Bk Db	Db 60, Bk 30, So i inne 10		
Cieptolubne dąbrowy	91I0-1		Db	Db 80, Brz, Lp i inne 20	Rębnie złożone II,III,IV.	Bez względu na siedlisko leśne. Konieczność eliminacji Gb.
Łęgi wierzbowe i topolowe	91E0-2	Lł	Tp	Tp 70, Js, Wz i inne 30	Rębnie złożone II,IV.	Do czasu ustąpienia chorób Js należy zastępować go innymi: Wz, Db.s, Jw Brz, OI, Kl i inne. Należy unikać gat. obcych geograficznie i ekologicznie.
Łęgi olszowe i jesionowe	91E0-3	OI	Js OI	OI 50, Js 30, Wz i inne 20	Rębnie złożone, na siedl. OI również rębnia zupełna	
		OIJ		OI 80, Wz i inne 20		
		LMw (rzadko)	OI Db	Db 50, OI 30 Wz i inne 20		
Źródłiskowe lasy olszowe na niżu	91E0-4	OI	OI	OI 90, Js i inne 10		Bierne formy ochrony.
Łęgowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe	91F0	Lł	Wz Js*Db	Db 40, Js* 30, Wz 20 i inne 10	Rębnie złożone II, IV.	Do czasu ustąpienia chorób Js należy zastępować go innymi: Wz, Db.s, Jw., Brz, OI, Kl i inne.
		Lw				Niezbędne okresowe zalewy. Należy unikać gat. obcych geograficznie i ekologicznie.

W odnowieniach przyjmować następującą kolejność postępowania: samosiew, siew, sadzenie. Może zachodzić potrzeba wykorzystania w jednym drzewostanie wszystkich wymienionych sposobów. Należy zwrócić uwagę na wykorzystanie mikrosiedlisk i odpowiedni do nich dobór gatunków.

We wszystkich fazach rozwojowych drzewostanu, przy wykonywaniu zabiegów pielęgnacyjnych starać się stwarzać korzystne warunki do odnowienia naturalnego.

Wykonując prace hodowlane na leśnych siedliskach przyrodniczych należy kierować się następującymi zasadami:

- podstawą prac odnowieniowych, zalesieniowych, poprawek i uzupełnień jest określony dla każdego siedliska przyrodniczego docelowy skład gatunkowy;
- w pielęgnacji upraw należy preferować gatunki właściwe dla siedliska;
- chronić i pielęgnować odnowienia naturalne;

- charakter i intensywność zabiegów pielęgnacyjnych powinny wynikać z potrzeby ochrony siedliska i dążenia do ukształtowania struktury i składu drzewostanu zgodnego z siedliskiem, charakterystycznego dla danego zespołu leśnego;
- powstające luki i przerzedzenia należy wykorzystywać dla odnowienia naturalnego lub sztucznego gatunków charakterystycznych i typowych dla danego zespołu leśnego;
- preferować odnowienie naturalne gatunków domieszkowych;
- chronić cenne domieszki, w tym takich gatunków, jak: osika, cis pospolity, czeremcha zwyczajna;
- cięcia odnowieniowe wykonywać tylko w przypadku koniecznej przebudowy, konieczności odsłaniania istniejących, wartościowych i zgodnych z siedliskiem odnowień naturalnych lub starości drzewostanu;
- starać się o zachowanie dłuższego okresu przebudowy drzewostanu;
- w odniesieniu do lasów bukowych o uproszczonej strukturze wiekowo-gatunkowej należy wprowadzać naturalne gatunki domieszkowe (w zależności od żyzności gleb): grab, dąb szypułkowy i bezszypułkowy, jawor, lipa drobnolistna, czereśnia ptasia;
- z uwagi na niszczenie runa nie stosować kruszarek do gałęzi;
- realizując ogólną zasadę trwałości szaty leśnej należy dążyć do wytworzenia dolnego piętra lub podszytu (z wyjątkiem siedlisk ubogich), o ile nie występują one naturalnie.

Postępowanie z gatunkami obcego pochodzenia

Z ekologicznego punktu widzenia obecność w lasach gatunków obcych nie jest pożądana, chociaż nie zawsze jednoznacznie szkodliwa, mając na myśli produkcyjny aspekt gospodarki leśnej. Jednak gospodarka leśna ma również na celu zrównoważone zarządzanie środowiskiem, co przy wprowadzaniu gatunków obcego pochodzenia nie jest realizowane.

Obce, ekspansywne gatunki drzew (robinia akacjowa, dąb czerwony, czeremcha amerykańska) powinny być stopniowo eliminowane z drzewostanów.

Zalecenia do prowadzenia działań hodowlanych na leśnych siedliskach przyrodniczych

➤ Kwaśne buczyny niżowe (9110), żyzne buczyny niżowe (9130), grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (9170), kwaśne dąbrowy (9190):

- przebudowa drzewostanu zgodnie z typem siedliska (usuwanie gatunków drzew niepożądanych oraz prowadzenie odnowień wraz z ich ochroną i pielęgnacją);
- usuwanie podrostu drzew niezgodnych z danym typem siedliska;
- pozostawianie fragmentów drzewostanów do naturalnego rozpadu w sposób niezagrażający trwałości lasu;

- pozostawianie martwego drewna;
  - zwalczanie gatunków ekspansywnych lub obcych, w tym gatunków inwazyjnych;
- **Brzezina bagienna (91D0-1) i sosnowy bór bagienny (91D0-2):**
- wyłączenie z użytkowania rębego;
  - przetrzymywanie w najbliższym sąsiedztwie siedliska pasa drzewostanów do naturalnego rozpadu w sposób niezagrażający trwałości lasu;
  - usuwanie gatunków drzew niepożądanych (ekspansywnych lub obcych, w tym inwazyjnych);
  - usuwanie podrostu drzew niezgodnych z danym typem siedliska;
  - dostosowanie stosunków wodnych do potrzeb siedliska (budowa zastawek);
- **Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe, jesionowe i olsy źródliskowe (91E0):**
- podtyp „olsy źródliskowe” należy wyłączyć z użytkowania rębego;
  - przetrzymywanie w najbliższym sąsiedztwie siedliska (głównie wokół podtypu „olsu źródliskowego”) pasa drzewostanów do naturalnego rozpadu w sposób niezagrażający trwałości lasu;
  - przebudowa drzewostanu zgodnie z typem siedliska (usuwanie gatunków drzew niepożądanych oraz prowadzenie odnowień wraz z ich ochroną i pielęgnacją);
  - pozostawianie fragmentów drzewostanów do naturalnego rozpadu w sposób niezagrażający trwałości lasu;
  - pozostawianie martwego drewna;
  - dostosowanie stosunków wodnych do potrzeb siedliska (budowa zastawek, montaż rur przelewowych w tamach bobrowych);
- **Łęgowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe (91F0)**
- przebudowa drzewostanu zgodnie z typem siedliska (usuwanie gatunków drzew niepożądanych oraz prowadzenie odnowień wraz z ich ochroną i pielęgnacją);
  - pozostawianie fragmentów drzewostanów do naturalnego rozpadu w sposób niezagrażający trwałości lasu;
  - pozostawianie martwego drewna;
  - dostosowanie stosunków wodnych do potrzeb siedliska (budowa zastawek, montaż rur przelewowych w tamach bobrowych);
  - pozostawianie martwego drewna;
  - zwalczanie gatunków ekspansywnych lub obcych, w tym gatunków inwazyjnych;
  - usuwanie skutków zniszczenia i dewastacji siedliska przyrodniczego;

➤ **Bory chrobotkowe (kod siedliska 91T0)**

- przebudowa drzewostanu zgodnie z typem siedliska (usuwanie gatunków drzew niepożądanych oraz prowadzenie odnowień wraz z ich ochroną i pielęgnacją);
- pozostawianie fragmentów drzewostanów do naturalnego rozpadu w sposób niezagrażający trwałości lasu;
- zwalczanie gatunków ekspansywnych lub obcych, w tym gatunków inwazyjnych;
- usuwanie podrostu drzew niezgodnych z typem siedliska.

8.7.2. Chronione siedliska nieleśne

Zalecenia dla siedlisk nieleśnych opracowano na podstawie analizy zaplanowanych działań w dokumentach Planów Zadań Ochronnych (PZO), przedstawionych m.in. w Priorytetowych Ramach Działań (PAF) dla Sieci Natura 2000 w Polsce na lata 2021-2027 (GDOŚ, 2021). Działania na siedliskach przyrodniczych zawarte w tej publikacji poddano niewielkim modyfikacjom, dostosowując je do warunków siedliskowych Nadleśnictwa Zdrojowa Góra.

a) Wrzosowiska

➤ **Suche wrzosowiska (kod siedliska 4030)**

- nie zalesiać;
- usuwanie pojawiających się krzewów i podrostów (nie dotyczy dębów szypułkowego i bezszypułkowego oraz drzewiastych form rodzimych wierzb),
- w zależności od oceny stanu siedliska zaleca się wykaszanie,

b) Torfowiska

➤ **Torfowiska wysokie, przejściowe i trzęsawiska (kod siedliska 7140); Torfowiska wysokie zdegradowane, zdolne do naturalnej i stymulowanej regeneracji (7120)**

- poprawić stosunki wodne poprzez m.in. budowę zastawek, zasypywanie rowów melioracyjnych oraz montaż rur przelewowych w tamach bobrowych;
- konieczne jest usuwanie podrostu drzew i krzewów (wraz z usunięciem biomasy);
- konieczne jest także usuwanie gatunków ekspansywnych lub obcych, w tym gatunków inwazyjnych, umożliwiających odtworzenie siedlisk torfowiskowych i podmokłych;
- wykaszanie okrajków siedlisk torfowiskowych wraz usunięciem biomasy;
- przetrzymywanie wokół siedliska pasa drzewostanu do naturalnego rozpadu w sposób niezagrażający trwałości lasu.

c) Użytki zielone

➤ Niżowe świeże łąki użytkowane ekstensywnie (kod siedliska 6510)

- użytkowanie kośne z usunięciem biomasy i/lub pastwiskowe użytkowanie terenów łąk;
- usuwanie podrostu drzew i krzewów (wraz z usunięciem biomasy);

d) Wydmy śródlądowe

➤ Wydmy śródlądowe z murawami napiaskowymi (kod siedliska 2330)

- nie zalesiać,
- nie niszczyć naturalnej roślinności,
- nie użytkować turystycznie i rekreacyjnie;

e) Siedliska słodkowodne (rzeki i jeziora)

➤ Twardowodne oligo- i mezotroficzne zbiorniki z podwodnymi łąkami ramienic (kod siedliska 3140)

- utrzymanie właściwej gospodarki leśnej w strefie brzegowej;
- zaleca się wyłączenie z zagospodarowania rybackiego oraz wędkarskiego połowu ryb, w przypadku udostępnienia do wędkowania, zakazać zanęcania ryb, oraz wyznaczyć miejsca połowu;
- w przypadku udostępnienia jezior do rekreacji, wyznaczyć miejsca kąpieli z bazą sanitarną oraz zakazać kąpieli poza wyznaczonymi i przygotowanymi do tego celu miejscami,
- wprowadzić zakazy poruszania się poza wyznaczonymi ścieżkami, w celu zapobieżenia niszczeniu roślinności.
- nie odprowadzać wody z systemów melioracyjnych, zamknąć takie odprowadzenia, jeżeli istnieją;
- przetrzymywanie przy brzegach zbiorników drzewostanów do naturalnego rozpadu w sposób niezagrażający trwałości lasu, poprzez rezygnację z cięć zupełnych w odległości co najmniej 25 m od brzegu zbiornika;

➤ Starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne (kod siedliska 3150)

- nie wydzierżawiać do intensywnej hodowli ryb, choć można wydzierżawiać do ekstensywnych zarybień na cele wędkarskie,
- przetrzymywanie przy brzegach zbiorników drzewostanów do naturalnego rozpadu w sposób niezagrażający trwałości lasu, poprzez rezygnację z cięć zupełnych w odległości co najmniej 25 m od brzegu zbiornika,
- nie odprowadzać wody z systemów melioracyjnych, zamknąć takie odprowadzenia, jeżeli istnieją.

9. ADRESY ORGANÓW, JEDNOSTEK I ORGANIZACJI SPOŁECZNYCH ZAJMUJĄCYCH SIĘ OCHRONĄ PRZYRODY

W związku z koniecznością prowadzenia przez Nadleśnictwo wielu uzgodnień, konsultacji i korespondencji związanej z szeroko pojętą problematyką ochrony przyrody, poniżej zamieszczono pomocniczy wykaz instytucji i organizacji zajmujących się tą tematyką na terenie województwa wielkopolskiego, zachodniopomorskiego i kujawsko-pomorskiego:

- Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Poznaniu, ul. Jana Henryka Dąbrowskiego 79, 60-529 Poznań;
- Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Szczecinie, ul. Teofila Firlika 20, 71-637 Szczecin;
- Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Bydgoszczy, ul. Dworcowa 81, 85-009 Bydgoszcz;
- Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Warszawie, ul. Wawelska 52/54, 00-922 Warszawa;
- Regionalne Centrum Edukacji Ekologicznej w Poznaniu, ul. Kościuszki 79, 61-715 Poznań;
- Regionalne Centrum Edukacji Ekologicznej w Szczecinie, ul. Kaszubska 59, 70-382 Szczecin;
- Regionalne Centrum Edukacji Ekologicznej w Bydgoszczy, ul. Gdańska 173, 85-674 Bydgoszcz;
- Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego, Al. Niepodległości 34, 61-714 Poznań;
- Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego ul. Korsarzy 34 70-540 Szczecin;
- Urząd Marszałkowski Województwa Kujawsko-Pomorskiego Plac Teatralny 2 87-100 Toruń;
- Liga Ochrony Przyrody, Zarząd Okręgowy w Poznaniu, Al. Niepodległości 32, 60-714 Poznań;
- Liga Ochrony Przyrody, Zarząd Okręgowy w Szczecinie, ul. Żubrów 1, 71-637 Szczecin;
- Liga Ochrony Przyrody, Zarząd Okręgowy w Bydgoszczy, ul. Bernardyńska 6, 85-029 Bydgoszcz;
- Klub Przyrodników, ul. 1 Maja 22, 66-200 Świebodzin;
- Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Poznaniu, ul. Szczepanowskiego 15A, 60-541 Poznań;
- Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Szczecinie, ul. Ludwika Solskiego 3, 71-323 Szczecin;

- Inspekcja Ochrony Środowiska, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Poznaniu, ul. Czarna Rola 4, 61-625 Poznań;
- Inspekcja Ochrony Środowiska, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Szczecinie, Wały Chrobrego 4, 70-502 Szczecin;
- Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków w Poznaniu, ul Gołębia 2, 61-840 Poznań;
- Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków w Poznaniu, Delegatura w Pile, ul. Śniadeckich 46, 64-920 Piła;
- Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków w Szczecinie, Wały Chrobrego 4, 70-502 Szczecin;
- Starostwo Powiatowe w Złotowie, Wydział Ochrony Środowiska, Rolnictwa i Leśnictwa, Al. Ptasia 32, 77-400 Złotów;
- Starostwo Powiatowe w Pile, Wydział Ochrony Środowiska, Rolnictwa i Leśnictwa, al. Niepodległości 33/35, 64-920 Piła;
- Starostwo Powiatowe w Czarnkowie, Wydział Ochrony Środowiska, Rolnictwa i Leśnictwa, ul. Rybaki 3, 64-700 Czarnków;
- Starostwo Powiatowe w Wałczu, Wydział Ochrony Środowiska, Rolnictwa i Leśnictwa, ul. Dąbrowskiego 17, 78-600 Wałcz.

10. MAPY PROGRAMU OCHRONY PRZYRODY

W ramach „Programu ochrony przyrody dla Nadleśnictwa Zdrojowa Góra opracowano mapy przeglądowe w skali 1 : 25 000:

- walorów przyrodniczo-kulturowych,
- obszarów chronionych oraz gatunków i siedlisk przyrodniczych Natura 2000.

11. LITERATURA

1. Kapuściński R., Zadura J.: „*Edukacja przyrodnicza i leśna w Lasach Państwowych*” – GDLP, Warszawa 2007.
2. Kondracki J.: „*Geografia regionalna Polski*”, PWN, Warszawa 2018.
3. „*Mapa Podziału Hydrograficznego Polski*”, Zakład Hydrografii i Morfologii Koryt Rzecznych Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej, Ministerstwo Środowiska, Warszawa, 2012.
4. Matuszkiewicz J.M.: „*Regionalizacja geobotaniczna Polski*” IGiPZ PAN, Warszawa 2008.
5. Matuszkiewicz W., Faliński J.B., Kostrowicki A.S., Matuszkiewicz J.M., Olaczek R., Wojterski T.: „*Potencjalna roślinność naturalna Polski – Mapa przeglądowa 1:300 000*”, Arkusz A1, IGiPZ PAN, Warszawa 1995.
6. Ocena stanu chemicznego i ilościowego jednolitych części wód podziemnych, GIOŚ.
7. „*Operat siedliskowy dla Nadleśnictwa Zdrojowa Góra*”, BULiGL Oddział w Poznaniu, Poznań, 2009.
8. Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 „Dolina Noteci” PLH300004, Poznań, 2014, 2015.
9. Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 „Puszcza nad Gwdą” PLB300012, Poznań, 2015, 2017.
10. „*Polityka Ekologiczna Państwa 2030*” – Ministerstwo Środowiska, Warszawa, 2019.
11. „*Program ochrony przyrody dla Nadleśnictwa Zdrojowa Góra na okres od 01.01.2012 do 31.12.2021 r.*”, Krameko sp. z o. o., Kraków 2011.
12. „*Program Ochrony Środowiska (POŚ) Województwa Wielkopolskiego na lata 2016 – 2020*”.
13. Raporty o stanie środowiska w województwie wielkopolskim – WIOŚ Poznań.
14. Referat Nadleśniczego Nadleśnictwa Zdrojowa Góra na posiedzenie Komisji Założeń Planu do opracowania Programu Ochrony Przyrody, Nadleśnictwo Zdrojowa Góra, 2019.
15. „*Roczna ocena jakości powietrza w województwie wielkopolskim - raport za rok 2020*”.
16. Solon J., Borzyszkowski J., Bidłasik M., Richling A., Badora K., Balon J., Brzezińska-Wójcik T., Chabudziński Ł., Dobrowolski R., Grzegorzczak I., Jodłowski M., Kistowski M., Kot R., Krąż P., Lechnio J., Macias A., Majchrowska A., Malinowska E., Migoń P., Myga-Piątek U., Nita J., Papińska E., Rodzik J., Strzyż M., Terpiłowski S., Ziaja W., Physico-geographical mesoregions of Poland: Verification and adjustment of boundaries on the basis of contemporary spatial data, „*Geographia Polonica*” 2018, vol. 91, no. 2, s.143-170.
17. „*Światowa Czerwona Lista gatunków zagrożonych*” (Red List of Threatened Species) – IUCN 2008.
18. „*Wyniki aktualizacji stanu powierzchni leśnej i zasobów drzewnych w Lasach Państwowych na dzień 1 stycznia 2020 r.*” – BULiGL, Sękocin Stary, 2021.
19. Zestawienie inwentaryzacji zwierzyny łownej wg stanu na 10 marca 2020 r., Nadleśnictwo Zdrojowa Góra, 2021.
20. Zestawienie występowania i zwalczania szkodników lasu w Nadleśnictwie Zdrojowa Góra – Zespół Ochrony Lasu, Szczecinek, 2021.
21. Zdjęcia fotograficzne: Nadleśnictwo Zdrojowa Góra: Adam Standio, Jarosław Ramucki, Anna Kałka oraz BULiGL Szczecinek - Artur Borecki.
22. Zielony R., Kliczkowska A., Regionalizacja przyrodniczo-leśna Polski 2010, CILP, Warszawa 2012.

12. ZAŁĄCZNIKI

12.1. Zestawienie zadań z zakresu ochrony przyrody

Lp.	Adres leśny	[ha]	Ogólna charakterystyka	Zadania z zakresu ochrony przyrody oraz przewidywane metody ich realizacji		Obszar Natura 2000
				zadania wg planu urządzenia lasu	zadania fakultatywne (wskazania ochronne)	
1	2	3	4	5	6	7
REZERWAT						
"Kuźnik"						
1	Lokalizacja w podrozdziale 3.1.1	96,00	Lasy i grunty nieleśne	brak	Zgodnie z Ustawą o ochronie przyrody	PLH300045
OBSZARY CHRONIONEGO KRAJOBRAZU						
"Pojezierze Wałęckie i Dolina Gwdy"						
1	Lokalizacja w podrozdziale 3.1.2	10461,71	Lasy i grunty nieleśne	Zgodnie z Planem Urządzenia Lasu	Zgodnie z Ustawą o ochronie przyrody	PLH300045
"Dolina Noteci"						
2	Lokalizacja w podrozdziale 3.1.2	52,22	Lasy i grunty nieleśne	Zgodnie z Planem Urządzenia Lasu	Zgodnie z Ustawą o ochronie przyrody	PLH300004
OBSZARY NATURA 2000						
OSO "Nadnoteckie Łęgi"						
1	Lokalizacja w podrozdziale 3.1.3	8,94	Lasy i grunty nieleśne	Zgodnie z Planem Urządzenia Lasu	Zgodnie z Ustawą o ochronie przyrody	PLB300003
OSO "Puszcza nad Gwdą"						
2	Lokalizacja w podrozdziale 3.1.3	11231,60	Lasy i grunty nieleśne	Zgodnie z Planem Urządzenia Lasu	Zgodnie z Ustawą o ochronie przyrody	PLB300012
SOO „Dolina Noteci”						
3	Lokalizacja w podrozdziale 3.1.3	8,94	Lasy i grunty nieleśne	Zgodnie z Planem Urządzenia Lasu	Zgodnie z Ustawą o ochronie przyrody	PLH300004
SOO „Ostoja Pilska”						
4	Lokalizacja w podrozdziale 3.1.3	1858,77	Lasy i grunty nieleśne	Zgodnie z Planem Urządzenia Lasu	Zgodnie z Ustawą o ochronie przyrody	PLH300045
UŻYTKI EKOLOGICZNE						
„Bagna Pszczółkowskiego”						
1	Lokalizacja w podrozdziale 3.1.4	6,74	Grunty nieleśne	brak	Zgodnie z Ustawą o ochronie przyrody	PLB300012

Lp.	Adres leśny	[ha]	Ogólna charakterystyka	Zadania z zakresu ochrony przyrody oraz przewidywane metody ich realizacji		Obszar Natura 2000	
				zadania wg planu urządzenia lasu	zadania fakultatywne (wskazania ochronne)		
1	2	3	4	5	6	7	
„Uroczyska Głomi”							
2	Lokalizacja w podrozdziale 3.1.4	27,94	Grunty nieleśne	brak	Zgodnie z Ustawą o ochronie przyrody	PLB300012	
„Bagna Zacisze”							
3	Lokalizacja w podrozdziale 3.1.4	13,06	Grunty nieleśne	brak	Zgodnie z Ustawą o ochronie przyrody	PLB300012, PLH300045	
„Szuwar Śródpolny”							
4	Lokalizacja w podrozdziale 3.1.4	0,68	Grunty nieleśne	brak	Zgodnie z Ustawą o ochronie przyrody		
„Różewskie Łozowisko”							
5	Lokalizacja w podrozdziale 3.1.4	1,10	Grunty nieleśne	brak	Zgodnie z Ustawą o ochronie przyrody		
„Szuwar Stobieński”							
6	Lokalizacja w podrozdziale 3.1.4	1,10	Grunty nieleśne	brak	Zgodnie z Ustawą o ochronie przyrody		
ZESPÓŁ PRZYRODNICZO-KRAJOBRAZOWY							
„Góra Dąbrowa”							
1	Lokalizacja w podrozdziale 3.1.5	98,11	Lasy i grunty nieleśne	Zgodnie z planem urządzenia lasu	Zgodnie z Ustawą o ochronie przyrody		
POMNIKI PRZYRODY							
1	Lokalizacja w podrozdziale 3.1.5		5 drzew oraz 1 grupa drzew		Zgodnie z Ustawą o ochronie przyrody		
STREFA OCHRONY							
1	Lokalizacja stref ochrony ostoi, miejsc rozrodu lub regularnego przebywania sówecki - zastrzeżona		Sóweczka	W strefie brak wskazań gospodarczych.	Zgodnie z Ustawą o ochronie przyrody		
NIELEŚNE SIEDLISKA PRZYRODNICZE N2000							
2330 - Wydmy śródlądowe z murawami napiaskowymi							
1.	08-14-1-10-566 --c -00	0,1	L ENERG	brak	Zgodnie z Ustawą o ochronie przyrody		
2.	08-14-1-10-624 -c -00	0,62	L ENERG				PLH300045
3.	08-14-1-10-625 -f -00	0,57	L ENERG				PLH300045
4.	08-14-1-10-636 -f -00	0,21	L ENERG				PLH300045
5.	08-14-1-10-637 -h -00	1,09	D-STAN	TP		PLH300045	
6.	08-14-1-10-637 -i -00	0,75	L ENERG			PLH300045	
7.	08-14-1-10-638 -d -00	0,1	L ENERG			PLH300045	
8.	08-14-1-10-649 -b -00	0,69	L ENERG			PLH300045	
9.	08-14-1-10-649 -r -00	0,38	L ENERG			PLH300045	
10.	08-14-1-10-650 -n -00	0,62	L ENERG				

Lp.	Adres leśny	[ha]	Ogólna charakterystyka	Zadania z zakresu ochrony przyrody oraz przewidywane metody ich realizacji		Obszar Natura 2000
				zadania wg planu urządzenia lasu	zadania fakultatywne (wskazania ochronne)	
1	2	3	4	5	6	7
11.	08-14-1-10-665 -j -00	0,24	UGORY-R			
12.	08-14-1-10-665 -l -00	0,05	L ENERG			
13.	08-14-1-10-665 -m -00	0,35	UGORY-R			
14.	08-14-1-10-665 -n -00	0,14	PIASKI			
15.	08-14-1-10-667 --c -00	1,19	L ENERG			
16.	08-14-1-10-668 --c -00	0,47	L ENERG			
17.	08-14-1-10-671 -k -00	1,41	L ENERG			
RAZEM		8,89				
<ul style="list-style-type: none"> - nie zalesiać, - nie niszczyć naturalnej roślinności, - nie użytkować turystycznie i rekreacyjnie. 						
3140 – Twardowodne oligo- i mezotroficzne zbiorniki z podwodnymi łakami ramienic						
1.	08-14-1-02-57 -c -00	0,79	E-N	brak	Zgodnie z Ustawą o ochronie przyrody	
2.	08-14-1-02-74 -f -00	1,34	E-N			
3.	08-14-1-02-75 -b -00	4,23	E-N			
RAZEM		6,36				
<ul style="list-style-type: none"> - utrzymanie właściwej gospodarki leśnej w strefie brzegowej; - zaleca się wyłączenie z zagospodarowania rybackiego oraz wędkarskiego połowu ryb, w przypadku udostępnienia do wędkowania, zakazać zanęcania ryb, oraz - wyznaczyć miejsca połowu; - w przypadku udostępnienia jezior do rekreacji, wyznaczyć miejsca kąpieli z bazą sanitarną oraz zakazać kąpieli poza wyznaczonymi i przygotowanymi do tego celu miejscami, - wprowadzić zakazy poruszania się poza wyznaczonymi ścieżkami, w celu zapobieżenia niszczeniu roślinności. - nie odprowadzać wody z systemów melioracyjnych, zamknąć takie odprowadzenia, jeżeli istnieją; - przetrzymywanie przy brzegach zbiorników drzewostanów do naturalnego rozpadu w sposób niezagrażający trwałości lasu, poprzez rezygnację z cięć zupełnych w odległości co najmniej 25 m od brzegu zbiornika 						
3150 – Starorzeczka i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne						
1	08-14-1-03-365 -c -00	0,46	E-N			
<ul style="list-style-type: none"> - nie wydzierżawiać do intensywnej hodowli ryb, choć można wydzierżawiać do ekstensywnych zarybień na cele wędkarskie, - przetrzymywanie przy brzegach zbiorników drzewostanów do naturalnego rozpadu w sposób niezagrażający trwałości lasu, poprzez rezygnację z cięć zupełnych w odległości co najmniej 25 m od brzegu zbiornika, - nie odprowadzać wody z systemów melioracyjnych, zamknąć takie odprowadzenia, jeżeli istnieją.. 						
4030 - Suche wrzosowiska						
1.	08-14-1-07-286 -a -00	0,81	L ENERG	brak	Zgodnie z Ustawą o ochronie przyrody	
2.	08-14-1-07-287 -a -00	0,92	L ENERG			
3.	08-14-1-07-288 -a -00	0,96	L ENERG			
4.	08-14-1-07-289 -a -00	1,13	L ENERG			
5.	08-14-1-08-338 -d -00	0,27	L ENERG			
6.	08-14-1-08-339 -h -00	0,66	L ENERG			
7.	08-14-1-08-395 -c -00	0,72	L ENERG			
RAZEM		5,47				
<ul style="list-style-type: none"> - nie zalesiać; - usuwanie pojawiających się krzewów i podrostów (nie dotyczy dębów szypułkowego i bezszypułkowego oraz drzewiastych form rodzimych wierzb), 						

Lp.	Adres leśny	[ha]	Ogólna charakterystyka	Zadania z zakresu ochrony przyrody oraz przewidywane metody ich realizacji		Obszar Natura 2000
				zadania wg planu urządzenia lasu	zadania fakultatywne (wskazania ochronne)	
1	2	3	4	5	6	7
- w zależności od oceny stanu siedliska zaleca się wykaszanie,						
6510 - Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie						
1.	08-14-1-02-360 -f -00	4,55	E-PS	brak	Zgodnie z Ustawą o ochronie przyrody	
2.	08-14-1-03-365 -a -00	2,97	E-ł			
RAZEM		7,52				
<ul style="list-style-type: none"> - nie zalesiać; - nie odwadniać, nie konserwować rowów melioracyjnych, - nie planować zbiorników retencyjnych, nie zajmować pod inwestycje; - kosić po 15 czerwca, usuwając pokos. 						
7120 - Torfowiska wysokie zdegradowane, zdolne do naturalnej i stymulowanej regeneracji						
1.	08-14-1-06-518 -c -00	0,36	BAGNO	brak	Zgodnie z Ustawą o ochronie przyrody	
2.	08-14-1-06-518 -g -00	0,49	BAGNO			
RAZEM		0,85				
<ul style="list-style-type: none"> - poprawić stosunki wodne poprzez m.in. budowę zastawek, zasypywanie rowów melioracyjnych oraz montaż rur przelewowych w tamach bobrowych; - konieczne jest usuwanie podrostu drzew i krzewów (wraz z usunięciem biomasy); - konieczne jest także usuwanie gatunków ekspansywnych lub obcych, w tym gatunków inwazyjnych, umożliwiających odtworzenie siedlisk torfowiskowych i podmokłych; - wykaszanie okrajków siedlisk torfowiskowych wraz usunięciem biomasy; - przetrzymywanie wokół siedliska pasa drzewostanu do naturalnego rozpadu w sposób niezagrażający trwałości lasu. 						
7140 - Torfowiska przejściowe i trzęsawiska						
1.	08-14-1-05-526 -d -00	0,75	BAGNO	brak	Zgodnie z Ustawą o ochronie przyrody	
2.	08-14-1-10-624 -h -00	0,86	BAGNO			PLH300045
RAZEM		1,61				
<ul style="list-style-type: none"> - poprawić stosunki wodne poprzez m.in. budowę zastawek, zasypywanie rowów melioracyjnych oraz montaż rur przelewowych w tamach bobrowych; - konieczne jest usuwanie podrostu drzew i krzewów (wraz z usunięciem biomasy); - konieczne jest także usuwanie gatunków ekspansywnych lub obcych, w tym gatunków inwazyjnych, umożliwiających odtworzenie siedlisk torfowiskowych i podmokłych; - wykaszanie okrajków siedlisk torfowiskowych wraz usunięciem biomasy; - przetrzymywanie wokół siedliska pasa drzewostanu do naturalnego rozpadu w sposób niezagrażający trwałości lasu. 						
LEŚNE SIEDLISKA PRZYRODNICZE N2000						
9110 - Kwaśne buczyny						
1.	08-14-1-01-43 -j -00	3,08	D-STAN	TP	Zgodnie z Ustawą o ochronie przyrody	
2.	08-14-1-01-43 -o -00	1,66	D-STAN	TP		
3.	08-14-1-08-176 -k -00	3,57	D-STAN	TP		
4.	08-14-1-06-271 -d -00	2,07	D-STAN	BRAK WSK		
5.	08-14-1-06-271 -i -00	1,64	D-STAN	TP		
6.	08-14-1-06-315 -b -00	17,12	D-STAN	TP		
7.	08-14-1-07-388 -c -00	2,23	D-STAN	BRAK WSK		PLH300045
8.	08-14-1-07-388 -d -00	1,94	D-STAN	IIA		PLH300045
9.	08-14-1-07-388 -f -00	1,79	D-STAN	IIA		PLH300045
10.	08-14-1-05-474 -n -00	0,81	D-STAN	TP		PLH300045

Lp.	Adres leśny	[ha]	Ogólna charakterystyka	Zadania z zakresu ochrony przyrody oraz przewidywane metody ich realizacji		Obszar Natura 2000
				zadania wg planu urządzenia lasu	zadania fakultatywne (wskazania ochronne)	
1	2	3	4	5	6	7
11.	08-14-1-11-695 -ax -00	0,62	D-STAN	BRAK WSK		
RAZEM		36,53				
<ul style="list-style-type: none"> - przebudowa drzewostanu zgodnie z typem siedliska (usuwanie gatunków drzew niepożądanych oraz prowadzenie odnowień wraz z ich ochroną i pielęgnacją); - usuwanie podrostu drzew niezgodnych z danym typem siedliska; - pozostawianie fragmentów drzewostanów do naturalnego rozpadu w sposób niezagrażający trwałości lasu; - pozostawianie martwego drewna; - zwalczanie gatunków ekspansywnych lub obcych, w tym gatunków. 						
9130 - Żyzne buczyny						
1.	08-14-1-07-328 -b -00	1,56	D-STAN	BRAK WSK	Zgodnie z Ustawą o ochronie przyrody	
RAZEM		1,56				
<ul style="list-style-type: none"> - przebudowa drzewostanu zgodnie z typem siedliska (usuwanie gatunków drzew niepożądanych oraz prowadzenie odnowień wraz z ich ochroną i pielęgnacją); - usuwanie podrostu drzew niezgodnych z danym typem siedliska; - pozostawianie fragmentów drzewostanów do naturalnego rozpadu w sposób niezagrażający trwałości lasu; - pozostawianie martwego drewna; - zwalczanie gatunków ekspansywnych lub obcych, w tym gatunków. 						
9170 - Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny						
1.	08-14-1-01-34 -i -00	1,53	D-STAN	BRAK WSK	Zgodnie z Ustawą o ochronie przyrody	
2.	08-14-1-01-34 -k -00	2,09	D-STAN	BRAK WSK		
3.	08-14-1-01-122 -m -00	5,15	D-STAN	BRAK WSK		
4.	08-14-1-06-271 -g -00	1,45	D-STAN	TP		
5.	08-14-1-03-365 -g -00	0,9	D-STAN	BRAK WSK		
6.	08-14-1-06-375 -a -00	2,57	D-STAN	CP		
7.	08-14-1-06-375 -j -00	2,28	D-STAN	ODN-ZŁOŻ		PLH300045
8.	08-14-1-06-376 -h -00	1,76	SUKCESJA	BRAK WSK		
9.	08-14-1-06-376 -i -00	1,29	D-STAN	ODN-ZŁOŻ		
10.	08-14-1-11-698 -t -00	1,27	D-STAN	CP		
RAZEM		20,29				
<ul style="list-style-type: none"> - przebudowa drzewostanu zgodnie z typem siedliska (usuwanie gatunków drzew niepożądanych oraz prowadzenie odnowień wraz z ich ochroną i pielęgnacją); - usuwanie podrostu drzew niezgodnych z danym typem siedliska; - pozostawianie fragmentów drzewostanów do naturalnego rozpadu w sposób niezagrażający trwałości lasu; - pozostawianie martwego drewna; - zwalczanie gatunków ekspansywnych lub obcych, w tym gatunków. 						
9190 - Kwaśne dąbrowy						
1.	08-14-1-04-130 -f -00	3,23	D-STAN	TP	Zgodnie z Ustawą o ochronie przyrody	
2.	08-14-1-08-176 -n -00	1,16	D-STAN	TP		
3.	08-14-1-08-292 -c -00	3,45	D-STAN	TP		
4.	08-14-1-08-292 -f -00	2,8	D-STAN	TP		
5.	08-14-1-08-292 -h -00	4,73	D-STAN	TP		
6.	08-14-1-08-292 -i -00	2,21	D-STAN	TP		
7.	08-14-1-08-293 -d -00	16,16	D-STAN	TP		
8.	08-14-1-06-315 -d -00	0,6	D-STAN	BRAK WSK		
9.	08-14-1-07-332 -f -00	0,89	D-STAN	BRAK WSK		PLH300045

Lp.	Adres leśny	[ha]	Ogólna charakterystyka	Zadania z zakresu ochrony przyrody oraz przewidywane metody ich realizacji		Obszar Natura 2000
				zadania wg planu urządzenia lasu	zadania fakultatywne (wskazania ochronne)	
1	2	3	4	5	6	7
10.	08-14-1-07-333 -c -00	12,49	D-STAN	TP		PLH300045
11.	08-14-1-07-334 -c -00	2,92	D-STAN	BRAK WSK		PLH300045
12.	08-14-1-07-334 -f -00	6,88	D-STAN	TP		PLH300045
13.	08-14-1-07-334 -h -00	2,73	D-STAN	IIIBU		PLH300045
14.	08-14-1-07-335 -f -00	9,47	D-STAN	TP		PLH300045
15.	08-14-1-07-337 -b -00	7,91	D-STAN	TP		
16.	08-14-1-07-337 -c -00	4,12	D-STAN	BRAK WSK		
17.	08-14-1-08-338 -f -00	0,74	D-STAN	TP		
18.	08-14-1-08-339 -a -00	1,94	D-STAN	CW		
19.	08-14-1-07-387 -b -00	1,53	D-STAN	TP		PLH300045
20.	08-14-1-07-387 -c -00	5,33	D-STAN	IIIBU		PLH300045
21.	08-14-1-07-388 -g -00	3,46	D-STAN	TP		PLH300045
22.	08-14-1-07-388 -h -00	2	D-STAN	BRAK WSK		PLH300045
23.	08-14-1-07-389 -a -00	14,06	D-STAN	TP		PLH300045
24.	08-14-1-07-389 -b -00	2,3	D-STAN	IIIBU		PLH300045
25.	08-14-1-07-389 -c -00	4,56	D-STAN	TP		PLH300045
26.	08-14-1-07-390 -a -00	2,53	D-STAN	TP		PLH300045
27.	08-14-1-07-390 -c -00	4,64	D-STAN	TP		PLH300045
28.	08-14-1-07-390 -f -00	0,68	D-STAN	TP		PLH300045
29.	08-14-1-07-390 -g -00	15,35	D-STAN	TP		PLH300045
30.	08-14-1-07-438 -a -00	3,9	D-STAN	BRAK WSK		PLH300045
31.	08-14-1-05-474 -a -00	1,95	D-STAN	BRAK WSK		
32.	08-14-1-05-474 -m -00	1,82	D-STAN	TP		PLH300045
33.	08-14-1-05-474 -o -00	1,61	D-STAN	TP		
34.	08-14-1-05-474 -p -00	0,92	D-STAN	TP		
35.	08-14-1-05-474 -r -00	1,27	D-STAN	TP		PLH300045
36.	08-14-1-05-475 -i -00	2,84	D-STAN	BRAK WSK		
37.	08-14-1-05-476 -h -00	2,98	D-STAN	TP		PLH300045
38.	08-14-1-05-494 -a -00	1,38	D-STAN	BRAK WSK		
39.	08-14-1-05-494 -b -00	6,84	D-STAN	TP		PLH300045
40.	08-14-1-11-695 -a -00	1,28	D-STAN	BRAK WSK		
RAZEM		167,49				
<ul style="list-style-type: none"> - przebudowa drzewostanu zgodnie z typem siedliska (usuwanie gatunków drzew niepożądanych oraz prowadzenie odnowień wraz z ich ochroną i pielęgnacją); - usuwanie podrostu drzew niezgodnych z danym typem siedliska; - pozostawianie fragmentów drzewostanów do naturalnego rozpadu w sposób niezagrażający trwałości lasu; - pozostawianie martwego drewna; - zwalczanie gatunków ekspansywnych lub obcych, w tym gatunków. 						
91E0* - Łęgi olszowe i jesionowe						
1.	08-14-1-01-1 -a -00	2,12	D-STAN	BRAK WSK	Zgodnie z Ustawą o ochronie przyrody	
2.	08-14-1-01-2 -b -00	1,73	D-STAN	BRAK WSK		
3.	08-14-1-01-26 -s -00	0,29	D-STAN	BRAK WSK		
4.	08-14-1-01-42 -k -00	2,4	D-STAN	BRAK WSK		

Lp.	Adres leśny	[ha]	Ogólna charakterystyka	Zadania z zakresu ochrony przyrody oraz przewidywane metody ich realizacji		Obszar Natura 2000
				zadania wg planu urządzenia lasu	zadania fakultatywne (wskazania ochronne)	
1	2	3	4	5	6	7
5.	08-14-1-01-43 -k -00	2,54	D-STAN	BRAK WSK		
6.	08-14-1-01-50 -f -00	2,13	D-STAN	BRAK WSK		
7.	08-14-1-04-99 -b -00	1,59	D-STAN	BRAK WSK		
8.	08-14-1-04-99 -d -00	1,39	D-STAN	BRAK WSK		
9.	08-14-1-01-122 -p -00	1,17	D-STAN	BRAK WSK		
10.	08-14-1-01-126 -g -00	1,75	D-STAN	BRAK WSK		
11.	08-14-1-03-229 -f -00	0,8	D-STAN	BRAK WSK		
12.	08-14-1-03-270 -g -00	5,76	D-STAN	BRAK WSK		
13.	08-14-1-06-274 -a -00	1,13	D-STAN	BRAK WSK		
14.	08-14-1-07-280 -h -00	0,76	D-STAN	BRAK WSK		
15.	08-14-1-07-281 -f -00	1,53	D-STAN	BRAK WSK		
16.	08-14-1-03-314 -m -00	3,79	D-STAN	BRAK WSK		
17.	08-14-1-03-314 -r -00	3,81	D-STAN	BRAK WSK		
18.	08-14-1-07-322 -c -00	2,56	D-STAN	BRAK WSK		
19.	08-14-1-07-328 -c -00	1,77	D-STAN	BRAK WSK		
20.	08-14-1-07-330 -b -00	0,63	D-STAN	BRAK WSK		
21.	08-14-1-02-359 -r -00	1,82	D-STAN	BRAK WSK		
22.	08-14-1-03-361 -h -00	0,57	D-STAN	BRAK WSK		
23.	08-14-1-03-365 -d -00	0,73	D-STAN	BRAK WSK		
24.	08-14-1-06-376 -c -00	1,47	D-STAN	BRAK WSK		PLH300045
25.	08-14-1-06-376 -f -00	1,72	D-STAN	BRAK WSK		
26.	08-14-1-06-376 -k -00	0,33	D-STAN	BRAK WSK		PLH300045
27.	08-14-1-07-386 -d -00	1,11	D-STAN	BRAK WSK		PLH300045
28.	08-14-1-06-430 -b -00	0,26	BAGNO			
29.	08-14-1-07-438 -b -00	3,48	D-STAN	BRAK WSK		PLH300045
30.	08-14-1-05-494 -c -00	0,79	D-STAN	BRAK WSK		
31.	08-14-1-05-495 -f -00	1,66	D-STAN	BRAK WSK		
32.	08-14-1-10-637 -m -00	1,21	D-STAN	BRAK WSK		PLH300045
33.	08-14-1-10-648 -f -00	0,67	D-STAN	BRAK WSK		PLH300045
34.	08-14-1-10-648 -p -00	2,23	D-STAN	BRAK WSK		
35.	08-14-1-10-660 -f -00	1,81	D-STAN	BRAK WSK		
36.	08-14-1-11-698 -f -00	3,12	D-STAN	BRAK WSK		
37.	08-14-1-11-698 -g -00	1,79	D-STAN	BRAK WSK		
38.	08-14-1-11-698 -p -00	0,84	D-STAN	BRAK WSK		
39.	08-14-1-11-698 -s -00	0,43	D-STAN	BRAK WSK		
40.	08-14-1-11-707 -c -00	2,32	D-STAN	BRAK WSK		
41.	08-14-1-11-707 -f -00	1,11	D-STAN	BRAK WSK		
42.	08-14-1-11-712 -k -00	1,72	D-STAN	BRAK WSK		
43.	08-14-1-11-713 -a -00	1,95	D-STAN	BRAK WSK		
44.	08-14-1-11-717 -h -00	1,43	D-STAN	BRAK WSK		
45.	08-14-1-11-721 -l -00	1,11	D-STAN	BRAK WSK		
RAZEM		75,33				

Lp.	Adres leśny	[ha]	Ogólna charakterystyka	Zadania z zakresu ochrony przyrody oraz przewidywane metody ich realizacji		Obszar Natura 2000
				zadania wg planu urzędzenia lasu	zadania fakultatywne (wskazania ochronne)	
1	2	3	4	5	6	7
<ul style="list-style-type: none"> - podtyp „olsy źródłiskowe” należy wyłączyć z użytkowania rębego; - przetrzymywanie w najbliższym sąsiedztwie siedliska (głównie wokół podtypu „olsy źródłiskowego”) pasa drzewostanów do naturalnego rozpadu w sposób niezagrażający trwałości lasu; - przebudowa drzewostanu zgodnie z typem siedliska (usuwanie gatunków drzew niepożądanych oraz prowadzenie odnowień wraz z ich ochroną i pielęgnacją); - pozostawianie fragmentów drzewostanów do naturalnego rozpadu w sposób niezagrażający trwałości lasu; - pozostawianie martwego drewna; - dostosowanie stosunków wodnych do potrzeb siedliska (budowa zastawek, montaż rur przelewowych w tamach bobrowych); 						
91F0 - Łęgowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe						
1.	08-14-1-11-707 -h -00	2,63	D-STAN	BRAK WSK	Zgodnie z Ustawą o ochronie przyrody	
RAZEM		2,63				
<ul style="list-style-type: none"> - przebudowa drzewostanu zgodnie z typem siedliska (usuwanie gatunków drzew niepożądanych oraz prowadzenie odnowień wraz z ich ochroną i pielęgnacją); - pozostawianie fragmentów drzewostanów do naturalnego rozpadu w sposób niezagrażający trwałości lasu; - pozostawianie martwego drewna; - dostosowanie stosunków wodnych do potrzeb siedliska (budowa zastawek, montaż rur przelewowych w tamach bobrowych); - pozostawianie martwego drewna; - zwalczanie gatunków ekspansywnych lub obcych, w tym gatunków inwazyjnych; - usuwanie skutków zniszczenia i dewastacji siedliska przyrodniczego. 						
91T0 - Bory chrobotkowe						
1.	08-14-1-03-59 -b -00	14,37	D-STAN	TP	Zgodnie z Ustawą o ochronie przyrody	
2.	08-14-1-03-60 -l -00	1,2	D-STAN	TP		
3.	08-14-1-03-61 -c -00	4,79	D-STAN	TP		
4.	08-14-1-03-62 -c -00	3,31	D-STAN	TP		
5.	08-14-1-03-80 -d -00	5,79	D-STAN	IB		
6.	08-14-1-03-112 -c -00	2,81	D-STAN	CW		
7.	08-14-1-03-112 -d -00	2,15	D-STAN	IB		
8.	08-14-1-03-112 -f -00	1,18	D-STAN	BRAK WSK		
9.	08-14-1-03-112 -h -00	1,11	D-STAN	CW		
10.	08-14-1-03-112 -i -00	5,52	D-STAN	IB		
11.	08-14-1-02-138 -b -00	6,92	D-STAN	IB		
12.	08-14-1-02-138 -d -00	0,83	D-STAN	TP		
13.	08-14-1-02-139 -f -00	0,96	D-STAN	TP		
14.	08-14-1-03-141 -b -00	3,34	D-STAN	IB		
15.	08-14-1-03-141 -d -00	6,02	D-STAN	TP		
16.	08-14-1-03-141 -f -00	5,76	D-STAN	IB		
17.	08-14-1-03-142 -c -00	1,66	D-STAN	IB		
18.	08-14-1-03-142 -d -00	1,41	D-STAN	BRAK WSK		
19.	08-14-1-02-186 -c -00	3,01	D-STAN	TP		
20.	08-14-1-03-189 -a -00	1,16	D-STAN	TP		
21.	08-14-1-03-189 -d -00	9,44	D-STAN	TP		
22.	08-14-1-03-189 -f -00	3,67	D-STAN	TP		
23.	08-14-1-03-189 -i -00	0,7	D-STAN	TP		

Lp.	Adres leśny	[ha]	Ogólna charakterystyka	Zadania z zakresu ochrony przyrody oraz przewidywane metody ich realizacji		Obszar Natura 2000
				zadania wg planu urządzenia lasu	zadania fakultatywne (wskazania ochronne)	
1	2	3	4	5	6	7
24.	08-14-1-02-263 -g -00	3,21	D-STAN	TP		
25.	08-14-1-02-265 -f -00	3,26	D-STAN	TP		
26.	08-14-1-03-311 -a -00	9,36	D-STAN	TP		
27.	08-14-1-03-311 -d -00	1,16	D-STAN	TW		
28.	08-14-1-03-311 -f -00	1,86	D-STAN	TP		
29.	08-14-1-03-311 -g -00	2,66	D-STAN	TP		
30.	08-14-1-03-311 -h -00	1,39	D-STAN	BRAK WSK		
31.	08-14-1-03-312 -a -00	10,29	D-STAN	TP		
32.	08-14-1-03-312 -b -00	6,53	D-STAN	TP		
33.	08-14-1-03-312 -d -00	3,21	D-STAN	TP		
34.	08-14-1-03-312 -f -00	2,33	D-STAN	TP		
35.	08-14-1-03-361 -a -00	4,74	D-STAN	TP		
36.	08-14-1-10-565 -b -00	4	ZRĄB	ODN-ZRB		
37.	08-14-1-10-565 -c -00	12,48	D-STAN	IB		
38.	08-14-1-10-565 -d -00	2,61	D-STAN	TP		
39.	08-14-1-10-565 -f -00	4,57	D-STAN	TP		
40.	08-14-1-10-565 -g -00	3,9	D-STAN	CP		
41.	08-14-1-10-566 -f -00	3,3	D-STAN	CP		
42.	08-14-1-10-566 -g -00	3,15	D-STAN	PIEL		
43.	08-14-1-10-566 -j -00	4,65	D-STAN	BRAK WSK		
44.	08-14-1-10-566 -k -00	12,58	D-STAN	IB		
45.	08-14-1-10-567 -f -00	0,91	D-STAN	TP		
46.	08-14-1-10-567 -g -00	2,73	D-STAN	CP		
47.	08-14-1-09-610 -a -00	22,35	D-STAN	TP		
48.	08-14-1-09-611 -g -00	11,89	D-STAN	TP		
49.	08-14-1-09-611 -h -00	7,8	D-STAN	TP		
50.	08-14-1-09-612 -f -00	5,15	D-STAN	TP		
51.	08-14-1-09-612 -g -00	1,74	D-STAN	CP		
52.	08-14-1-09-612 -h -00	0,6	D-STAN	IB		
53.	08-14-1-09-613 -o -00	14,42	D-STAN	TP		PLH300045
54.	08-14-1-09-615 -g -00	1,64	D-STAN	BRAK WSK		
55.	08-14-1-09-616 -a -00	3,22	D-STAN	CP		
56.	08-14-1-09-616 -b -00	2,75	D-STAN	CW		
57.	08-14-1-09-616 -c -00	6,18	D-STAN	IB		
58.	08-14-1-09-616 -f -00	9,99	D-STAN	IB		
59.	08-14-1-09-616 -g -00	0,72	D-STAN	CW		
60.	08-14-1-09-616 -i -00	3,53	D-STAN	TP		
61.	08-14-1-09-616 -j -00	1,71	D-STAN	TP		
62.	08-14-1-09-617 -c -00	6,33	D-STAN	BRAK WSK		
63.	08-14-1-09-617 -d -00	5,2	D-STAN	TP		
64.	08-14-1-09-617 -g -00	4,6	D-STAN	TP		
65.	08-14-1-09-617 -i -00	3,09	D-STAN	CP		

Lp.	Adres leśny	[ha]	Ogólna charakterystyka	Zadania z zakresu ochrony przyrody oraz przewidywane metody ich realizacji		Obszar Natura 2000
				zadania wg planu urządzenia lasu	zadania fakultatywne (wskazania ochronne)	
1	2	3	4	5	6	7
66.	08-14-1-09-617 -j -00	3,85	D-STAN	BRAK WSK		
67.	08-14-1-09-618 -f -00	0,85	D-STAN	TP		PLH300045
68.	08-14-1-09-618 -g -00	3,37	D-STAN	IB		PLH300045
69.	08-14-1-09-618 -h -00	14,67	D-STAN	IB		PLH300045
70.	08-14-1-09-618 -i -00	2,46	D-STAN	CW		PLH300045
71.	08-14-1-09-618 -j -00	4,92	D-STAN	BRAK WSK		PLH300045
72.	08-14-1-09-618 -k -00	3,9	D-STAN	CP		PLH300045
73.	08-14-1-09-618 -l -00	0,89	D-STAN	TP		PLH300045
74.	08-14-1-09-618 -m -00	1,92	D-STAN	TP		PLH300045
75.	08-14-1-09-619 -a -00	9,01	D-STAN	TP		PLH300045
76.	08-14-1-09-619 -b -00	3,52	D-STAN	TP		PLH300045
77.	08-14-1-09-619 -c -00	8,23	D-STAN	TP		PLH300045
78.	08-14-1-09-619 -d -00	1,01	D-STAN	IB		PLH300045
79.	08-14-1-09-619 -f -00	4,43	D-STAN	TP		PLH300045
80.	08-14-1-09-619 -g -00	0,82	D-STAN	BRAK WSK		PLH300045
81.	08-14-1-09-619 -h -00	2,09	D-STAN	BRAK WSK		PLH300045
82.	08-14-1-09-619 -i -00	1,89	D-STAN	CW		PLH300045
83.	08-14-1-09-619 -j -00	3,55	D-STAN	TP		PLH300045
84.	08-14-1-09-620 -a -00	5,52	D-STAN	TP		PLH300045
85.	08-14-1-09-620 -c -00	1,48	D-STAN	CP		PLH300045
86.	08-14-1-09-620 -d -00	3,84	D-STAN	CW		PLH300045
87.	08-14-1-09-620 -f -00	3,6	D-STAN	IB		PLH300045
88.	08-14-1-09-621 -a -00	12,57	D-STAN	TP		PLH300045
89.	08-14-1-09-621 -b -00	5,18	D-STAN	TP		PLH300045
90.	08-14-1-09-621 -c -00	5,69	D-STAN	TW		PLH300045
91.	08-14-1-09-621 -d -00	1,79	D-STAN	IB		PLH300045
92.	08-14-1-09-622 -a -00	28,78	D-STAN	TP		PLH300045
93.	08-14-1-09-622 -d -00	3,08	D-STAN	PIEL		PLH300045
94.	08-14-1-09-622 -f -00	0,68	D-STAN	BRAK WSK		PLH300045
95.	08-14-1-09-622 -g -00	0,96	D-STAN	IB		PLH300045
96.	08-14-1-09-622 -h -00	1,27	D-STAN	TW		PLH300045
97.	08-14-1-09-623 -a -00	11,15	D-STAN	BRAK WSK		PLH300045
98.	08-14-1-09-623 -c -00	9,14	D-STAN	TP		PLH300045
99.	08-14-1-10-624 -a -00	1,12	D-STAN	BRAK WSK		PLH300045
100.	08-14-1-10-624 -b -00	12,3	D-STAN	TP		PLH300045
101.	08-14-1-10-624 -d -00	2,62	D-STAN	TP		PLH300045
102.	08-14-1-10-624 -f -00	2,61	D-STAN	TP		PLH300045
103.	08-14-1-10-625 -a -00	1,02	D-STAN	CP		PLH300045
104.	08-14-1-10-625 -b -00	3,09	D-STAN	TP		PLH300045
105.	08-14-1-10-625 -c -00	14,37	D-STAN	TP		PLH300045
106.	08-14-1-10-625 -i -00	1,01	D-STAN	TP		PLH300045
107.	08-14-1-10-625 -j -00	1,15	D-STAN	TP		PLH300045

Lp.	Adres leśny	[ha]	Ogólna charakterystyka	Zadania z zakresu ochrony przyrody oraz przewidywane metody ich realizacji		Obszar Natura 2000
				zadania wg planu urządzenia lasu	zadania fakultatywne (wskazania ochronne)	
1	2	3	4	5	6	7
108.	08-14-1-10-626 -a -00	1,31	D-STAN	TP		PLH300045
109.	08-14-1-10-626 -b -00	1,49	D-STAN	BRAK WSK		PLH300045
110.	08-14-1-10-626 -c -00	3,08	ZRĄB	ODN-ZRB		PLH300045
111.	08-14-1-10-626 -d -00	9,56	D-STAN	TP		PLH300045
112.	08-14-1-10-626 -f -00	5,86	D-STAN	TP		PLH300045
113.	08-14-1-10-626 -g -00	1,62	D-STAN	TW		PLH300045
114.	08-14-1-10-628 -a -00	3,62	D-STAN	TW		
115.	08-14-1-10-628 -b -00	4,48	D-STAN	TW		
116.	08-14-1-10-628 -c -00	3,09	D-STAN	CP		
117.	08-14-1-10-629 -a -00	9,76	D-STAN	TW		
118.	08-14-1-10-630 -a -00	11,5	D-STAN	BRAK WSK		PLH300045
119.	08-14-1-10-630 -b -00	2,61	D-STAN	BRAK WSK		PLH300045
120.	08-14-1-10-630 -f -00	13,14	D-STAN	BRAK WSK		PLH300045
121.	08-14-1-10-630 -h -00	2,57	D-STAN	TP		PLH300045
122.	08-14-1-10-630 -j -00	2,21	D-STAN	TP		PLH300045
123.	08-14-1-10-630 -k -00	1,39	D-STAN	TW		PLH300045
124.	08-14-1-10-631 -a -00	13,81	D-STAN	TP		PLH300045
125.	08-14-1-10-631 -b -00	4,06	D-STAN	TP		PLH300045
126.	08-14-1-10-631 -c -00	2,06	D-STAN	CW		PLH300045
127.	08-14-1-10-631 -d -00	2,45	D-STAN	IB		PLH300045
128.	08-14-1-10-631 -f -00	1,12	D-STAN	TP		PLH300045
129.	08-14-1-10-631 -g -00	2,04	D-STAN	IB		PLH300045
130.	08-14-1-10-631 -h -00	2,83	D-STAN	CP		PLH300045
131.	08-14-1-10-631 -i -00	0,96	D-STAN	TP		PLH300045
132.	08-14-1-10-631 -j -00	1,1	D-STAN	BRAK WSK		PLH300045
133.	08-14-1-10-632 -a -00	1,83	D-STAN	TP		PLH300045
134.	08-14-1-10-632 -b -00	5,45	D-STAN	TP		PLH300045
135.	08-14-1-10-632 -c -00	1,98	D-STAN	TW		PLH300045
136.	08-14-1-10-632 -f -00	3,95	D-STAN	CW		PLH300045
137.	08-14-1-10-632 -g -00	1,85	D-STAN	TP		PLH300045
138.	08-14-1-10-632 -h -00	3,69	D-STAN	TW		PLH300045
139.	08-14-1-10-632 -i -00	1,02	D-STAN	TP		PLH300045
140.	08-14-1-10-632 -j -00	1,2	D-STAN	BRAK WSK		PLH300045
141.	08-14-1-10-632 -k -00	2,89	D-STAN	BRAK WSK		PLH300045
142.	08-14-1-10-633 -a -00	2,66	D-STAN	TP		PLH300045
143.	08-14-1-10-633 -b -00	2,48	D-STAN	CP		PLH300045
144.	08-14-1-10-633 -c -00	2,04	D-STAN	TW		PLH300045
145.	08-14-1-10-633 -d -00	13,22	D-STAN	TP		PLH300045
146.	08-14-1-10-633 -f -00	0,92	D-STAN	TP		PLH300045
147.	08-14-1-10-633 -g -00	1	D-STAN	TP		PLH300045
148.	08-14-1-10-634 -a -00	4,22	D-STAN	TP		PLH300045
149.	08-14-1-10-634 -b -00	22,79	D-STAN	TP		PLH300045

Lp.	Adres leśny	[ha]	Ogólna charakterystyka	Zadania z zakresu ochrony przyrody oraz przewidywane metody ich realizacji		Obszar Natura 2000
				zadania wg planu urządzenia lasu	zadania fakultatywne (wskazania ochronne)	
1	2	3	4	5	6	7
150.	08-14-1-10-634 -c -00	2,75	D-STAN	TW		PLH300045
151.	08-14-1-10-635 -d -00	3,08	D-STAN	IB		PLH300045
152.	08-14-1-10-635 -f -00	16,45	D-STAN	TP		PLH300045
153.	08-14-1-10-635 -g -00	3,05	D-STAN	BRAK WSK		PLH300045
154.	08-14-1-10-636 -d -00	1,34	D-STAN	TP		PLH300045
155.	08-14-1-10-636 -g -00	0,71	D-STAN	TP		PLH300045
156.	08-14-1-10-636 -m -00	5,05	D-STAN	BRAK WSK		PLH300045
157.	08-14-1-10-637 -a -00	2,82	D-STAN	TW		PLH300045
158.	08-14-1-10-637 -b -00	3,38	D-STAN	TW		PLH300045
159.	08-14-1-10-637 -d -00	3,18	D-STAN	CP		PLH300045
160.	08-14-1-10-637 -f -00	2,55	D-STAN	CW		PLH300045
161.	08-14-1-10-637 -g -00	1,6	D-STAN	TW		PLH300045
162.	08-14-1-10-637 -j -00	4,55	D-STAN	TP		PLH300045
163.	08-14-1-10-638 -a -00	31,11	D-STAN	IB		PLH300045
164.	08-14-1-10-638 -b -00	4,19	D-STAN	BRAK WSK		PLH300045
165.	08-14-1-10-638 -c -00	1,49	D-STAN	BRAK WSK		PLH300045
166.	08-14-1-10-641 -a -00	3,48	D-STAN	CP		PLH300045
167.	08-14-1-10-641 -c -00	2,05	D-STAN	TP		PLH300045
168.	08-14-1-10-641 -g -00	25,85	D-STAN	IB		PLH300045
169.	08-14-1-10-641 -h -00	2,3	D-STAN	TP		PLH300045
170.	08-14-1-10-642 -a -00	5,56	D-STAN	IB		PLH300045
171.	08-14-1-10-642 -b -00	1,7	D-STAN	TP		PLH300045
172.	08-14-1-10-642 -c -00	3,2	D-STAN	CW		PLH300045
173.	08-14-1-10-642 -d -00	1,26	D-STAN	TP		PLH300045
174.	08-14-1-10-642 -f -00	1,99	D-STAN	CP		PLH300045
175.	08-14-1-10-642 -g -00	0,69	D-STAN	TP		PLH300045
176.	08-14-1-10-642 -h -00	1,8	D-STAN	CP		PLH300045
177.	08-14-1-10-642 -i -00	4,18	D-STAN	TW		PLH300045
178.	08-14-1-10-642 -j -00	0,9	D-STAN	BRAK WSK		PLH300045
179.	08-14-1-10-643 -a -00	17,54	D-STAN	IB		PLH300045
180.	08-14-1-10-643 -b -00	1,78	D-STAN	TP		PLH300045
181.	08-14-1-10-643 -c -00	0,89	D-STAN	TP		PLH300045
182.	08-14-1-10-643 -d -00	1,17	D-STAN	TP		PLH300045
183.	08-14-1-10-643 -f -00	2,34	D-STAN	BRAK WSK		PLH300045
184.	08-14-1-10-643 -g -00	6,59	D-STAN	TP		PLH300045
185.	08-14-1-10-643 -h -00	3,07	D-STAN	TP		PLH300045
186.	08-14-1-10-643 -i -00	3,21	D-STAN	TP		PLH300045
187.	08-14-1-10-644 -a -00	1,86	D-STAN	TP		PLH300045
188.	08-14-1-10-644 -b -00	1,04	D-STAN	TP		PLH300045
189.	08-14-1-10-644 -c -00	2,43	D-STAN	TW		PLH300045
190.	08-14-1-10-644 -f -00	6,47	D-STAN	TP		PLH300045
191.	08-14-1-10-644 -g -00	11,27	D-STAN	BRAK WSK		PLH300045

Lp.	Adres leśny	[ha]	Ogólna charakterystyka	Zadania z zakresu ochrony przyrody oraz przewidywane metody ich realizacji		Obszar Natura 2000
				zadania wg planu urządzenia lasu	zadania fakultatywne (wskazania ochronne)	
1	2	3	4	5	6	7
192.	08-14-1-10-644 -h -00	2,67	D-STAN	TP		PLH300045
193.	08-14-1-10-645 -a -00	1,54	D-STAN	TP		PLH300045
194.	08-14-1-10-645 -b -00	7,66	D-STAN	TW		PLH300045
195.	08-14-1-10-645 -c -00	4,2	D-STAN	BRAK WSK		PLH300045
196.	08-14-1-10-645 -f -00	3,73	D-STAN	TP		PLH300045
197.	08-14-1-10-645 -g -00	4,98	D-STAN	TP		PLH300045
198.	08-14-1-10-645 -h -00	4,84	D-STAN	TP		PLH300045
199.	08-14-1-10-645 -i -00	10,26	D-STAN	IB		PLH300045
200.	08-14-1-10-646 -a -00	1,63	D-STAN	TP		PLH300045
201.	08-14-1-10-646 -b -00	12,59	D-STAN	IB		PLH300045
202.	08-14-1-10-646 -c -00	2,56	D-STAN	TP		PLH300045
203.	08-14-1-10-647 -a -00	2,58	D-STAN	CP		PLH300045
204.	08-14-1-10-647 -b -00	3,2	ZRĄB	ODN-ZRB		PLH300045
205.	08-14-1-10-647 -c -00	2,31	D-STAN	IB		PLH300045
206.	08-14-1-10-647 -i -00	2,16	D-STAN	TP		
207.	08-14-1-10-648 -a -00	2,34	D-STAN	TP		PLH300045
208.	08-14-1-10-648 -c -00	2,84	D-STAN	TW		PLH300045
209.	08-14-1-10-648 -g -00	4,46	D-STAN	TP		PLH300045
210.	08-14-1-10-648 -h -00	5,54	D-STAN	TP		PLH300045
211.	08-14-1-10-649 -a -00	3,69	D-STAN	BRAK WSK		PLH300045
212.	08-14-1-10-649 -f -00	2,33	D-STAN	CW		PLH300045
213.	08-14-1-10-649 -g -00	3,2	D-STAN	IB		PLH300045
214.	08-14-1-10-649 -h -00	0,47	D-STAN	BRAK WSK		PLH300045
215.	08-14-1-10-649 -i -00	0,93	D-STAN	TP		PLH300045
216.	08-14-1-10-649 -j -00	0,39	D-STAN	IB		PLH300045
217.	08-14-1-10-649 -o -00	0,58	D-STAN	CW		PLH300045
218.	08-14-1-10-649 -p -00	1,44	D-STAN	TP		PLH300045
219.	08-14-1-10-649 -s -00	1,83	D-STAN	TP		PLH300045
220.	08-14-1-10-650 -a -00	9,86	D-STAN	BRAK WSK		PLH300045
221.	08-14-1-10-650 -b -00	2,19	D-STAN	BRAK WSK		PLH300045
222.	08-14-1-10-650 -c -00	3,39	D-STAN	TW		PLH300045
223.	08-14-1-10-650 -d -00	3,88	D-STAN	TW		PLH300045
224.	08-14-1-10-650 -h -00	4,78	D-STAN	TP		PLH300045
225.	08-14-1-10-655 -a -00	5,39	D-STAN	BRAK WSK		
226.	08-14-1-10-655 -b -00	2,76	D-STAN	CP		
227.	08-14-1-10-658 -a -00	1,66	D-STAN	TP		
228.	08-14-1-10-658 -b -00	7,98	D-STAN	TW		
229.	08-14-1-10-658 -c -00	2,88	D-STAN	CP		
230.	08-14-1-11-697 -a -00	5,96	D-STAN	TP		
231.	08-14-1-11-697 -b -00	11,09	D-STAN	TP		
232.	08-14-1-11-697 -f -00	8,6	D-STAN	TP		
233.	08-14-1-11-697 -g -00	2,28	D-STAN	IB		

Lp.	Adres leśny	[ha]	Ogólna charakterystyka	Zadania z zakresu ochrony przyrody oraz przewidywane metody ich realizacji		Obszar Natura 2000
				zadania wg planu urządzenia lasu	zadania fakultatywne (wskazania ochronne)	
1	2	3	4	5	6	7
234.	08-14-1-11-698 -m -00	1,61	D-STAN	TP		
235.	08-14-1-11-719 -h -00	11,9	D-STAN	BRAK WSK		
236.	08-14-1-11-720 -a -00	3,34	D-STAN	TW		
237.	08-14-1-11-720 -b -00	16,49	D-STAN	BRAK WSK		
238.	08-14-1-11-720 -d -00	1,09	D-STAN	TW		
239.	08-14-1-11-723 -a -00	11,73	D-STAN	TP		
240.	08-14-1-11-727 -g -00	2,85	D-STAN	IB		
241.	08-14-1-11-728 -g -00	1,91	D-STAN	TW		
RAZEM		1113,70				
<ul style="list-style-type: none"> - przebudowa drzewostanu zgodnie z typem siedliska (usuwanie gatunków drzew niepożądanych oraz prowadzenie odnowień wraz z ich ochroną i pielęgnacją); - pozostawianie fragmentów drzewostanów do naturalnego rozpadu w sposób niezagrażający trwałości lasu; - zwalczanie gatunków ekspansywnych lub obcych, w tym gatunków inwazyjnych; - usuwanie podrostu drzew niezgodnych z typem siedliska. 						

12.2. Zestawienie pododdziałów zaliczonych do lasów referencyjnych

Ekosystemy referencyjne w Nadleśnictwie Zdrojowa Góra

Lp	Adres leśny	Rodzaj pow.	STL	Siedlisko N2000	[ha]
1	2	3	4	5	6
1	08-14-1-01-13 -p -00	D-STAN	LW		1,91
2	08-14-1-01-22 -d -00	SUKCESJA	LŚW		1,23
3	08-14-1-01-22 -h -00	SUKCESJA	LŚW		0,78
4	08-14-1-01-34 -i -00	D-STAN	LŚW	9170	1,53
5	08-14-1-02-74 -d -00	D-STAN	BMŚW		1,44
6	08-14-1-02-75 -a -00	D-STAN	BMŚW		0,49
7	08-14-1-01-95 -c -00	D-STAN	BMŚW		8,63
8	08-14-1-03-191 -d -00	D-STAN	BŚW		3,40
9	08-14-1-04-207 -g -00	D-STAN	LMŚW		3,51
10	08-14-1-03-270 -g -00	D-STAN	OLJ	91E0	5,76
11	08-14-1-07-328 -n -00	D-STAN	LMW		0,74
12	08-14-1-06-369 -a -00	D-STAN	LŚW		3,50
13	08-14-1-07-383 -b -00	D-STAN	LMŚW		3,06
14	08-14-1-07-384 -b -00	D-STAN	OLJ		1,81
15	08-14-1-07-384 -h -00	D-STAN	BMŚW		5,19
16	08-14-1-07-385 -a -00	D-STAN	BMB		1,41
17	08-14-1-07-385 -d -00	D-STAN	BMB		0,88
18	08-14-1-07-388 -h -00	D-STAN	LŚW	9190	2,00
19	08-14-1-07-388 -i -00	D-STAN	LMŚW		2,25
20	08-14-1-07-438 -a -00	D-STAN	LMŚW	9190	3,90
21	08-14-1-07-438 -b -00	D-STAN	OLJ	91E0	3,48
22	08-14-1-10-643 -f -00	D-STAN	BŚW	91T0	2,34
23	08-14-1-10-644 -g -00	D-STAN	BS	91T0	11,27
24	08-14-1-10-648 -o -00	D-STAN	OLJ		3,92
RAZEM					74,43

12.3. Zestawienie pododdziałów zaliczonych do HCVF

Lasy HCVF (z ang.: *High Conservation Value Forests* – lasy o szczególnych wartościach przyrodniczych) wyznaczone są w oparciu o kryteria certyfikacji FSC, w uzgodnieniu ze społeczeństwem. Są to m.in.:

- tereny leśne posiadające globalne, regionalne lub narodowe znaczenie pod względem koncentracji różnorodnych wartości biologicznych (np. endemizm – występowanie gatunku tylko na określonym terenie, gatunki zagrożone wyginięciem, rzadkie, itd.);
- tereny leśne posiadające globalne, regionalne lub narodowe znaczenie krajobrazowe, stanowiące unikalne miejsca występowania lub występowania większości populacji rodzimych gatunków w naturalnym zagęszczeniu i liczebności;
- lasy zawierające rzadkie, zagrożone lub wymierające ekosystemy;
- lasy spełniające funkcje w sytuacjach krytycznych (np. ochrona przeciwpowodziowa, powstrzymanie erozji);
- lasy o fundamentalnym znaczeniu dla podstawowych potrzeb społeczności lokalnych (np. wyżywienie, wypoczynek, zdrowie, egzystencja);
- lasy o szczególnym znaczeniu dla tradycyjnej tożsamości kulturowej (tereny ważne kulturalnie, przyrodniczo, ekonomicznie lub religijnie dla społeczności lokalnych).

Lasy te posiadają przykładowo jedną lub więcej z następujących cech:

- lasy reprezentujące chronione rodzaje siedlisk przyrodniczych według prawa polskiego oraz według Dyrektywy Habitatowej UE, a także reprezentujące inne rzadkie lub zanikające typy ekosystemów, w szczególności należą tu:
  - olsy,
  - lasy łąkowe,
  - grądy, kwaśne i żyzne buczyny, górskie i nizinne, a także buczyny storczykowe,
  - lasy zboczowe (jaworzyny, grądy klonowo – lipowe),
  - kwaśne dąbrowy,
  - ciepłe dąbrowy,
  - bory i brzeziny bagienne oraz świerczyny na torfie,
  - bory górnoreglowe,
  - bory dolnoreglowe z jodłą,
  - sosnowe bory chrobotkowe,
  - nadmorskie bory bażynowe;

- lasy stanowiące istotne ostoje gatunków roślin i zwierząt, w tym gatunków endemicznych, chronionych prawem i zagrożonych wyginięciem;
- lasy wykazujące cechy świadczące o niskim stopniu synantropizacji i wysokim stopniu naturalności;
- lasy będące modelowymi przykładami naturalnych procesów ekologicznych, np. spontanicznej fluktuacji i naturalnej dynamiki drzewostanów, spontanicznej sukcesji itp.; w tym lasy stanowiące powierzchnie porównawcze umożliwiające porównywanie przebiegu procesów ekologicznych w lasach zagospodarowanych i w lasach wyłączonych z zagospodarowania;
- lasy zapewniające ochronę rzek, jezior, torfowisk, źródeł, zasobów wód powierzchniowych i podziemnych;
- lasy o szczególnym znaczeniu dla retencji wody, w tym lasy w górnych częściach zlewni i lasy na torfowiskach;
- lasy na stromych zboczach, wychodniach skalnych;
- lasy utrzymujące się w skrajnych warunkach ekologicznych (bory suche i bagienne, lasy na wydmach, lasy w strefie górnej granicy lasu);
- lasy mające istotne znaczenie kulturowe dla lokalnych społeczności lub innych grup społecznych.

Na terenie Nadleśnictwa Zdrojowa Góra wyznaczono następujące kategorie lasów HCVF:

- **HCVF 1.1.a Obszary chronione** - są to lasy przeznaczone wyłącznie do ochrony przyrody, bez kompromisu z potrzebami gospodarki z wyłączeniem lasów w strefie krajobrazowej. Do tej kategorii zaliczono lasy rezerwatu „Kuźnik”.
- **HCVF 1.2. Ostoje zagrożonych i ginących gatunków** - mają przede wszystkim na uwadze zachowanie populacji i siedlisk odpowiednich gatunków roślin i zwierząt w tzw. właściwym stanie ochrony, zdefiniowanym przez Dyrektywę Siedliskową i polskie prawo ochrony przyrody. Do lasów tych zaliczono strefę ochrony sóweczki.
- **HCVF 3.2. Ekosystemy rzadkie i zagrożone** - sposoby gospodarowania zmierzają do zachowania areału siedliska przyrodniczego i utrzymania lub polepszenia stanu siedliska. Do tej kategorii zaliczono siedliska przyrodnicze: 9110, 9130, 9160, 91E0 w stanie ochrony A i B wg kryteriów Natura 2000.
- **HCVF 4.1. Lasy wodochronne** - przyjęto zasadę trwałości szaty leśnej i umiarkowanego stosowania cięć rębnych. Wytyczne odnośnie sposobów zagospodarowania dla tych kategorii opisane są w zasadach hodowli lasu. Do tej kategorii przyjęto lasy częściowo pokrywane się z lasami wodochronnymi w Nadleśnictwie z szczególnym uwzględnieniem siedlisk wilgotnych i bagiennych, lasów położonych wzdłuż cieków i zbiorników wodnych oraz na źródłiskach.

- **HCVF 4.2. Lasy glebochronne** - przyjęto zasadę trwałości szaty leśnej i umiarkowanego stosowania cięć rębnych. Wytyczne odnośnie sposobów zagospodarowania dla tych kategorii opisane są w zasadach hodowli lasu. Do tej kategorii przyjęto lasy pokrywające się z lasami glebochronnymi w Nadleśnictwie z szczególnym uwzględnieniem morfologii i ukształtowania terenu.
- **HCVF 6. Lasy kluczowe dla tożsamości lokalnych społeczności** - mają m.in. na uwadze zachowanie obiektów zasługujących na ochronę ze względów kulturowych oraz historycznych. Wyznaczenie tej kategorii lasów powinna następować na podstawie lokalnej opinii społecznej i ustalona w porozumieniu z lokalnymi władzami na poziomie gmin.

Różne kategorie lasów HCVF mogą się na siebie wzajemnie nakładać. W lasach Nadleśnictwa Zdrojowa Góra istnieje więc sieć częściowo nakładających się na siebie obszarów z różnych kategorii HCVF. Jedno wyłączenie leśne może mieć podwójną, potrójną, a nawet czterokrotną desygnację jako HCVF o różnych kategoriach.

Liczby wyłączeń oraz powierzchnie poszczególnych kategorii przedstawia tabela.

Zestawienie powierzchni lasów wg kategorii HCVF

Lp.	Kod HCVF	Nazwa kategorii HCVF	Liczba wyłączeń	Powierzchnia [ha]
1	2	3	4	5
1.	1.	Lasy posiadające globalne, regionalne lub narodowe znaczenie pod względem koncentracji wartości biologicznych.		
	1.1	Lasy w rezerwach przyrody.	27	68,23
	1.2	Ostoje zagrożonych i ginących gatunków (strefy ochrony gatunków strefowych).	1	1,00
2.	3.	Rzadkie, ginące lub zagrożone ekosystemy.		
	3.2	Pozostałe ekosystemy rzadkie i zagrożone.	54	91,25
3.	4.	Lasy pełniące funkcje w sytuacjach krytycznych.		
	4.1	Lasy wodochronne.	157	269,29
	4.2	Lasy glebochronne.	62	115,71
4.	6.	Lasy kluczowe dla tożsamości kulturowej lokalnej społeczności	8	2,85

Zalecenia działań z zakresu ochrony przyrody dla poszczególnych kategorii lasów HCVF

Lp	Kategoria HCVF	Wskazania
1	2	3
1	1.1.a	<ul style="list-style-type: none"> - kategoria związana z istnieniem prawnej ochrony przyrody, - każde działanie w lesie tej kategorii powinno wynikać z potrzeb ochrony przyrody, obowiązuje zasada "pierwszeństwa przyrody" w naturalne procesy można ingerować tylko wtedy, gdy ich kierunek uniemożliwiałby osiągnięcie celu ochrony, - dopuszcza się tylko działania wynikające z planu ochrony lub zadań ochronnych.
2	1.2.	<ul style="list-style-type: none"> - strefa ochrony całoroczna - nie dopuszcza się penetracji oraz wykonywania jakichkolwiek zabiegów przez cały rok. - strefa ochrony okresowej obowiązuje jedynie w okresie lęgowym danego gatunku. Np. dla bielika od 1 stycznia do 31 lipca, a jej promień powinien wynosić do ok 500 m, warunek ten obecnie jest zachowany.
3	3.2.	<ul style="list-style-type: none"> - zasadniczym celem jest zachowanie siedliska przyrodniczego we "właściwym stanie ochrony"; w praktyce gospodarka leśna powinna być prowadzona w sposób zapewniający zgodność docelowego drzewostanu ze składem odpowiedniego naturalnego zbiorowiska leśnego. Wiąże się to między innymi z: <ul style="list-style-type: none"> - niepomniejszeniem udziału % starodrzewi i zachowaniu ciągłości przestrzennej; - niepomniejszeniem średniego wieku i zasobności; - zachowaniem lub odtwarzaniem elementów ważnych dla różnorodności biologicznej ekosystemu.
4	4.1.	<ul style="list-style-type: none"> - stosuje się zasady zagospodarowania zapewniające stałą obecność szaty leśnej, a więc rębnie częściowe, gniazdowe, stopniowe lub przerębnową. Rębnia zupełna może być stosowana tylko w sytuacjach kłęskowych. (...) - w strefie bezpośrednio przyległej do źródeł ujęć wody, w lasach lęgowych, na torfach i na siedliskach bagiennych, wzdłuż linii brzegowej cieków i zbiorników wodnych oraz w strefach wododziałowych obowiązuje zakaz stosowania środków chemicznych z wyjątkiem przypadków, gdy zagrożone jest istnienie drzewostanów.
5	4.2.	<ul style="list-style-type: none"> - w lasach glebochronnych przyjmują się ogólną zasadę trwałości szaty leśnej i umiarkowanego stosowania cięć pielęgnacyjnych, sanitarnych i odnowieniowych rębniami złożonymi oraz dąży do wytworzenia dolnego piętra lub podszytu.
6	6	<ul style="list-style-type: none"> - zagospodarowanie powinno uwzględnić wolę i opinię lokalnej społeczności, nie powinno jednak stać w sprzeczności z możliwością zachowania pozostałych zidentyfikowanych wyższych wartości ochronnych lasu.

Wykaz pododdziałów zaliczanych do lasów HCVF

Adres leśny	[ha]	Lasy HCVF						Obszar N2000
		1_1_a	1_2	3_2	4_1	4_2	6	
1	2	3	4	5	6	7	8	9
08-14-1-01-1 -a -00	2,12				4_1			PLB300012
08-14-1-01-2 -a -00	1,67				4_1			PLB300012
08-14-1-01-2 -b -00	1,73				4_1			PLB300012
08-14-1-01-2 -c -00	0,90					4_2		PLB300012
08-14-1-01-3 -b -00	0,51					4_2		PLB300012
08-14-1-01-7 -b -00	1,27					4_2		PLB300012
08-14-1-01-9 -a -00	1,34				4_1	4_2		PLB300012
08-14-1-01-9 -g -00	0,83				4_1			PLB300012
08-14-1-01-9 -h -00	0,50				4_1			PLB300012
08-14-1-01-13 -i -00	1,11				4_1			PLB300012
08-14-1-01-13 -k -00	0,65				4_1			PLB300012
08-14-1-01-13 -n -00	0,95					4_2		PLB300012
08-14-1-01-13 -o -00	0,61					4_2		PLB300012
08-14-1-01-13 -p -00	1,91				4_1			PLB300012
08-14-1-01-21 -j -00	1,37					4_2		PLB300012
08-14-1-01-22 -a -00	1,46					4_2		
08-14-1-01-22 -c -00	1,27					4_2		
08-14-1-01-23 -h -00	1,54						6	PLB300012
08-14-1-01-26 -f -00	1,14				4_1			PLB300012
08-14-1-01-26 -s -00	0,29				4_1			PLB300012
08-14-1-01-34 -d -00	1,49					4_2		
08-14-1-01-34 -i -00	1,53			3_2	4_1	4_2		
08-14-1-01-34 -k -00	2,09			3_2	4_1			
08-14-1-01-34 -l -00	0,65				4_1			
08-14-1-01-35 -c -00	1,00					4_2		PLB300012
08-14-1-01-35 -d -00	4,83					4_2		
08-14-1-01-35 -g -00	2,08					4_2		PLB300012
08-14-1-01-35 -j -00	0,82					4_2		
08-14-1-01-35 -k -00	2,71					4_2		PLB300012
08-14-1-01-42 -k -00	2,40			3_2	4_1			PLB300012
08-14-1-01-42 -l -00	3,16				4_1			PLB300012
08-14-1-01-43 -f -00	0,66				4_1			PLB300012
08-14-1-01-43 -j -00	3,08			3_2				PLB300012
08-14-1-01-43 -k -00	2,54			3_2	4_1			PLB300012
08-14-1-01-43 -m -00	2,63				4_1			PLB300012
08-14-1-01-43 -n -00	1,29				4_1			PLB300012
08-14-1-01-43 -o -00	1,66			3_2				PLB300012
08-14-1-01-44 -l -00	0,80				4_1			PLB300012

Adres leśny	[ha]	Lasy HCVF						Obszar N2000
		1_1_a	1_2	3_2	4_1	4_2	6	
1	2	3	4	5	6	7	8	9
08-14-1-01-44 -n -00	1,49				4_1			PLB300012
08-14-1-01-45 -g -00	4,11				4_1			PLB300012
08-14-1-01-46 -f -00	1,17				4_1			PLB300012
08-14-1-01-50 -f -00	2,13				4_1			PLB300012
08-14-1-02-57 -a -00	4,22				4_1			PLB300012
08-14-1-03-59 -a -00	1,15				4_1			PLB300012
08-14-1-03-60 -i -00	1,00				4_1			PLB300012
08-14-1-03-61 -a -00	0,96				4_1			PLB300012
08-14-1-03-61 -d -00	2,11				4_1			PLB300012
08-14-1-03-61 -f -00	0,96				4_1			PLB300012
08-14-1-03-84 -k -00	0,46				4_1			PLB300012
08-14-1-03-85 -g -00	0,96				4_1			PLB300012
08-14-1-03-85 -h -00	0,39				4_1			PLB300012
08-14-1-03-86 -k -00	0,60				4_1			PLB300012
08-14-1-03-87 -h -00	1,05				4_1			PLB300012
08-14-1-01-89 -j -00	1,41				4_1			PLB300012
08-14-1-01-90 -a -00	2,17				4_1			PLB300012
08-14-1-01-90 -i -00	0,70				4_1			PLB300012
08-14-1-01-90 -j -00	2,25				4_1			PLB300012
08-14-1-04-97 -d -00	4,45					4_2		PLB300012
08-14-1-04-99 -b -00	1,59			3_2	4_1			PLB300012
08-14-1-04-99 -d -00	1,39			3_2	4_1			PLB300012
08-14-1-01-122 -k -00	2,85				4_1			PLB300012
08-14-1-01-122 -l -00	0,80				4_1			PLB300012
08-14-1-01-122 -m -00	5,15				4_1			PLB300012
08-14-1-01-122 -p -00	1,17			3_2	4_1			PLB300012
08-14-1-01-126 -g -00	1,75			3_2	4_1			PLB300012
08-14-1-01-126 -k -00	2,72				4_1			PLB300012
08-14-1-04-127 -b -00	0,56				4_1			PLB300012
08-14-1-04-127 -f -00	1,09				4_1			PLB300012
08-14-1-04-127 -i -00	2,12				4_1			PLB300012
08-14-1-04-127 -j -00	1,79				4_1			PLB300012
08-14-1-04-127 -k -00	0,91				4_1			PLB300012
08-14-1-01-152 -j -00	1,35				4_1			PLB300012
08-14-1-01-153 -m -00	2,25				4_1			PLB300012
08-14-1-04-157 -o -00	0,30						6	PLB300012
08-14-1-02-177 -c -00	1,14				4_1			PLB300012
08-14-1-01-197 -b -00	2,30				4_1			PLB300012
08-14-1-01-197 -d -00	0,36				4_1			PLB300012

Adres leśny	[ha]	Lasy HCVF						Obszar N2000
		1_1_a	1_2	3_2	4_1	4_2	6	
1	2	3	4	5	6	7	8	9
08-14-1-01-198 -c -00	0,58				4_1			PLB300012
08-14-1-01-198 -p -00	0,94				4_1			PLB300012
08-14-1-01-199 -c -00	1,63				4_1			PLB300012
08-14-1-04-200 -f -00	1,18					4_2		PLB300012
08-14-1-04-203 -m -00	1,00		1_2					PLB300012
08-14-1-04-206 -d -00	2,61				4_1			PLB300012, PLH300045
08-14-1-04-206 -h -00	0,29				4_1			PLB300012, PLH300045
08-14-1-04-206 -i -00	0,50				4_1			PLB300012, PLH300045
08-14-1-03-228 -j -00	1,58					4_2		PLB300012
08-14-1-03-228 -l -00	1,94					4_2		PLB300012
08-14-1-03-229 -d -00	3,33					4_2		PLB300012
08-14-1-03-229 -f -00	0,80			3_2		4_2		PLB300012
08-14-1-03-229 -g -00	2,21					4_2		PLB300012
08-14-1-04-239 -b -00	3,82				4_1			PLB300012, PLH300045
08-14-1-02-253 -a -00	3,38				4_1			PLB300012
08-14-1-02-254 -a -00	0,99				4_1			PLB300012
08-14-1-02-256 -a -00	2,70				4_1			
08-14-1-02-256 -f -00	1,23					4_2		
08-14-1-02-256 -h -00	0,55					4_2		
08-14-1-03-270 -g -00	5,76			3_2	4_1			PLB300012
08-14-1-06-271 -c -00	1,77				4_1			PLB300012
08-14-1-06-271 -d -00	2,07			3_2				PLB300012
08-14-1-06-271 -g -00	1,45			3_2				PLB300012
08-14-1-06-271 -h -00	1,28				4_1			PLB300012
08-14-1-06-271 -i -00	1,64			3_2				PLB300012
08-14-1-06-274 -a -00	1,13			3_2				PLB300012
08-14-1-07-280 -g -00	1,72					4_2		PLB300012, PLH300045
08-14-1-07-280 -h -00	0,76			3_2		4_2		PLB300012, PLH300045
08-14-1-07-280 -i -00	1,65					4_2		PLB300012, PLH300045
08-14-1-07-280 -l -00	1,60					4_2		PLB300012, PLH300045
08-14-1-07-280 -n -00	2,43					4_2		PLB300012, PLH300045
08-14-1-07-281 -c -00	1,54					4_2		PLB300012, PLH300045
08-14-1-07-281 -f -00	1,53			3_2		4_2		PLB300012, PLH300045
08-14-1-07-281 -g -00	1,83					4_2		PLB300012, PLH300045

Adres leśny	[ha]	Lasy HCVF						Obszar N2000
		1_1_a	1_2	3_2	4_1	4_2	6	
1	2	3	4	5	6	7	8	9
08-14-1-07-281 -n -00	1,09					4_2		PLB300012, PLH300045
08-14-1-07-282 -b -00	0,99				4_1			PLB300012, PLH300045
08-14-1-03-314 -d -00	0,87				4_1			PLB300012
08-14-1-03-314 -m -00	3,79			3_2	4_1			PLB300012
08-14-1-03-314 -r -00	3,81			3_2	4_1			PLB300012
08-14-1-06-315 -a -00	0,67				4_1			PLB300012
08-14-1-06-315 -c -00	1,36				4_1			PLB300012
08-14-1-06-321 -a -00	4,34					4_2		PLB300012
08-14-1-06-321 -b -00	1,84					4_2		PLB300012
08-14-1-06-321 -c -00	1,33					4_2		PLB300012
08-14-1-06-321 -g -00	2,93					4_2		PLB300012
08-14-1-06-321 -h -00	1,46					4_2		PLB300012
08-14-1-06-321 -i -00	0,83					4_2		PLB300012
08-14-1-06-321 -j -00	1,13					4_2		PLB300012
08-14-1-07-322 -c -00	2,56			3_2	4_1			PLB300012
08-14-1-07-328 -b -00	1,56			3_2		4_2		PLB300012, PLH300045
08-14-1-07-328 -c -00	1,77			3_2		4_2		PLB300012, PLH300045
08-14-1-07-328 -h -00	1,11					4_2		PLB300012, PLH300045
08-14-1-07-328 -k -00	0,76					4_2		PLB300012, PLH300045
08-14-1-07-328 -m -00	1,56					4_2		PLB300012
08-14-1-07-328 -n -00	0,74				4_1			PLH300045
08-14-1-07-328 -p -00	0,81				4_1			PLB300012, PLH300045
08-14-1-07-328 -r -00	0,55					4_2		PLB300012, PLH300045
08-14-1-07-330 -b -00	0,63			3_2				PLB300012, PLH300045
08-14-1-02-359 -o -00	0,67				4_1			PLB300012
08-14-1-02-359 -r -00	1,82			3_2	4_1			PLB300012
08-14-1-03-361 -h -00	0,57			3_2				PLB300012
08-14-1-03-361 -i -00	0,82					4_2		PLB300012
08-14-1-03-363 -g -00	0,35				4_1			PLB300012
08-14-1-03-364 -a -00	1,45					4_2		PLB300012
08-14-1-03-364 -b -00	0,91					4_2		PLB300012
08-14-1-03-364 -c -00	0,69					4_2		PLB300012
08-14-1-03-365 -d -00	0,73			3_2	4_1			PLB300012
08-14-1-03-365 -g -00	0,90			3_2	4_1			PLB300012
08-14-1-03-366 -b -00	1,00					4_2		PLB300012
08-14-1-06-369 -g -00	2,98					4_2		PLB300012

Adres leśny	[ha]	Lasy HCVF						Obszar N2000
		1_1_a	1_2	3_2	4_1	4_2	6	
1	2	3	4	5	6	7	8	9
08-14-1-06-375 -d -00	0,27						6	PLB300012, PLH300045
08-14-1-06-376 -c -00	1,47			3_2				PLB300012, PLH300045
08-14-1-06-376 -f -00	1,72			3_2				PLB300012, PLH300045
08-14-1-06-376 -k -00	0,33			3_2				PLB300012, PLH300045
08-14-1-07-377 -a -00	2,19				4_1			PLB300012, PLH300045
08-14-1-07-377 -m -00	1,23				4_1			PLB300012, PLH300045
08-14-1-07-381 -h -00	1,13					4_2		PLB300012
08-14-1-07-381 -k -00	1,23					4_2		PLB300012
08-14-1-07-382 -a -00	5,33					4_2		PLB300012, PLH300045
08-14-1-07-382 -b -00	15,06					4_2		PLB300012, PLH300045
08-14-1-07-382 -c -00	1,83					4_2		PLB300012, PLH300045
08-14-1-07-383 -a -00	1,43	1_1_a						PLB300012, PLH300045
08-14-1-07-383 -b -00	3,06	1_1_a						PLB300012, PLH300045
08-14-1-07-383 -c -00	0,47	1_1_a						PLB300012, PLH300045
08-14-1-07-383 -d -00	1,40	1_1_a						PLB300012, PLH300045
08-14-1-07-383 -f -00	1,11	1_1_a						PLB300012, PLH300045
08-14-1-07-383 -g -00	4,75	1_1_a						PLB300012, PLH300045
08-14-1-07-383 -i -00	1,06	1_1_a						PLB300012, PLH300045
08-14-1-07-383 -j -00	1,24	1_1_a						PLB300012, PLH300045
08-14-1-07-384 -a -00	1,04	1_1_a						PLB300012, PLH300045
08-14-1-07-384 -b -00	1,81	1_1_a						PLB300012, PLH300045
08-14-1-07-384 -c -00	0,70	1_1_a						PLB300012, PLH300045
08-14-1-07-384 -d -00	1,21	1_1_a						PLB300012, PLH300045
08-14-1-07-384 -f -00	0,70	1_1_a						PLB300012, PLH300045
08-14-1-07-384 -g -00	3,88	1_1_a						PLB300012, PLH300045
08-14-1-07-384 -h -00	5,19	1_1_a						PLB300012, PLH300045
08-14-1-07-384 -i -00	0,88	1_1_a						PLB300012, PLH300045
08-14-1-07-384 -j -00	1,33	1_1_a						PLB300012, PLH300045

Adres leśny	[ha]	Lasy HCVF						Obszar N2000
		1_1_a	1_2	3_2	4_1	4_2	6	
1	2	3	4	5	6	7	8	9
08-14-1-07-384 -k -00	3,79	1_1_a						PLB300012, PLH300045
08-14-1-07-384 -l -00	7,38	1_1_a						PLB300012, PLH300045
08-14-1-07-384 -m -00	1,51	1_1_a						PLB300012, PLH300045
08-14-1-07-385 -a -00	1,41	1_1_a						PLB300012, PLH300045
08-14-1-07-385 -c -00	0,36	1_1_a						PLB300012, PLH300045
08-14-1-07-385 -d -00	0,88	1_1_a						PLB300012, PLH300045
08-14-1-07-385 -g -00	1,06	1_1_a						PLB300012, PLH300045
08-14-1-07-385 -h -00	1,69	1_1_a						PLB300012, PLH300045
08-14-1-07-385 -j -00	18,26	1_1_a						PLB300012, PLH300045
08-14-1-07-385 -k -00	0,63	1_1_a						PLB300012, PLH300045
08-14-1-07-386 -d -00	1,11			3_2	4_1			PLB300012, PLH300045
08-14-1-07-388 -c -00	2,23			3_2				PLH300045
08-14-1-07-388 -d -00	1,94			3_2				PLH300045
08-14-1-07-388 -f -00	1,79			3_2				PLH300045
08-14-1-06-430 -b -00	0,26			3_2				PLB300012
08-14-1-06-430 -c -00	2,26					4_2		PLB300012
08-14-1-07-432 -j -00	1,03				4_1			PLB300012
08-14-1-07-432 -o -00	0,99				4_1			PLB300012
08-14-1-07-438 -b -00	3,48			3_2	4_1			PLH300045
08-14-1-06-471 -a -00	0,87					4_2		PLB300012
08-14-1-06-473 -a -00	2,14					4_2		PLB300012
08-14-1-06-473 -c -00	0,05						6	PLB300012
08-14-1-05-474 -m -00	1,82				4_1			PLB300012, PLH300045
08-14-1-05-474 -n -00	0,81			3_2	4_1			PLB300012, PLH300045
08-14-1-05-474 -o -00	1,61				4_1			PLB300012, PLH300045
08-14-1-05-474 -p -00	0,92				4_1			PLB300012, PLH300045
08-14-1-05-474 -r -00	1,27				4_1			PLB300012, PLH300045
08-14-1-05-474 -s -00	1,28				4_1			PLB300012, PLH300045
08-14-1-05-494 -a -00	1,38				4_1			PLB300012, PLH300045
08-14-1-05-494 -b -00	6,84				4_1			PLB300012, PLH300045
08-14-1-05-494 -c -00	0,79				4_1			PLB300012, PLH300045

Adres leśny	[ha]	Lasy HCVF						Obszar N2000
		1_1_a	1_2	3_2	4_1	4_2	6	
1	2	3	4	5	6	7	8	9
08-14-1-05-495 -f -00	1,66				4_1			PLB300012, PLH300045
08-14-1-05-495 -k -00	0,95				4_1			PLB300012, PLH300045
08-14-1-05-495 -o -00	0,55				4_1			PLB300012, PLH300045
08-14-1-05-496 -f -00	1,53				4_1			PLB300012, PLH300045
08-14-1-05-498 -c -00	1,39				4_1			PLB300012
08-14-1-05-499 -d -00	2,67				4_1			PLB300012
08-14-1-05-525 -b -00	1,59				4_1			PLB300012
08-14-1-05-525 -d -00	2,41				4_1			PLB300012
08-14-1-05-526 -a -00	2,33				4_1			PLB300012
08-14-1-08-542 -a -00	3,32				4_1			
08-14-1-08-542 -r -00	0,16						6	
08-14-1-08-545 -k -00	2,33				4_1			
08-14-1-08-545 -l -00	1,28				4_1			
08-14-1-08-545 -n -00	0,74				4_1			
08-14-1-09-556 -a -00	0,70				4_1			
08-14-1-09-556 -f -00	2,28				4_1			
08-14-1-09-556 -k -00	1,81				4_1			
08-14-1-09-558 -i -00	1,53				4_1			
08-14-1-10-566 -b -00	0,48				4_1			
08-14-1-10-567 -a -00	2,61				4_1			
08-14-1-10-567 -d -00	0,72				4_1			
08-14-1-11-569 -a -00	1,20				4_1			
08-14-1-09-570 -h -00	2,59				4_1			
08-14-1-09-577 -c -00	0,82				4_1			
08-14-1-09-577 -f -00	1,10				4_1			
08-14-1-10-637 -m -00	1,21			3_2	4_1			PLH300045
08-14-1-10-647 -m -00	0,75				4_1			
08-14-1-10-648 -f -00	0,67			3_2	4_1			PLH300045
08-14-1-10-648 -o -00	3,92				4_1			
08-14-1-10-648 -p -00	2,23			3_2	4_1			
08-14-1-10-648 -r -00	1,18				4_1			
08-14-1-10-648 -s -00	4,10				4_1			
08-14-1-10-659 -c -00	1,18				4_1			
08-14-1-10-660 -b -00	0,63				4_1			
08-14-1-10-660 -f -00	1,81			3_2	4_1			
08-14-1-11-680 -d -00	1,14				4_1			
08-14-1-11-684 -d -00	1,63				4_1			
08-14-1-11-689 -a -00	0,12						6	

Adres leśny	[ha]	Lasy HCVF						Obszar N2000
		1_1_a	1_2	3_2	4_1	4_2	6	
1	2	3	4	5	6	7	8	9
08-14-1-11-689 -i -00	0,75				4_1			
08-14-1-11-695 -a -00	1,28					4_2		
08-14-1-11-695 -ax -00	0,62			3_2				
08-14-1-11-696 -f -00	1,87				4_1			
08-14-1-11-696 -n -00	6,63				4_1			
08-14-1-11-698 -f -00	3,12			3_2	4_1			
08-14-1-11-698 -g -00	1,79			3_2	4_1			
08-14-1-11-698 -j -00	0,28						6	
08-14-1-11-698 -o -00	2,78				4_1			
08-14-1-11-698 -p -00	0,84			3_2	4_1			
08-14-1-11-698 -s -00	0,43			3_2				
08-14-1-11-698 -t -00	1,27			3_2				
08-14-1-11-704 -k -00	0,78				4_1			
08-14-1-11-705 -a -00	1,02				4_1			
08-14-1-11-707 -c -00	2,32			3_2	4_1			
08-14-1-11-707 -f -00	1,11			3_2	4_1			
08-14-1-11-707 -h -00	2,63				4_1			
08-14-1-11-708 -b -00	0,13						6	
08-14-1-11-711 -l -00	1,60				4_1			
08-14-1-11-712 -i -00	3,45				4_1			
08-14-1-11-712 -j -00	3,79				4_1			
08-14-1-11-712 -k -00	1,72			3_2				
08-14-1-11-713 -a -00	1,95			3_2	4_1			
08-14-1-11-717 -h -00	1,43			3_2	4_1			
08-14-1-11-721 -l -00	1,11			3_2	4_1			
08-14-1-11-730 -o -00	1,92				4_1			PLB30003, PLH300004
08-14-1-11-734 -g -00	2,62				4_1			
08-14-1-11-734 -h -00	2,05				4_1			PLB300003, PLH300004
RAZEM	480,22							

12.4. Tabela IV – Powierzchniowa i miąższościowa tabela klas wieku wg typów siedliskowych lasu i gatunków panujących w obszarze PLB300003 „Nadnoteckie Łęgi”

Siedliskowy typ lasu	Gatunek panujący	Grunty leśne niezalesione				Prześc. na gr. zal.	Drzew ostany w klasach i podklasach wieku													KO	KDO	Bud. przer.	Razem		Procent
		do odnowienia		w prod. ubocz.	pozostałe		I		II		III		IV		V		VI	VII	VIII				grunty zalesione	grunty zales. i nie zales.	
		plazowiny	haliz. zręby				1-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	81-90	91-100	101-120	121-140	141 i wyżej						
powierzchnia w ha / miąższość w m3																									
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26
BMŚW	SO													1,50									1,50	1,50	100
														460									460	460	100
	Razem													1,50									1,50	1,50	100
LMŚW	SO												1,37										1,37	1,37	100
													395										395	395	100
	Razem												1,37										1,37	1,37	100
OLJ	OL													1,92			2,05						3,97	3,97	100
														595			835						1430	1430	100
	Razem													1,92			2,05						3,97	3,97	100
Łącznie	SO												1,37	1,50									2,87	2,87	41,96
													395	460									855	855	37,42
	OL													1,92			2,05						3,97	3,97	58,04
Ogółem														1,37	3,42								6,84	6,84	100
														395	1055								2285	2285	100
																							Grunty związane z gospodarką leśną:		0,4
																							Ogółem lasy:		7,24

12.5. Tabela Va – Powierzchniowa tabela klas wieku wg rzeczywistego udziału gatunków drzew w typach siedliskowych lasu w obszarze PLB300003 „Nadnoteckie Łęgi”

Typ siedlisko w lasu	Gatunek drzewa	Drzewo ostany w klasach i podklasach wieku													KO	KDO	Bud. przer.	Razem	
		I		II		III		IV		V		VI	VII	VIII				19	20
		1-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	81-90	91-100	101-120	121-140	141 i wyżej					
Powierzchnia zalesiona w ha																	%		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
BMŚW	SO								1,05									1,05	70,00
	BRZ								0,45									0,45	30,00
Razem	ha								1,50									1,50	100,00
	%								100,00									100,00	100,00
LMŚW	SO							1,37										1,37	100,00
Razem	ha							1,37										1,37	100,00
	%							100,00										100,00	100,00
OLJ	BRZ												0,62					0,62	15,62
	OL								1,92				1,43					3,35	84,38
Razem	ha								1,92				2,05					3,97	100,00
	%								48,36				51,64					100,00	100,00
Łącznie	SO							1,37	1,05									2,42	35,38
	BRZ								0,45				0,62					1,07	15,64
	OL								1,92				1,43					3,35	48,98
Ogółem	ha							1,37	3,42				2,05					6,84	100,00
	%							20,03	50,00				29,97					100,00	100,00

Powierzchnia ewidencyjna gruntów z 68372

12.6. Tabela Vb – Miąższościowa tabela klas wieku wg rzeczywistego udziału gatunków drzew w typach siedliskowych lasu w obszarze PLB300003 „Nadnoteckie Łęgi”

Typ siedlisko w y lasu	Gatunek drzewa	Drzew ostany w klasach i podklasach w wieku												KO	KDO	Bud. przer.	Razem		
		I		II		III		IV		V		VI	VII						VIII
		1-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	81-90	91-100	101-120	121-140				141 i wyżej		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
BMŚW	SO								345									345	75
	BRZ								115									115	25
Razem	m3								460									460	100
	%								100,00									100,00	100
LMŚW	SO							395										395	100
Razem	m3							395										395	100
	%							100,00										100,00	100
OLJ	BRZ											185						185	12,94
	OL								595			650						1245	87,06
Razem	m3								595			835						1430	100
	%								41,61			58,39						100,00	100
Łącznie	SO							395	345									740	32,39
	BRZ								115			185						300	13,13
	OL								595			650						1245	54,48
Ogółem	m3							395	1055			835						2285	100
	%							17	46			37						100	100

12.7. Tabela IV – Powierzchniowa i miąższościowa tabela klas wieku wg typów siedliskowych lasu i gatunków panujących w obszarze PLB300012 „Puszcza nad Gwdą”

Siedliskowy typ lasu	Gatunek panujący	Grunty leśne niezalesione					Drzewostany w klasach i podklasach wieku														KO	KDO	Bud. przer.	Razem		Procent
		do odnowienia		w prod. ubocz.	pozo-stale	Przest. na gr. zal.	I		II		III		IV		V		VI	VII	VIII	grunty zalesione				grunty zales. i nie zales.		
		plazo-winy	haliz. zręby				1-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	81-90	91-100	101-120	121-140	141 i wyżej							
		powierzchnia w ha / miąższość w m3																								
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	
BŚW	SO		67,71				248,10	218,34	90,29	127,83	204,92	336,01	709,98	202,98	239,60	219,61	280,93	3,99					2882,58	2950,29	99,99	
			1336				9095		2730	7655	19230	37120	79390	191750	69685	83415	89000	110400	1400					700870	702206	100
	BRZ									0,21														0,21	0,21	0,01
						5					15													20	20	0
	Razem		67,71					248,10	218,34	90,29	128,04	204,92	336,01	709,98	202,98	239,60	219,61	280,93	3,99					2882,79	2950,50	100
		1336				9100		2730	7655	19245	37120	79390	191750	69685	83415	89000	110400	1400					700890	702226	100	
BMŚW	SO		51,56		4,18		283,47	270,21	174,41	277,33	240,59	474,34	1085,42	293,59	286,81	248,88	236,62	23,20	12,68	69,78	3,28		3980,61	4036,35	98,5	
			1082		5	13892		4980	15555	46200	52480	132970	359765	117475	121280	116815	112335	10240	5880	26955	1590		1138412	1139499	99,89	
	MD								2,88															2,88	2,88	0,07
	ŚW											1,15												1,15	1,15	0,03
												265												265	265	0,02
	BK									2,19					1,23									3,42	3,42	0,08
						27									215									242	242	0,02
	DB							16,83	22,87															39,70	39,70	0,97
							251																	251	251	0,02
	DB.B							10,96																10,96	10,96	0,27
							145																	145	145	0,01
	BRZ										1,40				0,65									2,05	2,05	0,05
										175				150									325	325	0,03	
OL									1,07														1,07	1,07	0,03	
									125														125	125	0,01	

Siedliskowy typ lasu	Gatunek panujący	Grunty leśne niezalesione					Przest. na gr. zal.	Drzewostany w klasach i podklasach wieku												KO	KDO	Bud. przer.	Razem		Procent
		do odnowienia		w prod. ubocz.	pozo-stale	I		II		III		IV		V		VI	VII	VIII	grunty zalesione				grunty zales. i nie zales.		
		plazo-winy	haliz. zręby			1-10		11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	81-90	91-100	101-120	121-140						141 i wyżej	
powierzchnia w ha / miąższość w m3																									
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26
	Razem		51,56		4,18		311,26	295,96	177,67	278,73	241,74	474,34	1085,42	295,47	286,81	248,88	236,62	23,20	12,68	69,78	3,28		4041,84	4097,58	100
			1082		5	14315		4980	15680	46375	52745	132970	359765	117840	121280	116815	112335	10240	5880	26955	1590		1139765	1140852	100
BMB	SO																	0,36					0,36	0,36	13,58
																		140					140	140	32,18
	BRZ									1,41			0,88										2,29	2,29	86,42
										180			115										295	295	67,82
	Razem									1,41			0,88					0,36					2,65	2,65	100
										180			115					140					435	435	100
LMŚW	SO		10,91	4,83	14,94		53,13	69,94	58,33	110,18	85,56	655,23	696,55	355,61	159,36	142,49	183,46	43,77	17,37	185,82	10,06		2826,86	2857,54	90,65
			220	20	57	2873	15	1870	6065	20670	20405	208995	241420	151765	71015	73205	97270	22290	7365	73895	4635		1003753	1004050	95,35
	MD							2,64	1,11	3,68	1,62	1,16											10,21	10,21	0,32
						40		95	45	575	230	310											1295	1295	0,12
	ŚW							0,95	3,14	1,81	9,62	1,55	1,19										18,26	18,26	0,58
						109		40	220	280	2310	555	530										4044	4044	0,38
	DG														4,43								4,43	4,43	0,14
															2765								2765	2765	0,26
	BK								5,68				0,55	0,81	17,12	5,35							29,51	29,51	0,94
						187			170				115	430	7035	2645							10582	10582	1
	DB				3,82		39,07	75,18	5,78	4,89		4,47	0,50	0,53		2,84	5,85	1,68	1,29				142,08	145,90	4,63
					292	2292		610	60	630		1170	170	180		1290	2705	850	805				10762	11054	1,05
	DB.B						5,13																5,13	5,13	0,16
						65																	65	65	0,01
	BRZ						0,62		1,22	26,58	6,63	3,14	8,66	4,01	0,53						12,74		64,13	64,13	2,03
						10			105	4645	1400	865	2495	1170	145						3200		14035	14035	1,33
	OL							1,67	1,22	5,66	1,56	1,56	1,56	3,79	0,92	0,67							17,05	17,05	0,54
								330	200	1355	475	605	1610	350	230								5155	5155	0,49
	LP										0,36												0,36	0,36	0,01

Siedliskowy typ lasu	Gatunek panujący	Grunty leśne niezalesione					Przest. na gr. zal.	Drzewostany w klasach i podklasach wieku												KO	KDO	Bud. przer.	Razem		Procent	
		do odnowienia		w prod. ubocz.	pozo-stale	I		II		III		IV		V		VI	VII	VIII	grunty zalesione				grunty zales. i nie zales.			
		plazo-winy	haliz. zręby			1-10		11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	81-90	91-100	101-120	121-140						141 i wyżej		
																										powierzchnia w ha / miąższość w m3
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	
											65												65	65	0,01	
	Razem		10,91	4,83	18,76		97,95	148,71	76,93	148,36	109,45	667,11	709,01	364,75	182,36	151,35	189,31	45,45	18,66	198,56	10,06		3118,02	3152,52	100	
		220	20	349	5576		15	2615	6995	27000	25765	212370	245335	155155	81310	77370	99975	23140	8170	77095	4635		1052521	1053110	100	
LMW	SO							2,14							0,74									2,88	2,88	61,15
						135		20							245									400	400	40,4
	OL									1,59				0,24										1,83	1,83	38,85
										490				100										590	590	59,6
	Razem							2,14		1,59				0,24	0,74									4,71	4,71	100
						135		20		490				100	245									990	990	100
LŚW	SO								5,19		11,88	93,21	42,74	24,86	9,02	1,54	8,85	6,67	4,95	7,40			216,31	216,31	79,2	
									770		3160	30820	15540	11730	4100	840	4720	3535	1495	3115			79825	79825	81,81	
	MD							2,89			2,83												5,72	5,72	2,09	
						1		190			590												781	781	0,8	
	ŚW								1,45		6,46	5,63											13,54	13,54	4,96	
											115	1810	1880										3805	3805	3,9	
	BK								0,69						5,27								5,96	5,96	2,18	
						76			35						2440								2551	2551	2,61	
	DB				0,61					2,08			0,90		1,45	5,39	1,11						10,93	11,54	4,22	
					19					330			290		835	2895	620						4970	4989	5,11	
	DB.C										2,63												2,63	2,63	0,96	
											485												485	485	0,5	
	BRZ										3,71	2,41	2,04							6,99			15,15	15,15	5,55	
											795	850	490							2355			4490	4490	4,6	
	OL													0,26	1,28								1,54	1,54	0,56	
														65	455								520	520	0,53	
	LP										0,76												0,76	0,76	0,28	
											135												135	135	0,14	

Siedliskowy typ lasu	Gatunek panujący	Grunty leśne niezalesione					Przest. na gr. zal.	Drzewostany w klasach i podklasach wieku												KO	KDO	Bud. przer.	Razem		Procent
		do odnowienia		w prod. ubocz.	pozostałe	I		II		III		IV		V		VI	VII	VIII	grunty zalesione				grunty zales. i nie zales.		
		plazo-winy	haliz. zręby			1-10		11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	81-90	91-100	101-120	121-140						141 i wyżej	
		powierzchnia w ha / miąższość w m3																							
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26
	Razem				0,61			2,89	7,33	2,08	28,27	98,84	46,05	27,16	17,02	6,93	9,96	6,67	4,95	14,39			272,54	273,15	100
					19	77		190	920	330	6975	32700	16680	12285	7830	3735	5340	3535	1495	5470			97562	97581	100
LW	SO								2,38					3,88									6,26	6,26	13,83
									240					1735									1975	1975	14,33
	ŚW								1,49	3,16	0,39	3,40											8,44	8,44	18,65
									60	565	115	1045											1785	1785	12,95
	DB				0,67			1,67															1,67	2,34	5,17
					57	90		5															95	152	1,1
	DB.C														0,81								0,81	0,81	1,79
															365								365	365	2,65
	BRZ													0,99									0,99	0,99	2,19
														390									390	390	2,83
	OL									6,42	2,38	4,06	0,35	8,66		1,57	1,06	1,91					26,41	26,41	58,37
										1460	635	1145	115	3390		785	540	1050					9120	9120	66,14
	Razem				0,67			1,67	3,87	9,58	2,77	7,46	0,35	13,53	0,81	1,57	1,06	1,91					44,58	45,25	100
					57	90		5	300	2025	750	2190	115	5515	365	785	540	1050					13730	13787	100
OL	ŚW										3,02												3,02	3,02	6,11
											660												660	660	5,07
	BRZ									1,17													1,17	1,17	2,37
										130													130	130	1
	OL				5,67			2,48	3,72	7,74	0,80	7,15		6,79	4,16	1,80		4,11					38,75	44,42	89,92
					75	128		410	400	1750	270	2190		2165	1605	870		2150					11938	12013	92,29
	OL.S								0,79														0,79	0,79	1,6
						34			180														214	214	1,64
	Razem				5,67			2,48	5,68	7,74	3,82	7,15		6,79	4,16	1,80		4,11					43,73	49,40	100
					75	162		410	710	1750	930	2190		2165	1605	870		2150					12942	13017	100
OLJ	OL				2,18				3,75	1,50		6,41	6,12	11,42	12,06	8,19	5,58						55,03	57,21	97,18

Siedliskowy typ lasu	Gatunek panujący	Grunty leśne niezalesione					Przest. na gr. zal.	Drzewostany w klasach i podklasach wieku												KO	KDO	Bud. przer.	Razem		Procent
		do odnowienia		w prod. ubocz.	pozo-stale	I		II		III		IV		V		VI	VII	VIII	grunty zalesione				grunty zales. i nie zales.		
		plazo-winy	haliz. zręby			1-10		11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	81-90	91-100	101-120	121-140						141 i wyżej	
		powierzchnia w ha / miąższość w m3																							
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26
				55	15				885	140		2600	2400	5725	5055	3380	2960						23160	23215	98,43
	OL.S								1,66														1,66	1,66	2,82
						91			280														371	371	1,57
	Razem				2,18				5,41	1,50		6,41	6,12	11,42	12,06	8,19	5,58						56,69	58,87	100
				55	106				1165	140		2600	2400	5725	5055	3380	2960						23531	23586	100
Łącznie	SO		130,18	4,83	19,12		584,70	560,63	330,60	515,34	542,95	1558,79	2534,69	880,92	695,53	612,52	709,86	77,99	35,00	263,00	13,34		9915,86	10069,99	94,68
			2638	20	62	25995	15	9600	30285	86100	113165	452175	808475	352390	280055	279860	324725	37605	14740	103965	6225		2925375	2928095	96,12
	MD							8,41	1,11	3,68	4,45	1,16											18,81	18,81	0,18
						41		285	45	575	820	310											2076	2076	0,07
	ŚW							0,95	6,08	4,97	20,64	10,58	1,19										44,41	44,41	0,42
						109		40	395	845	5160	3480	530										10559	10559	0,35
	DG														4,43								4,43	4,43	0,04
															2765								2765	2765	0,09
	BK								8,56				0,55	2,04	22,39	5,35							38,89	38,89	0,37
						290			205				115	645	9475	2645							13375	13375	0,44
	DB			5,10			55,90	99,72	5,78	6,97		4,47	1,40	0,53	1,45	8,23	6,96	1,68	1,29				194,38	199,48	1,88
				368	2633			615	60	960		1170	460	180	835	4185	3325	850	805				16078	16446	0,54
	DB.B						16,09																16,09	16,09	0,15
						210																	210	210	0,01
	DB.C										2,63				0,81								3,44	3,44	0,03
											485				365								850	850	0,03
	BRZ						0,62		2,39	29,60	10,34	3,14	11,95	7,69	0,53					19,73			85,99	85,99	0,81
						15			235	5015	2195	865	3460	2200	145					5555			19685	19685	0,65
	OL			7,85				2,48	10,21	18,47	8,84	19,18	8,03	31,16	18,42	12,23	6,64	6,02					141,68	149,53	1,41
				130	143			410	1740	4040	2260	6410	3120	13055	7465	5265	3500	3200					50608	50738	1,67
	OL.S								2,45														2,45	2,45	0,02
						125			460														585	585	0,02

Siedliskowy typ lasu	Gatunek panujący	Grunty leśne niezalesione					Przest. na gr. zal.	Drzewostany w klasach i podklasach wieku												KO	KDO	Bud. przer.	Razem		Procent
		do odnowienia		w prod. ubocz.	pozo-stale	I		II		III		IV		V		VI	VII	VIII	grunty zalesione				grunty zales. i nie zales.		
		plazo-winy	haliz. zręby			1-10		11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	81-90	91-100	101-120	121-140						141 i wyżej	
		powierzchnia w ha / miąższość w m3																							
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26
	LP										1,12												1,12	1,12	0,01
											200												200	200	0,01
Ogółem			130,18	4,83	32,07		657,31	672,19	367,18	579,03	590,97	1597,32	2557,81	922,34	743,56	638,33	723,46	85,69	36,29	282,73	13,34		10467,55	10634,63	100
			2638	20	560	29561	15	10950	33425	97535	124285	464410	816160	368470	301105	291955	331550	41655	15545	109520	6225		3042366	3045584	100

Grunty związane z gospodarką leśną: 351,76
Ogółem lasy: 10986,39

12.8. Tabela Va – Powierzchniowa tabela klas wieku wg rzeczywistego udziału gatunków drzew w typach siedliskowych lasu w obszarze PLB300012 „Puszcza nad Gwdą”

Typ siedliskowy lasu	Gatunek drzewa	Drzewostany w klasach i podklasach wieku													KO	KDO	Bud. przer.	Razem	
		I		II		III		IV		V		VI	VII	VIII					
		1-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	81-90	91-100	101-120	121-140	141 i wyżej					
Powierzchnia zalesiona w ha																		%	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
BŚW	SO	215,24	181,92	80,66	119,91	203,99	329,45	701,62	200,11	238,31	219,61	280,63	3,99					2775,44	96,27
	MD	1,62	0,71	0,30	1,09													3,72	0,13
	ŚW		0,34		1,12	0,08			0,26		1,17		0,30					3,27	0,11
	DB	3,35																3,35	0,12
	BRZ	27,89	35,37	9,33	5,92	0,85	6,27	8,10	2,87	0,12								96,72	3,36
	OL						0,29												0,29
Razem	ha	248,10	218,34	90,29	128,04	204,92	336,01	709,98	202,98	239,60	219,61	280,93	3,99					2882,79	100,00
	%	8,61	7,57	3,13	4,44	7,11	11,66	24,62	7,04	8,31	7,62	9,75	0,14					100,00	100,00
BMŚW	SO	217,58	219,43	154,46	256,26	234,66	462,90	1062,48	287,00	286,50	225,49	235,53	23,20	12,64	50,66	3,28		3732,07	92,77
	MD	10,85	7,97	2,15	6,73		0,59											28,29	0,70
	ŚW		1,32	2,89	2,25	2,57	0,40	0,61	0,49	0,24	1,58	0,65			0,55			13,55	0,34
	BK	7,49	0,24	4,29					0,74		0,32				1,44			14,52	0,36
	DB	47,23	37,63	0,94	0,40		0,66	0,52				0,13		0,04	14,41			101,96	2,53
	DB.B	14,92													2,36			17,28	0,43
	KL					0,05												0,05	0,00
	JW	2,29																2,29	0,06
	GB	0,79													0,36			1,15	0,03
	BRZ	8,78	29,37	11,93	13,05	3,78	9,79	21,33	7,24	0,07	3,23							108,57	2,70
	OL			1,01		0,05		0,48					0,31						1,85
LP	1,33			0,04														1,37	0,03
Razem	ha	311,26	295,96	177,67	278,73	241,11	474,34	1085,42	295,47	286,81	230,62	236,62	23,20	12,68	69,78	3,28		4022,95	100,00
	%	7,74	7,36	4,42	6,93	5,99	11,79	26,98	7,34	7,13	5,73	5,88	0,58	0,32	1,73	0,08		100,00	100,00

Typ siedliskowy lasu	Gatunek drzewa	Drzewostany w klasach i podklasach wieku													KO	KDO	Bud. przer.	Razem		
		I		II		III		IV		V		VI	VII	VIII						
		1-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	81-90	91-100	101-120	121-140	141 i wyżej						
Powierzchnia zalesiona w ha																		%		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	
BMB	SO				0,28			0,09					0,36					0,73	27,55	
	BRZ				1,13			0,61										1,74	65,66	
	OL							0,18										0,18	6,79	
Razem	ha				1,41			0,88					0,36					2,65	100,00	
	%				53,21			33,21					13,58					100,00	100,00	
LMŚW	SO	36,20	55,27	48,25	94,99	75,34	635,85	667,49	331,71	153,57	138,34	175,06	39,06	12,86	126,92	9,25		2600,16	83,38	
	MD	3,54	9,84	2,34	11,56	3,37	1,31						1,40					33,36	1,07	
	ŚW	0,25	2,13	5,12	9,91	9,77	5,65	5,64	0,23	0,97	1,61	1,31	0,40		1,55			44,54	1,43	
	JD			0,32				0,22										0,54	0,02	
	DG							0,19	0,56	2,22								2,97	0,10	
	BK	4,47	0,93	6,71	0,42			0,65	1,26	16,05	7,54	1,09	2,04	0,26	8,15			49,57	1,59	
	DB	45,10	70,49	7,32	2,87	3,89	6,27	4,24	2,74	5,45	2,95	7,63	0,77	3,67	51,95			215,34	6,91	
	DB.B	4,95	1,85												3,69			10,49	0,34	
	DB.C			0,11		0,14				0,68								0,93	0,03	
	JW	1,19													0,11			1,30	0,04	
	JS										0,07							0,07	0,00	
	GB	1,12											0,50	0,35	0,64	0,15		2,76	0,09	
	BRZ	0,81	6,52	5,09	25,20	11,46	14,65	27,07	24,03	1,95	0,37	1,42	0,63	0,76	5,52	0,55		126,03	4,04	
	OL		0,67	1,67	2,25	5,13	2,76	3,51	3,62	1,36	0,47	0,97	0,80	0,26	0,13			23,60	0,76	
	AK				0,23		0,16												0,39	0,01
	OS					0,11				0,11									0,22	0,01
	LP	0,32	1,01		0,93	0,24	0,46		0,60				1,33	0,21	0,39	0,26		5,75	0,18	
Razem	ha	97,95	148,71	76,93	148,36	109,45	667,11	709,01	364,75	182,36	151,35	189,31	45,45	18,66	198,56	10,06		3118,02	100,00	
	%	3,14	4,77	2,47	4,76	3,51	21,40	22,73	11,70	5,85	4,85	6,07	1,46	0,60	6,37	0,32		100,00	100,00	
LMW	SO		1,50							0,67								2,17	46,07	
	DB		0,43															0,43	9,13	

Typ siedliskowy lasu	Gatunek drzewa	Drzewostany w klasach i podklasach wieku													KO	KDO	Bud. przer.	Razem	
		I		II		III		IV		V		VI	VII	VIII					
		1-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	81-90	91-100	101-120	121-140	141 i wyżej					
Powierzchnia zalesiona w ha																		%	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
	BRZ									0,07								0,07	1,49
	OL		0,21		1,59				0,24									2,04	43,31
Razem	ha		2,14		1,59				0,24	0,74								4,71	100,00
	%		45,43		33,76				5,10	15,71								100,00	100,00
LŚW	SO		0,58	3,57		13,19	91,45	40,49	22,22	8,23	2,32	7,56	4,30	4,95	3,89			202,75	74,39
	MD		1,15	1,00		1,92	0,34											4,41	1,62
	ŚW		0,29	0,59		7,15	3,25	0,37					0,66		0,13			12,44	4,56
	DG									0,14								0,14	0,05
	BK		0,29	0,69						4,64			0,50		4,49			10,61	3,89
	DB		0,58	0,51	1,45				0,90	1,39	3,23	0,67	2,37		0,81			11,91	4,37
	DB.B														0,44			0,44	0,16
	DB.C					1,05												1,05	0,39
	JW														0,49			0,49	0,18
	JS										0,26							0,26	0,10
	GB					0,19	0,35			0,63					0,04			1,21	0,44
	BRZ			0,39	0,42	3,58	2,50	3,17	4,34	0,33	1,38	0,42			3,91			20,44	7,50
	OL			0,58		0,74	0,95	0,79	0,60	1,35					0,02			5,03	1,85
	OL.S														0,17			0,17	0,06
	AK									0,05			0,15					0,20	0,07
	OS				0,21				0,33									0,54	0,20
LP					0,45												0,45	0,17	
Razem	ha		2,89	7,33	2,08	28,27	98,84	46,05	27,16	17,02	6,93	9,96	6,67	4,95	14,39			272,54	100,00
	%		1,06	2,69	0,76	10,37	36,27	16,90	9,97	6,24	2,54	3,65	2,45	1,82	5,28			100,00	100,00
LW	SO			1,66			0,82		3,89			0,11						6,48	14,54
	MD		0,19															0,19	0,43
	ŚW			1,49	3,03	0,57	2,12		0,22			0,05						7,48	16,78
	DB		1,48															1,48	3,32

Typ siedliskowy lasu	Gatunek drzewa	Drzewostany w klasach i podklasach wieku													KO	KDO	Bud. przer.	Razem	
		I		II		III		IV		V		VI	VII	VIII					
		1-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	81-90	91-100	101-120	121-140	141 i wyżej					
Powierzchnia zalesiona w ha																		%	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
	DB.C									0,41								0,41	0,92
	JS										0,06							0,06	0,13
	BRZ			0,24	0,63		1,38	0,04	1,38		0,09	0,06						3,82	8,57
	OL			0,48	5,92	2,20	3,14	0,31	8,04	0,40	1,42	0,84	1,91					24,66	55,31
Razem	ha		1,67	3,87	9,58	2,77	7,46	0,35	13,53	0,81	1,57	1,06	1,91					44,58	100,00
	%		3,75	8,68	21,49	6,21	16,73	0,79	30,35	1,82	3,52	2,38	4,28					100,00	100,00
OL	SO			0,12	0,17		0,33			0,08	0,35		0,41					1,46	3,34
	ŚW			0,64	0,95	1,58	0,39		0,08	0,16								3,80	8,69
	BK			0,11														0,11	0,25
	DB						0,38				0,12							0,50	1,14
	BRZ			0,58	0,53	0,61	0,36			0,16	0,23							2,47	5,65
	OL		2,48	3,44	6,09	1,63	5,69		6,71	3,76	1,10		3,70					34,60	79,12
	OL.S			0,79														0,79	1,81
Razem	ha		2,48	5,68	7,74	3,82	7,15		6,79	4,16	1,80		4,11					43,73	100,00
	%		5,67	12,99	17,69	8,74	16,35		15,53	9,51	4,12		9,40					100,00	100,00
OLJ	SO					0,22	0,25	2,12	1,31	0,76								4,66	8,22
	ŚW			0,33	0,10													0,43	0,76
	DB							0,05		0,07								0,12	0,21
	JS								0,11									0,11	0,19
	GB								0,08									0,08	0,14
	BRZ			0,33	0,35				0,22	0,17	0,18							1,25	2,20
	OL			3,75	1,05		6,19	5,87	9,25	10,34	7,19	5,40						49,04	86,52
	OL.S			1,00														1,00	1,76
Razem	ha			5,41	1,50		6,41	6,12	11,42	12,06	8,19	5,58						56,69	100,00
	%			9,54	2,65		11,31	10,80	20,14	21,27	14,45	9,84						100,00	100,00
Łącznie	SO	469,02	458,70	288,72	471,61	527,18	1521,02	2472,42	847,05	688,67	586,87	698,89	71,32	30,45	181,47	12,53		9325,92	89,24
	MD	16,01	19,86	5,79	19,38	5,29	2,24						1,40					69,97	0,67

Typ siedliskowy lasu	Gatunek drzewa	Drzewostany w klasach i podklasach wieku													KO	KDO	Bud. przer.	Razem	
		I		II		III		IV		V		VI	VII	VIII					
		1-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	81-90	91-100	101-120	121-140	141 i wyżej					
Powierzchnia zalesiona w ha																		%	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
	ŚW	0,25	4,08	11,06	17,36	21,72	11,81	6,88	1,02	2,54	3,19	2,97	0,40		2,23			85,51	0,82
	JD			0,32				0,22										0,54	0,01
	DG							0,19	0,56	2,36								3,11	0,03
	BK	11,96	1,46	11,80	0,42			0,65	2,00	20,69	7,86	1,59	2,04	0,26	14,08			74,81	0,72
	DB	95,68	110,61	8,77	4,72	3,89	7,31	5,66	2,79	6,84	6,37	8,43	3,14	3,71	67,17			335,09	3,21
	DB.B	19,87	1,85												6,49			28,21	0,27
	DB.C			0,11		1,19				1,09								2,39	0,02
	KL					0,05												0,05	0,00
	JW	3,48													0,60			4,08	0,04
	JS									0,37	0,13							0,50	0,00
	GB	1,91				0,19	0,35			0,71		0,50	0,35	0,64	0,55			5,20	0,05
	BRZ	37,48	71,26	27,89	47,23	20,28	34,95	60,32	39,86	2,92	5,47	2,08	0,63	0,76	9,43	0,55		361,11	3,46
	OL		3,36	10,93	16,90	9,75	19,02	11,14	28,46	17,21	10,18	7,52	6,41	0,26	0,15			141,29	1,35
	OL.S			1,79											0,17			1,96	0,02
	AK				0,23		0,16			0,05		0,15						0,59	0,01
	OS				0,21	0,11		0,33		0,11								0,76	0,01
	LP	1,65	1,01		0,97	0,69	0,46		0,60			1,33		0,21	0,39	0,26		7,57	0,07
Ogółem	ha	657,31	672,19	367,18	579,03	590,34	1597,32	2557,81	922,34	743,56	620,07	723,46	85,69	36,29	282,73	13,34		10448,66	100,00
	%	6,29	6,43	3,51	5,54	5,65	15,29	24,48	8,83	7,12	5,93	6,92	0,82	0,35	2,71	0,13		100,00	100,00

Powierzchnia ewidencyjna gruntów zalesionych:

104672980

12.9. Tabela Vb – Miąższościowa tabela klas wieku wg rzeczywistego udziału gatunków drzew w typach siedliskowych lasu w obszarze PLB300012 „Puszcza nad Gwdą”

Typ siedliskowy lasu	Gatunek drzewa	Drzewostany w klasach i podklasach wieku												KO	KDO	Bud. przer.	Razem		
		I		II		III		IV		V		VI	VII						VIII
		1-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	81-90	91-100	101-120	121-140				141 i wyżej		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
BŚW	SO		1870	6780	18130	36975	78210	189975	68950	83150	89000	110365	1400					684805	98,99
	MD		55	35	160													250	0,04
	ŚW		15		220	20		120		235		35						645	0,09
	BRZ		790	840	735	125	1120	1655	735	30								6030	0,87
	OL						60											60	0,01
Razem	m3		2730	7655	19245	37120	79390	191750	69685	83415	89000	110400	1400					691790	100
	%		0,39	1,11	2,78	5,37	11,48	27,71	10,07	12,06	12,87	15,96	0,20					100,00	100
BMŚW	SO		3710	13860	43205	51500	130465	353610	115745	120990	114655	112100	10240	5865	26800	1590		1104335	98,12
	MD		265	215	1110		180											1770	0,16
	ŚW		30	120	320	610	155	260	30	25	955	80			155			2740	0,24
	BK			310				425	220	245	35							1235	0,11
	DB			10	15		170	160				55		15				425	0,04
	KL					5												5	0
	BRZ		975	1045	1720	620	2000	5205	1845	20	1170							14600	1,3
	OL			120		10		110				100						340	0,03
Razem	m3		4980	15680	46375	52745	132970	359770	117840	121280	116815	112335	10240	5880	26955	1590		1125455	100
	%		0,44	1,39	4,12	4,69	11,81	31,97	10,47	10,78	10,38	9,98	0,91	0,52	2,40	0,14		100,00	100
BMB	SO				50			15					140					205	47,12
	BRZ				130			70										200	45,98
	OL							30										30	6,9
Razem	m3				180			115					140					435	100

Typ siedliskowy lasu	Gatunek drzewa	Drzewostany w klasach i podklasach wieku												KO	KDO	Bud. przer.	Razem			
		I		II		III		IV		V		VI	VII						VIII	
		1-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	81-90	91-100	101-120	121-140						141 i wyżej	
Miąższosc w m3																		%		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	
	%				41,38			26,44					32,18					100,00	100	
LMŚW	SO		1390	5295	18290	18740	204390	232730	143235	68935	71290	93440	20190	5755	73460	4315		961455	91,82	
	MD		625	190	2070	605	345						655					4490	0,43	
	ŚW	15	85	380	1685	2335	1915	1990	30	410	655	860	275		380			11015	1,05	
	JD			15					30		10							55	0,01	
	DG								20	425	1835							2280	0,22	
	BK				190	25			805	1045	6325	3800	455	915	85	790			14435	1,38
	DB				90	280	625	1460	1330	1120	2290	1300	3520	435	1660				14110	1,35
	DB.C				10		30				265								305	0,03
	JW									15	20								35	0
	JS										10	15							25	0
	GB												150	90	150				390	0,04
	BRZ			370	505	4065	2080	3315	7175	7635	615	145	565	195	275	2365	235		29540	2,82
	OL			40	320	535	1295	825	1255	1505	545	165	435	385	175	100			7580	0,72
	AK					15		45			10								70	0,01
OS						25				30								55	0,01	
LP			105		35	30	75		145	10		550		70		85		1105	0,11	
Razem	m3	15	2615	6995	27000	25765	212370	245335	155155	81310	77370	99975	23140	8170	77095	4635		1046945	100	
	%	0,00	0,25	0,67	2,58	2,46	20,28	23,44	14,82	7,77	7,39	9,55	2,21	0,78	7,36	0,44		100,00	100	
LMW	SO									225								225	26,32	
	BRZ									20								20	2,34	
	OL		20		490				100									610	71,34	
Razem	m3		20		490				100	245								855	100	
	%		2,34		57,31				11,70	28,65								100,00	100	
LŚW	SO		45	570		3515	30365	14525	10715	3755	1270	4095	2020	1495	2685			75055	77	
	MD		115	140		355	75											685	0,7	
	ŚW		15	30		1970	1175	45				395			50			3680	3,77	

Typ siedliskowy lasu	Gatunek drzewa	Drzewostany w klasach i podklasach wieku												KO	KDO	Bud. przer.	Razem		
		I		II		III		IV		V		VI	VII						VIII
		1-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	81-90	91-100	101-120	121-140						141 i wyżej
Miąższosc w m3																		%	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
	DG									145								145	0,15
	BK			35				400		2260		240			365			3300	3,39
	DB		15	40	235				285	715	1950	395	1515		190			5340	5,48
	DB.C						190											190	0,19
	JW								35						90			125	0,13
	JS										65							65	0,07
	GB					25	70				180							275	0,28
	BRZ			45	60	670	645	900	1340	155	515	165			1900			6395	6,56
	OL			60		175	370	350	230	545								1730	1,77
	OL.S														190			190	0,19
	AK										10		50					60	0,06
	OS					35			140									175	0,18
LP						75											75	0,08	
Razem	m3		190	920	330	6975	32700	16680	12285	7830	3735	5340	3535	1495	5470			97485	100
	%		0,19	0,94	0,34	7,15	33,56	17,11	12,60	8,03	3,83	5,48	3,63	1,53	5,61			100,00	100
LW	SO			155			230		1750				45					2180	15,98
	MD		5															5	0,04
	ŚW			60	515	125	745		65			30						1540	11,29
	DB.C									175								175	1,28
	JS										30							30	0,22
	BRZ			20	90		300	10	400		30	30						880	6,45
	OL			65	1420	625	915	105	3300	190	725	435	1050					8830	64,74
Razem	m3		5	300	2025	750	2190	115	5515	365	785	540	1050					13640	100
	%		0,04	2,20	14,85	5,50	16,06	0,84	40,41	2,68	5,76	3,96	7,70					100,00	100
OL	SO			15	50		70			35	150		165					485	3,79
	ŚW			20	190	430	115		25	85								865	6,77
	DB						90				55							145	1,13

Typ siedliskowy lasu	Gatunek drzewa	Drzewostany w klasach i podklasach wieku												KO	KDO	Bud. przer.	Razem		
		I		II		III		IV		V		VI	VII						VIII
		1-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	81-90	91-100	101-120	121-140						141 i wyżej
Miąższosc w m3																	%		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
	BRZ			65	90	80	80			55	110							480	3,76
	OL		410	430	1420	420	1835		2140	1430	555		1985					10625	83,14
	OL.S			180														180	1,41
Razem	m3		410	710	1750	930	2190		2165	1605	870		2150					12780	100
	%		3,21	5,56	13,69	7,28	17,13		16,94	12,56	6,81		16,82					100,00	100
OLJ	SO					70	100	920	540	365								1995	8,52
	ŚW			25	5													30	0,13
	DB							25		20								45	0,19
	JS								15									15	0,06
	GB								15									15	0,06
	BRZ			40	30					10	20	60						160	0,68
	OL			885	105		2530	2300	4780	4475	2975	2900						20950	89,44
	OL.S			215														215	0,92
Razem	m3			1165	140		2600	2400	5725	5055	3380	2960						23425	100
	%			4,97	0,60		11,10	10,25	24,43	21,58	14,43	12,64						100,00	100
Łącznie	SO		7015	26675	79725	110730	443800	790955	341315	277630	276730	320045	34155	13115	102945	5905		2830740	93,96
	MD		1065	580	3340	960	600						655					7200	0,24
	ŚW	15	145	635	2935	5490	4105	2415	150	755	1610	1400	275		585			20515	0,68
	JD			15					30	10								55	0
	DG								20	425	1980							2425	0,08
	BK			535	25				1630	1265	8830	3835	695	915	85	1155		18970	0,63
	DB		15	140	530	625	1720	1775	1145	3005	3325	3970	1950	1675	190			20065	0,67
	DB.C			10		220				440								670	0,02
	KL					5												5	0
	JW								35	15	20				90			160	0,01
	JS									90	45							135	0
	GB					25	70			195		150	90	150				680	0,02

Typ siedliskowy lasu	Gatunek drzewa	Drzewostany w klasach i podklasach wieku												KO	KDO	Bud. przer.	Razem		
		I		II		III		IV		V		VI	VII						VIII
		1-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	81-90	91-100	101-120	121-140						141 i wyżej
Miąższosc w m3																		%	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
	BRZ		2135	2560	6920	3575	7460	15015	11955	905	1990	820	195	275	4265	235		58305	1,94
	OL		470	1880	3970	2525	6535	4150	12055	7185	4420	3870	3420	175	100			50755	1,68
	OL.S			395											190			585	0,02
	AK				15		45			20		50						130	0
	OS				35	25		140		30								230	0,01
	LP		105		40	105	75		145	10		550		70		85		1185	0,04
Ogółem	m3	15	10950	33425	97535	124285	464410	816165	368470	301105	291955	331550	41655	15545	109520	6225		3012810	100
	%	0	0	1	3	4	15	27	12	10	10	11	1	1	4	0		100	100

12.10. Tabela IV – Powierzchniowa i miąższościowa tabela klas wieku wg typów siedliskowych lasu i gatunków panujących w obszarze PLH300004 „Dolina Noteci”

Siedliskowy typ lasu	Gatunek panujący	Grunty leśne niezalesione				Przest. na gr. zal.	Drzewostany w klasach i podklasach wieku												KO	KDO	Bud. przer.	Razem		Procent			
		do odnowienia		w prod. ubocz.	pozostałe		I		II		III		IV		V		VI	VII				VIII	grunty zalesione		grunty zales. i nie zales.		
		płazowiny	haliz. zręby				1-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	81-90	91-100	101-120	121-140				141 i wyżej					
		powierzchnia w ha / miąższość w m3																									
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26		
BMŚW	SO													1,50									1,50	1,50	100		
														460										460	460	100	
	Razem													1,50										1,50	1,50	100	
														460											460	460	100
LMŚW	SO													1,37										1,37	1,37	100	
														395											395	395	100
	Razem													1,37											1,37	1,37	100
														395												395	395
OLJ	OL													1,92			2,05							3,97	3,97	100	
														595			835								1430	1430	100
	Razem													1,92			2,05								3,97	3,97	100
														595			835									1430	1430
Łącznie	SO													1,37	1,50									2,87	2,87	41,96	
														395	460										855	855	37,42
	OL													1,92			2,05							3,97	3,97	58,04	
														595			835								1430	1430	62,58
Ogółem														1,37	3,42		2,05							6,84	6,84	100	
														395	1055		835								2285	2285	100

Grunty związane z gospodarką leśną: 0,4
Ogółem lasy: 7,24

12.11. Tabela Va – Powierzchniowa tabela klas wieku wg rzeczywistego udziału gatunków drzew w typach siedliskowych lasu w obszarze PLH300004 „Dolina Noteci”

Typ siedliskowy lasu	Gatunek drzewa	Drzewostany w klasach i podklasach wieku													KO	KDO	Bud. przer.	Razem								
		I		II		III		IV		V		VI	VII	VIII												
		1-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	81-90	91-100	101-120	121-140	141 i wyżej				Powierzchnia zalesiona w ha								
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20							
BMŚW	SO								1,05										1,05	70,00						
	BRZ								0,45										0,45	30,00						
Razem	ha								1,50										1,50	100,00						
	%								100,00										100,00	100,00						
LMŚW	SO							1,37											1,37	100,00						
Razem	ha							1,37											1,37	100,00						
	%							100,00											100,00	100,00						
OLJ	BRZ												0,62						0,62	15,62						
	OL								1,92				1,43						3,35	84,38						
Razem	ha								1,92				2,05						3,97	100,00						
	%								48,36				51,64						100,00	100,00						
Łącznie	SO							1,37	1,05										2,42	35,38						
	BRZ								0,45				0,62						1,07	15,64						
	OL								1,92				1,43						3,35	48,98						
Ogółem	ha							1,37	3,42				2,05						6,84	100,00						
	%							20,03	50,00				29,97						100,00	100,00						

Powierzchnia ewidencyjna gruntów zalesionych: 68372

12.12. Tabela Vb – Miąższościowa tabela klas wieku wg rzeczywistego udziału gatunków drzew w typach siedliskowych lasu w obszarze PLH300004 „Dolina Noteci”

Typ siedliskowy lasu	Gatunek drzewa	Drzewostany w klasach i podklasach wieku													KO	KDO	Bud. przer.	Razem	
		I		II		III		IV		V		VI	VII	VIII					
		1-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	81-90	91-100	101-120	121-140	141 i wyżej				Miąższosc w m3	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
BMŚW	SO								345									345	75
	BRZ								115									115	25
Razem	m3								460									460	100
	%								100,00									100,00	100
LMŚW	SO							395										395	100
Razem	m3							395										395	100
	%							100,00										100,00	100
OLJ	BRZ												185					185	12,94
	OL								595			650						1245	87,06
Razem	m3								595			835						1430	100
	%								41,61			58,39						100,00	100
Łącznie	SO							395	345									740	32,39
	BRZ								115			185						300	13,13
	OL								595			650						1245	54,48
Ogółem	m3							395	1055			835						2285	100
	%							17	46			37						100	100

12.13. Tabela IV – Powierzchniowa i miąższościowa tabela klas wieku wg typów siedliskowych lasu i gatunków panujących w obszarze PLH300045 „Ostoja Pilska”

Siedliskowy typ lasu	Gatunek panujący	Grunty leśne niezalesione				Przest. na gr. zal.	Drzewostany w klasach i podklasach wieku												KO	KDO	Bud. przer.	Razem		Procent		
		do odnowienia		w prod. ubocz. z.	pozo-stale		I		II		III		IV		V		VI	VII				VIII	grunty zalesione		grunty zales. i nie zales.	
		plazo-winy	haliz. zręby				1-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	81-90	91-100	101-120	121-140				141 i wyżej				
		powierzchnia w ha / miąższość w m3																								
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	
BS	SO						2,55	6,02	3,38	5,89	12,66	11,32		3,19		11,27		4,20					60,48	60,48	95,2	
						168		15	180	280	1195	1680		840		2875		960					8193	8193	96,87	
	BRZ													3,05									3,05	3,05	4,8	
														265									265	265	3,13	
	Razem						2,55	6,02	3,38	5,89	12,66	11,32		3,05	3,19		11,27		4,20				63,53	63,53	100	
						168		15	180	280	1195	1680	265	840		2875		960					8458	8458	100	
BŚW	SO		6,28				53,29	43,97	26,96	34,87	48,61	64,78	195,69	75,06	36,82	97,94	70,71		2,09				750,79	757,07	100	
			55			1730		1285	1735	4045	6895	11545	39085	18855	10420	29945	23175		600				149315	149370	100	
	Razem		6,28			53,29	43,97	26,96	34,87	48,61	64,78	195,69	75,06	36,82	97,94	70,71		2,09				750,79	757,07	100		
				55			1730		1285	1735	4045	6895	11545	39085	18855	10420	29945	23175		600			149315	149370	100	
BMŚW	SO				0,07		5,08	7,91	5,13	26,45	19,12	39,69	30,56	8,27	5,19	33,15	16,02		2,62	12,91			212,10	212,17	98,34	
					5	314		315	395	4370	4210	11910	9705	3160	2365	16530	7640		565	6100			67579	67584	99,78	
	DB																						2,94	2,94	1,36	
	BRZ														0,65									0,65	0,65	0,3
															150									150	150	0,22
Razem				0,07		5,08	10,85	5,13	26,45	19,12	39,69	30,56	8,92	5,19	33,15	16,02		2,62	12,91			215,69	215,76	100		
				5	314		315	395	4370	4210	11910	9705	3310	2365	16530	7640		565	6100				67729	67734	100	
BMB	SO																	0,36					0,36	0,36	13,58	
																		140					140	140	32,18	
	BRZ													0,88									2,29	2,29	86,42	
														115									295	295	67,82	

Siedliskowy typ lasu	Gatunek panujący	Grunty leśne niezalesione				Przest. na gr. zal.	Drzewostany w klasach i podklasach wieku												KO	KDO	Bud. przer.	Razem		Procent	
		do odnowienia		w prod. ubocz. z.	pozostałe		I		II		III		IV		V		VI	VII				VIII	grunty zalesione		grunty zales. i nie zales.
		plazo-winy	haliz. zręby				1-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	81-90	91-100	101-120	121-140				141 i wyżej			
		powierzchnia w ha / miąższość w m3																							
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26
	Razem									1,41			0,88					0,36					2,65	2,65	100
										180			115					140					435	435	100
LMSW	SO						6,58	17,82	19,45	23,41	42,63	50,09	33,62	26,28	84,67	3,30	42,97	15,37	7,61	42,33	1,29		417,42	417,42	77,12
						300		420	1795	4095	10700	15185	12520	12020	37785	1680	23665	7860	3480	13745	580		145830	145830	81,11
	MD								2,00														2,00	2,00	0,37
						75			125														200	200	0,11
	SW								0,69		1,64	0,61	0,60										3,54	3,54	0,65
									70		465	195	265										995	995	0,55
	BK													0,81									0,81	0,81	0,15
														430									430	430	0,24
	DB				2,47		7,27	18,96				5,15	6,43		14,06	5,62	28,84						86,33	88,80	16,4
					121	710		150				1345	1850		5400	2330	11545						23330	23451	13,04
	DB.B																19,91						19,91	19,91	3,68
																	6790						6790	6790	3,78
	BRZ								1,35	1,10	0,92												8,85	8,85	1,63
									90	150	200												2095	2095	1,17
	Razem				2,47		13,85	36,78	23,49	24,51	45,19	55,85	40,65	27,09	98,73	8,92	91,72	15,37	7,61	47,81	1,29		538,86	541,33	100
					121	1085		570	2080	4245	11365	16725	14635	12450	43185	4010	42000	7860	3480	15400	580		179670	179791	100
LMW	SO														0,74								0,74	0,74	100
															245								245	245	100
	Razem														0,74								0,74	0,74	100
															245								245	245	100
LŚW	SO											3,73	2,32	1,03	9,90	1,54	1,60	5,30	4,95	6,74			37,11	37,11	57,23
												1045	870	470	4410	840	835	2960	1495	1750			14675	14675	54,37
	SW											4,40											4,40	4,40	6,78
												1570											1570	1570	5,82
	BK								0,69						1,56		5,96						8,21	8,21	12,66

Siedliskowy typ lasu	Gatunek panujący	Grunty leśne niezalesione				Przest. na gr. zal.	Drzewostany w klasach i podklasach wieku												KO	KDO	Bud. przer.	Razem		Procent			
		do odnowienia		w prod. ubocz. z.	pozostałe		I		II		III		IV		V		VI	VII				VIII	grunty zalesione		grunty zales. i nie zales.		
		plazo-winy	haliz. zręby				1-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	81-90	91-100	101-120	121-140				141 i wyżej					
		powierzchnia w ha / miąższość w m3																									
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26		
						76			35						560		3760						4431	4431	16,42		
	DB										1,78					8,85	1,11						11,74	11,74	18,1		
												390					4680	620						5690	5690	21,09	
	DB.C										2,63													2,63	2,63	4,06	
												485													485	485	1,8
	LP											0,76													0,76	0,76	1,17
												135													135	135	0,5
Razem									0,69		5,17	8,13	2,32	1,03	11,46	10,39	8,67	5,30	4,95	6,74			64,85	64,85	100		
						76			35		1010	2615	870	470	4970	5520	5215	2960	1495	1750			26986	26986	100		
LW	SO								2,38														2,38	2,38	36,79		
										240														240	240	14,33	
	SW												0,99											0,99	0,99	15,3	
													315												315	315	18,81
	DB.C															0,81								0,81	0,81	12,52	
																365									365	365	21,79
	OL											1,53	0,76											2,29	2,29	35,39	
											490	265												755	755	45,07	
Razem								2,38		1,53	1,75			0,81									6,47	6,47	100		
									240		490	580			365									1675	1675	100	
OL	SW										1,53													1,53	1,53	10,07	
												270													270	270	10,22
	OL				4,26				2,61	0,29		1,26		3,82	0,63									8,61	12,87	84,73	
					43	55			170	75		360		1090	365										2115	2158	81,68
	OL.S								0,79																0,79	0,79	5,2
							34			180															214	214	8,1
Razem				4,26				3,40	0,29	1,53	1,26		3,82	0,63										10,93	15,19	100	
				43	89				350	75	270	360		1090	365									2599	2642	100	

Siedliskowy typ lasu	Gatunek panujący	Grunty leśne niezalesione				Przest. na gr. zal.	Drzewostany w klasach i podklasach wieku												KO	KDO	Bud. przer.	Razem		Procent		
		do odnowienia		w prod. ubocz. z.	pozo- stałe		I		II		III		IV		V		VI	VII				VIII	grunty zalesione		grunty zales. i nie zales.	
		plazo- winy	haliz. zręby				1-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	81-90	91-100	101-120	121-140				141 i wyżej				
		powierzchnia w ha / miąższość w m3																								
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	
OLJ	OL									1,50	3,48	4,82	3,35	4,00	2,50	2,39	1,77						23,81	23,81	93,48	
						15				140	980	1980	1085	1760	610	455	485							7510	7510	95,29
	OL.S									1,66													1,66	1,66	6,52	
						91				280														371	371	4,71
	Razem									1,66	1,50	3,48	4,82	3,35	4,00	2,50	2,39	1,77						25,47	25,47	100
					106				280	140	980	1980	1085	1760	610	455	485						7881	7881	100	
Łącznie	SO		6,28		0,07		67,50	75,72	57,30	90,62	123,02	169,61	262,19	113,83	137,32	147,20	131,30	25,23	17,27	61,98	1,29		1481,38	1487,73	87,88	
			55		5	2512		2035	4345	12790	23000	41365	62180	35345	55225	51870	55315	11920	6140	21595	580		386217	386277	86,76	
	MD									2,00														2,00	2,00	0,12
						75				125														200	200	0,04
	ŚW									0,69		3,17	6,00	0,60										10,46	10,46	0,62
										70		735	2080	265										3150	3150	0,71
	BK									0,69					0,81	1,56		5,96						9,02	9,02	0,53
						76				35					430	560		3760						4861	4861	1,09
	DB				2,47			7,27	21,90			1,78	5,15	6,43		14,06	14,47	29,95						101,01	103,48	6,11
					121	710			150			390	1345	1850		5400	7010	12165						29020	29141	6,55
	DB.B																	19,91						19,91	19,91	1,18
																		6790						6790	6790	1,53
	DB.C											2,63				0,81								3,44	3,44	0,2
												485				365								850	850	0,19
	BRZ									1,35	2,51	0,92		3,93	0,65						5,48			14,84	14,84	0,88
										90	330	200		380	150						1655			2805	2805	0,63
	OL				4,26					2,61	1,79	5,01	6,84	3,35	7,82	2,50	3,02	1,77						34,71	38,97	2,3
				43	70				170	215	1470	2605	1085	2850	610	820	485						10380	10423	2,34	
OL.S									2,45														2,45	2,45	0,14	
						125			460														585	585	0,13	
LP											0,76												0,76	0,76	0,04	

Siedliskowy typ lasu	Gatunek panujący	Grunty leśne niezalesione					Drzewostany w klasach i podklasach wieku												KO	KDO	Bud. przer.	Razem		Procent	
		do odnowienia		w prod. ubocz. z.	pozo-stale	Przest. na gr. zal.	I		II		III		IV		V		VI	VII				VIII	grunty zalesione		grunty zales. i nie zales.
		plazo-winy	haliz. zręby				1-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	81-90	91-100	101-120	121-140				141 i wyżej			
		powierzchnia w ha / miąższość w m3																							
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26
							135																135	135	0,03
Ogółem			6,28		6,80		74,77	97,62	67,09	94,92	137,29	187,60	276,50	123,11	156,25	164,69	188,89	25,23	17,27	67,46	1,29		1679,98	1693,06	100
			55		169	3568		2185	5295	13335	26415	47395	65760	38775	62160	59700	78515	11920	6140	23250	580		444993	445217	100

Grunty związane z gospodarką leśną: 55,74
Ogółem lasy: 1748,8

12.14. Tabela Va – Powierzchniowa tabela klas wieku wg rzeczywistego udziału gatunków drzew w typach siedliskowych lasu w obszarze PLH300045 „Ostoja Pilska”

Typ siedliskowy lasu	Gatunek drzewa	Drzewostany w klasach i podklasach wieku													KO	KDO	Bud. przer.	Razem	
		I		II		III		IV		V		VI	VII	VIII				19	20
		1-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	81-90	91-100	101-120	121-140	141 i wyżej					
Powierzchnia zalesiona w ha																	%		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
BS	SO	2,29	5,10	3,04	5,89	12,66	11,32	0,91	3,19		11,27		4,20					59,87	94,24
	BRZ	0,26	0,92	0,34				2,14										3,66	5,76
Razem	ha	2,55	6,02	3,38	5,89	12,66	11,32	3,05	3,19		11,27		4,20					63,53	100,00
	%	4,01	9,48	5,32	9,27	19,93	17,82	4,80	5,02		17,74		6,61					100,00	100,00
BŚW	SO	45,07	38,67	24,89	34,14	48,61	64,22	194,98	73,38	36,82	97,94	70,71		2,09				731,52	97,43
	BRZ	8,22	5,30	2,07	0,73		0,56	0,71	1,68									19,27	2,57
Razem	ha	53,29	43,97	26,96	34,87	48,61	64,78	195,69	75,06	36,82	97,94	70,71		2,09				750,79	100,00
	%	7,10	5,86	3,59	4,64	6,47	8,63	26,07	10,00	4,90	13,04	9,42		0,28				100,00	100,00
BMŚW	SO	3,58	6,47	4,05	25,58	18,35	38,81	28,05	7,88	5,19	31,32	16,02		2,62	9,97			197,89	91,75
	MD	0,33	0,28		0,69													1,30	0,60
	ŚW		0,15	0,30														0,45	0,21
	DB	0,18	2,84	0,48								1,83			2,94			8,27	3,83
	DB.B	0,99																0,99	0,46
	BRZ		1,11	0,30	0,18	0,77	0,88	2,51	1,04									6,79	3,15
Razem	ha	5,08	10,85	5,13	26,45	19,12	39,69	30,56	8,92	5,19	33,15	16,02		2,62	12,91			215,69	100,00
	%	2,36	5,03	2,38	12,26	8,86	18,39	14,17	4,14	2,41	15,37	7,43		1,21	5,99			100,00	100,00
BMB	SO				0,28			0,09					0,36					0,73	27,55
	BRZ				1,13			0,61										1,74	65,66
	OL							0,18										0,18	6,79
Razem	ha				1,41			0,88					0,36					2,65	100,00
	%				53,21			33,21					13,58					100,00	100,00
LMŚW	SO	3,71	12,65	16,38	18,26	33,18	44,71	29,79	22,99	81,23	3,16	43,85	13,65	6,44	24,29	0,90		355,19	65,90

Typ siedliskowy lasu	Gatunek drzewa	Drzewostany w klasach i podklasach wieku												KO	KDO	Bud. przer.	Razem		
		I		II		III		IV		V		VI	VII						VIII
		1-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	81-90	91-100	101-120	121-140						141 i wyżej
Powierzchnia zalesiona w ha																%			
	MD	0,71	1,82	1,45	0,54	0,81											5,33	0,99	
	ŚW		0,74	1,53	1,35	2,40	1,38	1,33		0,62	0,07	0,04	0,40		0,23		10,09	1,87	
	JD			0,20													0,20	0,04	
	DG			0,20					0,56								0,76	0,14	
	BK	1,17		0,20					0,73	0,44			0,27		1,37		4,18	0,78	
	DB	7,34	18,77	1,30		4,15	7,31	4,87	1,07	15,08	5,62	27,44	0,11	0,41	17,08		110,55	20,52	
	DB.B											19,91			1,00		20,91	3,88	
	DB.C					0,14				0,68							0,82	0,15	
	JW	0,73													0,11		0,84	0,16	
	WZ														0,53		0,53	0,10	
	GB												0,18		0,15		0,33	0,06	
	BRZ	0,19	1,31	2,23	4,24	4,41	2,40	4,60	1,14	0,68	0,07	0,48	0,36	0,76	2,53	0,13	25,53	4,74	
	OL		0,48		0,12		0,05	0,06					0,40		0,13		1,24	0,23	
	LP		1,01			0,10			0,60						0,39	0,26	2,36	0,44	
Razem	ha	13,85	36,78	23,49	24,51	45,19	55,85	40,65	27,09	98,73	8,92	91,72	15,37	7,61	47,81	1,29	538,86	100,00	
	%	2,57	6,83	4,36	4,55	8,39	10,36	7,54	5,03	18,32	1,66	17,02	2,85	1,41	8,87	0,24	100,00	100,00	
LMW	SO									0,67							0,67	90,54	
	BRZ									0,07							0,07	9,46	
Razem	ha									0,74							0,74	100,00	
	%									100,00							100,00	100,00	
LŚW	SO					0,53	3,16	1,86	0,82	8,24	2,32	1,93	2,93	4,95	2,70		29,44	45,39	
	MD					0,79	0,18								0,12		1,09	1,68	
	ŚW					0,87	2,39										3,26	5,03	
	BK			0,69							0,93		5,19		1,88		8,69	13,40	
	DB					0,72					1,00	6,69	1,44	2,37	1,98		14,20	21,90	
	DB.C					1,05											1,05	1,62	
	GB					0,08	0,35				0,63				0,04		1,10	1,70	
BRZ					0,68	1,10	0,23	0,21	0,33	1,38	0,11					4,04	6,23		

Typ siedliskowy lasu	Gatunek drzewa	Drzewostany w klasach i podklasach wieku												KO	KDO	Bud. przer.	Razem		
		I		II		III		IV		V		VI	VII						VIII
		1-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	81-90	91-100	101-120	121-140						141 i wyżej
Powierzchnia zalesiona w ha																%			
	OL						0,95	0,23		0,33					0,02		1,53	2,36	
	LP					0,45											0,45	0,69	
Razem	ha			0,69		5,17	8,13	2,32	1,03	11,46	10,39	8,67	5,30	4,95	6,74		64,85	100,00	
	%			1,06		7,97	12,54	3,58	1,59	17,68	16,02	13,37	8,17	7,63	10,39		100,00	100,00	
LW	SO			1,66			0,10										1,76	27,20	
	ŚW						0,49										0,49	7,57	
	DB.C									0,41							0,41	6,34	
	BRZ			0,24													0,24	3,71	
	OL			0,48		1,53	1,16			0,40							3,57	55,18	
Razem	ha			2,38		1,53	1,75			0,81							6,47	100,00	
	%			36,78		23,65	27,05			12,52							100,00	100,00	
OL	ŚW			0,52		0,46											0,98	8,97	
	DB						0,38										0,38	3,48	
	BRZ					0,46	0,13										0,59	5,40	
	OL			2,09	0,29	0,61	0,75		3,82		0,63						8,19	74,92	
	OL.S			0,79													0,79	7,23	
Razem	ha			3,40	0,29	1,53	1,26		3,82		0,63						10,93	100,00	
	%			31,11	2,65	14,00	11,53		34,95		5,76						100,00	100,00	
OLJ	SO						0,22		0,22								0,44	1,73	
	ŚW			0,33	0,10			0,25									0,68	2,67	
	DB								0,05								0,05	0,20	
	BRZ			0,33	0,35					0,22	0,17						1,07	4,20	
	OL				1,05	3,48	4,60	3,10	3,73	2,28	2,22	1,77					22,23	87,27	
	OL.S			1,00													1,00	3,93	
Razem	ha			1,66	1,50	3,48	4,82	3,35	4,00	2,50	2,39	1,77					25,47	100,00	
	%			6,52	5,89	13,66	18,93	13,15	15,70	9,82	9,38	6,95					100,00	100,00	
Łącznie	SO	54,65	62,89	50,02	84,15	113,33	162,54	255,68	108,48	132,15	146,01	132,51	21,14	16,10	36,96	0,90	1377,51	81,98	
	MD	1,04	2,10	1,45	1,23	1,60	0,18								0,12		7,72	0,46	

Typ siedliskowy lasu	Gatunek drzewa	Drzewostany w klasach i podklasach wieku												KO	KDO	Bud. przer.	Razem		
		I		II		III		IV		V		VI	VII						VIII
		1-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	81-90	91-100	101-120	121-140						141 i wyżej
Powierzchnia zalesiona w ha																	%		
ŚW		0,89	2,68	1,45	3,73	4,26	1,58		0,62	0,07	0,04	0,40		0,23			15,95	0,95	
JD			0,20														0,20	0,01	
DG			0,20					0,56									0,76	0,05	
BK	1,17		0,89					0,73	1,37		5,19	0,27		3,25			12,87	0,77	
DB	7,52	21,61	1,78		4,87	7,69	4,87	1,12	16,08	14,14	28,88	2,48	0,41	22,00			133,45	7,94	
DB.B	0,99										19,91			1,00			21,90	1,30	
DB.C					1,19				1,09								2,28	0,14	
JW	0,73													0,11			0,84	0,05	
WZ														0,53			0,53	0,03	
GB					0,08	0,35			0,63			0,18		0,19			1,43	0,09	
BRZ	8,67	8,64	5,51	6,63	6,32	5,07	10,80	4,07	1,30	1,62	0,59	0,36	0,76	2,53	0,13		63,00	3,75	
OL		0,48	2,57	1,46	5,62	7,51	3,57	7,55	3,01	2,85	1,77	0,40		0,15			36,94	2,20	
OL.S			1,79														1,79	0,11	
LP		1,01			0,55			0,60						0,39	0,26		2,81	0,17	
Ogółem	ha	74,77	97,62	67,09	94,92	137,29	187,60	276,50	123,11	156,25	164,69	188,89	25,23	17,27	67,46	1,29	1679,98	100,00	
	%	4,45	5,81	3,99	5,65	8,17	11,17	16,46	7,33	9,30	9,80	11,24	1,50	1,03	4,02	0,08	100,00	100,00	

Powierzchnia ewidencyjna gruntów zalesionych: 16799446

12.15. Tabela Vb – Miąższościowa tabela klas wieku wg rzeczywistego udziału gatunków drzew w typach siedliskowych lasu w obszarze PLH300045 „Ostoja Pilska”

Typ siedliskowy lasu	Gatunek drzewa	Drzewostany w klasach i podklasach wieku													KO	KDO	Bud. przer.	Razem								
		I		II		III		IV		V		VI	VII	VIII												
		1-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	81-90	91-100	101-120	121-140	141 i wyżej				Miąższosc w m3								
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20							
BS	SO			140	280	1195	1680	80	840		2875		960					8050	97,1							
	BRZ		15	40				185										240	2,9							
Razem	m3		15	180	280	1195	1680	265	840		2875		960					8290	100							
	%		0,18	2,17	3,38	14,41	20,27	3,20	10,13		34,68		11,58					100,00	100							
BŚW	SO		1100	1635	3970	6895	11440	38920	18545	10420	29945	23175		600				146645	99,36							
	BRZ		185	100	75		105	165	310									940	0,64							
Razem	m3		1285	1735	4045	6895	11545	39085	18855	10420	29945	23175		600				147585	100							
	%		0,87	1,18	2,74	4,67	7,82	26,48	12,78	7,06	20,29	15,70		0,41				100,00	100							
BMŚW	SO		235	355	4205	4120	11710	9125	3085	2365	15725	7640		565	6100			65230	96,77							
	MD				135													135	0,2							
	ŚW		5	10														15	0,02							
	DB										805							805	1,19							
	BRZ		75	30	30	90	200	580	225									1230	1,82							
Razem	m3		315	395	4370	4210	11910	9705	3310	2365	16530	7640		565	6100			67415	100							
	%		0,47	0,59	6,48	6,24	17,67	14,40	4,91	3,51	24,51	11,33		0,84	9,05			100,00	100							
BMB	SO				50			15					140					205	47,12							
	BRZ				130			70										200	45,98							
	OL							30										30	6,9							
Razem	m3				180			115					140					435	100							
	%				41,38			26,44					32,18					100,00	100							
LMŚW	SO		275	1555	3230	8995	14020	11340	10735	36635	1615	23910	7110	3015	13295	445		136175	76,25							
	MD		95	140	90	170												495	0,28							

Typ siedliskowy lasu	Gatunek drzewa	Drzewostany w klasach i podklasach wieku													KO	KDO	Bud. przer.	Razem	
		I		II		III		IV		V		VI	VII	VIII					
		1-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	81-90	91-100	101-120	121-140	141 i wyżej					
Miąższosc w m3																			%
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
	ŚW		35	130	250	655	455	610		250	40	15	275		145			2860	1,6
	JD			10														10	0,01
	DG			10					425									435	0,24
	BK								380	160			60		135			735	0,41
	DB			75		680	1680	1415	380	5610	2330	11060	50	190	700			24170	13,53
	DB.B											6790						6790	3,8
	DB.C					30				265								295	0,17
	JW									20								20	0,01
	GB													35				35	0,02
	BRZ		35	160	650	830	555	1255	385	235	25	225	80	275	1025	50		5785	3,24
OL		25		25		15	15					250		100			430	0,24	
LP		105			5			145	10							85		350	0,2
Razem	m3		570	2080	4245	11365	16725	14635	12450	43185	4010	42000	7860	3480	15400	580		178585	100
	%		0,32	1,16	2,38	6,36	9,37	8,19	6,97	24,19	2,25	23,52	4,40	1,95	8,62	0,32		100,00	100
LMW	SO									225								225	91,84
	BRZ									20								20	8,16
Razem	m3									245								245	100
	%									100,00								100,00	100
LŚW	SO					130	885	685	390	3680	1270	1015	1445	1495	1430			12425	46,16
	MD					125	45								135			305	1,13
	ŚW					190	945											1135	4,22
	BK			35						420	60	3360			185			4060	15,09
	DB					140				380	3675	795	1515					6505	24,17
	DB.C					190												190	0,71
	GB					10	70			180								260	0,97
	BRZ					150	300	70	80	155	515	45						1315	4,89
OL						370	115		155								640	2,38	

Typ siedliskowy lasu	Gatunek drzewa	Drzewostany w klasach i podklasach wieku													KO	KDO	Bud. przer.	Razem	
		I		II		III		IV		V		VI	VII	VIII					
		1-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	81-90	91-100	101-120	121-140	141 i wyżej					
Miąższosc w m3																		%	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
	LP					75												75	0,28
Razem	m3			35		1010	2615	870	470	4970	5520	5215	2960	1495	1750			26910	100
	%			0,13		3,75	9,72	3,23	1,75	18,47	20,51	19,38	11,00	5,56	6,50			100,00	100
LW	SO			155			30											185	11,04
	ŚW						180											180	10,75
	DB.C									175								175	10,45
	BRZ			20														20	1,19
	OL			65		490	370			190								1115	66,57
Razem	m3			240		490	580			365								1675	100
	%			14,33		29,25	34,63			21,79								100,00	100
OL	ŚW			15		105												120	4,78
	DB						90											90	3,59
	BRZ					55	25											80	3,19
	OL			155	75	110	245		1090		365							2040	81,27
	OL.S			180														180	7,17
Razem	m3			350	75	270	360		1090		365							2510	100
	%			13,94	2,99	10,76	14,34		43,43		14,54							100,00	100
OLJ	SO						70		100									170	2,19
	ŚW			25	5			80										110	1,41
	DB								25									25	0,32
	BRZ			40	30					10	20							100	1,29
	OL				105	980	1910	1005	1635	600	435	485						7155	92,02
	OL.S			215														215	2,77
Razem	m3			280	140	980	1980	1085	1760	610	455	485						7775	100
	%			3,60	1,80	12,60	25,47	13,95	22,64	7,85	5,85	6,24						100,00	100
Łącznie	SO		1610	3840	11735	21335	39835	60165	33695	53325	51430	55740	9655	5675	20825	445		369310	83,66
	MD		95	140	225	295	45								135			935	0,21

Typ siedliskowy lasu	Gatunek drzewa	Drzewostany w klasach i podklasach wieku												KO	KDO	Bud. przer.	Razem		
		I		II		III		IV		V		VI	VII						VIII
		1-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	81-90	91-100	101-120	121-140						141 i wyżej
Miąższosc w m3																		%	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
	ŚW		40	180	255	950	1580	690		250	40	15	275		145			4420	1
	JD			10														10	0
	DG			10					425									435	0,1
	BK			35					380	580	60	3360	60		320			4795	1,09
	DB			75		820	1770	1415	405	5990	6810	11855	1565	190	700			31595	7,16
	DB.B											6790						6790	1,54
	DB.C					220				440								660	0,15
	JW									20								20	0
	GB					10	70			180			35					295	0,07
	BRZ		310	390	915	1125	1185	2325	1000	420	560	270	80	275	1025	50		9930	2,25
	OL		25	220	205	1580	2910	1165	2725	945	800	485	250		100			11410	2,58
	OL.S			395														395	0,09
LP		105			80			145	10							85	425	0,1	
Ogółem	m3		2185	5295	13335	26415	47395	65760	38775	62160	59700	78515	11920	6140	23250	580		441425	100
	%		0	1	3	6	11	15	9	14	14	18	3	1	5	0		100	100

13. KRONIKA